ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΑΤΕΡΩΝ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
Ο
ΘΕΟΛΟΓΟΣ

ΜΕΡΟΣ Δ'

61

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ**

Printed in Greece
Athens 1981

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ

(ΜΕΡΟΣ Δ')

Γενικὴ Ἐπιστασία
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΜΠΟΝΗ Δ. Θ. καὶ Φ.
Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν - Ἀκαδημαϊκοῦ

Ἐπιμελητὴς ἐκδόσεως
ΗΛΙΑΣ Δ. ΜΟΥΤΣΟΥΛΑΣ
Καθηγητὴς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

Ἐπιμελητὴς τόμου
ΚΙΜΩΝ Γ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Θεολόγος - Καθηγητὴς

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ 1981

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ

(ΜΕΡΟΣ Δ')

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΕΠΗ

ΒΙΒΛΟΣ Α΄. ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ

ΤΟΜΗ Α΄. ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ

Α΄. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ

[397] Οἶδα μὲν ὡς σχεδίῃσι μακρὸν πλόον ἐκπερόωμεν,
ἢ τυτθαῖς πτερύγεσσι πρὸς οὐρανὸν ἀστερόεντα
[398] σπεύδομεν, οἷσιν ὄρωρε νόος Θεότητ᾽ ἀναφαίνειν,
ἣν οὐδ᾽ οὐρανίοισι σέβειν σθένος, ὅσσον ἐοικός,
ἢ μεγάλης Θεότητος ὅρους καὶ οἴακα παντός.
[399] Ἔμπης δ᾽ (οὐδὲ Θεὸν γὰρ ἀρέσσατο πολλάκι δῶρον
πλειοτέρης ἀπὸ χειρὸς ὅσον φιλίης ὀλίγης τε),
τοὔνεκα θαρσαλέως ῥήξω λόγον. Ἀλλ᾽ ἀπὸ τῆλε
ἠὲ φεύγετε, ὅστις ἀλιτρός· ἐμὸς λόγος, ἢ καθαροῖσιν
καθαιρομένοισιν ὅδ᾽ ἔρχεται· οἱ δὲ βέβηλοι,
ὡς θῆρες, Χριστοῖο κατ᾽ οὔρεος ἀκροτόμοιο
λαμπομένου, Μωσῆϊ νόμον τ᾽ ἐνὶ πλαξὶ γράφοντος,
αὐτίκα ῥηγνυμένοισιν ὑπὸ σκοπέλοισι δαμεῖεν.
Κεῖνοι μὲν δὴ τοῖα· καὶ ὡς Λόγος ὦσε κακίστους
ἡμετέροιο χοροῖο θεημάχον ἦτορ ἔχοντας.
Αὐτὰρ ἐγὼν ὅπα τήνδε προοίμιον ἐν σελίδεσσι
θήσομαι, ἣν τὸ πάροιθε θεόφρονες ἄνδρες ἔηκαν,
λαῷ τάρβος ἄγοντες ἀπηνέϊ μάρτυρε μύθων,
[400] Μωσῆς, Ἡσαΐας τε (ἐπισταμένοις δ᾽ ἀγορεύσω),

---

* Κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ J.-P. Migne, Patrologiae Cursus Completus, Series Graeca, τ. 37 στ. 397-649, 667-884, 908-968.

ἤτοι ὁ μὲν νεόπηγα διδοὺς νόμον, ὃς δὲ λυθέντος,
οὐρανὸς εἰσαΐοι, χθὼν δέχνυσο ῥήματ' ἐμοῖο.
Πνεῦμα Θεοῦ, σὺ δ' ἔμοιγε νόον καὶ γλῶσσαν ἐγείροις
ἀτρεκίης σάλπιγγα ἐρίβρομον, ὥς κεν ἅπαντες
τέρπωνται κατὰ θυμὸν ὅλῃ Θεότητι μιγέντες.
Εἷς Θεός ἐστιν ἄναρχος, ἀναίτιος, οὐ περίγραπτος
ἤ τινι πρόσθεν ἐόντι ἢ ἐσσομένῳ μετέπειτα,
αἰῶν' ἀμφὶς ἔχων καὶ ἀπείριτος, Υἱέος ἐσθλοῦ
μουνογενοῦς μεγάλοιο Πατὴρ μέγας, οὔ τι πεπονθὼς
Υἱέϊ, τῶν ὅσα σαρκός, ἐπεὶ νόος. Εἷς Θεὸς ἄλλος,
οὐκ ἄλλος θεότητι, Θεοῦ Λόγος, οὗτος ἐκείνου
σφρηγὶς κιννυμένη πατρώϊος, Υἱὸς ἀνάρχου
[401] οἷος, καὶ μούνοιο μονώτατος, ἰσοφέριστος,
ὥς κεν ὁ μὲν μίμνῃ γενέτης ὅλος, αὐτὰρ ὅγ' Υἱὸς
κοσμοθέτης νωμεύς τε, Πατρὸς σθένος ἠδὲ νόημα.
Ἓν Πνεῦμ' ἐξ ἀγαθοῖο Θεοῦ Θεός. Ἔρρετε πάντες,
οὓς μὴ Πνεῦμ' ἐτύπωσεν ἑὴν θεότητ' ἀναφαίνειν,
ἀλλ' ἢ βένθος ἔχουσι κακῶς ἢ γλῶσσαν ἄναγνον,
ἡμιφαεῖς, φθονεροί τε, νοήμονες αὐτοδίδακτοι,
πηγὴ κευθομένη, λύχνος σκοτίοις ἐνὶ κόλποις.

Β'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΥΙΟΥ

Υἱέα δὲ πρώτιστον ἀείσομεν, αἷμα σέβοντες
ἡμετέρων παθέων τὸ καθάρσιον. Ἦ γὰρ ἀνάγκη
[402] καὶ βροτὸν οὐρανίοισιν ἀρηγέμεν εἵνεκα γλώσσης
μαρναμένης θεότητι, κακόφρονος, αὐτοφόνοιο.
Οὐδὲν ἔην μεγάλοιο Πατρὸς πάρος. Ὃς γὰρ ἅπαντα
ἐντὸς ἔχει καὶ Πατρὸς ὑπέρτερον οὐδέν· ὁ Πατρὸς
ἐκπεφυὼς μεγάλοιο Θεοῦ Λόγος· ἄχρονος Υἱός,
εἰκὼν ἀρχετύποιο, φύσις γεννήτορος ἴση.
Πατρὸς γὰρ κλέος ἐστὶ πάϊς μέγας, ἐκ δὲ φαάνθη,
ὡς μόνος οἶδε Πατήρ τε καὶ ὃς Πατρὸς ἐξεφαάνθη.
Οὐδὲν γὰρ θεότητος ἔην πέλας· ἀλλὰ τόδ' ἔμπης
πᾶσιν ὁμῶς μερόπεσσιν ἀριφραδές, ὥσπερ ἔμοι γε,
οὐδὲν ἐμῆς θέμις ἐστὶ φέρειν θεότητι γενέθλης,

οὐ ῥύσιν, οὐδὲ τομὴν κακοαισχέα. Εἰ γὰρ ἔγωγε
[403] οὐκ ἀπαθὴς γενέτωρ· καὶ γὰρ δετός· οὔτι παθητός,
ὅς τις πάμπαν ἄπηκτος, ἀσώματος. Ὧν γὰρ ἄπωθεν
εἰσὶ φύσεις, τί τὸ θαῦμα καὶ εἰ γεννήσιες ἄλλαι;
Εἰ χρόνος ἐστὶν ἐμεῖο παροίτερος, οὐ πρὸ Λόγοιο
ὁ χρόνος, οὗ γενέτης ἔστ' ἄχρονος. Ἦμος ἄναρχος
ἦε Πατὴρ θεότητος ὑπέρτερον οὔτι λελοιπώς,
τῆμος καὶ Πατρὸς Υἱός, ἔχων Πατέρ' ἄχρονον ἀρχήν,
ὡς φάος ἠελίοιο μέγαν περικαλλέα κύκλον·
εἰ καὶ εἴδεα πάντα κάτω μεγάλοιο Θεοῖο,
ὄφρα κε μή τι Πατρὸς καὶ Υἱέος αἰὲν ἐόντων
μεσσηγὺ στήσαντες, ἀπορρήξωμεν ἄνακτα
Υἱὸν Πατρὸς ἄνακτος. Ὃ γὰρ πάρος ἐστὶ Θεοῖο
ἢ χρόνος, ἠὲ θέλησις, ἐμοὶ τμῆξις θεότητος.
[404] Ὡς Θεός, ὡς γενέτης, γενέτης μέγας. Εἰ δὲ μέγιστον
Πατρὶ τὸ μή τιν' ἔχειν κεδνῆς θεότητος ἀφορμήν,
οὔθ' ἧσσον μεγάλοιο Πατρὸς γεννήματι σεπτῷ
τοίην ῥίζαν ἔχειν. Τῷ μὴ Θεὸν εἶργε Θεοῖο.
Οὐ γὰρ ἀπόπροθι Πατρὸς ἔγνως Παῖν. Ἡ δ' ἀγένητος
φωνή, γέννησίς τε Πατρὸς ἄπο, οὐ θεότητος
ἔπλετο εἴδεα δισσά· τίς ἔπλασεν, ἀμφὶ δι' ἐκείνην
ἀμφότερ' ἐκτὸς ἐόντα, φύσις δ' ἀκέαστος ἔμοιγε·
εἰ μὲν δὴ γέννησιν ἔχει Λόγος, οὔτε Πατήρ τι
σαρκός, ἄσαρκος ἐὼν ἐπιδέξεται (οὔποτε τόσσον
ἀνθρώπων νόος ἐστὶν ἀτάσθαλος ὥστε νοῆσαι),
καὶ Θεὸν Υἱὸν ἔχεις, γεννήτορος ἄξιον εὖχος.

Εἰ δ' ἐπίηρα φέρων Πατρὸς μεγάλου θεότητι
μαψιδίως, κενεόν τε δέος πραπίδεσσι χαράσσων,
[405] τὴν μὲν ἀπαρνήσαιο, βάλοις δ' ἐς κτίσματα Χριστόν,
ἀμφοτέρων θεότητα καθύβρισας, ὦ κενεόφρον,
τὸν μὲν Παιδὸς ἄμερσας, ὁ δ' οὐ Θεός, εἴπερ ἐτύχθη.
Πᾶν γὰρ ὅ μή ποτε ἦν, αὐτῶν τόδε· κἄν τι Θεοῖο
τοῖς μεγάλοισι λόγοισι μένοι, καὶ ἔμπεδον εἴη.
Τίς δὲ λόγος, σὲ μὲν ἔνθεν ἀφορμηθέντα, φέριστε,
τοῖς Χριστοῦ παθέεσσι Θεὸν μετέπειτα γενέσθαι,
τὸν δ' ὑπὸ δεσμὰ φέρειν καὶ σὸν καλέειν ὁμόδουλον

δουλοσύνης γεράεσσι τιμώμενον ἀντὶ Θεοῖο;
Εἴ μιν ἔτευξεν ἔπειτα Θεὸς μέγας ὄργανον ἐσθλὸν
(χαλκεὺς ὡς ῥαιστῆρα πονησάμενος δι' ἄμαξαν),
ὥς κεν ἐμ' Ἀρχεγόνοιο Θεὸς χειρὶ κτεατίσσῃ·
ὧδ' ἂν καὶ Χριστοῖο πέλοι κτίσις οὐρανίοιο
[406] πολλὸν ἀρειοτέρη, κείνης Λόγος εἴ περ ἕκητι
οὐ κείνη Χριστοῖο. Τίς ἂν τάδε μυθήσαιτο;

Εἰ δ' ὅτι σῶμ' ὑπέδεκτο τεοῖς παθέεσσιν ἀρήγων,
τοὔνεκα καὶ θεότητι μεγακλέϊ μέτρ' ἐπιθήσεις·
ἤλιτεν ὅς σ' ἐλέηρεν; ἐμοὶ δέ γε πλεῖον ἀγητός·
οὔτε τι γὰρ θεότητος ἀπέξεσε καί μ' ἐσάωσεν,
ἰητὴρ δυσόδμοισιν ἐπικύψας παθέεσσιν.
Ἦν βροτός, ἀλλὰ Θεός. Δαβὶδ γένος, ἀλλ' Ἀδάμοιο
πλάστης. Σαρκοφόρος μέν, ἀτὰρ καὶ σώματος ἐκτός.
Μητρός, παρθενικῆς δέ· περίγραφος, ἀλλ' ἀμέτρητος.
Καὶ φάτνη μὲν ἔδεκτο, Μάγοις δέ τε ἡγεμόνευεν
ἀστήρ, δωροφόροι δ' ἄρ' ἔβαν, καὶ γούνατ' ἔκαμψαν.
Ὡς βροτὸς ἦλθ' ἐπ' ἀγῶνα, ὑπέρσχεθε δ' ὡς ἀδάμαστος
[407] πειραστὴν τρισσοῖσι παλαίσμασιν· εἶδαρ ὑπέστη,
θρέψε δὲ χιλιάδας, ὕδωρ τ' εἰς οἶνον ἄμειψε.
Λούσατο, ἀλλ' ἐκάθηρεν ἁμαρτάδας, ἀλλ' ἐβοήθη
πνεύματι βρονταίης φωνῆς ὕπο Υἱὸς Ἀνάρχου·
ὡς βροτὸς ὕπνον ἔδεκτο καὶ ὡς Θεὸς εὔνασε πόντον.
Γοῦνα κάμεν, παρέτοις δὲ μένος καὶ γούνατ' ἔπηξεν.
Εὔξατο· τίς δ' ἐσάκουσε λιταζομένων ἀμενηνῶν;
Ἦν θύος, ἀρχιερεὺς δέ· θυηπόλος, ἀλλὰ Θεός περ.
Αἷμ' ἀνέθηκε Θεῷ, κόσμον δ' ἐκάθηρεν ἅπαντα.
Καὶ σταυρός μιν ἄειρε, πάγη δ' ἥλοισιν ἁμαρτάς.

Ἀλλὰ τί μοι τὰ ἕκαστα λέγειν; νεκύεσσιν ἐμίχθη,
ἔγρετο δ' ἐκ νεκύων, νεκροὺς δ' ἀνέγειρε πάροιθεν
ἐκεῖνα βροτέης πενίης, ὅδε πλοῦτος ἀσάρκου·
[408] μὴ σύ γε τοῖς βροτέοισιν ἀτιμάζοις θεότητα,
κείνῃ δὲ χθονίην μορφὴν ἐρικυδέα τεύχειν,
ἥν, σοί γ' εὐμενέων, μορφώσατο ἄφθιτος Υἱός.

Γ΄. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Θυμέ, τί δηθύνεις; καὶ Πνεύματος εὖχος ἄειδε,
μηδὲ τέμῃς μύθοισιν, ὃ μὴ φύσις ἐκτὸς ἔθηκε.
Πνεῦμα μέγα τρομέωμεν, ὁμοίθεον, ᾧ Θεὸν ἔγνων,
ὃς Θεός ἐστιν ἔναντα καὶ ὃς Θεὸν ἐνθάδε τεύχει·
πανσθενές, αἰολόδωρον, ἁγνῆς ὕμνημα χορείης,
οὐρανίων χθονίων τε φερέσβιον, ὑψιθόωκον,
Πατρόθεν ἐρχόμενον, θεῖον μένος, αὐτοκέλευστον,
οὔτε Πάϊς (μοῦνος γὰρ ἑνὸς Πάϊς ἐσθλὸς ἀρίστου),
[409] οὔτ' ἐκτὸς θεότητος ἀειδέος, ἀλλ' ὁμόδοξον.

Ὅστις δ' ἐν σελίδεσσι θεοπνεύστοιο νόμοιο
Πνεύματος οὐρανίοιο λαβεῖν ποθέει θεότητα,
πολλὰς μὲν πυκινάς τε τρίβους εἰς ἓν συνιούσας
ὄψεται, ἢν ἐθέλῃσι καὶ εἴ τι Πνεύματος ἀγνοῦ
εἴρυσεν ἢ κραδίῃ καὶ εἰ νόος ὀξὺ δέδορκεν.
Εἰ δὲ γυμνὴν ποθέει φωνὴν θεότητος ἐραννῆς,
ἴστω μὴ πινυτὸν ποθέων λόγον. Οὐ γὰρ ἐῴκει,
μή πω τῆς Χριστοῖο βροτῶν πλεόνεσσι φανείσης,
ἄχθος ἄγειν κραδίῃσιν ἀφαυροτάτῃσιν ἄπιστον.
Οὐδὲ γὰρ ἀρχομένοισι τελειοτέροιο λόγοιο
καιρός. Τίς δ' ἀμυδροῖσιν ἔτ' ὄμμασιν ἢ πυρὸς αὐγὰς
δεῖξεν ὅλας ἢ φωτὸς ἀπληστοτέροιο κόρεσσεν;
Λώϊον, ἣν κατὰ μικρὸν ἄγῃς πυριθαλπέας αὐγάς,
[410] μή πως καὶ γλυκεροῖο φάους πηγάς τι χαλέψῃς.

Ὡς γὰρ Πατρὸς ἄνακτος ὅλην θεότητα προφαίνων
πρόσθε λόγος, Χριστοῖο μέγα κλέος αὐγάζεσκε
παύροισιν πινυτοῖσι φαεινόμενον μερόπεσσιν,
ὣς καὶ Παιδὸς ἔπειτα φαεινοτέρην ἀναφαίνων,
Πνεύματος αἰλήεντος ὑπήστραψεν θεότητα.
Βαιὸν τοῖσδ' ὑπέλαμψε, τὸ δὲ πλέον ἡμῖν ἔλειπεν,
οἷς ῥα καὶ ἐν γλώσσῃσι πυρὸς μετέπειτ' ἐμερίσθη,
σῆμα φέρον θεότητος, ὅτ' ἐκ χθονὸς ἅλτο Σαωτήρ.
Καὶ γὰρ πῦρ Θεὸν οἶδα κακοῖς, ὡς φῶς ἀγαθοῖσιν.
Οὕτω σοι θεότητα συνήγαγον. Εἰ δὲ τέθηπας
Υἱὸν τ' οὐχ Υἱόν τε μιῆς θεότητος ἀκούων,

μύθοις τ᾽ ἀντιθέτοισιν ἐϋστροφέεσσι πέποιθας·
δώσει κἀνθάδ᾽ ἔμοιγε Θεὸς λόγον αὐτὸς ἐπελθών.
[411] Ἐξ ἑνὸς ἀρχεγόνοιο δάμαρ καὶ Σὴθ ἐγένοντο,
ἡμίτομος, δυάδος τε γόνος θεσμοῖσι γάμοιο·
οὐ τεκτή, τεκτός τε, βροτοί γε μὲν ἔσκον ὁμοίως.
Τῶν σὺ μνωόμενος μηδὲν Θεότητος ἀτίζειν,
πρόσθε φέρων τόδ᾽ ἔνερθεν. Ἴη φύσις ἐστίν, ἄμετρον,
ἄκτιστον, ἄχρονον, ἐσθλόν, ἐλεύθερον, ἠδ᾽ ὁμόσεπτον,
εἷς Θεὸς ἐν τρισσοῖς ἀμαρύγμασι κόσμον ἑλίσσων.
Τοῖσιν ἐγὼ νέος ἄλλος ἐγείρομαι, εὖτε λοετρῷ
θαπτομένου θανάτοιο παλίσσυτος ἐς φάος ἔλθω.
Τρισσὴ γὰρ θεότης με φαεσφόρον ἐξανέτειλεν.
Οὔ σε, κάθαρσι φίλη, οὐ ψεύσομαι. Εἰ θεότητι
[412] λουσάμενος θεότητα διατμήξαιμι φαεινήν,
λώϊον ἦν... τρομέω δὲ κακοῦ μύθοιο τελευτήν,
ἐλπωρῇ θείοιο χαρίσματος ἠδὲ λοετρῶν.
Εἴ μ᾽ ὅλον ἐξεκάθηρεν, ὅλος καὶ σεπτὸς ἔμοιγε
ἔστι Θεός. Τὸ δ᾽ ἂν ἶσον ἔχοι βροτὸς ὅστις ἀλιτρός,
αὐτὸς ἑὴν θεότητα, Θεοῦ γέρας, ἄνδιχα τέμνων.
Εἴ τινα δ᾽ ἢ περὶ Παιδὸς ἀκούομεν ἢ ἀγαθοῖο
Πνεύματος ἐν θείοισι λόγοις καὶ θειοφόροισιν
ἀνδράσιν, ὥς ῥα Θεοῖο τὰ δεύτερα Πατρὸς ἔχουσιν,
ὧδε νοεῖν κέλομαί σε λόγοις Σοφίης βαθυκόλπου
ὡς εἰς ῥίζαν ἄναρχον ἀνέρχεται, οὐ θεότητα
τέμνει, ὄφρα κεν οἶον ἔχῃς κράτος, οὐ πολύσεπτον.
[413] Ἐκ μονάδος Τριάς ἐστι, καὶ ἐκ Τριάδος μονὰς αὖθις,
οὔτε πόρος, πηγή, ποταμὸς μέγας, ἕν τε ῥέεθρον,
ἐν τρισσοῖσι τύποισιν ἐλαυνόμενον κατὰ γαίης·
οὔτε δὲ πυρκαϊῆς λαμπὰς πάλιν εἰς ἓν ἰοῦσα,
οὔτε λόγος προϊών τε νόου καὶ ἔνδοθι μίμνων,
οὔτε τις ἐξ ὑδάτων κινήμασιν ἠλιακοῖσι,
μαρμαρυγή, τοίχοισι περίτρομος, ἀστατέουσα,
πρὶν πελάσαι φεύγουσα, πάρος φυγέειν πελάουσα.
Οὐδὲ γὰρ ἄστατός ἐστι Θεοῦ φύσις, ἠὲ ῥέουσα,
ἠὲ πάλιν συνιοῦσα· τὸ δ᾽ ἔμπεδόν ἐστι Θεοῖο.
Ἀλλ᾽ ὧδ᾽ ἂν φρονέων καθαρὸν θύος ἔνδοθι ῥέζοις.

Ἐν τρισσοῖς φαέεσσιν ἴη φύσις ἐστήρικται.
[414] Οὔτε μονὰς νήριθμος, ἐπεὶ τρισὶν ἵστατ' ἐν ἐσθλοῖς·
οὔτε Τριὰς πολύσεπτος, ἐπεὶ φύσις ἔστ' ἀκέαστος.
Ἡ μονὰς ἐν θεότητι, τὰ δ' ὧν θεότης τρισάριθμα.
Εἷς Θεός ἐστιν ἕκαστον, ἐπὴν μόνον ἐξαγορεύῃς.
Εἷς Θεὸς αὖθις ἄναρχος, ὅθεν πλοῦτος θεότητος,
εὖτε τριῶν τινα μνῆστιν ἔχῃ λόγος, ὡς τὸ μὲν εἴη
τῶν τρισσῶν φαέων σεπτὸν κήρυγμα βροτοῖσι,
τῷ δὲ μονοκρατίην ἐριλαμπέα κυδαίνωμεν,
μηδὲ θεῶν ἀγορῇ τερπώμεθα τῇ πολυάρχῳ.
Ἴσον γὰρ πολύαρχον ἐμοὶ καὶ πάμπαν ἄναρχον
μαρνάμενον. Δῆρις δὲ διάστασις· ἡ δ' ἐπὶ λῦσιν
σπεύδει. Τῷ θεότητος ἑκὰς πολύαρχον ἔμοιγε.
Τρεῖς δὲ θεοὺς καλέοιεν, ὅσους χρόνους, ἠὲ νόημα
[415] ἢ κράτος, ἠὲ θέλησις ἀπ' ἀλλήλων ἐκέασσεν.
Αὐτοῦ ταὐτὸν ἕκαστον ἀδήριτον οὔ ποτ' ἐόντα.
Τῆς δ' ἄρ' ἐμῆς Τριάδος ἓν μὲν σθένος, ἓν δὲ νόημα,
ἓν κλέος, ἓν δὲ κράτος. Τῷ καὶ μονάς ἐστιν ἄρευστος,
ἁρμονίῃ θεότητος ἰῇ μέγα κῦδος ἔχουσα.
Τόσσον ἐμοῖς φαέεσσι Τριὰς σέλας ἐξεκάλυψεν,
ἐκ πτερύγων θείου τε πετάσματος ἔνδοθι νηοῦ,
τοῖς ὕπο κεύθετ' ἄνασσα Θεοῦ φύσις. Εἰ δὲ πλέον τι
ἀγγελικοῖσι χοροῖσι, τόδε πλέον ἡ Τριὰς ἴστω.

Δ'. ΠΕΡΙ ΚΟΣΜΟΥ

Εἰ δ' ἄγε καὶ μεγάλοιο Θεοῦ κτίσιν ὑμνείωμεν,
δόξαις ψευδομένῃσιν ἐναντία δηριόωντες.
[416] Εἷς Θεός· ὕλη δ' αὖτε καὶ εἴδεα μῦθος ἀφαυρός,
Ἑλλήνων πινυτοῖσι νοούμενα ὡς συνάναρχα.
Τῶν μὲν ὅσα πλάσσουσι θεοὺς μορφώματα σεπτά,
οὐκ ἔσαν, ἀλλὰ γένοντο, Θεοῦ μεγάλοιο θέλοντος.
Τίς δ' ὕλην ποτ' ὄπωπεν ἀνείδεον ἢ τίς ἄϋλον
μορφήν, καὶ μάλα πολλὰ νόου στροφάλιγξι μογήσας;
Οὐδὲ γὰρ ἄχροον εὗρον ἐγὼ δέμας, ἢ τιν' ἄσωμον
χροιήν. Τίς διέκρινεν ἃ μὴ φύσις, εἰς ἓν ἄγουσα;

Ἀλλ' ἔμπης τέμνωμεν· ἄθρει δέ μοι, εἰ μὲν ἄμικτα
πάμπαν ἔην, πῶς εἰς ἓν ἐλήλυθεν ἢ τίς ὁ κόσμος
ἔστακεν ἄνδιχα πάντα διαμπερές; Εἰ δ' ἐπίμικτα,
πῶς μίχθη; τίς ἔμιξε Θεοῦ δίχα; εἰ δὲ κεραστὴς
ἔστι Θεός, τοῦτον καὶ κτίστορα δέχνυσο πάντων.
[417] Εἶδος καὶ κεραμεὺς πηλῷ βάλε κύκλον ἑλίσσων,
χρυσῷ χρυσοχόος, λαοξόος οἷσι λίθοισι.
Δὸς πλέον ἡμετέρης τι Θεῷ φρενός, ὦ φιλάναρχε.
Ὕλη τὸ πλέον ἐστὶ σὺν εἴδεσι κινυμένοισι.
Νώσατο, καὶ τὰ γένοντο ἐνείδεα· θεία νόησις,
ἡ πάντων γενέτειρα πολύπλοκος. Οὐ γὰρ ἔοικε
ζωγράφον ὥς τιν' ἐοικὸς ἀπ' εἴδεος εἶδος ἐγείρειν
δερκόμενον προπάροιθε τὰ μὴ νόος ἔγραφεν οἷος.
Καὶ σύ, Μανιχαίοιο κακὸν σκότος, οὐ πάρος ἦες
ἀκροτάτοιο φάους ἀντίθρονον. Εἰ Θεὸς ἦεν,
οὐ σκότος. Οὐ γὰρ ἔοικε Θεῷ κακὸν ἀντιφερίζειν.
Εἰ σκότος, οὐ Θεὸν οἶδας. Ὁμοφρονέειν μὲν ἄκοσμον·
μαρναμένων δέ, τὸ κάρτος ἀρείονος. Ἰσοπαλεῖς δέ,
[418] τίς τρίτος εἰς ἓν ἄγων σοφίῃ καὶ νείκεα λύων;
Καὶ τόδε θαῦμα μέγιστον, ἐπεὶ μόθον αἰνὸν ἐγείρεις,
αὖθις ὁμοφρονέοντα τιθείς, ἐπελήσαο χάρμης.
Ψυχὴ καὶ δέμας εἰμί. Τὸ μὲν θεότητος ἀπορρὼξ
φωτὸς ἀπειρεσίοιο· τὸ δὲ σκοτίης ἀπὸ ῥίζης
σοὶ πλάσθη. Τὰ δὲ πολλὸν ἀπόπροθεν εἰς ἓν ἄγειρας·
εἰ ξυνὴ φύσις εἰμί, λύω μόθον. Εἰ μόθος αἰνός,
ἔμπεδος, οὐκέτ' ἐγὼ πλεκτὴ φύσις ἀμφοτέρωθεν.
Οὐ γὰρ μαρναρμένων ξυνὸς γόνος, ἀλλὰ φιλεύντων.
Τοῖος μὲν κραδίης τῆς σῆς ζόφος. Αὐτὰρ ἔμοιγε
εἷς Θεός ἐστιν ἄναρχος, ἀδήριτος, ἓν φάος ἐσθλόν,
ἁπλῶν τε πλεκτῶν τε νοῶν σθένος ὑψιθεόντων,
[419] οὐρανίων χθονίων τε· τὸ δὲ σκότος ὕστατον ἦλθεν,
οὐ φύσις ἑστηκυῖα περίγραφος, ἡμετέρη δὲ
τοῦτο πέλει κακίη. Κακίη δέ τε λῦσις ἐφετμῆς,
ὡς νὺξ ἠελίοιο δύσις, νεότητος ἀφαυρὸν
γῆρας. Χεῖμα δ' ἔνεγκεν ἄνω δρόμος ἠελίοιο
φρικτόν. Ὁ μὲν πρώτιστος ἐν οὐρανίοις φαέεσσιν

ἧς ὑπεροπλίῃσι φάος καὶ κῦδος ὀλέσσας,
αἰὲν ἀπεχθαίρει μερόπων γένος. Ἐκ δ' ἄρ' ἐκείνου
γεύσατο καὶ κακίης πρῶτος βροτὸς ἀνδροφόνοιο,
καὶ θανάτου, ῥιπίσαντος ἐμοὶ φλόγα οἷσι δόλοισιν.
Ἥδε μὲν ὀψιγόνοιο κακοῦ φύσις, ἧς περ ἐκεῖνος
ἔστι πατήρ. Λώβη μὲν ἰὸς κρατεροῖο σιδήρου·
[420] λώβην δ' αὐτοδάϊκτος ἐγὼ κακίην ἐφύτευσα,
ἑσπόμενος φθονεροῖο παλαίσμασιν ἣν διὰ μῆτιν.
Κόσμε, σὺ δ' εἰ μὲν ἔῃς τῆμος Τριάς, ἐγγὺς ἀνάρχου
κύδεϊ, πῶς δέ σε τόσσον ἀπόπροθι φῶτες ἔθηκαν
χριστοφόροι, θείων τε δαήμονες, ὥστε μετρεῖσθαι
οὐ μάλα πολλὸν ἀριθμὸν ἑλισσομένων ἐνιαυτῶν,
ἐξότε πῆξε μέγας σε Θεοῦ Λόγος; Εἰ δ' ἄρ' ἔπειτα
πήχθης, φραζώμεσθα τί κίννυτο θεία νόησις
(οὐδὲ γάρ ἐστιν ἄπρηκτος ἐμοὶ Θεός, οὐδ' ἀτέλεστος),
πρὶν τόδε πᾶν στῆναί τε καὶ εἴδεσι κοσμηθῆναι.
Αἰῶσιν κενεοῖσιν ὑπέρτατος ἐμβασιλεύων,
κίννυτο κάλλεος οἷο φίλην θηεύμενος αἴγλην,
[421] τρισσοφαοῦς θεότητος, ὁμὸν σέλας ἰσοφέριστον,
ὡς μούνῃ θεότητι, καὶ ὧν Θεός, ἔστ' ἀρίδηλον.
Κίννυτο καὶ κόσμοιο τύπους οὓς στήσατο λεύσσων
οἷσιν ἐνὶ μεγάλοισι νοήμασι κοσμογόνος νοῦς
ἐσσομένου μετέπειτα, Θεῷ δέ τε καὶ παρεόντος.
Πάντα Θεῷ προπάροιθεν, ἅτ' ἔσσεται, ὅσσ' ἐγένοντο,
ὅσσα τε νῦν παρέασιν. Ἐμοὶ χρόνος ὧδε κέασσε,
πρόσθε τὰ μέν, τὰ δ' ὄπισθε· Θεῷ δέ τε εἰς ἓν ἅπαντα,
καὶ μεγάλης θεότητος ἐν ἀγκοίνῃσι κρατεῖται.
Τοὔνεκεν ὅσσον ἔτετμεν ἐμὸς νόος εἰσαΐοιτε.
Νοῦς ὤδινεν ἅπαντα, ῥάγη δ' εἰς ὕστερον ὠδίς,
ὥριος, εὖτε Θεοῖο μέγας Λόγος ἐξεκάλυψεν.
[422] Ἤθελε μὲν νοερὰν στῆναι φύσιν, οὐρανίην τε
καὶ χθονίην, πρώτοιο διαυγέα φωτὸς ἔσοπτρα,
τὴν μὲν ἄνω στίλβουσαν, ὑποδρήστειραν ἄνακτος,
πλησιφαῆ, μεγάλην, τὴν δ' ἐνθάδε κῦδος ἔχουσαν,
πηγάζων θεότητα, ὅπως πλεόνεσσιν ἀνάσσῃ
οὐρανίοις, πλεόνων τε πέλῃ φάος ὀλβιόδωρον.

Ἧδε γάρ ἐστιν ἄνακτος ἐμοῦ φύσις ὄλβον ὀπάζειν.
Ὄφρα δὲ μὴ πελάουσα Θεῷ κτίσις ἀντιθέοιο
κύδεος ἱμείρουσα, φάος καὶ κῦδος ὀλέσσῃ
(μέτρα φέρειν γὰρ ἄριστον, ἀμετρίη δὲ κάκιστον),
τοὔνεκεν ἐσσομένοισι φίλα φρονέων Λόγος αἰπὺς
τῆλε βάλε Τριάδος μὲν ὅσον φάος ἀμφιθόωκον,
ἀγγελικῶν τε χορῶν βροτέην φύσιν, ἀγγελικὴν μὲν
[423] οὐ μάλα πολλὸν ἄνευθεν παραστάτιν, ἡμετέρην δὲ
καὶ μάλα πολλὸν ἄνευθεν, ἐπεὶ χθονὸς ἐκγενόμεσθα
μιχθείσης θεότητι· ἁπλῆ δέ τε φύσις ἀρείων.
Κόσμων δ' ὃς μὲν ἔην προγενέστερος οὐρανὸς ἄλλος,
θειοφόρων χώρημα, μόνοις τε νόεσσι θεητόν,
παμφαές, εἰς ὃν ἔπειτα Θεοῦ βροτὸς ἔνθεν ὁδεύει,
εὖτε Θεὸς τελέθῃσι, νόον καὶ σάρκα καθήρας·
αὐτὰρ ὅ γε θνητοῖσι πάγη θνατός, ἡνίκ' ἔμελλε
στήσεσθαι φαέων τε χάρις κῆρύξ τε Θεοῖο,
κάλλεΐ τε μεγέθει τε, καὶ εἰκόνος ἐμβασίλευμα·
πρῶτος δ' ὑστάτιός τε Θεοῦ μεγάλοιο λόγοισι.

Ε'. ΠΕΡΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

[424] Ὧδε μὲν εὐρυθέμεθλον ἐπήξατο κόσμον ἄπειρον
νοῦς μέγας, ἐντὸς ἅπαντα φέρων καὶ παντὸς ὕπερθεν
αὐτὸς ἐών· τί δὲ μῆχος ἀχωρήτοιο λαβέσθαι;
Αὐτὰρ ἐπεί μιν ἔτευξεν, ἄγει πρώτης ὑπὸ ῥιπῆς,
πληγῆς ὡς ὕπο ῥόμβον ἐπειγόμενον στροφάλιγξι,
κιννύμενον μεγάλοισιν ἀκινήτοισι λόγοισιν.
Οὔτε γὰρ αὐτομάτη φύσις κόσμοιο τοσούτου
καὶ τοίου, τῷ μηδὲν ὁμοίιον ἔστι νοῆσαι·
μὴ τόσον αὐτομάτοισιν ἐπιτρέψητε λόγοισι.
Τίς δὲ δόμον ποτ' ὄπωπεν, ὃν οὐ χέρες ἐξετέλεσσαν;
[425] τίς ναῦν ἢ θοὸν ἅρμα; τίς ἀσπίδα καὶ τρυφάλειαν;
Οὔτ' ἂν τόσσον ἔμεινεν ἐπὶ χρόνον, εἴπερ ἄναρχος,
καὶ χορὸς ἂν λήξειεν ἀνηγεμόνευτος ἔμοιγε.
Οὔτ' ἄλλον τιν' ἐοικὸς ἔχειν σημάντορα παντός,
ἠὲ τὸν ὅς μιν ἔτευξεν. Ὁ δ' ἀστέρας ἡγεμονῆας

ἡμετέρης γενεῆς τε βίου θ' ἅμα παντὸς ὀπάζων,
αὐτοῖς δ' ἄστρασιν εἰπὲ τίν' οὐρανὸν ἄλλον ἑλίξεις;
καὶ τῷ δ' αὖ πάλιν ἄλλον, ἀεὶ τ' ἐπ' ἄγουσιν ἄγοντας;
Εἷς βασιλεὺς πλεόνεσσι συνάστερος, ὧν ὁ μὲν ἐσθλός,
ὃς δὲ κακός, ῥητήρ τις, ὁ δ' ἔμπορος, ὃς δ' ἄρ' ἀλήτης,
τὸν δὲ φέρει θρόνος αἰπὺς ὑπέρφρονα. Ἐν δέ τε πόντῳ
καὶ πολέμῳ πλεόνεσσιν ὁμὸς μόρος ἀλλογενέθλοις.
Ἀστέρες, οὓς συνέδησαν, ὁμὸν τέλος οὐ συνέδησε.
[426] Κείνους δ' οὓς ἐκέασσαν, ὁμὴ συνέδησε τελευτή.
Εἰ μὲν δὴ καθ' ἕκαστον ἔχει πρώτη τις ἀνάγκη,
μῦθος ὅδ'· εἰ δ' ἄρα τῆς κρατέει ξυνή τις ἀρείων,
τείρεα τείρεσίν ἐστιν ἐναντία.| Τίς δ' ἄρ' ὁ μίξας;
Ὅς γὰρ δὴ συνέδησε καὶ ἣν ἐθέλησιν ἔλυσεν.
Εἰ δὲ Θεός, πῶς πρῶτον, ὅ μοι Θεὸς ἐξετίναξεν;
Εἰ μὴ καὶ Θεὸν αὐτὸν ὑπ' ἄστρασι σοῖσιν ἑλίξῃς.
Εἰ δ' οὔ τις κρατέων, πῶς στήσεται; Οὐ γὰρ ὄπωπα.
Κεῖνοι μὲν τοίοισι λόγοις Θεὸν ἐκτὸς ἔχοιεν.
Ἢ γὰρ δὴ Θεός ἐστιν ἢ ἀστέρες ἡγεμονῆες.

Αὐτὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα, Θεὸς τάδε πάντα κυβερνᾷ,
νωμῶν ἔνθα καὶ ἔνθα Θεοῦ Λόγος ὅσσα θ' ὕπερθεν,
ὅσσα τ' ἔνερθεν ἔθηκε νοήμασι· τοῖς μὲν ἔδωκεν
[427] ἁρμονίην τε δρόμον τε διαρκέα ἔμπεδον αἰεί,
τοῖς δὲ βίον στρεπτόν τε, καὶ εἴδεα πολλὰ φέροντα·
ὧν τὸ μὲν ἡμῖν ἔφηνε, τὸ δ' ἐν κευθμῶσι φυλάσσει
ἧς σοφίης, θνητοῦ δ' ἐθέλει κενὸν εὖχος ἐλέγχειν.
Καὶ τὰ μὲν ἐνθάδ' ἔθηκε, τὰ δ' ἤμασιν ὑστατίοισιν
ἀντήσει. Κείρει δὲ γεημόρος ὥρια πάντα,
ὡς καὶ Χριστὸς ἄριστος ἐμοῦ βιότοιο δικαστής.
Οὗτος ἐμὸς λόγος ἐστὶν ἀνάστερος, αὐτοκέλευθος.

Ὡροθέτας δὲ σύ μοι καὶ λεπταλέας ἀγόρευε
μοίρας, ζωοφόρους τε κύκλους καὶ μέτρα πορείης·
λῦε δέ μοι ζωῆς τε νόμους, καὶ τάρβος ἀλιτροῖς,
ἐλπωρὴν τ' ἀγαθοῖσιν ἐς ὕστερον ἀντιόωσαν.
[428] Εἰ γὰρ κύκλος ἅπαντα φέρει κείνου περιωγῇ
ῥοιζοῦμαι, τὸ θέλειν δὲ καὶ αὐτόγε κύκλος ἐποίσει,
οὐδὲ τίς ἐστιν ἔμοιγε ῥοπὴ πρὸς κρεῖσσον ἄγουσα,

βουλῆς ἠδὲ νόοιο, πόλος δέ με τῇδε κυλίνδει.
Σιγάσθω Χριστοῖο μέγα κλέος ἄγγελος ἀστὴρ
ἀντολίηθε μάγοισιν ἐπὶ πτόλιν ἡγεμονεύσας,
ἔνθα Χριστὸς ἔλαμψε βροτοῦ γόνος ἄχρονος Υἱός.
Οὐ γὰρ τῶν τις ἔην ὅσσων φραστῆρες ἔασσιν
ἀστρολόγοι, ξεῖνος δὲ καὶ οὐ πάρος ἐξεφαάνθη,
ἑβραϊκῇσι βίβλοισιν ὁρώμενος, ὧν ἄπο παῖδες
Χαλδαίων προμαθόντες, ὅσοις βίος ἀστροπολεύειν,
μοῦνον ἀπὸ πλεόνων θηεύμενοι, οὓς ἐδόκευον,
[429] ἀρτιφαῆ τροχάοντα κατ' ἠέρος ἀντολίηθεν
Ἑβραίων ἐπὶ γαῖαν, ἐτεκμήραντο ἄνακτα·
τῆμος ὅτ' ἀστρολόγοισιν ὁμοῦ πέσε μήδεα τέχνης,
ἀστρολόγων τὸν ἄνακτα σὺν οὐρανίοισι σεβόντων.
Ἀλλ' οἱ μὲν περόωεν ἑὴν ὁδόν, ἥνπερ ἔταξε
Χριστὸς ἄναξ, πυρόεντες, ἀείδρομοι, ἀστυφέλικτοι,
ἀπλανέες τε πλάνοι τε παλίμποροι, ὡς ἐνέπουσιν,
εἴτε τις ἄτροφός ἐστι πυρὸς φύσις, εἴτε τι σῶμα,
πέμπτον ὃ δὴ καλέουσι, περίδρομον οἶμον ἔχοντες·
ἡμεῖς δ' ἡμετέρην ὁδὸν ἄνιμεν. Εἰς λογικὴν γὰρ
σπεύδομεν, οὐρανίην τε φύσιν, καὶ δέσμιοι αἴης.

Ϛ'. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ

[430] Ἔρροιεν οἱ τὸ Θεῖον ἐξηρνημένοι
καὶ μηδὲ τὴν ἄφραστον εὐαρμοστίαν
τοῦ παντὸς εἴς τιν' ἀναφέροντες αἰτίαν
ποιητικήν τε καὶ συνεκτικὴν ὅλων.
Ἔρροιεν οἱ θεῶν τιν' ἐσμὸν εἰδότες
ἢ δαιμόνων καλῶν τε καὶ κακῶν κράτος.
Ἔρροιεν οἱ πρόνοιαν ἐξηρνηκότες,
ὥσπερ τὸ σώζεσθ' ἐκ Θεοῦ δεδοικότες·
ἀλλ' ἢ φορᾷ νέμοντες ἀστάτῳ τὸ πᾶν
ἢ καὶ διδόντες ἀστέρων κινήμασι,
τοῖς πῶς, πόθεν τε, κἀκ τίνος, κινουμένοις;
[431] Εἰ μὲν Θεοῦ, πῶς πρῶτον, ὃ στρέφει Θεός;
Τοῦ γὰρ πλέκοντός ἐστι καὶ μεταπλέκειν.

Εἰ δ' οὐ Θεοῦ, πῶς στήσετ' ἐξ ἀναρχίας
ἢ καὶ μάχης τοῦ κρείσσονος; Πῶς δ' οὐ μάχη;
Ἡ γὰρ προνοίας ἄρσις, ἄνταρσις Θεοῦ·
εἰ μὴ σὺ ποιεῖς καὶ Θεὸν πεπρωμένον,
φέροντ' ἄκοντα τὴν πλοκῆς τυραννίδα.
Οὕτω μὲν οὗτοι σφῶν ἁλίσκονται λόγοις.
Ἡμῖν δ' ἄγει μὲν εἷς Θεὸς τὸ πᾶν τόδε,
σοφῶς ἑλίσσων καὶ πλέκων, ὡς ἂν θέλῃ,
τοῖς αὐτὸς αὑτοῦ νεύμασί τε καὶ λόγοις,
κἂν μὴ τὰ πάντα δεξιῶς στρέφειν δοκῇ.

Πολλοί γε μὴν κάμνουσι καὶ σοφωτάτων,
τοῖς τῇδ' ἀνίσοις, καὶ πάλαι καὶ νῦν ἔτι.
Τί δεῖ λέγειν ἅπαντας; ἀλλά μοι σκόπει
[432] Δαυὶδ τί πάσχει; τοὺς κακοὺς ὁρῶν καλῶς
πράττοντας (ὡς δοκοῦσι), σφόδρ' εἰλιγγιᾷ,
μή τις φορᾷ δῷ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων,
ὡς οὐκ ἐπιστατοῦντος ἡμῖν οὐδενός.
Ὁ δ' αὐτὸς οἶδε τὴν λύσιν· τὸ γὰρ τελὸς
πάντων σκόπει μοι, φησίν, ὡς ἀντίστροφον.
Ἔσπειρας· ὄψει τῆς σπορᾶς καὶ τὸν στάχυν.
Εἰ δ' ἀγνοεῖς σὺ τοὺς λόγους, οὐ καὶ Λόγος·
οὐδὲ γάρ, εἰ σὺ τῆς γραφῆς, καὶ ζωγράφος·
οὐδ' εἰ σὺ γραμμῶν, καὶ γεωμέτρης ὁ σύ.
Τὸ μὲν κατείληφάς τι, τῷ δ' ἕπου σοφῶς.
Ἔστιν λόγος καὶ τοῦτο, πείθεσθαι λόγῳ.
Εἰ πάντα δῆλα, ποῦ τὸ πιστεύειν, λέγε.
Πίστις γάρ ἐστιν ἀπράγμων συναίνεσις
ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτ' ἐννοῶ σοφῶς ἴσως·
[433] οὐ ταῦτα εἰσιόντι σοι καθυπεσχόμην,
πλουτεῖν, ἀμεριμνεῖν, εὐσθενεῖν, ἢ εὐτεκνεῖν·
εὐζωΐαν δὲ καὶ τὰ προσδοκώμενα·
ὡς ἀντὶ τῶν νῦν προσδοκᾶν τὰ μείζονα.
Πῶς οὖν δίκαιον, ὥσπερ ἐν συναλλαγῇ,
καὶ τὸ πραθὲν ζητεῖν σε καὶ τὸ χρῆμ' ἔχειν;
Εἰ μὴ μόνῳ σοι τοῦτο τῶν πάντων γέρας.
Ὡς σφόδρ' ἄπληστον, καὶ ξένης συνεισφορᾶς!

Ἢ κεῖνα ῥίψον, φίλτατ', ἢ καὶ ταῦτα δός·
εἴ πέρ τι δεῖ σοι τὸν σὸν ἑστάναι λόγον,
μηδ' ἐκτὸς ἔρχῃ τῶν καλῶς συγκειμένων.
Πῶς οὖν, ἂν εἴποις, τοῖς πάλαι καὶ ταῦτα ἦν;
[434] Οὔπω τότ' ἦν ἡ πίστις ἐρριζωμένη,
καὶ πίστις ἦν τὰ τῇδε τῶν νοουμένων,
ὥσπερ γάλακτι νηπίοις ἀνδρουμένοις.
Τεκμήριον δὲ τοῦ λόγου. Καὶ γὰρ τότ' ἦν
τὰ μὲν μέγιστα τῶν κακῶν συγγνωστά πως·
τὰ δ' οὐ μέγιστα τῶν κακῶν τιμητέα·
ἀντιζυγούσης τῆς ἐν ἀμφοῖν ἀξίας.
Αἱ δ' ἐκδικήσεις τῶν σοφῶν ὑπέρμετροι.
Δαυίδ σε ταῦτα πειθέτω καὶ Μωυσῆς,
Ἐλισσεός τε, οὗ τρέμω μεμνημένος·
ὁ μὲν κολασθεὶς ἐνδεῶς τοῖς πταίσμασι,
ὁ δ' ἀντὶ μικρῶν, καὶ Θεοῦ λαβὼν θέαν·
[435] νόμον τε, καὶ τοσοῦτον ἐκσώσας στρατόν·
ὁ δ' ἐκ βραχείας ὕβρεως καὶ νηπίοις
πληγὴν τοσαύτην ἀντιδοὺς παρ' ἐλπίδας.
Οὕτω σκιώδης τηνικαῦτ' ἦν καὶ νόμος.
Οὕτω κάθαρσις θυσιῶν δι' αἵματος,
σαρκῶν τ' ἀνάγνων ἀσθενῆ ῥαντίσματα·
οὕτως ἄριστον ἡ φυγὴ τῶν χειρόνων,
εἰ καὶ πλέον τι μὴ προσῆν, μικροῖς ὅροις
τῆς εὐσεβείας περιγραφομένης τοῖς τότε.
Εἴπω τι μεῖζον ὧν ἔφην; Λελέξεται.
Οὐδ' εἰσφορὰν τοσαύτην εἶχον οὐδέπω,
ὅσην περ' ἡμεῖς, τοῖς Θεοῦ παθήμασιν,
[436] ἀμνῷ τε τῷ σφαγέντι τοῖς ἐμοῖς κακοῖς.
Ὥστ' ἦν τὸ κείνων πλεῖον· εἰ δὲ πλεῖον ἦν,
δὸς πλεῖον εἶναι τῶν πόνων καὶ τὸ χρέος,
ἡμῖν δ' ἔλαττον τοῖς τυχοῦσι πλειόνων.
Ὃ δ' ἀντὶ πάντων καὶ πρὸ πάντων χρὴ λέγειν·
μὴ σφόδρ' ἐπαίνει τοῦ βίου τὸ εὔδρομον,
ὁ μεῖζον εἰδὼς τῶν ὁρωμένων φρονεῖν·
μή πως ἐμοὶ μὲν ὕψος ᾖ τὸ δύσβατον,

σοὶ δ' ἀμφίκρημνον τοῦ δρόμου τὸ εὐπετές.
Ἐμοῦ τὸ λυπρὸν κρεῖσσον ἢ τὸ σὸν καλόν.
Βοῶν ποτ' εἶδες τὸν μὲν ἐν φάτνῃ μέγαν,
ἐπηρμένον, στίλβοντα τῇ εὐσαρκίᾳ,
[437] τραχηλιῶντα, τὸν δὲ κάτω νενευκότα,
ῥικνόν, δυσειδῆ συμβόλοις γεωργίας·
ἔπειτα τὸν μὲν εἰς σφαγὴν τηρούμενον,
τὸν δὲ τρέφονθ' αὐτόν τε καὶ τὸν δεσπότην.
Τούτων τίς ἐστιν εὐτυχέστερος, δοκεῖς;
Οὐχ ὁ στενός τε καὶ ζυγῷ τετρυμμένος;
Εὔδηλον. Ἀλλὰ σοί γε τὸ πλάτος φίλον,
κἂν ᾖ κακόν τε καὶ κακῷ συγκείμενον.
Ἦ καὶ τὸν ὄγκον ὑδεριῶντος αἰνέσῃς;
ἢ καὶ φρενοπλὴξ ἰσχύειν σοι φαίνεται;
τὸ δ' ἡδὺ πάντως φάρμακον σωτήριον;
Πολλοὺς τὸ πικρὸν ἐξέσωσε πολλάκις·
τὸ δ' ἡδὺ πρὸς τὸ χεῖρον ὡς τὰ πόλλ' ἄγει.
Υἱῷ δὲ πατρὸς ῥάβδος οὐ σεβασμία
τῷ νοῦν ἔχοντι; Τῷ δὲ κακὸν ἡ χρηστότης
[438] οὔτ' ἐστὶν υἱός, οὔτε ῥάβδῳ πλήσσεται.
Τί δ' εἰ παλαίεις, ὡς Ἰώβ, ὑπὲρ στέφους;
Ἔπᾳδε σαυτῷ ταῦτα, καὶ ῥᾴων ἔσῃ,
παρηγόρημα τοῦ πονεῖν ποιούμενος,
τῷ δ' εὐχαρίστῳ κτώμενος τὴν ἐλπίδα.
Δούλου κακοῦ γάρ, προσγελῶντα μὲν σέβειν
τὸν δεσπότην· πλήττοντα δ' ἡγεῖσθαι κακόν.
Δέον δέχεσθαι πᾶσαν οἴακος στροφήν,
ᾧ μ' ἐκ πάλης τε καὶ ζάλης διεξάγει,
ἕως ἂν ὅρμοις εὐδίοις προσορμίσῃ·
εἴπερ γε τὴν ναῦν μὴ μάτην ἐπήξατο,
ἀλλ' εἰς καλόν τε κἀπιδέξιον τέλος.

Ζ'. ΠΕΡΙ ΝΟΕΡΩΝ ΟΥΣΙΩΝ

Οἵη δ' ὑετίοιο κατ' ἠέρος εὐδιόωντος,
[439] ἀντομένη νεφέεσσιν ἀποκρούστοις περιωγαῖς,

ἀκτὶς ἠελίοιο πολύχροον ἶριν ἑλίσσει,
ἀμφὶ δέ μιν πάντη σελαγίζεται ἐγγύθεν αἰθήρ,
κύκλοισιν πυκινοῖσι καὶ ἔκτοθε λυομένοισι·
τοίη καὶ φαέων πέλεται φύσις, ἀκροτάτοιο
φωτὸς ἀποστίλβοντος ἀεὶ νόας ἥσσονας αὐγαῖς.
Ἤτοι ὁ μὲν πηγὴ φαέων, φάος οὔτ᾽ ὀνομαστόν,
οὔθ᾽ ἑλετόν, φεῦγόν τε νόου τάχος ἐγγὺς ἰόντος,
αἰὲν ὑπεκπροθέον πάντων φρένας, ὥς κε πόθοισι
τεινώμεσθα πρὸς ὕψος ἀεὶ νέον. Οἱ δέ τε φῶτα
δεύτερα ἐκ Τριάδος βασιλήϊον εὖχος ἐχούσης,
ἄγγελοι αἰγλήεντες, ἀειδέες, οἵ ῥα θόωκον
ἀμφὶ μέγαν βεβαῶτες, ἐπεὶ νόες εἰσὶν ἐλαφροί,
[440] πῦρ καὶ πνεύματα θεῖα δι᾽ ἠέρος ὦκα θέοντες
ἐσσυμένως μεγάλησιν ὑποδρήσσουσιν ἐφετμαῖς,
ἁπλοῖ τε, νοεροί τε, διαυγέες, οὔτ᾽ ἀπὸ σαρκῶν
ἐρχόμενοι (σάρκες γὰρ ἐπεὶ πάγεν αὖθις ὀλοῦνται),
οὔτ᾽ ἐπὶ σάρκας ἰόντες, ὅπερ δ᾽ ἐγένοντο μένοντες.
Ἤθελον εἰπεῖν πάμπαν ἀτειρέες· ἀλλ᾽ ἀνεχ᾽ ἵππον
καὶ μάλα θερμὸν ἐόντα, νόου ψαλίοισιν ἐέργων.
Καὶ ῥ᾽ οἱ μὲν μεγάλοιο παραστάται εἰσὶ Θεοῖο·
οἱ δ᾽ ἄρα κόσμον ἅπαντα ἑαῖς κρατέουσιν ἀρωγαῖς,
ἄλλην ἄλλος ἔχοντες ἐπιστασίην παρ᾽ ἄνακτος,
ἄνδρας τε, πτόλιάς τε καὶ ἔθνεα πάνθ᾽ ὁρόωντες,
καὶ λογικῶν θυέων ἐπιίστορες ἠμερίοισι.
Θυμέ, τί καὶ ῥέξεις; τρομέει λόγος οὐρανίοισι
[441] κάλλεσιν ἐμβεβαώς· ἀχλὺς δέ μοι ἀντεβόλησεν,
οὐδ᾽ ἔχω ἢ προτέρω θεῖναι λόγον ἢ ἀναδῦναι.
Ὡς δ᾽ ὅτε τρηχαλέῳ ποταμῷ περάων τις ὁδίτης
ἐξαπίνης ἀνέπαλτο, καὶ ἴσχεται ἱέμενός περ,
πολλὰ δὲ οἱ κραδίη πορφύρεται ἀμφὶ ῥεέθρῳ·
χρειὼ θάρσος ἔπηξε, φόβος δ᾽ ἐπέδησεν ἐρωήν·
πολλάκι ταρσὸν ἄειρεν ἐφ᾽ ὕδατι, πολλάκι δ᾽ αὖτε
χάσσατο, μαρναμένων δέ, φόβον νίκησεν ἀνάγκη.
Ὣς καὶ ἐμοὶ θεότητος ἀειδέος ἐγγὺς ἰόντι,
τάρβος μὲν καθαροῖο παραστάτας ὑψιμέδοντος
θεῖναι ὑπ᾽ ἀμπλακίῃ, φωτὸς κεκορημένον εἶδος,

μή πω καὶ πλεόνεσσιν ὁδὸν κακίης στορέσαιμι.
Τάρβος δ' ἄτροπον ἐσθλὸν ἐμοῖς ἐπέεσσι χαράξαι,
[442] μέσφ' ὅτε καὶ σκολιόν τιν' ὁρῶ κακίης μεδέοντα.
Οὔτε γὰρ ἦν ἀγαθοῖο, κακοῦ φύσιν ἄμμι φυτεῦσαι,
ἠὲ μόθον προφέρειν καὶ ἔχθεα οἷσι φίλοισιν·
οὔτε μὲν ἀντιθόωκον ἀναστῆναι κακότητα
ὕστατον, ἢ καὶ ἄναρχον ἔχειν φύσιν ὥσπερ ἄνακτα.
Ὧδέ μοι ἀσχαλόωντι Θεὸς νόον ἔμβαλε τοῖον.

Πρῶτον μὲν θεότητος ἁγνὴ φύσις ἄτροπος αἰεί,
ἀνθ' ἑνὸς οὔ ποτε πολλά. Τί γὰρ θεότητος ἄρειον
εἰς ὃ μετακλίνοιτο; τὸ δὲ πλέον ὄντος ἄλυξις.
Δεύτερον ἀκροτάτοιο φάους μεγάλοι θεράποντες,
τόσσον πρωτοτύποιο καλοῦ πέλας, ὁσσάτιόν περ
αἰθὴρ ἠελίοιο. Τὸ δὲ τρίτον ἥερες ἡμεῖς.
[443] Εἷς πάντ' ἄτροπός ἐστι Θεοῦ φύσις· εἰς κακίην δὲ
δύστροπος ἀγγελική, καὶ τὸ τρίτον εὔτροπος ἡμεῖς,
ὅσσον τῆλε Θεοῖο, τόσον κακίης πελάοντες.
Τοὔνεκεν ὁ πρώτιστος Ἑωσφόρος ὑψόσ' ἀερθεὶς
(ἦ γὰρ δὴ μεγάλοιο Θεοῦ βασιληΐδα τιμὴν
ἤλπετο, κῦδος ἔχων περιώσιον), ὤλεσεν αἴγλην,
καὶ πέσεν ἐνθάδ' ἄτιμος, ὅλον σκότος ἀντὶ Θεοῖο·
καὶ κοῦφός περ ἐὼν χθαμαλὴν ἐπὶ γαῖαν ὄλισθεν,
ἔνθεν ἀπεχθαίρει πινυτόφρονας, οὐρανίης δὲ
εἴργει πάντας ὁδοῖο, χολούμενος ἣν διὰ λώβην.
Οὐδ' ἐθέλει θεότητος, ὅθεν πέσεν, ἄσσον ἱκέσθαι
πλάσμα Θεοῦ· ξυνὴν γὰρ ἔχειν ἐπόθησε βροτοῖσιν
ἀμπλακίην σκοτίην τε· τῷ ἔκβαλεν ἐκ παραδείσου,
[444] κύδεος ἱμείροντας ὁ βάσκανος ἰσοθέοιο.

Ὣς ἄρ' ὅγ' οὐρανίης ἐξ ἄντυγος ἦλθεν ἀερθείς·
ἀλλ' οὐ μοῦνος ὄλισθεν, ἐπεὶ δέ μιν ὤλεσεν ὕβρις,
κάππεσε σὺν πλεόνεσσιν, ὅσους κακίην ἐδίδαξεν
(ὡς στρατὸν ἐκ Βασιλῆος ἀπορρήξας τις ἀλιτρός),
βασκανίῃ τε χοροῖο θεόφρονος ὑψιμέδοντος,
καὶ πλεόνεσσι κακοῖσιν ἔχων πόθον ἐμβασιλεύειν.
Ἔνθεν ἄρ' ἐβλάστησαν ἐπιχθόνιοι κακότητες,
δαίμονες ἀνδροφόνοιο κακοῦ βασιλῆος ὀπηδοί,

ἀδρανέα, σκιόεντα, δυσαντέα φάσματα νυκτός,
ψεῦσταί θ', ὑβρισταί τε, διδάσκαλοι ἀμπλακιάων,
πλάγκται, ζωροπόται, φιλομειδέες, ἐγρεσίκωμοι,
χρησμολόγοι, λοξοί, φιλοδήριες, αἱματόεντες,
ταρτάρεοι, μυχόεντες, ἀναιδέες, ἀρχιγόητες,
[445] ἐρχόμενοι καλέουσιν, ἀπεχθαίρουσι δ' ἄγοντες·
νύξ, φάος, ὥς κεν ἕλωσιν, ἢ ἀμφαδὸν ἢ λοχόωντες.
Τοίη μὲν κείνων στρατιή, τοῖος δὲ καὶ ἀρχός,
Χριστὸς δ' οὔτε μιν ἔσχεν ἀϊστώσας ἰότητι,
ἧ καὶ κόσμον ἔτευξεν ὅλον· καὶ τόνδ' ἂν ὄλεσσεν,
αἶψ' ἐθέλων (χαλεπὴ δὲ Θεοῦ κοτέοντος ἄλυξις),
οὐδὲ μὲν οὐδ' ἀνέηκεν ἐλεύθερον ἐχθρὸν ἐμεῖο,
ἀλλὰ μέσον μεθέηκεν ὁμῶς ἀγαθῶν τε κακῶν τε,
δῶκε δ' ἐπ' ἀλλήλοισι κακὸν μόθον, ὡς ὁ μὲν αἰνὸν
αἶσχος ἔχῃ, καὶ τῇδε, χερείονί περ πολεμίζων,
οἱ δ' ἀρετῇ μογέοντες ἑὸν κλέος αἰὲν ἔχωσιν,
ὡς χρυσός, χοάνοισι καθαιρόμενοι βιότοιο,
[446] ἢ τάχα κεν μετέπειτα δίκας τίσειεν ἀτειρής,
ὕλης δ' ἀπτομένης, ὅτε ἔμπυρός ἐστιν ἄμειψις,
πολλὰ πάροιθεν ἑοῖσιν ἐνὶ δρηστῆρσι δαμασθεὶς
τειρομένοις· τὸ γάρ ἐστι κακοῦ γεννήτορι τίσις.
Ταῦτα μὲν ἀγγελικῆς αἴγλης πέρι Πνεῦμ' ἐδίδαξε
πρώτης θ', ὑστατίης τε. Μέτρον δέ τε κἀνθάδ' ἄνευρε.
Μέτρον δ' αὖ Θεός ἐστιν. Ὅσον πελάει τις ἄνακτι,
τοσσάτιον φάος ἐστίν, ὅσον φάος, εὖχος ὁμοῖον.

Η'. ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ

Ψυχὴ δ' ἐστὶν ἄημα Θεοῦ, καὶ μίξιν ἀνέτλη
οὐρανίη χθονίοιο, φάος σπήλυγγι καλυφθέν,
[447] ἀλλ' ἔμπης θείη τε καὶ ἄφθιτος. Οὐ γὰρ ἔοικεν
εἰκόνα τὴν μεγάλοιο Θεοῦ λύεσθαι ἀκόσμως,
ἑρπυστῆρσιν ὁμοῖα βοτοῖσί τε ἀφραδέεσσιν,
εἰ καί μιν θνητήν γε βιήσατο θεῖναι ἁμαρτάς.
Οὔτε πυρὸς μαλεροῖο πέλει φύσις· οὐ γὰρ ἐοικὸς
δάπτον δαπτομένοιο πέλειν κέαρ· οὔτ' ἀποπνευστοῦ

ἠέρος, ἢ πνευστοῖο, καὶ οὔ ποτε ἱσταμένοιο
οὐδὲ μὲν αἱματόεσσα χύσις διὰ σάρκα θέουσα·
ἀλλ' οὐδ' ἁρμονίη τῶν σώματος εἰς ἓν ἰόντων.
Οὐ γὰρ ἴη σαρκῶν τε καὶ εἴδεος ἀθανάτοιο
ἔστι φύσις. Τί δὲ πλεῖον ἀρειοτέροισι κακίστων,
οὓς κράσις ἠὲ κακοὺς τεκτήνατο ἠὲ φερίστους;
Πῶς δ' οὐ καὶ ἀλόγοισι λόγου φύσις; Ἁρμονίη γὰρ
[448] ἡ σαρκῶν βροτέων τε καὶ εἴδεός ἐστ' ἀλόγοισιν,
εὐκραέες δ' ἄρα πάντες ἀρείονες, ὡς ὅγε μῦθος.
Κεῖνοι μὲν δὴ τοῖα· τὸ δ' αἴτιον, ὧν ἀπεόντων
ψυχὴ σῶμα λέλοιπε, κέαρ τάδε μυθήσαντο.
Φορβὴ δ' οὔ ποτέ σοι κέαρ ἔπλετο, ἧς δίχα θνητὸν
ζώειν πάμπαν ἄπιστον, ἐπεὶ σθένος ἐστὶν ἐδητύς.
Οἶδα δὲ καὶ λόγον ἄλλον, ὃν οὔ ποτε δέξομ' ἔγωγε,
οὐδὲ γὰρ ἂν ξυνή τις ἐμοὶ καὶ πᾶσι μεριστὴ
ψυχή, πλαζομένη τε δι' ἠέρος. Ὧδ' ὁμοίη
πᾶσι πέλοι πνευστή τε καὶ ἔκπνοος· ἐν δ' ἄρα πᾶσι,
πάντες, ὅσοι ζώουσι μεταπνείοντες, ἔκειντο,
εἰ δὲ καὶ ἠέρος ἐστὶ χυτὴ φύσις ἄλλοτ' ἐν ἄλλοις.
[449] Εἰ δὲ μένει, τί μὲν ἔσχε, τί δ' ἐν σπλάγχνοισι τεκούσης
ζωὸν ἔτ', εἰ κείνη με προέσπασεν ἐκτὸς ἐόντα;
Εἰ δὲ πλειοτέρων τεκέων σύ γε μητέρα θείης,
ψυχαῖς δαπτομένῃσιν ἔτι πλεόνεσσι γέρηρας.
Οὐ πινυτῶν ὅδε μῦθος, ἐτώσια παίγνια βίβλων,
οἳ καὶ σώματα πολλὰ βίοις προτέροισιν ὅμοια
ἐσθλοῖς ἠδὲ κακοῖς, ψυχῇ δόσαν αἰὲν ἀμείβειν,
ἢ τιμὴν ἀρετῆς ἢ ἀμπλακίης τινὰ ποινήν·
εἵμασιν ὥς τινα φῶτα κατενδύοντες ἀκόσμως,
ἠὲ μετεκδύοντες, ἐτώσια μοχθίζοντες.
Ἰξίονος κύκλοισιν ἀλιτροτάτοιο φέροντες,
θῆρα, φυτόν, βροτόν, ὄρνιν, ὄφιν, κύνα, ἰχθὺν ἔτευξαν.
Πολλάκι καὶ δὶς ἕκαστον, ἐπὴν τό δε κύκλος ἀνώγῃ.
[450] Μέχρι τίνος; Θηρὸς δὲ σοφοῦ λόγον οὔποτ' ὄπωπα,
οὐδὲ θάμνον λαλέουσαν. Ἀεὶ λακέρυζα κορώνη·
αἰεὶ δ' ἰχθὺς ἄναυδος ὑγρὴν διανήχεται ἅλμην.
Εἰ δὲ καὶ ὑστατίη ψυχῆς τίσις, ὡς ἐνέπουσι

κεῖνοι, τῶν δδ' ἐλεγμὸς ἐτώσιος. Εἰ μὲν ἀσάρκου,
θαῦμα μέγ'. Εἰ δ' ἅμα σαρκί, τίν' ἐκ πλεόνων πυρὶ δώσεις;
Καὶ τότε θαῦμα μέγιστον, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἔδησας
σώμασι, καὶ πλεόνων με δαήμονα θήκατο δεσμός.
Πῶς τόδε μοῦνον ἄλυξεν ἐμὴν φρένα, τίς με πάροιθεν
εἶχε δορή; τίς ἔπειτα; πόσοις θάνον; Οὐ γὰρ ἐπλούτει
ψυχαῖς, ὡς θηλάκοισι, δέτης ἐμός. Ἦ ἄρα μακρῆς
καὶ τόδ' ἄλης, λήθην με παθεῖν προτέρης βιότητος.
[451] Ἡμέτερον δ' ἀΐοις ψυχῆς πέρι μῦθον ἄριστον.
Ἔνθεν ἑλών, τέρψιν δὲ μικρὴν ἀναμίξομεν οἴμῃ.
Ἦν ποτε ἦν ὅτε κόσμον ἐπήξατο νοῦ Λόγος αἰπύς,
ἑσπόμενος μεγάλοιο νόῳ Πατρός, οὐ πρὶν ἐόντα.
Εἶπεν ὅδ', ἐκτετέλεστο ὅσον θέλεν. Ὡς δὲ τὰ πάντα
κόσμος ἔην, γαίη τε καὶ οὐρανὸς ἠδὲ θάλασσα,
δίζετο καὶ σοφίης ἐπιίστορα μητρὸς ἁπάντων,
καὶ χθονίων βασιλῆα θεουδέα, καὶ τόδ' ἔειπεν·
«ἤδη μὲν καθαροὶ καὶ ἀείζωοι θεράποντες
οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν ἁγνοὶ νόες, ἄγγελοι ἐσθλοί,
ὑμνοπόλοι μέλποντες ἐμὸν κλέος οὔποτε λῆγον·
γαῖα δ' ἔτι ζώοισιν ἀγάλλεται ἀφραδέεσσι.
Ξυνὸν δ' ἀμφοτέρωθεν ἐμοὶ γένος εὔαδε πῆξαι
[452] θνητῶν τ' ἀθανάτων τε νοήμονα φῶτα μεσηγύ,
τερπόμενόν τ' ἔργοισιν ἐμοῖς καὶ ἐχέφρονα μύστην
οὐρανίων, γαίης τε μέγα κράτος, ἄγγελον ἄλλον
ἐκ χθονός, ὑμνητῆρα ἐμῶν μενέων τε, νόου τε».
Ὣς ἄρ' ἔφη, καὶ μοῖραν ἑλὼν νεοπηγέος αἴης,
χείρεσιν ἀθανάτῃσιν ἐμὴν ἐστήσατο μορφήν,
τῇ δ' ἄρ' ἑῆς ζωῆς μοιρήσατο. Ἐν γὰρ ἔηκε
Πνεῦμα, τὸ δὴ θεότητος ἀειδέος ἐστὶν ἀπορρώξ.
Ἐκ δὲ χοὸς πνοιῆς τε πάγην βροτὸς ἀθανάτοιο
εἰκών· ἣ γὰρ ἄνασσα νόου φύσις ἀμφοτέροισι.
Τοὔνεκα καὶ βίοτον τὸν μὲν στέργω διὰ γαῖαν,
Τοῦ δ' ἔρον ἐν στήθεσσιν ἔχω θεῖαν διὰ μοῖραν.
Ἥδε μὲν ἀρχεγόνοιο βροτοῦ δέσις. Αὐτὰρ ἔπειτα
[453] σῶμα μὲν ἐκ σαρκῶν, ψυχὴ δ' ἐπιμίσγετ' ἀΐστως,
ἔκτοθεν εἰσπίπτουσα πλάσει χοός. Οἶδεν ὁ μίξας

πῶς πρῶτόν τ' ἔπνευσε, καὶ εἰκόνα δήσατο γαίῃ
εἰ μὴ τόνδε λόγον τις, ἐμοῖς ἐπέεσιν ἀρήγων,
θήσει θαρσαλέως τε, καὶ ἑσπόμενος πλεόνεσσιν·
ὡς καὶ σῶμα τὸ πρῶτον ἀπὸ χθονὸς ἄμμι κερασθέν,
ὕστερον ἀνδρομέη ῥύσις ἔπλετο, οὐδ' ἀπολήγει
ἄλλοτε ἄλλον ἔχουσα βροτὸν πλαστῆς ἀπὸ ῥίζης·
καὶ ψυχὴ πνευσθεῖσα Θεοῦ πάρα, κεῖθεν ἔπειτα
ἀνδρομέοισι τύποισι συνέρχεται ἀρτιγένεθλος,
σπέρματος ἐκ πρώτοιο μεριζομένη πλεόνεσσι,
θνητοῖς ἐν μελέεσσιν ἀεὶ μένον εἶδος ἔχουσα.
Τοὔνεκεν ἡγεσίην νοερὴν λάχεν. Ὡς δ' ἐνὶ τυτθοῖς
πνεῦμα μέγα στεινόν τε καὶ ἔκτροπον ἴαχεν αὐλοῖς,
[454] καὶ μάλα ἴδριος ἀνδρός, ἐπὴν δ' εἰς χεῖρας ἵκωνται
εὐρύποροι, τημόσδε τελειοτέρην χέον ἠχήν,
ὥς ἥγ' ἀνδρανέεσσιν ἐν ἅψεσιν ἀδρανέουσα,
πηγνυμένοις συνέλαμψε, νόον δέ τε πάντ' ἀνέφηνεν.

Αὐτὰρ ἐπειδὴ τεῦξεν ἑὸν βροτὸν ἄφθιτος Υἱός,
ὄφρα κε κῦδος ἔχῃσι νέον καὶ γαῖαν ἀμείψας
ἤμασιν ὑστατίοισι Θεῷ Θεὸς ἔνθεν ὁδεύσῃ.
Οὔτε μιν οὔτ' ἀνέηκεν ἐλεύθερον, οὔτε τι πάμπαν
δήσατο· θεὶς δὲ νόμον τε φύσει καὶ ἐσθλὰ χαράξας
ἐν κραδίῃ, γυάλοισιν ἀειθαλέος παραδείσου
θῆκέ μιν ἀμφιτάλαντον, ὅπῃ ῥέψειε δοκεύων,
γυμνὸν ἄτερ κακίης τε καὶ εἴδεος ἀμφιθέτοιο.
Ζωὴ δ' οὐρανίη πέλεται παράδεισος ἔμοιγε.
Τοῦ ῥά μιν ἐντὸς ἔθηκε λόγων δρηστῆρα γεωργόν.
[455] Οἴου μιν ἀπέεργε τελειοτέροιο φυτοῖο,
ἐσθλοῦ τ' ἠδὲ κακοῖο διάκρισιν ἐντὸς ἔχοντος
τὴν τελέην. Τελέη γὰρ ἀεξομένοισιν ἀρείων,
ἀλλ' οὐκ ἀρχομένοισιν· ἐπεὶ τόσον ἐστὶ βαρεῖα,
ὅσσον νηπιάχοισι τελειοτέρη τις ἐδωδὴ
ἀλλ' ἐπεὶ οὖν φθονεροῖο παλαίσμασιν ἀνδροφόνοιο,
θηλυτέροιο λόγοιο παραιφασίῃσι πιθήσας,
γεύσατο μὲν καρποῖο προώριος ἡδυβόροιο,
δερματίνους δὲ χιτῶνας ἐφέσσατο σάρκα βαρεῖαν
νεκροφόρος (θανάτῳ γὰρ ἁμαρτάδα Χριστὸς ἔκορσεν),

ἦλθε μὲν ἄλσεος ἐκτὸς ἐπὶ χθόνα τῆς γένος ἦεν
καὶ ζωὴν πολύμοχθον ἐδέξατο. Τῷ δ' ἄρ' ἔθηκε
ζῆλον ἑὸν πυρόεντα φυτῷ κληῖδ' ἐριτίμῳ,
[456] μή τις 'Αδάμ, ὁ πρόσθε, προώριος ἐντὸς ἵκηται,
πρὶν πτόρθου γλυκεροῖο φυγεῖν δαπτρεῖαν ἐδωδήν,
καὶ ζωῆς πελάσειε φυτῷ κακός· ὡς δ' ὑπ' ἀήταις
χειμερίοις παλίνορσος ἁλίπλοος ἦλθεν ὀπίσσω,
αὖθις δ' ἠὲ πνοιῇσιν ἐλαφροτέρῃσι πετάσας
ἱστίον, ἢ ἐρέτῃσι μόγῳ πλόον αὖθις ἄνυσσεν,
ὥς ἡμεῖς μεγάλοιο Θεοῦ ἀπὸ τῆλε πεσόντες,
ἔμπαλιν οὐκ ἀμογητὶ φίλον πλόον ἐκπερόωμεν.
Τοίη πρωτογόνοιο νεόσπορος ἤλυθεν ἄτη
δειλοῖσιν μερόπεσσιν, ὅθεν στάχυς ἐβλάστησε.

Θ'. ΠΕΡΙ ΔΙΑΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Δεῦρ' ἄγε καὶ δισσοῖο νόμου λόγον ἐξερέεινε.
[457] Ὅς τε παλαιότερος καὶ ὃς νέος ἐξεφαάνθη,
πρῶτα μὲν Ἑβραίοισιν, ἐπεὶ Θεὸν ὑψιμέδοντα
πρῶτοι καὶ γνώσαντο, ἔπειτα δὲ πείρασιν αἴης.
Οὐ γὰρ μαρναμένοισι Θεὸς βροτὸν ἡγεμονεύει
δόγμασιν, ὥς τις ἄϊδρις ἐών, Λόγος ἴδρις ἁπάντων,
οὐδὲ παλιμβούλοισιν, ὃ καὶ θνητοῖσιν ὄνειδος.
'Αλλ' ὅδ' ἐμὸς λόγος ἐστὶ Θεοῦ φιλέοντος ἀρωγῆς.
Λυσσήεις ὅτε πρῶτον 'Αδὰμ βάλεν ἐκ παραδείσου,
κλέψας ἀνδροφόνοιο φυτοῦ δηλήμονι καρπῷ,
ὡς στρατὸν ἡγητῆρος, ὀλωλότος αἴσχεϊ τύπτων,
δίζετο καὶ τεκέεσσι κακὸν καὶ κῆρα φυτεῦσαι,
ῥήξας δ' οὐρανίοιο Θεοῦ κλεψίφρονι βουλῇ,
τρέψατο ὅσσε βροτοῖο πρὸς οὐρανὸν ἀστερόεντα,
[458] κάλλεσι παμφανόωσι τεθηλότα, πρός τε θανόντων
μορφάς, ἃς ἐτύπωσε πόθος καὶ μῦθος ἔτισε,
πιστὸς ἐν οὐ ξείνουσι κακοῖς, ψεύστης ἀνέλεγκτος,
αἰὲν ἐπερχομένοισιν ἀεξόμενος λυκάβασιν.
Ἑβραίων ἱερῶν ὀλοὸν γένος, οὐχ ὑποφήταις
εἶκον ὀδυρομένοισι, λιταζομένοισιν, ἄνακτος

μῆνιν ἀεὶ προφέρουσι. Πάρος γε μὲν ὤλλυον αὐτούς.
Οὐδὲ μὲν οὐ βασιλῆες ἐτάρβεον, ἀλλ' ἄρα καὶ τῶν
οἱ πλέονες κακίους, οὐδ' ἄλσεα πάμπαν ἔλειπον,
οὐδ' ὀρέων κορυφάς, καὶ δαίμονας αἱματόεντας.
Τοὔνεκα καὶ μεγάλοιο Θεοῦ ζηλήμονα μῆνιν
εἴρυσαν, ἐκ δὲ τίναχθεν. Ὁ δ' ἀντεισῆλθον ἔγωγε
[459] ἀτραπιτὸν ζήλοιο ποδηγεσίῃ σφίσιν ἕλκων,
πίστιν ἐς εὐσεβέα Χριστοῦ παλίνορσα φέρεσθαι,
ὀψὲ μεταστρεφθεῖσιν, ἐπὴν κορέσωνται ἀνίης,
βασκανίῃ λαοῖο νεήλυδος, ᾧ διάμειφθεν.
Ἀλλὰ τὰ μὲν μετόπισθ'. Οἱ δ' ὡς νόμον εἶχον ἄτιμον,
ὑστάτιον τοιῆσδε βροτῶν γένος ἔμμορε τιμῆς
νεύμασιν ἀθανάτοιο Πατρὸς καὶ ἔργμασι Παιδός·
Χριστὸς ὅσον βροτέων ἐνὶ σώματι κάτθετο μοίρης
οὐρανίης, λεύσσων κακίης ὕπο θυμοβόροιο
δαπτόμενον, σκολιόν τε βροτῶν μεδέοντα δράκοντα
ὥς κεν ἀναστήσειεν ἑὸν λάχος, οὐκ ἔτι νοῦσον
ἄλλοισιν ἐφέηκεν ἀρηγόσιν (οὐ γὰρ ἐπαρκὲς
τοῖς μεγάλοις παθέεσσι μικρὸν ἄκος)· ἀλλὰ κενώσας
ὃν κλέος ἀθανάτοιο Θεοῦ Πατρὸς Υἱὸς ἀμήτωρ
[460] αὐτὸς καὶ δίχα πατρὸς ἐμοὶ ξένος υἱὸς ἐφάνθη·
οὐ ξένος, ἐξ ἐμέθεν γὰρ ὅδ' ἄμβροτος ἦλθε βροτωθεὶς
παρθενικῆς διὰ μητρός, ὅλον μ' ὅλος ὄφρα σαώσῃ
Καὶ γὰρ ὅλος πέπτωκεν Ἀδὰμ διὰ γεῦσιν ἀλιτρήν.
τοὔνεκεν ἀνδρομέοισι καὶ οὐ βροτέοισι νόμοισι,
σεμνοῖς ἐν σπλάγχνοισιν ἀπειρογάμοιο γυναικὸς
σαρκωθεὶς (ὢ θάμβος ἀφαυροτάτοισιν ἄπιστον!).
Ἦλθε Θεὸς θνητός τε, φύσεις δύο εἰς ἓν ἀγείρας,
τὴν μὲν κευθομένην, τὴν δ' ἀμφαδίην μερόπεσσιν·
ὧν Θεὸς ἡ μὲν ἔην, ἡ δ' ὕστατον ἡμῖν ἐτύχθη.
Εἷς Θεὸς ἀμφοτέρωθεν, ἐπεὶ θεότητι κερασθεὶς
καὶ βροτὸς ἐκ θεότητος ἄναξ καὶ Χριστὸς ὑπέστη·
ὥς κεν Ἀδὰμ νέος ἄλλος ἐπιχθονίοισι φαανθείς,
τὸν πάρος ἐξακέσαιτο, πετάσματι δ' ἀμφὶ καλυφθεὶς
[461] (οὐ γὰρ ἔην χωρητὸς ἐμοῖς παθέεσσι πελάσσαι),
καὶ πινυτὸν δοκέοντα ὄφιν σφήλειεν ἀέλπτως,

ὡς μὲν Ἀδὰμ πελάσοντα, Θεῷ δέ τε ἀντιάσοντα,
τῷ πέρι κάρτος ἔμελλεν ἑῆς ἄξειν κακότητος,
τρηχείην περὶ πέτραν ἀλίκτυπον ὥς τε θάλασσα.
Ὡς ἐφάνη, γαῖά τε καὶ οὐρανὸς ἀμφὶ γενέθλη
σείετο. Οὐρανίη μὲν ὕμνους κατέπεμπε χορείη,
Ἀστὴρ δ' ἀντολίηθε μάγοις ὁδὸν ἡγεμόνευε,
δωροφόροις λάτρισι νεηγενέος βασιλῆος.
Οὗτος ἐμοὶ Χριστοῖο νέης λόγος ἐστὶ γενέθλης.
Αἶσχος δ' οὐδὲν ἔπεστιν, ἐπεὶ μόνον αἶσχος ἁμαρτάς·
τῷ δ' οὐκ αἶσχος ἔπεστιν, ἐπεὶ Λόγος αὐτὸν ἔπηξεν.
[462] Οὐδὲ ῥύσει βροτέῃ βροτὸς ἔπλετο, ἐκ δ' ἄρα σαρκός,
τὴν Πνεῦμ' ἥγνισε πρόσθεν ἀνυμφέα μητέρα κεδνήν,
αὐτοπαγὴς βροτὸς ἦλθε, καθήρατο δ' εἵνεκ' ἐμεῖο.
Καὶ γὰρ πάνθ' ὑπέδεκτο, νόμῳ θρεπτήρια τίνων,
ἢ καὶ χαζομένῳ πεμπτήρια, ὥσπερ ὀΐω.
Αὐτὰρ ἐπεὶ μεγάλοιο φάους ἐριλαμπέϊ λύχνῳ
κηρυχθεὶς προθέοντι γόνου, προθέοντι δὲ μύθου,
Χριστὸν ἐμὸν βοόωντι Θεὸν μεσάτῃ ἐν ἐρήμῳ,
ἐξεφάνη, λαῶν μὲν ἔβη μέσος ὅς τ' ἀπὸ τηλοῦ,
Ὅς τε πέλας (ξυνὸς γὰρ ἐπ' ἀμφοτέροις ἀκρόγωνος
λᾶας ἔην)· δισσὸν δὲ καθάρσιον ὤπασε θνητοῖς
Πνεύματος ἀενάοιο, τό μοι προτέρην ἐκάθηρ
σαρκογενῆ κακίην, καὶ αἵματος ἡμετέροιο.
[463] Καὶ γὰρ ἐμόν, τὸ Χριστὸς ἐμὸς Θεὸς ἐξεκένωσε
ῥύσιον ἀρχεγόνων ποθέων, κόσμοιό τ' ἄποινον.
Εἰ μὲν δὴ μὴ τρεπτὸς ἔην βροτός, ἀλλ' ἀδάμαστος,
οἵης καὶ μεγάλοιο Θεοῦ χρήϊζον ἐφετμῆς,
ἥ μ' ἐκόμει τ', ἐσάωσε, καὶ ἐς μέγα κῦδος ἄεξε.
Νῦν δ', οὐ γάρ με θεὸν τεῦξεν Θεός, ἀλλὰ μ' ἔπηξεν
ἀμφιρεπῆ, κλιτόν τε, τὸ καὶ πλεόνεσσιν ἐρείδει,
ὧν ἓν καὶ λοετροῖο βροτοῖς χάρις. Ὡς γὰρ ὄλεθρον
Ἑβραίων ποτὲ παῖδες ὑπέκφυγον αἵματι χριστῷ,
τὸ φλιὰς ἐκάθηρεν, ὅτ' ὤλετο πρωτογένεθλος
Αἰγύπτου γενεὴ νυκτὶ μιῇ, ὥς καὶ ἔμοιγε
[644] σφρηγὶς ἀλεξικάκοιο Θεοῦ τόδε, νηπιάχοις μὲν
σφρηγίς, ἀεξομένοισι δ' ἄκος καὶ σφρηγὶς ἀρίστη,

Χριστοῦ φωτοδόταο θεόρρυτος, ὥς κεν ἀλύξας
βένθος ἄχους καὶ βαιὸν ἀπ' ἄχθεος αὐχέν' ἀνασχών,
πρὸς ζωὴν παλίνορσον ἄγω πόδα. Καὶ γὰρ ὁδίτης
ἀμπνεύσας καμάτοιο, νεόσσυτα γούνατ' ἐγείρει.
Ξυνὸς μὲν πάντεσσιν ἀήρ, ξυνὴ δέ τε γαῖα,
ξυνὸς δ' οὐρανὸς εὐρύς, ἅθ' ὥρια κύκλος ἑλίσσει·
ξυνὸν δ' ἀνθρώποισι σαόβροτον ἔπλετο λουτρόν.

Γ'. ΚΑΤΑ ΑΠΟΛΛΙΝΑΡΙΟΥ, ΠΕΡΙ ΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΕΩΣ *

Νοῦν τὸν μέγιστον ἴσμεν ἀνθρώπου φύσιν
[465] πᾶσαν παγέντα, ἐκ τριῶν συγκειμένην,
ψυχῆς τε καὶ νοῦ καὶ πάχους τοῦ σώματος,
'Αδὰμ ὅλον τὸν πρόσθεν πλὴν ἁμαρτίας.
'Επεὶ γὰρ οὖν ἐγίγνετ' ἄνθρωπος Θεός,

---

* *Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐκ τῶν ἐπῶν κατὰ 'Απολλιναρίου.*

Ὄλοιτο κεῖνος ὀρθοδόξων ἐξ ἀνὴρ
ὃς τὴν πρὸς ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ Λόγου κρᾶσιν,
ἣν οὐ τραπεὶς ἐδέξατ' ἄνθρωπον λαβὼν
ἔμψυχον, ἔννουν, ἐμπαθῆ τὰ σώματος
'Αδὰμ ὅλον τὸν πρόσθε, πλὴν ἁμαρτίας,
ταύτην τέμνων, ἄνουν τιν' εἰσάγει Θεόν,
ὥσπερ δεδοικὼς μὴ Θεῷ μάχητ' ὁ νοῦς.
Οὕτω γὰρ ἂν δείσαιμι καὶ σαρκὸς φύσιν,
μᾶλλον γὰρ αὐτὴ καὶ Θεοῦ πορρωτάτω·
ἢ τῶν μὲν ἄλλων δεομένων σωτηρίας
τὸν νοῦν δ' ὀλέσθαι παντελῶς δεδεγμένον
ὃ δὴ μάλιστα τῷ Θεῷ μου σωστέον·
καὶ γὰρ μάλιστ' ὄλισθεν ἡ πρώτου πλάσις
ὁ γὰρ δέδεκτο καὶ παρῖδε τὸν νόμον·
μὴ τοίνυν ἥμισύν με σωζέτω Λόγος
ὅλον παθόντα, μηδ' ἀτιμούσθω Θεὸς
ὡς οὐχ ὅλον λαβών με, πηλὸν δὲ μόνον
ὁ δ' ἣν πάριδον τοῦτο καὶ προσλήψιμον,
ψυχὴν δ' ἄνουν τε καὶ λόγου ζώου τινός,
ὃς καὶ σέσωσται δηλαδὴ τῷ σῷ λόγῳ.
Καὶ ληξάτω τοιαῦτα εὐσεβῶν ἅπας.
Ἴσον γάρ τι πταίουσιν ἐξ ἐναντίας
τοῖς εἰσάγουσιν ἀσκόπως υἱοὺς δύο·

θεὸς τελεῖτ' ἄνθρωπος εἰς τιμὴν ἐμήν·
ἵν' οἷς περ εἴληφεν ὃ δέδωκ' ἀναπλάσας,
λύσῃ τὸ κρῖμα τῆς ὅλης ἁμαρτίας,
κτείνῃ τε τὸν κτείναντα τῷ τεθνηκότι.
Ἁπλοῦς ἄνωθεν, εἶτα συμπαγεὶς, Θεός·
[466] παγεὶς ἔπειτα χερσὶ ταῖς θεοκτόνοις.
Οὗτος Θεοῦ σοι τοῦ μεμιγμένου λόγος.
Θεὸς μὲν ἦν ἄνωθεν, ἐξ οὗ καὶ Πατήρ,
ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος τε καὶ κτίστης ὅλων,
κρείσσων χρόνου τε καὶ παθῶν καὶ σώματος.
Ἐπεὶ δ' ἔπληγε τῷ ξύλῳ τῆς γνώσεως
καὶ πᾶσαν ἡμῶν τὴν φύσιν κατέτρεχεν,
ὡς εὐάλωτον καὶ κατάκριτον, ὁ φθόνος·
ὡς ἂν λύσειε τὴν ἔπαρσιν τοῦ φθόνου,
[467] καὶ τὴν φθαρεῖσαν εἰκόνα κτίσῃ πάλιν,
ἐγγίνεθ' ἡμῖν. Ἐν γὰρ ἁγνῇ παρθένῳ
κυΐσκεταί τε καὶ προέρχεται Θεός.
Ὅλος Θεός τε καὶ βροτός, σώζων μ' ὅλον,
Υἱὸς νοούμενός τε καὶ ὁρώμενος.
Ἀνθρωπολάτρης εἰμί σοι, σέβων ὅλον
τὸν συντεθέντα μυστικῶς ἐμοὶ Λόγον
αὐτὸν Θεόν τε καὶ βροτὸν σωτήριον.
Σὺ σαρκολάτρης, εἰσάγων ἄνουν ἐμέ,

ἢ προσκυνοῦμεν ἀνθ' ἑνὸς δύο θεούς,
ἢ τοῦτο μὴ πάθωμεν εὐλαβούμενοι,
πέμπωμεν ἔξω τοῦ Θεοῦ τὸ σύνθετον·
ὧν μὲν γὰρ ἡ σὰρξ οὐδὲν ἂν πάθοι Θεός,
Θεοῦ δ' ὅλου μετέσχεν ἀνθρώπου φύσις,
οὐχ ὡς προφήτης ἤ τις ἄλλος ἐνθέων,
ὃς οὐ Θεοῦ μετέσχε, τῶν Θεοῦ δέ γε,
ἀλλ' οὐσιωθεὶς ὥσπερ αὐγαῖς ἥλιος·
οὗτοι μὲν συνέρροιεν ἐκ μέσου λόγου,
εἰ μὴ σέβοιεν ὡς ἓν ἄνθρωπον Θεόν,
τὸν προσλαβόντα σύν τε τῷ προσλήμματι,
τὸν ἄχρονόν τε, καὶ τὸ συμμιγὲς χρόνῳ,
τὸν ἐκ μόνου Πατρός τε καὶ Μητρὸς μόνης,
δύο φύσεις εἰς Χριστὸν ἐλθούσας ἕνα,
ἕνα Χριστὸν Υἱόν τε, οὐ φύσιν μίαν.

ἂν σου τὸ κομψὸν πειθανῶς ἀντιστρέφω.
Ἢ τοῦτο δέξαι, φίλτατ', ἢ κἀμοὶ πάρες,
εἴπερ δίκαιος τοῦ λόγου μένεις βραβεύς,
εἴ σοι τὸ χεῖρόν ἐστιν ἐκ Θεοῦ Θεὸς
(χεῖρον γὰρ ἡ σὰρξ τοῦ κατ' εἰκόνα πολύ),
κἀμοὶ τὸ κρεῖσσον· νοῦς γὰρ ἔγγιον Θεοῦ.
[468] Πλὴν σοί γε κινδυνεύεθ' ἥμισυς βροτός·
ὃ μὴ προσείληπται γάρ, οὐδὲ σώζεται.
Τί φής, ἀμύντωρ τοῦ Λόγου σοφώτατε,
ὁ τοῖς τέμνουσι τὴν Θεότητα δυσφορῶν;
Οὐ καὶ σὺ τέμνεις τοῦ Θεοῦ τὸ σύνθετον,
τὸ μὲν διδούς τι τῶν ἐμῶν, τὸ δ' οὐκέτι,
τὴν σάρκα κιρνῶν, τὸν δὲ νοῦν ἀποξέων,
ὥσπερ δεδοικὼς τοῦτο, μὴ συνθῇς ὅλος;
    Πῶς οὖν δύω τέλεια χωρήσει τὸ ἓν
ἢ καὶ ῥαγῆναι τὴν δορὰν δεδοίκαμεν;
Ὢ τῆς ἀνοίας! νοῦν δὲ καὶ λόγον μία
ψυχὴ δέδεκται· ποῦ δ' ὅλως σοι καὶ μέγα
νοῦς, τοῦ Θεοῦ παρόντος; Εἰ δ' ἡ σὰρξ ἄνους
ἐξηπάτημαι. Δέρμ' ἐμόν· ψυχὴ τίνος;
τίς ἡ Θεοῦ γέννησις ἐκ τῆς Παρθένου;
[469] πῶς εἰς ἓν ἦλθε τῶν διεστώτων φύσις;
Ἄρρητόν ἐστιν, ὡς δ' ἔμοιγε φαίνεται,
μικρῷ λόγῳ μετροῦντι τὰ κρείσσω λόγου.
Τὸ Πνεῦμ' ἐπῆλθε παρθένῳ καθάρσιον,
Λόγος δ' ἑαυτῷ πήγνυτ' ἔνδοθι βροτόν,
ὅλου βροτοῦ θανόντος ἀντάλλαγμ' ὅλον.
Ἐπεὶ δ' ἄμικτός ἐστι σαρκίῳ Θεός,
ψυχὴ δὲ καὶ νοῦς οἷον ἐν μεταιχμίῳ,
σαρκὸς μέν, ὡς σύνοικος, ὡς δ' εἰκών, Θεοῦ·
τῷ συγγενεῖ μιγεῖσα ἡ Θεοῦ φύσις,
ἐκεῖθεν ἔσχε καὶ πάχους κοινωνίαν.
Οὕτω τὸ θεῶσαν καὶ θεωθὲν εἷς Θεός.
    Τί οὖν πέπονθεν ἀμφότερ'; ὡς ἐμὸς λόγος,
τὸ μὲν κερασθὲν τῷ πάχει, τὸ δ' ὡς πάχος
[470] ἐμῶν μετασχόν, πλὴν παθῶν ἁμαρτίας.

Ζητῶ τὸ αἷμα τῷ προσερρύη Θεοῦ;
Εἰ μὲν πονηρῷ· φεῦ, τὸ Χριστοῦ τῷ κακῷ·
εἰ τῷ Θεῷ δέ· πῶς, ἑτέρῳ κρατουμένων
ἡμῶν; Ἐπεὶ κρατοῦντός ἐστ' ἀεὶ λύτρον.
Ἢ τοῦτ' ἀληθές, αὐτὸν προσφέρειν Θεῷ,
ἵν' αὐτὸς ἡμᾶς τοῦ κρατοῦντος ἁρπάσῃ,
λάβῃ τε ἀντάλλαγμα τοῦ πεπτωκότος
τὸν Χριστόν· ὁ χρίσας γὰρ οὐχ ἁλώσιμος.
Οὕτω φρονοῦμεν. Τοὺς τύπους δ' αἰδούμεθα.
Ἔχεις τὰ τῇδε· προσκύνει τὴν Τριάδα.

ΙΑ'. ΠΕΡΙ ΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΕΩΣ

Νήπιος, ὅστις ἄνακτα Θεοῦ Λόγον αἰὲν ἐόντα
οὐ σέβετ' ἰσοθέως Πατρὸς ἐπουρανίου.
[471] Νήπιος, ὅστις ἄνακτα Λόγον βροτὸν ἔνθα φανέντα
οὐ σέβετ' ἰσοθέως οὐρανίοιο Λόγου.
Τέμνει δ' ἢ μεγάλοιο Πατρὸς Λόγον, ἠὲ Λόγοιο
μορφὴν ἀνδρομέην καὶ πάχος ἡμέτερον.
Ἦν Θεός, ἀλλ' ἐπάγη Πατρὸς Λόγος ἡμέτερος φώς,
ὥς κε Θεὸν μίξῃ, μικρὸς ἐὼν χθονίοις.
Εἷς Θεὸς ἀμφοτέρωθε· τόσον βροτός, ὅσσον ἔμ' ἔρδειν
ἀντὶ βροτοῖο Θεόν. Ἵλαθι, τρωτὸς ἄνω.
Τόσσον ἔχοις. Τί δ' ἔμοιγε νόον καὶ μίξιν ἄφραστον;
Ἀμφὶ Θεόν, θνητοί, στέργετε μέτρα λόγου.
Εἰ μὲν δὴ πεπίθοιμι, τὸ λώϊον. Εἰ δὲ μελαίνεις
τὸν χάρτην πολλαῖς χιλιάσιν ἐπέων,
δεῦρ' ἄγε, πλαξὶ τεαῖς ὀλιγόστιχα ταῦτα χαράξω
γράμματ' ἐμῇ γραφίδι, ἣ μέλαν οὐδὲν ἔχει.

ΙΒ'. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΝΗΣΙΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΠΝΕΥΣΤΟΥ ΓΡΑΦΗΣ

Θείοις ἐν λογίοισιν ἀεὶ γλώσσῃ τε νόῳ τε
στρωφᾶσθ'· ἢ γὰρ ἔδωκε Θεὸς καμάτων τόδ' ἄεθλον,
καί τι κρυπτὸν ἰδεῖν ὀλίγον φάος, ἢ τόδ' ἄριστον,

νύττεσθαι καθαροῖο Θεοῦ μεγάλησιν ἐφετμαῖς·
ἢ τρίτατον, χθονίων ἀπάγειν φρένα ταῖσδε μερίμναις.
Ὄφρα δὲ μὴ ξείνησι νόον κλέπτοιο βίβλοισι
(πολλαὶ γὰρ τελέθουσι παρέγγραπτοι κακότητες),
δέχνυσο τοῦτον ἐμεῖο τὸν ἔγκριτον, ὦ φίλ', ἀριθμόν.
Ἱστορικαὶ μὲν ἔασι βίβλοι δυοκαίδεκα πᾶσαι
τῆς ἀρχαιοτέρης ἑβραϊκῆς σοφίης.
[473] Πρωτίστη Γένεσις, εἶτ' Ἔξοδος, Λευϊτικόν τε.
Ἔπειτ' Ἀριθμοί, εἶτα Δεύτερος Νόμος.
Ἔπειτ' Ἰησοῦς καὶ Κριταί. Ῥοὺθ ὀγδόη.
Ἡ δ' ἐνάτη δεκάτη τε βίβλοι, Πράξεις βασιλήων,
καὶ Παραλειπόμεναι. Ἔσχατον Ἔσδραν ἔχεις.
Αἱ δὲ στιχηραὶ πέντε, ὧν πρῶτος γ' Ἰώβ·
ἔπειτα Δαυΐδ· εἶτα τρεῖς Σολομωντίαι·
Ἐκκλησιαστής, Ἆσμα καὶ Παροιμίαι.
Καὶ πένθ' ὁμοίως Πνεύματος προφητικοῦ.
Μίαν μέν εἰσιν ἐς γραφὴν οἱ δώδεκα·
Ὠσηὲ κ' Ἀμώς, καὶ Μιχαίας ὁ τρίτος·
ἔπειτ' Ἰωήλ, εἶτ' Ἰωνᾶς, Ἀβδίας
Ναούμ τε, Ἀββακοὺμ τε καὶ Σοφονίας,
Ἀγγαῖος, εἶτα Ζαχαρίας, Μαλαχίας.
Μία μὲν οἵδε. Δευτέρα δ' Ἡσαΐας.
[474] Ἔπειθ' ὁ κληθεὶς Ἱερεμίας ἐκ βρέφους.
Εἶτ' Ἰεζεκιὴλ καὶ Δανιήλου χάρις.
Ἀρχαίας μὲν ἔθηκα δύω καὶ εἴκοσι βίβλους,
τοῖς τῶν Ἑβραίων γράμμασιν ἀντιθέτους.
Ἤδη δ' ἀρίθμει καὶ νέου μυστηρίου.
Ματθαῖος μὲν ἔγραψεν Ἑβραίοις θαύματα Χριστοῦ·
Μᾶρκος δ' Ἰταλίῃ, Λουκᾶς Ἀχαϊάδι·
πᾶσι δ' Ἰωάννης, κήρυξ μέγας, οὐρανοφοίτης.
Ἔπειτα Πράξεις τῶν σοφῶν ἀποστόλων.
Δέκα δὲ Παύλου τέσσαρές τ' ἐπιστολαί.
Ἑπτὰ δέ καθολικαί, ὧν, Ἰακώβου μία,
δύω δὲ Πέτρου, τρεῖς δ' Ἰωάννου πάλιν·
Ἰούδα δ' ἐστὶν ἑβδόμη. Πάσας ἔχεις.
Εἴ τι δὲ τούτων ἐκτός, οὐκ ἐν γνησίαις.

ΙΓ΄. ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙ ΥΙΟΙ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒ

[475] Δώδεκα δ' ἐξ Ἰακὼβ πατρὸς μεγάλοιο πάτραρχοι·
Ῥουβεὶμ καὶ Συμεὼν καὶ Λευΐ, τοῖς δ' ἔπ' Ἰούδας.
Αὐτὰρ ἔπειτα νόθοι, Δάν, Νεφθαλείμ, Γάδ τε Ἀσήρ τε·
αὖθις δ' εὐγενὲς μνηστῶν ἄπο, Ἰσσάχαρ ἦεν,
Ζαβουλὼν καὶ Ἰωσήφ, καὶ πύματος Βενιαμίν.

ΙΔ΄. ΜΑΣΤΙΓΕΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Μάστιγας Αἰγύπτοιο κακόφρονος αἰὲν ἀρίθμει,
ὥς κεν ὑποτρομέῃς κάρτεϊ τῷ μεγάλῳ.
Αἵματι μὲν πρώτιστον ὕδωρ ἐρυθαίνετο γαίης,
δεύτερον αὖ βατράχους ἔβρασεν οὐλομένους.
Τὸ τρίτον αὖ, σκνίπεσσιν ἀὴρ καὶ γαῖα καλύφθη.
[476] Καὶ κυνόμυια φάνη τέτρατον ἐξαπίνης.
Πέμπτον, τετραπόδεσσιν ἐπέχραε λυγρὸς ὄλεθρος.
Φλυκτίδες ἀνθρώπων σώμασιν, ἕκτον ἄχος.
Ἕβδομον, ὗσε χάλαζα μέσῃ πυρός, ὄμβρος ἄμικτος.
Ὄγδοον, ἐξ ἀκρίδος ὤλετο χλωρὸν ἅπαν.
Εἴνατον, Αἰγύπτοιο πέδον κατὰ νὺξ ἐκάλυψε
πρωτοτόκων δὲ μόρος ἡ δεκάτη βάσανος.

ΙΕ΄. Η ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ

Τοὺς δὲ νόμους ἐχάραξε Θεὸς δέκα ἔν ποτε πλαξὶ
λαϊνέαις· σὺ δέ μοι ἔγγραφε τῇ κραδίῃ.
Οὐ γνώσῃ Θεὸν ἄλλον, ἐπεὶ σέβας οἷον ἑνός γε.
Οὐ στήσεις ἴνδαλμα κενὸν καὶ ἄπνοον εἰκώ.
[477] Οὔ ποτε μαψιδίως μνήσῃ μεγάλοιο Θεοῖο.
Σάββατα πάντα φύλασσε μετάρσια καὶ σκιόεντα.
Ὄλβιος, ἢν τοκέεσσι φέρῃς χάριν, ἣν ἐπέοικε.
Φεύγειν ἀνδροφόνον παλάμης ἄγος, ἀλλοτρίης τε
εὐνῆς, κλεπτοσύνην τε κακόφρονα, μαρτυρίαν τε
ψευδῆ, ἀλλοτρίων τε πόθον, σπινθῆρα μόροιο.

ΙϚʹ. ΕΙΣ ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΗΛΙΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΚΑΙ ΕΛΙΣΑΙΟΥ

Τοσαῦτα θαύματ' Ἠλίου τοῦ Θεσβίτου.
Κόραξι πρῶτον ἐτράφη· καὶ δεύτερον
ἔθρεψε χήραν πλουσίως Σαραφθίαν,
μικροῖς ἐλαίου καὶ ἀλεύρου λειψάνοις·
ἧς καὶ τὸν υἱὸν ἐκ νεκρῶν φυσήμασιν
ἤγειρεν. Ὑετόν τ' ἀνέσχεν ἐκ Θεοῦ,
[478] ἔπειτ' ἀφῆκε. Θυσίαν καταγνίσας
πυρὶ ξένῳ τε καὶ ξένοις, εἶτ' ἤρκεσε
τροφῆς ἄγευστος ἡμέραις ἐν πλείοσι
ἔφλεξεν ἄρδην πεντηκοντάρχας δύω.
Ἰορδάνην διῆλθε μηλωτῇ τεμών·
πυρὸς δ' ἀνῆλθεν ἅρματι πρὸς οὐρανὸν
ὁμοῦ δοράν τε καὶ χάριν Ἐλισσαίῳ
ἀφῆκεν. Ἄθρει καὶ τὰ τούτου θαύματα·
Ἰορδάνην διῆλθε μηλωτῇ τεμών.
Πηγὰς ἔθηκεν ἁλσὶν εὐτέκνους πόλει.
Παῖδας δ' ὑβριστὰς θηρίοις ἀπώλεσεν
διψῶντι ῥεύματ' ἐξ Ἐδὼμ ἐπήγασε
στρατῷ· γυναῖκά τε χρέους ἐρρύσατο
πηγαῖς ἐλαίου· τῇ δὲ Σουναμίτιδι
[479] οὐκ ὄντ' ἔδωκε παῖδα, κ' ἐκ νεκρῶν πάλιν.
Φθοράν τ' ἐπέσχεν ἐκ πόας, καὶ πλείοσιν
ἤμυνε λιμὸν ἐνδεεστέρᾳ τροφῇ.
Ναιμᾶν δὲ λέπρας ἐκκαθήρας τὸν Σύρον,
πέμπει Γιεζεῖ τὴν νόσον· εἶτ' ἀξίνην
ἔπλευσε νώτοις ἐκ βυθῶν Ἰορδάνου·
σύρων δὲ τοὺς ἕλκοντας ὄψεις ἀμβλύνας
ἔδωκεν ἐχθροῖς· εἶτα τῷ στρατῷ κόρον
προεῖτο, λεπρῶν ἔργα. Καὶ νεκρὸς νεκρὸν
ἤγειρεν, ἐγγὺς συντεθέντων ὀστέων.

ΙΖ΄. ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΕΙΣ ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΗΛΙΟΥ ΤΟ ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΝ ΧΗΡΕΙΟΝ

Αὕτη, ξένε, καὶ Σαρεπτὰ τῆς Σιδωνίας,
[480] οὗτος δὲ χήρας πύργος, ἣ φιλοξένως
Θεοῦ προφήτην Ἠλίαν τὸν Θεσβίτην,
λιμοῦ κακοῦντος τὰς πόλεις, ἐδέξατο·
ᾗ καὶ μικρὸν ἦν ἔλαιον ἐν τῷ καψάκῃ,
καὶ δρὰξ ἀλεύρων ὑδρίᾳ κεκρυμμένος.
Τοῦτο δ' ἀφειδῶς μεταδοῦσα τῷ ξένῳ,
πηγὴν τρέφουσαν οἶκον εὗρε τὴν δόσιν.
Ταύτης τὸν υἱὸν Ἠλίας ζῶντα τρέφων,
θανόντα νεκρῶν ἐξανέστησε ζόφου.
Μήτηρ δέ, πρὶν κλαίουσα τὴν ἀπαιδίαν,
ἐγένετο μήτηρ αὖθις ὠδίνων δίχα.

ΙΗ΄. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑΣ

Ματθαῖος πόθεν, εἰπέ, μέγας, Λουκᾶς τε φέριστος,
[481] τὴν μὲν ὅγ', αὐτὰρ ὁ τήνδε βίβλοις ἐνέθηκεν γενέθλην,
αἳ Χριστὸν κατάγουσιν ἀφ' αἵματος ἀρχεγόνοιο;
Πῶς δ' ὁ μὲν ἐν πλεόνεσσιν, ὅδ' ἐν παύροισιν ἔληξεν;
Ἐς Δαυὶδ μὲν ἄνακτα γένους ῥόος ἀμφοτέροισιν
ἄτμητος· μετέπειτα ῥέει δίχα, ὑστάτιον δὲ
συμφέρεθ' ὡς ἐπὶ πόντον ἀπείρονα Χριστὸν ὁδεύων.
Ὧδέ κεν ἀθρήσειας, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ·
Δαυΐδαι, Σολομών τε, Νάθαν τ' ἔσαν, ὧν ὁ μὲν εἷλκεν
ὥς τε ῥόον μεγάλου ποταμοῦ, βασιλήϊον αἷμα·
αὐτὰρ ὅγ' εὐαγέων τε φαεινοτάτων θ' ἱερήων.
Χριστὸς δ' ἀμφότερ' ἔσκεν, ἄναξ μέγας, ἀρχιερεύς τε.
Τοὔνεκα Ματθαῖος μὲν ἐγράψατο Πνεύματι θείῳ
τοὺς Σολομωντιάδας, Λουκᾶς δ' ἐς Νάθαν ὄρουσεν.
[482] Ἐκ δὲ δύω γενεῶν, τῆς μὲν πλέον, ἐξ ἑτέρης δὲ
παυρότερον τὸ ῥέεθρον ἐπελθέμεν· οὐ μέγα θαῦμα.
Οὐ μὲν παυρότερον· γενεῶν δ' οὐχ ἴσον ἀριθμόν.
Ὧδε τὰ πρῶτα κέασθεν, ἔπειτα δὲ εἰς ἓν ἄγερθεν.

Φράζε δὲ καὶ τόδε μοι, πατέρων δύο πῶς ποτ' Ἰωσήφ.
Τέθμιον ἦν Μωσῆος, ἐπὴν ἄσπερμος ὄληται
Ἑβραῖος, κάσιν ἤ τιν' ὀλωλότος, ἤ τινα πηῶν
ἐγγύθεν, αἶψα δάμαρτα φίλην καὶ κτῆσιν ἔχοντα,
σπερμαίνειν φθιμένῳ τε γόνον καὶ οἶκον ἀέξειν,
ὄφρα κε μὴ νώνυμος ἐν ἀνθρώποισιν ὄληται.
Τοὔνεκα κρυπτὸν ὕπερθε Θεοῦ βροτέου τόδ' ἀνεῦρον.
Ματθὰν ἐκ Σολομῶνος ἄγων γένος, ἠγάγετ' Ἐσθάν.
[483] Τοῦ δ' ἄρ' ἀποφθιμένοιο, Ναθείδης οὔνομα Μελχί.
Καὶ τῷ μὲν Ἰακώβ, τῷ δ' Ἡλεὶ γείνατο παῖδας.
Ἡλεὶ δὲ φθιμένοιο, ἐπεὶ γόνον οὔτιν' ἔλειπεν,
αἶψα δόμον τε λέχος τε Ἰακὼβ οὐχ ὁμόπατρος
δέξατο, καὶ τέκεν υἱὸν ἀδελφεῷ ἐσθλὸν Ἰωσήφ.
Οὕτω τοῦ μὲν ἔην, τῷ δ' ἔγραφε θεσμὸς Ἰωσήφ.

Εὐαγγελιστῶν δ' ὃς μὲν εἶπε τὴν φύσιν,
Ματθαῖος , ὃς δ' ἔγραψε Λουκᾶς τὸν νόμον.
Παῦσαι διοχλῶν τὴν καλὴν συμφωνίαν.

Πῶς Δαυὶδ ἐς ἄνακτα φέρει Θεός, εὖτε φαάνθη
μητέρος ἐκ βροτέης Θεὸς ἄμβροτος; ἐκ μὲν Ἰωσήφ,
πῶς ὅγε; παρθενικῆς γὰρ ἔην πάϊς, ἐκ Μαρίης δέ,
λευίδης· Μαριὰμ γὰρ ἀφ' αἵματος ἦεν Ἀαρών.
[484] Μάρτυς δ' ἄγγελος ἄμμιν, ἐπεὶ Προδρόμοιο γενέθλην
ἀγγέλων μεγάλοιο φάους θεοειδέϊ μητρί,
μητέρας ἀμφοτέρας ὅγ' ἀνήγαγεν ἐς μέγαν Ἀαρών.
Φρῆτραι δ' αὖ βασιλῆος ἀμιγέες, ἡ δ' ἱερήων.
Οὐκ ἔτυμον. Φρῆτραι μὲν ἔσαν δίχα, πολλάκι δ' αὖτε
μίγνυντο. Πρόσθεν μὲν Ἀρὼν μεγάλοιο θύγατρα
ἠγάγετ' ἐς μέγα δῶμα Ναασσών, ὅς δ' ἀπ' Ἰούδα
ἕκτος ἔην. Μετέπειτα δ' ἐπεὶ πόλιν ὤλεσεν αἰχμὴ
Ἀσσυρίων, Βαβυλών τε τὰ τέθμια πάντα τίναξεν,
οὐδὲ φυλῶν τῆμός δε διακριδὸν αἷμα φυλάχθη
οὕτω μὲν διὰ μητρὸς ἀνέρχεται ἐς βασιλῆας.
Ἐκ δὲ πατρὸς δοκέοντος ὅπως, φράζεσθαι ἄνωγα.
Αὐγούστου βασιλῆος ἐπεὶ φόρος ἔγραφε πάντας
[485] ἄλλοι μέν τ' ἄλλησιν ἐνὶ πτολίεσσι γράφοντο
πατρῴαις, Δαυὶδ δὲ φίλον πέδον αἶψα κίχανον

Βηθλεέμ, ἡ κόλποισι μέγαν ὑπεδέξατο Χριστόν,
ἀμφότεροι, μνηστή τε φίλη καὶ κεδνὸς Ἰωσὴφ
γραψόμενοι. Φρήτρης γὰρ ἰῆς ἔσαν. Ὧδ' ἐνὶ φάτνῃ
μήτηρ παρθενική, κόσμου τέκε παντὸς ἄνακτα.
Οὕτω καὶ διὰ πατρὸς ἀνέρχεται ἐς βασιλῆας.

Ἔμπαλι μὲν γενεὴν Λουκᾶς μέγας ἤγαγε μύθῳ
εἰς Ἀδὰμ ἐκ Χριστοῖο. Ἐμοὶ δ' Ἀδὰμ ἦλθ' ἐπὶ Χριστόν.
Χειρὶ Θεοῦ πρώτιστος Ἀδὰμ γένετ'. Ἐκ δ' Ἀδάμοιο
Σὴθ πέλε. Τοῦ δ' ἄρ' Ἐνώς. Τοῦ, τέτρατος ἦε Καϊνάν.
Τοῦ δ' ἦν Μαλελεήλ. Τοῦ δ' Ἰαρέδ, ὃς τέκε παῖδα
κεῖνον Ἐνώχ, ὃς ζωὸς ἐς οὐρανὸν ἦλθεν ἀερθείς.
Τοῦδε, Μαθουσάλα ἔσκεν, ὃς υἱέα γείνατο Λάμεχ.
Αὐτὰρ ὅ, Νῶε πατήρ. Σήμ, Νώεος υἱὸς ἐκείνου.
Ἐκ τοῦ δ' Ἀρφαξάδ, Καϊνάν, Σαλά· τοῦ δ' ἐνέπουσιν
υἱὸν Ἔβερ. Ἔβερος δὲ Φάλεκ πάϊς. Ἐκ δ' ἄρα Φαλέκ,
ἔσκε Ραγάβ. Κεῖνος δὲ Σερούχ τέκεν, ὃς τέκε Ναχώρ.
[486] Ἀβραὰμ αὖτ' ἐπὶ τοῖσδε, πάϊς Θάρα Ναχορίδαο.
Ἀβραμίδης δ' Ἰσαὰκ Ἰακὼβ τέκεν, ὃς δ' ἄρ' Ἰούδαν.
Αὐτὰρ ὁ ἐκ Θαμάρης Φαρὲς τέκεν. Αὐτὰρ ὅ, Ἐσρώμ.
Ἐσρώμ, τὸν Ἀράμ, ὃς τὸν Ἀμιναδάμ. Ὃς δὲ Ναασσών.
Νασσὼν δ' αὖ, Σαλμών. Σαλμών, Βοόζ. Ἐκ Βοόζ, Ὠβήδ.
Ὠβὴδ δ' Ἰεσσαί· τοῦ δ' ἐκ μέγας ἔπλετο Δαυίδ.
Δαυίδης δέ, Νάθαν, ὃς Ματθὰν υἱὸν ἔτικτεν.
Ὃς Μαϊνάν. Μαϊνάν, Μελεὰν τέκε. Ὃς δ' Ἐλιακείμ.
Ὃς τὸν Ἰωάναν. Ὃς τὸν Ἰωσήφ. Ὅς, τὸν Ἰούδαν
γείνατο. Τοῦ, Συμεών. Τοῦ, Λευί. Τοῦ ἄπο, Ματθάν.
Τοῦδε, Ἰωρείμ. Τοῦ δ' Ἐλιέζερ. Τοῦδε, Ἰωσάφ.
Τοῦ δ' Ἤρ. Τοῦ δ' Ἐλμώδ. Τοῦ δ' αὖ πάϊς ἔπλετο Κωσάμ.
Κωσάμ, ἔην Ἀδδί. Τοῦ, Μελχί. Τοῦ δ' ἄπο, Νηρί.
Τοῦ δ' ἄπο, Σαλαθιήλ, Ζοροβάβελ, Ῥησά, Ἰωνάν,
Ἰούδας, Ὠσώκ. Σεμεεὶ τ' αὖ, Ματθίας τε
καὶ Μαάθ, Ναγγαὶ καὶ Ἐσλείμ· τοῦ δ' ἄπο Ναούμ,
[487] Ἀμώς, Ματθαθίας καὶ Ἰωσήφ, ἠδὲ Ἰανναί·
Μελχὶ καὶ Λευὶ καὶ Ματθάν, Ἡλεί, Ἰωσήφ.

Λουκᾶς μὲν οὕτω. Πῶς δὲ Ματθαῖος μέγας;
Ἐξ Ἀβραὰμ μὲν μέχρι Δαυίδ, ὡς ἔφην.

Ἔνθεν δὲ Λουκᾶ τὴν ἱερατικὴν παρεὶς
σποράν, τίθησι τοῦ γένους ἀνακτόρων.
Εἰσὶν δ' ὅσοι τε καὶ τίνες, λελέξεται.
Δαυίδης, Σολομών, Ῥοβοάμ, Ἀβίας τε Ἀσά τε.
Τοῦ δ' Ἰωσαφὰτ ἔσκεν. Ὁ δ' ἕβδομος ἦεν Ἰωράμ.
Ὀζίας, ἠδ' Ἰωάθαμ, ἠδ' Ἄχαζ, Ἐζεκίας τε
καὶ Μανασῆ καὶ Ἀμώς, Ἰωσίας. Αὐτὰρ ἔπειτα
Ἰεχονίας, ἁλωτὸν ὃν ἤγαγον ἐς Βαβυλῶνα·
Σαλαθιήλ, Ζοροβάβελ, Ἀβιούδ, ἠδ' Ἐλιακείμ,
Ἀζώρ. Τοῦδε, Σαδώκ. Τοῦ δ' Ἀχίν. Τοῦ δ' Ἐλιούδα.
Τοῦδ' Ἐλιέζερ ἔην. Τοῦ, Ματθάν. Τοῦ δὲ Ἰακώβ.
Ὕστατος, ὃς δοκέεσκε πατὴρ Χριστοῖο, Ἰωσήφ.

ΙΘ΄. ΜΑΘΗΤΑΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΙΒ΄

[488] Δώδεκα δ' αὖ Χριστοῖο Θεοῦ μεγάλοιο μαθηταί.
Πέτρος τ' Ἀνδρείας τε, Ἰωάννης τ' Ἰάκωβος.
Πέμπτος δ' ἦε Φίλιππος· ὁ δ' ἕκτος, Βαρθολομαῖος,
Ματθαῖος, Θωμᾶς τε, καὶ Ἀλφαίου Ἰάκωβος·
Ἰούδας τε, Σίμων τε, καὶ οὐ φατὸς ἄλλος Ἰούδας.

Κ΄. ΤΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

Ματθείης βίβλοιο τὰ θαύματα, ὁππόσ' ἔρεξε
Χριστὸς ἄναξ βροτέῳ σώματι κιρνάμενος.
Πρῶτον μὲν λεπροῖο πικρὴν ἀπεσείσατο νοῦσον,
εἶθ' ἑκατοντάρχου παιδὸς ἔπηξε μέλη.
Τὸ τρίτον αὖ Πέτρου ἑκυρῆς φλόγα ἔσβεσε χειρί.
Τέτρατον, οἶδμα μέγα εὔνασε καὶ ἀνέμους.
[489] Δαίμονας ἧκε σύεσσι τὸ πέμπτον ἐν Γεργεσσηνοῖς.
Ἕκτον, ἑὴν κλίνην ἦρε βαρὺς μέλεσιν.
Ἕβδομον, ἁψαμένης πηγὴν σχέθεν αἱμοροούσης.
Ἄρχοντος θυγάτηρ ὄγδοον εὗρε φάος.
Ἔννατον αὖ, τυφλοῖσι πόρεν φάος. Ἐκ δ' ἐλαθέντος
δαίμονος, οὐ λαλέων ῥῆξε λόγον, δέκατον.
Σαββάτῳ ἑνδέκατον, ξηρὴν χέρα λύσατο δεσμῶν,

ὦσσε δὲ δαιμονίου κ' οὔατα, δωδέκατον.
Ἐκ δεκάτοιο τρίτον, κοφίνους δυοκαίδεκα πλῆσε,
κἀνδρῶν χιλιάδας πέντ' ἀπὸ πέντ' ἀκόλων.
Τέτρατον ἐκ δεκάτου δέ, κιχήσατο νῆα πόδεσσι·
τοῖς δ' ὑπόειξε μέγας πόντος ὀρινόμενος.
Πέντε δὲ καὶ δέκατον, Χαναναίας πνεῦμ' ἐδίωξε,
μητρὶ χαριζόμενος πολλὰ λιταζομένῃ.
Ἕκτον καὶ δέκατον, σπυρίδας λίπον ἑπτ' ἀπὸ ἑπτὰ
[490] ἄρτων, χιλιάδες τέσσαρες, ἦν τε κόρος.
Ἑπτὰ δὲ καὶ δέκατον, θείην ἠλλάξατο μορφήν,
στράψας οἷσι φίλοις ἠελίοιο πλέον.
Ὀκτωκαιδέκατον δέ, σεληναίης ἀπὸ νούσου
ὡς ἱκέτευσε πατήρ, λύσατο παῖδα φίλον.
Ἐννεακαιδέκατον, φάος ὄμμασιν ἐξ Ἱεριχοῦς
τυφλοῖς εἰνοδίοις δῶκε πορευόμενος.
Εἰκοστὸν δ' αὐγὰς πόρεν ὄμμασι, πηρὰ τ' ἔλυσε
γούνατα, ἐξ ἱεροῦ λύματα πάντ' ἐλάσας.
Θαῦμα δὲ Βηθανίηθεν ἰὼν ποίησε μέγιστον,
ξηρὴν αἶψα συκῆν, ὥς μιν ἄκαρπον ἴδεν.
Ἐκ δ' ἐχύθη σταυροῖο βαθὺ σκότος, οἰχομένοιο
φωτός, καὶ νηοῦ εὐρὺ πέτασμα ῥάγη.
Γαῖα δὲ παλλομένη, γαίης ὕπερ ἔσχισε πέτρας,
καὶ νέκυες τύμβους λεῖψαν ἀνεγρόμενοι.
[491] Αὐτὰρ ὅγε τριτάτῳ ἐνὶ ἤματι τύμβον ἀνοίξας,
αὖθις ἑοῖσι φίλοις ἐν Γαλιλαί' ἐφάνη.

ΚΑ'. ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

Μάρκος δ' Αὐσονίοισι Θεοῦ τάδε θαύματ' ἔγραψε,
Πέτρῳ θαρσαλέος Χριστοῦ μεγάλῳ θεράποντι.
Δαίμων καὶ πυρετὸς καὶ λέπρη καὶ παράλυσις
εἶξε λόγῳ Χριστοῦ. Μετέπειτα δὲ χεὶρ ἐτανύσθη
ξηρή· καὶ ἀνέμων λῆξεν μένος ἠδὲ θαλάσσης.
Καὶ λεγεὼν ὑπόειξε καὶ αἱματόεσσαν ἔπαυσε
πηγὴν καὶ θυγατρὶ ζωὴν πόρ' Ἰαείροιο.
Πέντε δ' ἄρ' ἐξ ἄρτων πολλοὶ τράφεν. Ἔνθεν ἔδησε

πόντον ἐπιστείβων. Μετέπειτα δέ, πνεῦμ' ἐδίωξε
Φοινίσσης, Τυρίοισι τέρας καὶ Σιδονίοισι,
[492] κωφὸν τ' οὐ λαλέον. Θρέψεν πάλιν ἑπτ' ἀκόλοισιν
ἀνδρῶν χιλιάδας· καὶ τυφλὸς ἴδεν φάος. Εἶτα
καὶ μορφῆς ἀπέπεμψε σέλας καὶ δεσμὸν ἔλυσε
γλώσσης, πνεῦμ' ἐλάσας· Βαρτιμαῖός τε φάοσδε
τυφλὸς ἐξ Ἱεριχοῦντος ἐσέδρακεν. Ὡς δὲ ἄκαρπον
εὗρε συκῆν χατέων, νεκρὰν ἔθηκε λόγῳ.
Τυφλοὺς δ' αὖ χωλούς τε ἰήσατο ἐγγύθι νηοῦ.

ΚΒ'. ΤΑ ΑΥΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

Λουκᾶς δ' Ἑλλάδι σεπτὰ Θεοῦ τάδε θαύματ' ἔγραψε,
Παύλῳ θαρσαλέος Χριστοῦ μεγάλῳ θεράποντι.
Δαίμων καὶ πυρετὸς καὶ λέπρη καὶ παράλυσις
εἶξε λόγῳ· καὶ χεὶρ τείνατο καρφαλέη.
Εἶθ' ἑκατοντάρχοιο λελυμένον ἤδρασε παῖδα·
[493] χήρῃ τ' ἐκ νεκύων ἐν Ναῒμ υἷα πόρε.
Τὴν δὲ μύρῳ χρίσασαν ἁγνοὺς πόδας ἤγνισε μύθῳ.
Καὶ στῆσεν ἀνέμους καὶ λεγεῶνα μέγαν.
Αἵματος ἔσχε ῥύσιν, καὶ Ἰαείροιο θύγατρα
ἤγαγεν ἐς ζωήν. Πέντε δ' ἄρ' ἐξ ἀκόλων
καὶ δύο ἰχθυδίων, ἐν ἐρήμῳ πέντε ποτ' ἀνδρῶν
θρέψεν χιλιάδας. Εἴδεος ἧκε σέλας.
Δαίμονα τηλυγέτοιο πικρὸν ἀποέργαθε παιδός,
καὶ τὸν ἐπὶ γλώσσης ἥμενον, ὥς δὲ πάλαι
ἑβραίην στυγερῇ νούσῳ κλίναντα γυναῖκα,
ναὶ μὴν καὶ ὑδέρου ὄγκον ἀπεσκέδασε.
Καὶ λεπροὺς ἐκάθηρε δέκα, τῶν εἷς Σαμαρείτης.
Τυφλῷ τ' ἐξ Ἱεριχοῦς φῶς πόρεν εἰνοδίῳ.
Ὅσσα τ' ἀποψύχοντος ἴδον σημήϊα Χριστοῦ,
[494] ἠδ' ὡς ἐκ νεκύων οἷσι φίλοισι φάνη.

ΚΓ'. ΤΑ ΑΥΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

Παῦρα δ' Ἰωάννου δήεις ἱερῇ ἐνὶ βίβλῳ
θαύματα δή, πολλοὺς δὲ λόγους Χριστοῖο ἄνακτος.
Ἦν γάμος, οἰνοχόοι δ' ἐκέρων ἐξ ὕδατος οἶνον.
Εἶπε, καὶ υἱὸς ἄνουσος ἔην κάμνων βασιλίσκου.
Εἶπε, λέχος δ' ἀνάειρεν, ὃς οὐ φύγε δεσμὰ λοετροῖς.
Πέντε δ' ἔπειτ' ἄρτων τέλεσεν τέρας. Ἔνθεν ὅδευσεν
πόντον ὑπερζείοντα καὶ ἐξεσάωσε μαθητάς.
Τυφλὸν δ' ἐκ γενετῆς ἰήσατο, πηλὸν ἀλείψας.
Τέτρατον ἦμαρ ἔην καὶ Λάζαρος ἔγρετο τύμβου.
Αὐτὰρ ὁ καὶ νεκύεσσι θάνεν καὶ ζῶσιν ἀναστὰς
Χριστὸς ἄναξ ἀναφανδὸν ὁμίλεεν οἷς ἑτάροισι.

ΚΔ'. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ ΚΑΙ ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

[495] Εἰ δ' ἄγε καὶ σκοτίων αἰνίγματα δέρκεο μύθων·
οἶκον ἐπὶ ψάμμου κείμενον ἀδρανέος,
καὶ σπόρον, ὡς ἐπὶ γαῖαν ὁμοίϊος, ἦλθεν ἄνισος·
καὶ σπόρον, ᾧ καλῷ σπέρματα ἐχθρὰ μίγη·
καὶ δένδρον, ὀλίγον νάπυος σπόρον· εἶτ' ἐν ἀλεύρῳ
ζύμην κρυπτομένην· ὤνιον ἀγρὸν ἔτι
θησαυροῖο χάριν· καὶ μαργαρίτην πολύτιμον,
ἔμπορος ὃν πάντων ἐπρίατο κτεάνων·
καὶ νεπόδων ἕλκουσαν ἅπαν γένος ἐξ ἁλὸς ἄρκυν·
αἰρόμενόν τ' ὤμοις πλαζόμενον πρόβατον·
καὶ πικρῷ θεράποντι χρέους πέρι, πικρὸν ἄνακτα
καὶ πρώτοις πυμάτους μισθὸν ἔχοντας ἴσον·
[496] πεμπομένους θ' υἷας ἐς ἄμπελον οὐδὲν ὁμοίους,
καὶ τοὺς κληρονόμον ὠσαμένους θανάτῳ·
καὶ σχεδίους νυμφῶνι φίλην πλήσαντας ἑορτήν·
ἔνθεν ἀκοιμήτους ἐν δαΐδεσσι κόρας
καὶ κύριον δούλοισι νέμοντ' οὐκ ἶσα τάλαντα·
ἔμπαλιν αὖ προβάτοις ἱσταμένους ἐρίφους.

ΚΕ΄. ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

Τόσσα Χριστὸς ἔρεξε μέγας, μύθους δ' ἀγόρευσε
παρβλήδην· ἐπὶ γαῖαν ἕνα σπόρον οὔτι ὅμοιον,
καὶ τὸν ζιζανίων σπέρματι συμφυέα,
καὶ νάπυ, κληρονόμον τε θανόνθ' ὑπὸ χερσὶν ἀθέσμοις.
Μάρκος μὲν δὴ τοῖα, Πέτρου φυτόν· εὐρυχόρῳ δὲ
[497] Ἑλλάδι Παύλοιο Λουκᾶς ἔγραψε τάδε·
δαίμων καὶ πυρετὸς καὶ ἄγρη, λέπρα, λύσις τε.

ΚϚ΄. ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

Παροιμιῶν δὲ Λουκᾶς ἐμνήσθη τόσων·
τοῦ θέντος ἕδραν ἀσφαλῆ πέτρης ὕπερ
καὶ τοῦ παθόντος εὖ πλέον, καὶ τῷ πλέον
στέργοντος· εἶτα τοῦ σπόρου εἰς τέσσαρας
φύσεις πεσόντος γῆς· ἔπειθ' ὁδοιπόρου
λησταῖς πεσόντος. Εἶτ' ἀωρὶ πρὸς θύρας
ἐλθών τις αἰτεῖ, κ' οὐ πονηρὰ λαμβάνει.
Ἀκάθαρτον εἶτα πνεῦμα δ' εἰσοικίζεται
ἑπτὰ ξὺν ἄλλοις. Καὶ μάτην τις ἐλπίσι
καρπῶν γέγηθεν, ἀγνοῶν οἷ στήσεται.
[498] Ἐκ τῶν γάμων δ' ἥκοντι γρηγορητέον
Χριστῷ, καλῶς τε τῇ θεραπείᾳ χρηστέον.
Συκῆν τ' ἄκαρπον ταῖς κόπροις ἐπωφελεῖν.
Νάπυ, ζύμη τε, καὶ πένητες ἐν γάμῳ.
Χαρά τε δραχμῆς εὑρέσει καὶ θρέμματος.
Πατήρ τε παίδων τῷ πεσόντι συμπαθής.
Εἶτ' οἰκονόμος τι τῶν χρεῶν χαρίζεται
κλέπτων προμηθῶς. Λάζαρος καὶ πλούσιος.
Ἐκεῖθε χήρας ἀξίωσις εὔτονος.
Εἶτ' αὖ Τελώνης, καὶ Φαρισσαίου τύφος,
καὶ μνῶν μερισμός, ἰσάριθμος τοῖς δέκα.
Κακοὶ γεωργοὶ καὶ φονεῖς τοῦ δεσπότου.

ΚΖ΄. ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΩΝ

Δείδω μὴ βιότοιο θεμείλιον ἐν ψαμάθοισι
[499] βαλλόμενος, ποταμοῖσι καὶ εἰν ἀνέμοισι κεδασθῶ,
ἢ σπόρος ὡς ἐπὶ γαῖαν ἰὼν ξηρὴν καὶ ἄκαρπον,
ὦκα μὲν ἀντείλαιμι, τάχιστα δὲ αὗος ἔοιμι,
ἠελίοιο βολῇσι τυπεὶς καὶ πήμασι τυτθοῖς·
ἤ με φάγοι πετεηνὰ καὶ ἐκθλίψειαν ἄκανθαι.
Μὴ δέ μοι ὑπνώοντι κακὸν σπόρον ἐγκαταμίξῃ
ζιζανίων ἀρότης τε κακῶν καὶ βάσκανος ἐχθρός.
Μὴ δ' ἄρ' ὁμοῦ χλοάουσι βαλὼν ἐπὶ χεῖρα φυτοῖσιν
ἐσθλοῖς ἠδὲ κακοῖσι, πρὶν ἐν σταχύεσσι σταθῆναι,
σύν που ζιζανίοισι καλὸν φυτὸν ἐξολέσαιμι.
Παύρων γὰρ τοιοῖσδε νοήμονα χεῖρ' ἐπιθεῖναι,
ἔνθ' ἀρετὴ κακίη τε διάνδιχα ναιετάουσαι,
ἀγχίθυροι γεγάασι, κακὸν δ' ἐπιτέλλεται ἐσθλῷ.

Αἰνῶ τὸν ὀλίγον νάπυος σπόρον, ὡς ὀλίγος μέν,
δενδροῦται δὲ τάχιστα καὶ ἐς τόσον ὕψος ὁδεύει,
[500] ὥστε καὶ ὀρνίθεσσι πέλειν σκέπας ἠερίοισι.
Μάργαρε τιμήει καὶ κύδιμε, σοῦ δ' ἄρ' ἔγωγε
κάλλεος ἱμείρων, μέγας ἔμπορος αἴθε γενοίμην,
πάντων δ' ὅσσα μοί ἐστι μέχρις πυμάτοιο χιτῶνος,
ὤνιον ἀντιλάβοιμι φίλον κτέαρ, ὥς κεν ἅπαντας
πλούτῳ νικήσαιμι, πεπασμένος οἷον ἀπ' ἄλλων,
ἢ θησαυρὸν ἀγροῖο μυχοῖς ἔνι κρυπτὸν ἐόντα!
Οἶδα δ' ἐγὼ καὶ κόσμον ἔσω πίπτοντα σαγήνης,
ᾧ Χριστοῦ βασιλῆος ὑποδρήσσοντες ἐφετμαῖς,
ἀνθρώπων ἁλιῆες ἑὸν λίνον ἀμφὶς ἔθηκαν,
ὡς ἁλὸς ἐξερύσωσι βυθῶν, ὀπάσωσι δὲ Χριστῷ
νηχομένους πικροῖς ἐνὶ κύμασι τοῦδε βίοιο.
Ἀλλ' ὁπόταν κρίνῃς ἁλίην, διὰ δ' ἄνδιχα τέμνῃς,
μή μ' ἀπὸ τῆλε βάλοις, ἀχρήϊον οἷά περ ἰχθύν·
[501] ἄγγεσι δ' ἐγκατάθειο φυλασσόμενον βασιλῆϊ.
Ἐς μεγάλην δὲ Θεοῖο καλὴν ἐριθηλέ' ἀλωήν,
ἦῷος μὲν ἔβην καὶ πλείονα μόχθον ἀνέτλην·
μισθὸν δ' ὑστατίοισιν ἴσον καὶ κῦδος ἔχοιμι.

Τίς φθόνος, εἰ μόχθοισι πόθον Θεὸς ἀντιφερίζει;
Πέμπε πατὴρ υἷηας ἐς ἄμπελον, ὡς κομέοιεν,
τὸν πρότερον, πρότερον· ὁ δ' ἄρα πρόφρων ὑπέδεκτο,
οὐ μὴν ἐξετέλεσσε πατρὸς πόθον, ὥσπερ ὑπέστη.
Αὐτὰρ ὅγ' οὐχ ὑπέδεκτο, καὶ ἐξετέλεσσεν ἐφετμὴν
ὁπλότερος. Κρείσσων μὲν ἐμοί, γλυκίων δὲ τοκῆϊ
ἀμφοτέρων, ὃς ἔδεκτο καὶ ἐξετέλεσσεν ἐέλδωρ.
Κληρονόμον δ' ὀλέσαιεν, ὅσοι πυρός, ἐκτὸς ἀλωῆς.

Ἔστι γάμος, τὸν παιδὶ πατὴρ φίλος ἐσθλὸς ἀρίστῳ
δαίνυσι καγχαλόων· τοῦδ' ἀντιάσαιμι ἔγωγε,
[502] τοῦδ' ἐγὼ ἀντιάσαιμι καὶ ὃς φίλος ἐστὶν ἔμοιγε!
Μίμνοι δ' ἔκτοθι κεῖνος, ὅτις πρὸ γάμοιο τίθησιν
ἢ ἀγρόν, ἠὲ βοῶν ζεῦγος νέον, ἠὲ δάμαρτα.
Μηδ' ἐνὶ δαιτυμόνεσσι γαμήλιον εἶδος ἔχουσιν,
εἵματ' ἔχων ῥυπόωντα, δεθεὶς χεῖράς τε πόδας τε,
νυμφῶνός τε γάμου τε, φίλων τ' ἀπὸ τῆλε πέσοιμι.
Ἡνίκα δ' αἰθομέναις ἁγνῶν δεκὰς ἐν δαΐδεσσι
παρθένοι ἐγρήσσουσαι, ἀκοιμήτοις φαέεσσι
νυμφίον ἱμερόεντα Θεὸν δοκέωσιν ἄνακτα,
ὡς λαμπραὶ γανόωντι ὑπαντήσωσιν ἰόντι,
μή μ' ἐνὶ ταῖς κενεῇσι νόον καὶ ἄφροσι θείης,
ἤδη που Χριστοῖο παρεσσομένου μογεούσαις,
μηδ' ὀλιγοδρανέον δαΐδων σέλας ὄμμασι λεύσσων,
ὀψὲ φάους ζωῆς ὑγρὸν ποθέοιμι ἔλαιον·
[503] μηδέ με κληϊσθέντα γάμων ὤσαιτο θύρετρα,
ἔνθα Λόγος καθαρῇσι πόθου μεγάλοις ὑπὸ δεσμοῖς
μιγνύμενος κραδίαις θάρσος καὶ κῦδος ὀπάζει.
Ἐκ δὲ γάμων παλίνορσος ἄναξ ἐμὸς εὖτ' ἂν ἐπέλθῃ,
ἐξαπίνης δοκέουσι καὶ οὐ δοκέουσιν ἐπιστὰς
εὕροι μ' ἐν δοκέουσι καὶ αἰνήσειε φόβοιο
ὡς ἀγαθὸν θεράποντα καὶ ἤπιον ἀρχομένοισι,
καὶ σίτοιο δοτῆρα, λόγου στερεοῖο, φέριστον.
Σχιζομένων τ' ἐρίφων καὶ ὀΐων, ἤματι πικρῷ,
ἀνδρῶν εὐσεβέων τε καὶ οὐχ ὁσίων ἑκάτερθεν,
στήσαις μή μ' ἐρίφοις ἐναρίθμιον, ἀλλ' ὀΐεσσι
δεξιτερὴν παρὰ χεῖρα, μένοι τ' ἐνὶ χείροσι λαιή.

Λύχνος δή τις ἔμοιγε φαεσφόρος ἔκτοθι λάμποι
[504] λυχνίης καθύπερθε. Καλὸν δέ τι καὶ Θεὸν οἶον
ἴδμεναι, ὃς πάντεσσιν ἐπίσκοπον ὄμμα τίθησιν.
Αἰεὶ δὲ στέργοιμι Θεὸν πλέον, εἴτε τι πικρὸν
εἴτ᾽ ἀγαθὸν παρέχοι· πᾶν γὰρ καλόν. Εἰ δὲ τυπείην
ληΐσταῖς, μεγάλης κατιὼν ἀπὸ Χριστοπόληος,
Μή με λίπῃς χείρεσσιν ὑπ᾽ ἀνδροφόνοισι δαμῆναι.
Εἰ δὲ πνεῦμ᾽ ἐλάσειας ψυχῆς ἄπο, μηκέτ᾽ ἀεργὸν
εὑρὼν σὺν πλεόνεσσι καταδράμοι ἐχθρὸς ἐμεῖο.
Μηδὲ συκῆν ὀλέσειας ἀχρήϊον, ἀλλ᾽ ἔτι καρπὸν
ἔλπεο, μηδὲ τέμῃς μιν, ἄναξ· κομέων δέ τ᾽ ἐγείρειν.
Δραχμήν τε, πρόβατόν τε, πάϊν τ᾽ ἀπὸ πάντ᾽ ὀλέσαντα
εὑρών, τὴν μὲν ἔραζε, τὸ δ᾽ οὔρεσι, τὸν δ᾽ ὑπὸ ποσσὶν
οἰκτρὸν ὑποστρέψαντα πατρώϊον ἐς δόμον, ὦ ᾿ναξ,
[505] αὖθις ἀριθμήσειας ἐν υἱάσι, θρέμμασι, δραχμαῖς.

Μὴ δ᾽ ἀγαθοῦ βασιλῆος ἐμοῖς παθέεσσιν ἐόντος,
πρηκτὴρ αὐτὸς ἔοιμι πικρὸς χρήσταις ὁμοδούλοις.
Καί τι χρεῶν κόψαιμι λαθὼν πινυτόφρονι βουλῇ,
ὥς κεν χρηΐζων ποτ᾽ ἐς ὕστερον ἄλκαρ ἔχοιμι!
Λάζαρος ἐνθάδ᾽ ἔοιμι, καὶ ὕστερον· ἄλλος ἀγήνωρ
ἐνθάδε, κεῖθι δ᾽ ἄτιμος ἔχων φλόγας ἀντὶ κόροιο.
Εἴην μὴ μεγάλαυχος, ἐπεὶ κακός εἰμι τελώνης.
Δάκρυσιν οἶκτον ἔχοιμι, Φαρισσαῖοι δὲ πέσοιεν.
Χήρην δ᾽ εἴποτ᾽ ἐμεῖο παρὰ προθύροις μογέουσαν
ἄπρηκτον πέμψαιμι, καὶ εἰ λίθον ἢ ὄφιν αἰνὸν
ἀντ᾽ ἄρτοιο φίλοιο καὶ ἰχθύος ἡδυβόροιο
ἐχθρὰ φιλοφρονέων, παλάμης ἀπὸ τῆσδ᾽ ὀρέγοιμι,
[506] τοίων ἀντιτύχοιμι Θεοῦ πάρα. Εἰ δ᾽ ἀποθήκας
τὰς μὲν σφρηγὶς ἔχει, τὰς δ᾽ ἐλπίδες ὦκα θέουσαι,
ἧδε με νὺξ ὀλέσειε σὺν ἀδρανέουσιν ὀνείροις.
Οὐδὲ μὲν οὐδὲ τάλαντον, ὅ μοι Θεὸς ἐγγυάλιξε
πλειοτέρην ἄλλοισι μετρῶν χάριν, εὔχομ᾽ ἔγωγε
τοῦτο μένειν παλάμῃσιν ἐν ἡμετέρῃσιν ἀεργόν,
ἠὲ μνᾶν φυσικοῖο λόγου, χάριν ἰσονέμητον,
ἀλλ᾽ ἔργον τ᾽ ὀπάσαιμι, κλέους τ᾽ ἐπὶ τ᾽ ἄντι τύχοιμι·
μηδὲ δίκην τίσαιμι πικρὴν καὶ αἶσχος ἔχοιμι.

ΚΗ΄. ΧΕΙΜΩΝ ΑΠΟ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΛΘΕΙΣ

Ἦν ὅτε Χριστὸς ἴαυεν ἐφ᾽ ὁλκάδος ἔμφυτον ὕπνον,
τετρήχει δὲ θάλασσα κυδοιμοτόκοισιν ἀήταις.
[507] Δείματί τε πλωτῆρες ἀνίαχον· ἔγρεο, Σῶτερ,
ὀλλυμένοις ἐπάμυνον. Ἄναξ δ᾽ ἐκέλευεν ἀναστὰς
ἀτρεμέειν ἀνέμους καὶ κύματα καὶ πέλεν οὕτως.
Θαύματι δ᾽ ἐφράζοντο Θεοῦ φύσιν οἱ παρεόντες.

ΚΘ΄. ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΘΕΟΝ

Ὦ πάντων ἐπέκεινα· τί γὰρ θέμις ἄλλο σε μέλπειν;
πῶς λόγος ὑμνήσει σε; Σὺ γὰρ λόγῳ οὐδενὶ ῥητός.
Πῶς νόος ἀθρήσει σε; Σὺ γὰρ νόῳ οὐδενὶ ληπτός.
Μοῦνος ἐὼν ἄφραστος· ἐπεὶ τέκες ὅσσα λαλεῖται.
Μοῦνος ἐὼν ἄγνωστος· ἐπεὶ τέκες ὅσσα νοεῖται.
Πάντα σε καὶ λαλέοντα καὶ οὐ λαλέοντα λιγαίνει.
Πάντα σε καὶ νοέοντα καὶ οὐ νοέοντα γεραίρει.
Ξυνοὶ γάρ τε πόθοι, ξυναὶ δ᾽ ὠδῖνες ἁπάντων
[508] ἀμφὶ σέ· σοὶ δὲ τὰ πάντα προσεύχεται· εἰς σὲ δὲ πάντα
σύνθεμα σὸν νοέοντα λαλεῖ σιγώμενον ὕμνον.
Σοὶ ἑνὶ πάντα μένει· σοὶ δ᾽ ἀθρόα πάντα θοάζει.
Καὶ πάντων τέλος ἐσσί, καὶ εἷς, καὶ πάντα, καὶ οὐδείς,
οὐχ ἓν ἐών, οὐ πάντα· πανώνυμε, πῶς σε καλέσσω,
τὸν μόνον ἀκλήϊστον; Ὑπερνεφέας δὲ καλύπτρας
τίς νόος οὐρανίδης εἰσδύσεται; Ἵλαος εἴης,
ὦ πάντων ἐπέκεινα· τί γὰρ θέμις ἄλλο σε μέλπειν;

Λ΄. ΥΜΝΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ

Σὲ τὸν ἄφθιτον μονάρχην
δὸς ἀνυμνεῖν, δὸς ἀείδειν,
τὸν ἄνακτα τὸν δεσπότην·
δι᾽ ὃν ὕμνος, δι᾽ ὃν αἶνος,
δι᾽ ὃν ἀγγέλων χορεία,
δι᾽ ὃν αἰῶνες ἄπαυστοι,

[509] δι' ὃν ἥλιος προλάμπει,
δι' ὃν ὁ δρόμος σελήνης,
δι' ὃν ἄστρων μέγα κάλλος,
δι' ὃν ἄνθρωπος ὁ σεμνὸς
ἔλαχε νοεῖν τὸ θεῖον,
λογικὸν ζῶον ὑπάρχων.
Σὺ γὰρ ἔκτισας τὰ πάντα
παρέχων τάξιν ἑκάστῳ,
συνέχων τε τῇ προνοίᾳ.
Λόγον εἶπας, πέλεν ἔργον.
Ὁ Λόγος σου Θεὸς Υἱός·
ὁμοούσιος γάρ ἐστιν,
ὁμότιμος τῷ τεκόντι,
ὃς ἐφήρμοσεν τὰ πάντα,
ἵνα πάντων βασιλεύσῃ.
Περιλάμβανον δὲ πάντα
Ἅγιον Πνεῦμα τὸ θεῖον
προνοούμενον φυλάσσει.
Τριάδα ζῶσαν ἐρῶ σε,
ἕνα καὶ μόνον μονάρχην,
φύσιν ἄτρεπτον, ἄναρχον,
φύσιν οὐσίας ἀφράστου,
σοφίας νοῦν ἀνέφικτον,
κράτος οὐρανῶν ἄπταιστον,
ἄτερ ἀρχῆς, ἀπέραντον,
[510] ἀκατασκόπητον αὐγήν,
ἐφορῶσαν δὲ τὰ πάντα,
βάθος οὐδὲν ἀγνοοῦσαν
ἀπὸ γῆς μέχρις ἀβύσσου.
Πάτερ, ἵλεως γενοῦ μοι.
Διὰ παντὸς θεραπεύειν
τὸ σέβασμα τοῦτο, δός μοι.
Τὰ δ' ἁμαρτήματα ῥίψον,
τὸ συνειδὸς ἐκκαθαίρων
ἀπὸ πάσης κακονοίας,
ἵνα δοξάσω τὸ θεῖον

ὁσίας χεῖρας ἐπαίρων
ἵνα Χριστὸν εὐλογήσω,
γόνυ κάμπτων ἱκετεύσω
τότε προσλαβεῖν με δοῦλον,
ὅτ' ἂν ἔλθῃ βασιλεύων.
Πάτερ, ἵλεως γενοῦ μοι,
ἔλεον καὶ χάριν εὕρω·
ὅτι δόξα καὶ χάρις σοι
ἄχρις αἰῶνος ἀμέτρου.

ΛΑ'. ΥΜΝΟΣ ΑΛΛΟΣ

Δόξα Θεῷ τῷ Πατρὶ καὶ Υἱῷ παμβασιλῆϊ·
[511] δόξα πανευφήμῳ Πνεύματι παναγίῳ.
Ἡ Τριὰς εἷς Θεός ἐστιν, ὃς ἔκτισε, πλῆσέ τε πάντα,
οὐρανὸν οὐρανίων, γαῖαν ἐπιχθονίων·
πόντον καὶ ποταμοὺς καὶ πηγὰς πλῆσεν ἐνύδρων,
πάντα ζωογονῶν πνεύματος ἐξ ἰδίου·
ὄφρα σοφὸν κτίστην πᾶσα κτίσις ὑμνήσειε,
τοῦ ζῆν, τοῦ τε μένειν, αἴτιον ὄντα μόνον.
Ἡ λογικὴ δὲ μάλιστα φύσις διὰ παντὸς ἀείσῃ,
ὡς βασιλεῖα μέγαν, ὡς ἀγαθὸν πατέρα.
Πνεύματι καὶ ψυχῇ καὶ γλώττῃ καὶ διανοίᾳ,
δὸς καὶ ἐμοὶ καθαρῶς δοξολογεῖν σε, Πάτερ.

ΛΒ'. ΥΜΝΟΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Σὲ νῦν εὐλογοῦμεν,
Χριστέ μου, Λόγε Θεοῦ,
[512] Φῶς ἐκ φωτὸς ἀνάρχου,
καὶ Πνεύματος ταμίας,
τριττοῦ φωτὸς εἰς μίαν
δόξαν ἀθροιζομένου·
ὃς ἔλυσας τὸ σκότος,
ὃς ὑπέστησας τὸ φῶς,
ἵν' ἐν φωτὶ τὰ πάντα κτίσῃς,

καὶ τὴν ἄστατον ὕλην
στήσης μορφῶν εἰς κόσμον,
καὶ τὴν νῦν εὐκοσμίαν·
ὃς νοῦν ἐφώτισας ἀνθρώπου
λόγῳ τε καὶ σοφίᾳ,
λαμπρότητος τῆς ἄνω
καὶ κάτω θεὶς εἰκόνα,
ἵνα φωτὶ βλέπη τὸ φῶς
καὶ γένηται φῶς ὅλος.
Σὺ φωστῆρσιν οὐρανὸν
κατηύγασας ποικίλοις.
Σὺ νύκτα καὶ ἡμέραν
ἀλλήλαις εἴκειν ἠπίως
[513] ἔταξας, νόμον τιμῶν
ἀδελφότητος καὶ φιλίας.
Καὶ τῇ μὲν ἔπαυσας κόπους
τῆς πολυμόχθου σαρκός·
τῇ δ' ἤγειρας εἰς ἔργον
καὶ πράξεις τὰς σοι φίλας,
ἵνα, τὸ σκότος φυγόντες,
φθάσωμεν εἰς ἡμέραν,
ἡμέραν τὴν μὴ νυκτὶ
τῇ στυγνῇ λυομένην.
Σὺ μὲν βάλοις ἐλαφρὸν
ὕπνον ἐμοῖς βλεφάροις,
ὡς μὴ γλῶσσαν ὑμνῳδὸν
ἐπὶ πολὺ νεκροῦσθαι.
Μήτ' ἀντίφωνον ἀγγέλων
πλάσμα σὸν ἡσυχάζειν.
Σὺν σοὶ δὲ κοίτη εὐσεβεῖς
ἐννοίας ἐταζέτω,
μηδέ τι τῶν ῥυπαρῶν
ἡμέρας νὺξ ἐλέγχῃ,
μηδὲ παίγνια νυκτὸς
ἐνύπνια θροείτω·
νοῦς δὲ καὶ σώματος δίχα

Σοί, Θεέ, προσλαλείτω,
τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ
[514] καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι,
ᾧ τιμή, δόξα, κράτος,
εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΛΓ'. ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Σοὶ χάρις, ὦ πάντων βασιλεῦ, πάντων δὲ ποιητά.
Οὐρανὸς ἐπλήσθη δόξης σέο, πᾶσά τε γαῖα
σῆς σοφίης. Θεὸς Υἱὸς ὁ σὸς Λόγος ἔκτισε πάντα.
Σὸν Ἅγιον Πνεῦμα ζωὴν πάντεσσι χορηγεῖ.
Ἱλήκοις κόσμῳ θεία Τριάς· ἵλαθι δ' ἡμῖν,
Υἱὲ Θεοῦ κατὰ πνεῦμα, καὶ ἀνθρώπου κατὰ σάρκα,
ὅστις ἐπὶ σταυροῖο μόρον τέτληκας ἐπισπεῖν,
οἷα βροτός· τριτάτῃ δὲ πύλας λίπες ἀϊδονῆος,
οἷα Θεός· θανάτου γὰρ ἔλυσας δεσμὸν ἀναστάς,
καὶ βροτέῃ γενεῇ φύσιν ὤπασας, οἷα καὶ ἡμᾶς
ζώειν ἤματα πάντα, σὲ δ' ἄμβροτον αἰὲν ἀείδειν.

ΛΔ'. ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ ΑΛΛΟ

[515] Σοὶ χάρις, ὦ πάντων βασιλεῦ, πάντων δὲ ποιητά.
Σοὶ χάρις· ὃς τὰ νοητὰ λόγῳ, τὰ θ' ὁρατὰ κελεύσει
στήσας τ' οὐ πρὶν ἐόντα καὶ ἐξ ἀφανοῦς κατέδειξας.
Σὸν θρόνον ἀμφιέπουσιν ἀκήρατοι ὑμνητῆρες,
ἔνθεν μυριάδες, καί χιλιάδες πάλιν ἔνθεν,
ἀγγελικῆς στρατιῆς πυρόεις χορός, ἄφθιτοι ἀρχὴν
λαοὶ πρωτοτόκων καί λαμπομένων χορὸς ἄστρων·
πνεύματα θεσπεσίων ἀνδρῶν, ψυχαί τε δικαίων,
πάντες ὁμηγερέες καὶ σὸν θρόνον ἀμφιέποντες,
γηθοσύνῃ τε φόβῳ τε διηνεκὲς ἀείδουσι
ὕμνον ἀνυμνείοντες ἀκήρατον, ἢ καὶ ἄπαυστον·
σοὶ χάρις, ὦ πάντων βασιλεῦ, πάντων δὲ ποιητά.
Οὗτος ἀκήρατος ὕμνος ἐπ' οὐρανίοιο χοροῖο.
Ναὶ λίτομαι κἀγώ, Πάτερ ἄφθιτε, καὶ γόνυ κάμπτω

[516] ἡμετέρης κραδίης, Πάτερ ἄμβροτε, καὶ νόος ἔνδον
πρηνής σου προπάροιθε· κάρη δέ μοι ἐς χθόνα νεύει
λισσομένῳ· κεῖμαι δ' ἱκέτης καὶ δάκρυα χεύω.
Οὐδὲ γὰρ ἄξιός εἰμι πρὸς οὐρανὸν ἀντία λεύσσειν,
ἀλλὰ σύ μ' οἰκτείροις, ἐλέους Πάτερ, ἵλαος ἔσσο
σῷ κινυρῷ θεράποντι· σάου δέ με χεῖρα τανύσσας
ἐξ ὀνύχων θανάτοιο, νοήματα πάντα καθήρας.
Μή μ' ἀπογυμνώσης σοῦ Πνεύματος, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον
χεῦε μένος καὶ θάρσος ἐνὶ στήθεσσιν ἐμοῖσιν·
ὄφρα σε καὶ κραδίῃ καὶ χείλεσι καλὸν ἀείσω.
Ὥσπερ ἐμῷ γενετῆρι, σῷ θεράποντι παρέστης,
δὸς καὶ ἐμοὶ καθαρὸν βίοτον, καθαράν τε τελευτήν,
ἐλπωρήν τε τυχεῖν ἀγαθήν, ἔλεόν τε, χάριν τε·
πάντα δ' ἀμαλδύνει, ὅσα ἤλιτον ἐκ νεότητος,
[517] ὡς ἀγαθὸς βασιλεύς· ὅτι σοὶ χάρις ἤματα πάντα,
σοὶ χάρις ἤματα πάντα καὶ εἰς αἰῶνας ἅπαντας.

ΛΕ'. ΕΠΙΚΛΗΣΙΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΤΩΝ ΓΡΑΦΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΣ

Κλῦθι, Πάτερ Χριστοῦ πανεπίσκοπε, τῶνδε λιτάων
ἡμετέρων· μολπὴν δὲ χαρίζεο σῷ θεράποντι
θεσπεσίην. Ζαθέην γὰρ ἐς ἀτραπὸν ἴχνος ἐλαύνων
οὗτος, ὃς αὐτογένεθλον ἐνὶ ζωοῖς Θεὸν ἔγνω,
καὶ Χριστὸν θνητοῖσιν ἀλεξίκακον βασιλῆα·
ὅς ποτ' ἐποικτείρας μερόπων γένος αἰνὰ παθόντων
Πατρὸς ὑπ' ἐννεσίῃσιν ἑκὼν ἠλλάξατο μορφήν.
Γίγνετο δὲ θνητὸς Θεὸς ἄφθιτος, εἰς ὅ κε πάντας
ταρταρέων μογέοντας ὑφ' αἵματι λύσατο δεσμῶν.
Δεῦρ' ἴθι νῦν, ἱερῆς καὶ ἀκηρασίης ἀπὸ βίβλου
[518] ψυχὴν σὴν ἀτίταλλε θεοπνεύστοις ἐνὶ μύθοις.
Ἔνθα γὰρ ἀθρήσειας ἀληθείης θεράποντας
ζωὴν ἀγγελέοντας ὑπ' οὐρανομήκεϊ φωνῇ.

ΛϚʹ. ΕΝΟΔΙΑ

Χριστὲ ἄναξ, ὃς πάντα πέλεις σοῖσιν μερόπεσσιν
ἐσθλὰ καὶ ἐν πάντεσσιν ὁδὸς ἰθεῖα τέτυξαι,
ὃς πυρὶ καὶ νεφέλῃ στρατὸν ἤγαγες, ὃς θ' ὁδὸν εὗρες
ἐν πελάγει τμηθέντι φίλοις, Φαραὼ δ' ἐκάλυψας,
ἄρτον δ' οὐρανόθεν ξένον ὤπασας, ἐκ δ' ἄρα πέτρης
ἔβλυσας ἀκροτόμοιο ῥόον, μέγα θαῦμ', ἐν ἐρήμῳ·
δυσμενέων ἀνδρῶν στῆσας μένος, εὖτε διέσχε,
σταυρὸν ὑποσκιάων, Μωσῆς χέρας, ἄλκαρ ἐμεῖο.
Μήνη δ' ἠέλιός τε δρόμον σχέθον. Ὡς δὲ ῥέεθρον
[519] εἶξεν ἐπειγομένοισιν, ὁδὸς δ' ἐπὶ γαῖαν ἐτύχθη
ῥηϊδίη, τὴν αὐτὸς ὑπέσχεο καὶ κατένευσας.
Αὐτὸς δ' οὐρανίην οἶμον μερόπεσσιν ἔδειξας
ὕστατον, ἀρχαίῃ δὲ νέην ἐπέμιξας ἀταρπόν,
εὖτε Θεὸς θνητός τε κραθείς, ἐπὶ γαῖαν ὁδεύσας
ἡμετέρην, αὖθις δὲ πρὸς οὐρανὸν ἔνθεν ἀερθείς,
ἵξεαι ἐλδομένοισι φαάντερος, ἢ τὸ πάροιθεν.
Αὐτὸς καὶ πελάγους ἐπεβήσαο, σοῖς δὲ πόδεσσιν
οἶδμα πέσεν, χαλεποῖσι βιαζόμενον ἀνέμοισιν.
Ἀλλὰ μάκαρ, καὶ ἐμοί γε συνέμπορος ἐλθὲ καλεῦντι
σήμερον, εὐοδίην δὲ πόροις καὶ ἄγγελον ἐσθλόν,
πομπόν, ἀλεξητῆρα, βοηθόον, ὄφρα με πάντων
ἠματίων νυχίων τε κακῶν ἄπο τηλόθ' ἐέργων,
καὶ τέλος ἐσθλὸν ὁδοῖο χαριζόμενος μογέοντι,
οἴκοθεν ἀρτεμέοντα καὶ οἴκαδέ μ' αὖθις ἀγινοῖ
[520] πηοῖσίν τε φίλοις τε ὁμὸν βίον ἀμφιέπουσιν,
ἔνθα σε νύκτα καὶ ἦμαρ ἐλεύθερος, ἀτρεμέων τε
λισσοίμην, κακότητος ἀμιγέα σοι βίον ἕλκων,
σοί τε νόον πτερόεντα, βίου φάος, αἰὲν ἀείρων,
μέσφ' ὅτε καὶ πυμάτην ξυνὴν ὁδὸν ἐξανύσαιμι,
ἐς δὲ μονὴν ἔλθοιμι μόγου τέλος εὐσεβέεσσι.
Σοὶ ζῶ, σοὶ λαλέω, σοὶ δ' ἕζομαι, ὦ ἄνα Χριστέ,
σοὶ δ' αἴρω ποδὸς ἴχνος, ἐπεὶ σύ με χειρὶ καλύπτεις·
ἀλλά με καὶ νῦν ἄγοις ἐσθλὸν ἐπὶ τέρμα πορείης.

ΛΖ'. ΑΛΛΗ ΠΕΡΙ ΕΥΟΔΙΑΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Οὐκ ἔστ' οὐδὲ ποδὸς χωρὶς σέο ἴχνος ἀεῖραι,
Χριστὲ ἄναξ, ὃς πάντα πέλεις σοῖσιν μερόπεσσιν
ἐσθλὰ καὶ ἐν πάντεσσιν ὁδὸς ἰθεῖα τέτυξαι.
Σοὶ πίσυνος καὶ τήνδε τέμνω τρίβον, ἀλλά με πέμποις
[521] ἀσκηθῆ καὶ πάντα πόροις, ὅσ' ἐέλδεται ἦτορ,
καί με, Ἄναξ, παλίνορσον ἄγοις ἐπὶ δῶμα πενιχρόν,
ἔνθα σε νύκτα καὶ ἦμαρ ἐλεύθερος ἱλασκοίμην.

ΛΗ'. ΑΛΛΗ ΕΙΣ ΤΑΥΤΟ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Ὃς πυρὶ καὶ νεφέλῃ στρατὸν ἤγαγες, ὃς δ' ὁδὸν εὗρες
[522] ἐν πελάγει, πήξας κύματ' ἐλαυνομένοις.
Ἄρτον δ' οὐρανόθεν ὕσας ξένον οὐ δοκέουσιν·
ἐκ δὲ πέτρης πηγὴν ἔβλυσας ἀκροτόμου.
Καὶ νῦν τῷ θεράποντι συνέμπορος ἐλθὲ καλεῦντι,
Χριστέ, φάος μερόπων, δεξιὰ πάντα φέρων.

ΤΟΜΗ Β'. ΕΠΗ ΗΘΙΚΑ

Α'. ΠΑΡΘΕΝΙΗΣ ΕΠΑΙΝΟΣ

Παρθενίην στεφάνοις ἀναδήσομεν ἡμετέροισιν,
ἐκ καθαρῆς κραδίης καθαροῖς μέλποντες ἐν ὕμνοις.
Τοῦτο γὰρ ἡμετέροιο βίου ξεινήϊον ἐσθλόν,
χρυσοῦ τ' ἠλέκτρου τε φαάντερον, ἠδ' ἐλέφαντος,
οἷς ζωὴν χθονίην χαμάδις βάλε παρθένος οἶστρος,
πρὸς Θεὸν ὑψιμέδοντα νόου πτερὸν ἔνθεν ἀείρων.
Ἀρχομένου δ' ὕμνοιο συνιαίνοισθε μὲν ἁγνοί·
ξυνὸν γὰρ πάντεσσιν ὕμνος γέρας εὐαγέεσσιν.
[523] Οἱ φθονεροὶ δὲ θύρησιν ἐπιφράσσοισθε ἀκουάς·
εἰ δέ τις ἀμπετάσειεν, ἁγνίζοιτο φρένα μύθῳ.
Παρθενίη, μέγα χαῖρε, θεόσδοτε, δῶτερ ἐάων,
μῆτερ ἀπημοσύνης, Χριστοῦ λάχος, οὐρανίοισι
κάλλεσιν ἀζυγέεσσιν ὁμόζυγε· ἀζυγέες γάρ,
πρῶτα Θεός, μετέπειτα Θεοῦ χορὸς αἰὲν ἐόντος.
Ἤτοι ὁ μὲν πηγὴ φαέων, φάος οὔτ' ὀνομαστόν,
οὔθ' ἑλετόν, φεῦγόν τε νόου τάχος ἐγγὺς ἰόντος,
αἰὲν ὑπεκροθέον πάντων φρένας, ὥς κε πόθοισιν
ἑλκώμεσθα πρὸς ὕψος ἀεὶ νέον· οἱ δέ τε φῶτα
δεύτερα ἐκ Τριάδος βασιλήϊον εὖχος ἐχούσης.
Πρώτη παρθένος ἐστὶν ἁγνὴ Τριάς. Ἐκ μὲν ἀνάρχου
Πατρὸς Υἱὸς ἄναξ, οὔτ' ἔκτοθεν ὁρμηθέντος
[524] (αὐτὸς γὰρ πάντεσσιν ὁδὸς καὶ ῥίζα καὶ ἀρχή),
οὔτε πάϊν θνητοῖσιν ὁμοίϊα γειναμένοιο,
ἀλλ' ὡς ἐκ σέλαος σέλας ἔρχεται. Ἐκ δ' ἄρα Παιδός,
οὐκέτι παῖς ἀγαπητὸς ὁμοίϊον εὖχος ἐφέλκων·
ὥς κεν ὁ μὲν μίμνῃ γενέτης ὅλος, αὐτὰρ ὅ γ' Υἱός
οἶον καὶ μούνοιο μονώτατος· εἰς ἓν ἰόντε
Πνεύματι σὺν μεγάλῳ, τό ῥα πατρόθεν εἶσιν ὁμοῖον,
εἷς Θεὸς ἐν τρισσοῖσιν ἀνοιγόμενος φαέεσσι.
Τοίη μὲν Τριάδος καθαρὴ φύσις. Ἐκ δ' ἄρα κείνης,

ἄγγελοι αἰγλήεντες, ἀειδέες, οἵ ῥα θόωκον
ἀμφὶ μέγαν βεβαῶτες, ἐπεὶ νόες εἰσὶν ἐλαφροί,
πῦρ καὶ πνεύματα θεῖα δι' ἠέρος ὦκα θέοντες,
ἐσσυμένως μεγάλῃσιν ὑποδρήσσουσιν ἐφετμαῖς.
[525] Τοῖσι μὲν οὔτε γάμος, οὔτ' ἄλγεα, οὐ μελεδῶναι,
οὐ παθέων κλόνος αἰνὸς ἀτάσθαλος· οὐ μελέεσσι
σχίζοντ', οὐδὲ δόμοισιν· ὁμόφρονες ἀλλήλοισιν,
αὐτῷ τ' αὐτὸς ἕκαστος. Ἴη φύσις, ἕν τε νόημα,
εἷς πόθος ἀμφὶ ἄνακτα Θεὸν μέγαν. Οὐδέ τι παισὶ
τέρποντ', οὔτ' ἀλόχοισι, γλυκὺν πόνον ἀμφιέποντες·
οὐ πλοῦτος κείνοισιν ἐράσμιος, οὐδ' ὅσα θνητοῖς
γαῖα φέρει κακίης μελεδήματα. Οὐκ ἀρόουσιν,
οὐ πελάγη πλώουσιν ἀτειρέος εἵνεκα γαστρός,
γαστέρος ἀρχεκάκοιο· τροφὴ μία πᾶσιν ἀρίστη
δαίνυσθαι μεγάλοιο Θεοῦ λόγον, ἠδὲ φαεινῆς
ἕλκειν ἐκ Τριάδος σέλας ἄπλετον. Οἰόβιοι δὲ
ζώουσιν καθαροῖο Θεοῦ καθαροὶ θεράποντες,
[526] ἁπλοῖ τε, νοεροί τε, διαυγέες, οὔτ' ἀπὸ σαρκῶν
ἀρχόμενοι (σάρκες γὰρ ἐπεὶ πάγεν, αὖθις ὀλοῦνται),
οὔτ' ἐπὶ σάρκας ἰόντες, ὅπερ δ' ἐγένοντο, μένοντες.
Τοῖς μέτα παρθενίη, θεοείκελος, οἶμος ἑτοίμη
πρὸς Θεόν, ἑσπομένη τε νοήμασιν ἀθανάτοιο
νωμῶντος μεγάλοιο σοφῶς οἰήϊα κόσμου·
ἐν δὲ καὶ οὐρανίδην, χθόνιον, μεγαλήνορα, θνητόν,
ἀνθρώπων μογερῶν ἱερὸν γένος, εὖχος Ἄνακτος.

Εἰ δ' ἄγε νῦν ἐρέω μυστήρια κεδνὰ Θεοῖο,
παρθενίη τε χρόνοισιν ὅπως πυμάτοισιν ἔλαμψεν.
Ἦν ποτ' ἔην, ὅτε πάντα κελαινὴ νὺξ ἐκάλυπτεν.
Οὐδ' ἄρ' ἔην ἠοῦς ἐρατὸν φάος· οὐδὲ κέλευθον
ἠέλιος πυρόεσσαν ἐπέσσυτο ἀντολίηθεν.
Οὐ μήνη κερόεσσα φαείνετο, νυκτὸς ἄγαλμα.
[527] Πάντα δ' ἅμ' ἀλλήλοισι φορούμενα, μὰψ ἀλάλητο
πρωτογόνου χάεος ζοφεροῖς δεδμημένα δεσμοῖς.
Ἀλλὰ σύ, Χριστὲ μάκαρ, Πατρὸς μεγάλου φραδίῃσι
πειθόμενος τὰ ἕκαστα διέκρινας εὖ κατὰ κόσμον.
Ἤτοι μὲν πρώτιστα φάος γένεθ', ὥς κεν ἅπαντα

ἔργα πέλοι χαρίεντα φάους πλέα. Αὐτὰρ ἔπειτα
οὐρανὸν ἀστερόεντα κυκλώσαο, θαῦμα μέγιστον,
ἠελίῳ μήνῃ τε διαυγέα. Τοῖσιν ἔειπας,
τῷ μὲν ἄρ' ἠριγένειαν ἐπ' ἀνθρώποισι φαείνειν
φωτὸς ἀπειρεσίοιο ῥοαῖς, καὶ ὥρας ἑλίσσειν·
τῇ δὲ κνέφας σελάειν καὶ δεύτερον ἦμαρ ὀπάζειν.
Τῷ δ' ὑπὸ γαῖαν ἔθηκας ἐμὸν ἕδος, ἐν δὲ θάλασσαν
γαίης ἀγκαλίδεσσιν ἔδησας, γῆν δὲ θαλάσσῃ
ὠκεανοῦ κόλποισι περίρρυτον. Ὣς δὲ τὰ πάντα
[528] κόσμος ἔην, γαίη τε καὶ οὐρανός, ἠδὲ θάλασσα,
οὐρανὸς οὐρανίοισιν ἀγαλλόμενος φαέεσσι,
πόντος δὲ πλωτοῖς, πεζοῖς δέ τε γαῖα πελώρη.

Ἀθρήσας τότ' ἔπειτα καὶ ἄρμενα πάντα νοήσας,
τέρπετο Παιδὸς ἄνακτος ὁμοφρονέουσιν ἐπ' ἔργοις.
Δίζετο καὶ σοφίης ἐπιίστορα μητρὸς ἁπάντων,
καὶ χθονίων βασιλῆα θεουδέα, καὶ τόδ' ἔειπεν·
ἤδη μὲν καθαροὶ καὶ ἀείζωοι θεράποντες
οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν, ἁγνοὶ νόες, ἄγγελοι ἐσθλοί,
ὑμνοπόλοι, μέλποντες ἐμὸν κλέος οὔποτε λῆγον·
γαῖα δ' ἔτι ζώοισιν ἀγάλλεται ἀφραδέουσι.
Μικτὸν ἔτ' ἀμφοτέρωθεν ἐμοὶ γένος εὔαδε πῆξαι
θνητῶν τ' ἀθανάτων τε νοήμονα φῶτα μεσηγύ,
[529] τερπόμενόν τ' ἔργοισιν ἐμοῖς καὶ ἐχέφρονα μύστην
οὐρανίων, χθονίων τε μέγα κράτος, ἄγγελον ἄλλον
ἐκ χθονός, ὑμνητῆρά τ' ἐμῶν μενέων τε νόου τε.
Ὣς ἄρ' ἔφη, καὶ μοῖραν ἑλὼν νεοπηγέος αἴης,
χείρεσιν ἀθανάτῃσιν ἐμὴν ἐστήσατο μορφήν.
Τῇ δ' ἄρ' ἑῆς ζωῆς μοιρήσατο· ἐν γὰρ ἔηκε
Πνεῦμα, τὸ δὴ θεότητος ἀειδέος ἐστὶν ἀπορρώξ.
Ἐκ δὲ χοὸς πνοιῆς τε βροτὸς γένετ', ἀθανάτοιο
εἰκών· ἡ γὰρ ἄνασσα νόου φύσις ἀμφοτέροισι.
Τοὔνεκα καὶ βίοτον τὸν μὲν στέργω διὰ γαῖαν,
τοῦ δ' ἔρον ἐν στήθεσσιν ἔχω θείην διὰ μοῖραν.

[530] Αὐτὰρ ἐπεὶ θεῖον μὲν ἐπὶ χθονὶ πλάσμα φαάνθη,
καὶ χθονός, ἐν γυάλοισιν ἀειθαλέος παραδείσου,
τῷ δ' οὔπω τις ἀρωγὸς ὁμοίϊος ἔσκε βίοιο,

δὴ τότε μητιέταο Λόγου τόδε θαῦμα μέγιστον·
τὸν βροτόν, ὅνπερ ἔτευξεν ἑοῦ θηήτορα κόσμου,
ῥίζαν ἐμὴν καὶ σπέρμα πολυσχιδέος βιότοιο,
ἄνδιχα μοιρήσας μεγάλῃ ζωαρκέϊ χειρί,
πλευρὴν ἐκ λαγόνων μούνην ἕλε, τήν ῥα γυναῖκα
δειμάμενος καὶ φίλτρον ἐνὶ στέρνοισι κεράσσας,
ἀμφοτέροις ἐφέηκεν ἐπ' ἀλλήλοισι φέρεσθαι·
οὐ πᾶσ' οὐδ' ἐπὶ πάντας, ὅρον δ' ἐπέθηκε πόθοισιν,
ὃν ῥα γάμον καλέουσ', ὕλης ἀμέτροιο χαλινόν,
[531] ὡς μὴ μαιμώωσα καὶ ἄσχετα μαργαίνουσα,
προφρονέως ἀγεληδὸν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντων,
ῥήξειεν μερόπων ἱερὸν γένος ἐκ φιλότητος
ἀζυγέος, πολέμους δὲ καὶ ἔχθεα πᾶσιν ὀρίνῃ
οἶστρος ἀσημάντοισι φορεύμενος ἀφραδίῃσιν.
Ὄφρα μὲν οὖν μήτειρα βροτῶν ἐπεδεύετο γαῖα,
οὐδ' εἶχεν κόσμον τὸν ὑπέρτατον, ὥσπερ ἔμελλεν,
ἀλλὰ καὶ ὁ πρώτιστος ἀτασθαλίῃσιν ἑῇσι,
βασκανίῃ τε δράκοντος ἀδευκέος ἐκ παραδείσου
βληθεὶς ἀνδροφόνοιο φυτοῦ διὰ γεῦσιν ἀλιτρήν,
δερματίνοισι χιτῶσιν ἑὴν ἔβρισ' ἐπὶ γαῖαν·
τόφρα δὲ καὶ δυὰς ἦεν ἐν ἀνθρώποισιν ἀρίστη,
καὶ γάμος, ἀνδρομέης γενεῆς φύσις, ἄλκαρ ὀλέθρου.
[532] Ὥς κεν ἀπολλυμένων τε καὶ ἀρχομένων μετόπισθεν
ἕλκηται μερόπων τρεπτὸν γένος, οἷα ῥέεθρον,
ἄστατον ἐκ θανάτοιο καὶ ἱστάμενον τεκέεσσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κόλποι τε καὶ εὐρέα πείρατα γαίης,
ἀντολίη τε, δύσις τε, νότου πλευρή, βορέου τε
πλῆσθεν ἐφημερίων, ὕβριν δ' ἐξέζεσεν ἰλύς,
καὶ πολλοῖσι πάρος παιδεύμασι πλάσμα δαμασθὲν
γλώσσαις τεμνομένῃσι καὶ ὕδασι καὶ πυρὸς ὄμβροις,
καὶ γραπτοῖο νόμοιο διδάγμασιν, ἠδὲ προφήταις,
οὐκ ἔθελε πρώτης κακίης ἀπὸ δεσμὰ τινάξαι,
ἀλλ' αἰεὶ στερεοῖσιν ἐν ἅμμασιν εἴχετο σαρκός,
μαχλοσύναις τε, μέθαις τε καὶ εἰδώλοισι μεμηνός,
[533] ὑστάτιον τοιῇσδε φίλον γένος ἔμμορε τιμῆς
νεύμασιν ἀθανάτοιο Πατρός, καὶ ἔργμασι Παιδός.

Χριστός, ὅσον βροτέῳ ἐνὶ σώματι κάτθετο μοίρης
οὐρανίης, λεύσσων κακίης ὕπο θυμοβόροιο
δαπτόμενον, σκολιόν τε βροτῶν μεδέοντα δράκοντα,
ὥς κεν ἀναστήσειεν ἑὸν λάχος, οὐκέτι νοῦσον
ἄλλοισιν ἐφέηκεν ἀρηγόσιν, (οὐ γὰρ ἐπαρκὲς
τοῖς μεγάλοις παθέεσσι μικρὸν ἄκος)· ἀλλὰ κενώσας
ὃν κλέος, οὐράνιός τε καὶ ἄτροπος οὐρανίοιο
εἰκών, ἀνδρομέοις τε καὶ οὐ βροτέοισι νόμοισι,
σεμνοῖς ἐν σπλάγχνοισιν ἀπειρογάμοιο γυναικὸς
σαρκωθείς, ὢ θάμβος ἀφαυροτάτοισιν ἄπιστον,
ἦλθε Θεὸς θνητός τε, φύσεις δύο εἰς ἓν ἀγείρας,
[534] τὴν μὲν κευθομένην, τὴν δ' ἀμφαδίην μερόπεσσιν,
ὧν Θεὸς ἡ μὲν ἔην, ἡ δ' ὕστατον ἄμμιν ἐτύχθη,
τῆμος, ὅτ' ἐν σπλάγχνοισι μίγη Θεὸς ἀνδρομέοισιν·
εἷς Θεὸς ἀμφοτέρωθεν· ἐπεὶ θεότητι κερασθείς,
καὶ βροτὸς ἐκ θεότητος ἄναξ καὶ Χριστὸς ὑπέστη.
Καινὴ δ' ἔπλετο μίξις, ἐπεὶ προτέρην ἀθέριξα.

Πρῶτον ἐγὼ πνοιῆς θείης λάχον, ὑστάτιον δὲ
Χριστὸς ἐμὴν ψυχήν τε καὶ ἅψεα πάνθ' ὑπέδεκτο
κεῖνον Ἀδὰμ τὸν πρόσθεν ἐλεύθερον, ὃς γυμνὸς ἦεν
ἀμπλακίης, πρὶν ὄφιν τε ἰδεῖν, καρποῦ τε πάσασθαι
καὶ θανάτου, θυμὸν δὲ νοήμασιν ἔτρεφεν ἁπλοῖς
[535] οὐρανίοις, μύστης τε Θεοῦ θείων τε φαεινός.
Τὸν μὲν ἀναπλάσσων, βροτέην Θεὸς ἐς φύσιν ἦλθεν,
ὥς κεν ἀεθλεύσας τε καὶ ἐκ θανάτοιο φονῆα
νικήσας, γεῦσίν τε χολῇ, καὶ χεῖρας ἀθέσμους
ἥλοισι, σταυρῷ τε φυτὸν καὶ ὕψεϊ γαῖαν,
πρὸς ζωὴν παλίνορσον Ἀδὰμ καὶ κῦδος ἀνάξῃ.
Πείρασι δ' ἁπλώσας ἱερὸν δέμας, ὃν βροτὸν αὐτὸς
ἐκ περάτων συνάγειρε, καὶ εἰς ἕνα δήσατο φῶτα,
καὶ μεγάλης θεότητος ἐν ἀγκοίνῃσιν ἔθηκεν,
αἵματι μὲν Ἀμνοῖο μολύσματα πάντα καθήρας,
οἴμου δ' οὐρανίης θνητοῖς ἀγὸς ἔνθεν ἀερθείς.

Ὦ Ἄνα, τίς δέ κε σεῖο νόον καὶ βένθος ἀνεύροι,
ὃς σταγόνων ὑετοῖο καὶ ὃς ἁλίης ψαμάθοιο
οἶδας ἀριθμὸν ἅπαντα καὶ ὃς ἀνέμοιο κελεύθους;

[536] Τίς δέ κεν αὖ γνώσοιτο τεῆς, Μάκαρ, ἴχνια βουλῆς,
ὑψιμέδων ὡς πάντ᾽ ἐφορᾷς καὶ πάντα κυβερνᾷς,
αἰὼν ὅσσα κέκευθεν ἀπείριτος; Ἐς δὲ σὲ τείνων
νοῦς μερόπων τυτθὸν λεύσσει σέλας, οἷα τάχιστα
ἀστεροπὴν φεύγουσαν ἀπ᾽ ἠέρος. Ἀλλὰ τόδ᾽ ἔμπη,
ἀτρεκές, ὡς παθέεσσι τεοῖς βροτὸν ἔνθεν ἀείρας,
ἐς βίον ἄλλον ἔθηκας ἐλεύθερον ἀντὶ κακοῖο.
Πρόσθε μὲν ὠδίνεσκε βίος καὶ κόσμος ἔραζε,
καὶ χθονίων βασιλῆα πολὺς ἀμφίστατο λαός,
οὓς μεγάλου Βασιλῆος ἀφήρπασε κερδοσύνησι.
Νῦν δ᾽ αἰνῆς κακίης Χριστὸς ἀπὸ χειρὸς ἐρόσσας,
ἄψ᾽ ἀνάγει πρὸς Ἄνακτα μέγαν καὶ κόσμον ἀρείω.
[537] Κεῖνο γάμος μερόπεσσι, τὸ δ᾽ ἀζυγίη θεοειδής.
Κόσμος ὁ μὲν γαίης, ἣ δ᾽ οὐρανίοιο χορείης.
Ἄπνοα δ᾽ ὡς πινάκεσσιν ἀνὴρ εἴδωλα χαράσσων,
βαιοῖς μὲν πρώτιστον, ἀμυδροτέροις τε τύποισιν
εἶδος ὑποσκιάει πειρώμενος· αὐτὰρ ἔπειτα
χρώμασι παντοδαποῖσιν ὅλην ἐστήσατο μορφήν·
ὣς ἄρα παρθενίη Χριστοῦ λάχος αἰὲν ἐόντος,
πρόσθε μὲν ἐν παύροισι φαείνετο, καὶ σκιόεσσα,
μέσφ᾽ ὅτε καὶ βασίλευε νόμος, χρώμασσιν ἀφαυροῖς
φαινομένοις, κρυπτὸν τ᾽ ὀλίγοις ὑπελάμπετο φέγγος.
Αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ Χριστὸς ἁγνῆς διὰ μητρὸς ὁδεύσας
παρθενικῆς, ἀδέτοιο, θεουδέος, ἀχράντοιο
(νόσφι γάμου καὶ πατρὸς ἐπεὶ χρέος ἧε γενέσθαι),
ἥγνισε θηλυτέρας, Εὔαν δ᾽ ἀπεσείσατο πικρήν,
[538] καὶ σαρκὸς δ᾽ ἀπέπεμψε νόμους, μεγάλοις τε λόγοισι
πνεύματι γράμμ᾽ ὑπόειξε, καὶ ἡ χάρις ἐς μέσον ἦλθεν·
δὴ τότε παρθενίη στράψεν μερόπεσσι φαεινή,
λυομένη κόσμοιο, λύουσά τε κόσμον ἀφαυρόν,
τοσσάτιον προφέρουσα γάμου βιότοιό τε δεσμῶν,
ὁσσάτιον ψυχὴ προφερεστέρη ἔπλετο σαρκός,
καὶ χθονὸς οὐρανὸς εὐρὺς ὅσον βιότοιο ῥέοντος
ἑστηὼς μακάρεσσιν, ὅσον Θεὸς ἀνδρὸς ἀρείων.
Καὶ χορὸς ἀμφὶ Ἄνακτα φαεσφόρον ἵστατ᾽ ἀμεμφής,
οὐράνιος, γαίηθεν ἐπειγόμενος Θεὸς εἶναι,

χριστοφόρος, σταυροῖο λάτρις, κόσμοιο περίφρων,
τεθνηὼς χθονίοισιν, ἐπουρανίοισι μεμηλώς,
λαμπτῆρες κόσμοιο, διαυγέα φωτὸς ἔσοπτρα,
οἳ Θεὸν εἰσορόωσι, καὶ ὧν Θεός, οἵ τε Θεοῖο.

Δεῦρ' ἄγ', ὅσαι πλευρῇσιν ὁμόφρονες, ἠδὲ γάμοιο
[539] μυστίδες, ὑψικάρηναι καὶ ὄμματα γοργὰ φέρουσαι,
καὶ χρυσὸν λιθάκεσσι μεμιγμένον εὐγενέεσσι,
καὶ μαλακοὺς ἁπαλοῖσι περιρρεθέεσσι χιτῶνας,
λέξαθ' ὅσα θνητοῖσι γάμος καὶ δεσμὸς ὀπάζει
κέρδεα, καὶ μετέπειτα καλέσσομεν ἄζυγα μοίρην.
Αἳ μέν τοι ἐρέουσιν ἐπίτροχα φυσιόωσαι·
κέκλυτε δ', ὦ φίλα τέκνα γάμου, χθονίων βασιλῆος,
ἡμεῖς, ᾗσι μέμηλε γάμος καὶ δεσμὰ βίοιο,
ἀνδρομέης γενεῆς, καὶ αἵματος ἡμετέροιο,
ὃν Παῖς ἀθανάτοιο Πατρὸς ἐστήσατο θεσμὸν
ἐξέτι τοῦ, ὅτε πρῶτον Ἀδὰμ πλευρῇ συνέδησε,
καρπὸν ἀπ' ἀνθρώποιο πέλειν βροτόν, ἐκ δὲ γόνοιο,
καίπερ θνητὸν ἐόντα, μένειν σταχύοντα τέκεσσιν,
[540] τόνδε νόμον τίουσαι, ὁμοζυγέην τ' ἐρατεινήν,
ἀλλήλαις συνέβημεν, ἐπεὶ χοὸς ἐκγενόμεσθα,
χοῦ νόμον ἠδὲ Θεοῖο παλαίτατον ἀμφιέπουσαι.
Καὶ γὰρ δὴ φύσιες μὲν ὅσαι λάχον οὐρανὸν εὐρύν,
ἀζυγέες, παθέων τε καὶ ἀργαλέων μελεδώνων
κρείσσονες· ἡμερίοις δὲ γάμος καὶ δεσμὸς ὄνειαρ.
Ἀμφότερον, πτόρθων τε φίλων, καρπῶν τ' ἐρατεινῶν
ῥίζα τε καὶ βιότοιο μελίφρονος ἐσθλὸν ἔρεισμα.
Πρῶτα Θεὸς πάντων γενέτης. (Καὶ ἵλαθι, Χριστέ,
σεῖο νόμοις καθαροῖσι παροίτερον ἢ τοπάροιθεν).
Τῷ δ' ἐπὶ δεσμὸς ἔρωτος, ἐπεὶ καὶ γαῖα καὶ αἰθὴρ
καὶ πόντος τεκέεσσι, γάμου δώροισι τέθηλεν.
Εἰ δ' ἐτεὸν φοίνιξι πόθου νόμος ὑψικόμοισι,
[541] μιγνυμένους θῆλύν τε καὶ ἄρσενα εἴαρος ὥρῃ
ἐρνοκόμων παλάμῃσι βρύειν βοτρυώδεα καρπόν,
εἰ δὲ καὶ ἐκ δυάδος λιθάκων λίθος εἷς ἓν ἰούσης
τίκτεται, ὡς ἐνέπουσι λίθων ἐπιίστορες ἄνδρες,
ἔστι καὶ ἀψύχοισι γάμος καὶ δεσμὸς ἔρωτος.

Ἀλλὰ τί μου ξείνων φιλότης μύθων τε πόθων τε;
Δέρκεο τὰ μερόπεσσι γάμος πόρσυνεν ἐχέφρων.
Τίς σοφίην ἐδίδαξε φίλην, καὶ βένθε' ἀνεῦρεν,
ὅσσα χθών, ὅσα πόντος, ὅσ' οὐρανὸς ἐντὸς ἐέργει;
τίς πτολίεσσιν ἔθηκε νόμους; καὶ τῶνδε πάροιθεν;
τίς πτόλιας δ' ἀνέγειρε καὶ ηὕρετο μήδεσι τέχνας;
τίς πλῆσεν ἀγορὰς καὶ δώματα, καὶ τίς ἀγῶνας;
τίς στρατὸν ἐν πολέμοισι καὶ ἐν θαλίῃσι τραπέζας;
τίς χορὸν ὑμνητῆρα θυώδει πήξατο νηῷ;
[542] τίς θηρῶν κατέλυσε βίον, καὶ γαῖαν ἀράσσειν,
καὶ φυτοεργείην ἐδιδάξατο, καὶ πελάγεσσι
νῆ' ἐπαφῆκε μέλαιναν ἐπειγομένην ἀνέμοισι;
τίς γαῖαν καὶ πόντον ὑγρῇ συνέδησε κελεύθῳ
νόσφι γάμου, τὰ δὲ πολλὸν ἀπόπροθεν εἰς ἓν ἄγειρε;
Καὶ τὰ μὲν ἐνθάδε, τοῖα. Τὰ δ' ὑψόθι, πολλὸν ἀρείω.
Ἀλλήλοισι χέρες τε καὶ οὔατα καὶ πόδες ἐσμὲν
συζυγίῃ. Διπλοῦν δὲ γάμος καὶ ἄναλκιν ἔθηκε,
χάρμα μέγ' εὐμενέεσσιν, ἄχος δέ τε δυσμενέεσσι.
Ξυναὶ καὶ μελεδῶναι ἐλαφρίζουσιν ἀνίας·
ξυναὶ δ' εὐφροσύναι γλυκερώτεραι ἀμφοτέροισι.
Τερπνότερος μὲν πλοῦτος ὁμοφρονέουσι τέτυκται·
τερπνοτέρη πλούτοιο δ' ὁμοφροσύνη χατέουσι.
Κληῒς δ' ἀμφοτέροισι σαοφροσύνης τε πόθων τε
[543] συζυγίη, καὶ σφρηγὶς ἀναγκαίης φιλότητος.
Εἷς πῶλος φιλίης σκιρτήμασι θυμὸν ἰαίνων.
Ἓν ποτὸν οἰκιδίης πηγῆς ξείνοισιν ἄγευστον,
οὔτ' ἐκτὸς προρέον, οὔτ' ἔκτοθεν ἄλλον ἀγεῖρον.
Συμφυέες σάρκεσσιν, ὁμόφρονες, εὐσεβίης τε
κέντρον ἐν ἀλλήλοισι πόθῳ θήγοντες ὁμοῖον.
Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Θεοῖο γάμος ἀπάνευθε τίθησιν,
ἀλλ' ἔχεται μᾶλλόν τις, ἐπεὶ καὶ μᾶλλον ἐπείγει.
Ὡς δ' ὀλίγην μὲν νῆα μικρὸς προΐησιν ἀήτης
λαίφεσι πεπταμένοισι δι' οἴδματος ὦκα θέουσαν,
ἠὲ χέρες πέμπουσιν ἐπειγομένην ὑπ' ἐρετμοῖς,
πολλὴν δ' οὐκ ὀλίγη πνοιὴ φέρει, ἀλλὰ βαρεῖαν
πόντον ἐπερχομένην στερεώτερος οὖρος ἐπείγει,

ὥς ῥα καὶ ἀζυγέες μὲν ἐπεὶ ζώουσιν ἐλαφροί,
[544] κουφοτέρης μεγάλοιο Θεοῦ χατέουσιν ἀρωγῆς.
Ὃς δ' ἀλόχου τε φίλης καὶ κτήσιος ἀμφιβέβηκε,
καὶ τεκέων, τέμνει δὲ πολὺ μέγα λαῖτμα βίοιο
χρειοῖ πλειοτέρῃ, πλεῖον Θεὸν ἀμφαγαπάζει.
Τοῖα γάμος, πηρὸς δε βίος φιλότητος ἄνευθε,
νηλής, ἀπροτίοπτος, ἀνέστιος, οὐρεσιφοίτης·
οὐκ ἄλκαρ παθέων, οὐ γήραος ἀδρανέοντος
φάρμακον, ἡβάσκοντες ἑοῖς τεκέεσσι τοκῆες
οὐ πῆξις βιότοιο μελίφρονος. Οὐκ ἀγορῇσι
τέρποντ', οὐ θαλίῃσιν, ἀμειδέες, ἔκτοθι κόσμου,
οἳ βιότου γεγάασι, καὶ οὐ στέργουσι βίοιο
ῥίζας, οὐ μερόπεσσιν ὁμόφρονα θυμὸν ἔχουσιν.

Εἰ δ' ἀρετὴν ποθέων τις ἀτιμάζει φιλότητα,
οὐδ' ἀρετὴ φιλότητος ἀπόπροθεν, οὐχ ὅτι μοῦνον
[545] πάντεσσι τοπάροιθε γάμος φίλον εὐσεβέεσσιν,
ἀλλ' ὅτι καὶ φιλότητος ἐνηέος εἰσὶ γενέθλη
καὶ Χριστοῦ παθέων ἐπιίστορες, ἠδ' ὑποφῆται,
πάτραρχοι, ἱερῆες, ἀεθλοφόροι, βασιλῆες,
παντοίαις ἀρετῇσι κεκασμένοι. Οὐ γὰρ ἀνέσχε
χθὼν ἀγαθούς, ὥς φασι πελώρια φῦλα γιγάντων,
ἀλλὰ γάμου τελέθουσι γόνος καὶ κῦδος ἅπαντες.
Τίς Θεὸν ἀνθρώποισι μέγαν κρατέονθ' ὑπέδειξε,
καίπερ τηλόθ' ἐοῦσι, νόον δ' ἔπλησεν ἔρωτος
θειοτέρου, καὶ ἔνθεν ἀπήγαγεν ἐς βίον ἄλλον;
τίς ψυχὰς ἐκάθηρεν ὅλοις μερόπεσσι φαεινοῖς;
Πίστις Ἐνὼχ μετέθηκεν. Ὁ δ' ἐξ ὑδάτων ἐσάωσε
κόσμον ὅλον ψυχαῖς ὀλίγαις καὶ σπέρμασι πλωτοῖς
[546] Νῶε μέγας. Ἀβραὰμ δὲ πατὴρ πτολίων τε καὶ ἐθνῶν,
καὶ θυσίην Χριστῷ παραβώμιον υἷα πεδήσας.
Μωσῆς ἤγαγε λαὸν ἀπ' Αἰγύπτοιο βαρείης
θαύμασι σὺν μεγάλοισι, νόμον δ' ὑπεδέξατο πλαξὶν
ὑψόθε λαϊνέῃσι, Θεὸν δ' εἰσέδρακεν ἄντην.
Πιστὸς ἐνὶ προτέροισι θυηπόλος ἔσκεν Ἀαρών.
Μήνης δ' ἠελίου τε δρόμον σχέθεν ἠῢς Ἰησοῦς,
μακρότερον δηίοισι φόνον καὶ κήδεα τεύχων.

Καὶ σύ, μάκαρ, χριστοῖσι φέρων κέρας, ἁγνὲ Σαμουήλ,
Δαβὶδ ἐν βασιλεῦσιν ἀοίδιμος ἦεν ἅπασι,
καὶ Σολομὼν σοφίης πρῶτον κλέος. Οὐδὲ προφητῶν
λήσομαι. Ἠλίαν δὲ πρὸς οὐρανὸν ἥρπασεν ἅρμα.
Τίς δὲ νόμοιο μέσον καὶ πνεύματος οὐχὶ τέθηπε
φωτὸς Ἰωάννην ἐριηχέα πρόδρομον ἄκρου;
[547] τίς δὲ δυωδεκάδα κλεινῶν μετέπειτα μαθητῶν;
τίς Παύλοιο μένος μεγαλήτορος οὐρανοφοίτου,
ἄλλους θ' οἳ γεγάασι καὶ οἳ νῦν εἰσιν ἄριστοι,
ἕρμα λόγου, κόσμου τε κλέος, λαοῦ τε θέμεθλα;
Τοὺς πάντας μερόπεσσι γάμος καὶ Χριστὸς ἔδωκεν.

Οὐδὲ μὲν οὐδὲ γυναῖκες ἐπ' εὐσεβίῃ κομόωσαι,
ὧν μέγας ἐν βίβλοισι θεοπνεύστοισιν ἀριθμός,
νόσφι γάμου καὶ σαρκὸς ἐϋκλείης ἐπέβησαν.
Εἴπω μείζονα μῦθον ἐμὴν τίων φιλότητα.
Καὶ Χριστὸς καθαροῖς μέν, ἀτὰρ σπλάγχνοισιν ἐμίχθη
ἀνδρομέοις, μνηστῆς δὲ διωλίσθησε γυναικός,
ἥμισυ συζυγίης μίξας βροτέης θεότητι.
Ἓν δ' ἐπὶ πᾶσι μέγιστον ἐμὸν κράτος, ἣν κρατέωσιν
ἀζυγέες, καὶ οἳ γὰρ ἐμὸν γένος, ὥσπερ ἅπαντες.
[548] Οὐδὲ γὰρ ἐξ ἀγάμων γεγαμηκότες, ἐκ δὲ γάμοιο
ἀζυγέες. Τεκέεσσιν ἀνώγομεν, ἴσχετ' ἀγῶνα.
Εἴ τοι μὴ πατέρες, πατέρων γε μὲν ἐξεγένεσθε.

Τοῖα γάμος. Μετέπειτα κατηφιόωσα παρειῇ
ἐν τρυχίνοις ῥακέεσσι καὶ ἄψεσιν ἀνδρανέουσι,
νήλιπος, αὐαλέη τε, κατὰ χθονὸς ὄμματ' ἔχουσα
παρθενίη, τυτθὸν δὲ διαστέλλουσα σὺν αἰδοῖ
χείλεα, φοινίσσουσα παρήϊον αἵματι σεμνῷ,
κὰκ κεφαλῆς ἐρύουσα σίγα κρύπτοιτο καλύπτρην.
Τὴν δ' ἄρα παρπεπίθοιμι ἐγὼ τοιοῖσδ' ἐπέεσσιν·
Ὦ τέκος Οὐρανίοιο, καὶ ἔνδοθι κυδήεσσα,
ὦ μεγάλοιο χοροῖσι παρισταμένη μεδέοντος
ὑμνοπόλοις, εἰ καί σε δέμας καὶ γαῖα κατίσχει,
δεῦρ' ἴθι καὶ φάθι μῦθον. Ἐγὼ δὲ σέο προπάροιθεν
[549] στήσομαι. Ἦ γὰρ ἔμοιγε θεόσδοτος ἦλθες ἄνασσα·
ἤλυθες, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἴοις τε καὶ ἵλαος εἴης.

Τίς με καὶ οὐκ ἐθέλουσαν ἄγει πρὸς τόνδε θόωκον;
τίς δ' ἔργοις μεμαυῖαν ἐμὸν Θεὸν ἀτρεμίῃ τε
τίειν, ἠματίοις τε πόνοις, νυχίῃσί τ' ἀοιδαῖς,
καὶ δακρύων πηγῇσι καὶ εὐαγέεσσι καθαρμοῖς,
εἰς δῆριν καλέει κενεὴν καὶ νείκεα μύθων;
Οὐ γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἐμὸν κράτος, οὐδὲ λόγοισιν
εὔστροφος, οὔτ' ἀγοραῖς ἐπιμίσγομαι, οὐδὲ δικαστῶν
εὐμενέων ψήφοισιν ἀγάλλομαι, οἷσι μέμηλε
παῦρα μὲν εὐδικίης, παύροισί τε, πολλάκι δ' αὖ τε
ἔνθα καὶ ἔνθα τάλαντον ἐπικλίνουσι θέμιστος.
Ἄλλοισιν βιότοιο τὰ τίμια. Αὐτὰρ ἔμοι γε
[550] εἷς νόμος, ἓν δὲ νόημα, κερασσαμένην φιλότητα
πρὸς Θεὸν ὑψιμέδοντα φαεσφόρον ἔνθεν ὁδεύειν.
Τῶν δ' ἄλλων ἀγαθῶν με τόσον φρένας ἵμερος αἱρεῖ,
οἷς κενεοὶ φρονέουσιν ἐτώσια φυσιόωντες,
ὦκά τ' ἐπερχομένοισι καὶ ὀλλυμένοισι τάχιστα,
ὁσσάτιον καπνοῖο καὶ ἀτμίδος, ἠδὲ ῥεούσης
αὔρης, καὶ ψαμάθοιο τινασσομένοις ἀνέμοισι
πάντοτε συρομένης, ἢ ὕπειρ ἅλα νηὸς ἀταρποῦ.
Βουλοίμην κεν ἄτιμος ἐν ἀνθρώποισιν ἐοῦσα,
τυτθὸν ἐν οὐρανίοισιν ἔχειν κλέος αἰὲν ἐοῦσιν
ἢ πάντων κρατέουσα, Θεοῦ πίπτειν ἀπάνευθεν.
Ἀλλ' ἔμπης τρομέω καὶ δείδια, μή τις ἀερθείς,
παρθενίης νεόπηκτον ἐπὶ πτερὸν αἰθέρι νωμῶν,
τοῖσδε λόγοις ἐπὶ γαῖαν ὀλισθήσειε τάχιστα.
[551] Τοὔνεκεν εἰς μέσον ἦλθον ἐμῶν τεκέων ἐπίκουρος,
μῦθον ἀοσσητῆρα Θεοῦ σὺν χειρὶ φέρουσα.
Μητρὶ δ' ἐμῇ τὰ πρῶτα μυθήσομαι, ὅσσ' ἐπέοικε,
κεῖνο μὲν ἀτρεκέως μυθήσαο καὶ κατέλεξας,
συζυγίη χαρίεσσα, καὶ ᾔνεσα (ἢ γὰρ ἔγωγε
ἄρξομ' ὅθεν κατέληξε τεὸς λόγος), ὡς ἀγάμοισι
ῥίζα γάμος. Καὶ γάρ τε πέλει καὶ ῥίζα καὶ ἀρχή.
Τίς δέ κεν ἀρνήσαιτο σαοφρονέων γενετῆρας;
Οὐ μὴν πάντ' ἀγόρευσας ἐτήτυμα. Ἀλλὰ δέχοιο,
καὶ μήτηρ περ' ἐοῦσα, σοφὸν καὶ ἐχέφρονα μῦθον,
καὶ μεγάλης σοφίης μυστήριον ἀμφὶ γενέθλην,

ἣν κευθμῶνες ἔδειξαν ἐμοὶ μεγάλοιο Θεοῖο.
Οὐχ ὅλου ἀνθρώποιο πατὴρ βροτός, ὡς ἐνέπουσιν,
ἀλλ' ὅσσον σαρκός τε καὶ αἵματος, ἀμφοτέρων μὲν
[552] ὀλλυμένων. Ψυχὴ δὲ Θεοῦ κρατέοντος ἄημα
ἔκτοθεν εἰσπίπτουσα πλάσει χοός. Οἶδεν ὁ μίξας,
πῶς τὸ πρῶτον ἔπνευσε καὶ εἰκόνα μίξατο γαίῃ.
Μάρτυς ἐμῶν ἐπέων καὶ σὸς πόθος. Ἡμιτελὴς γάρ,
στέργων οὐ ψυχὰς τεκέων, τὰ δὲ σώματα μοῦνα,
οἷς δάκνῃ μογέουσι καὶ οἷς θαλέθουσι γέγηθας.
Πλείονα γὰρ τυτθῇσι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
ὧν τεκέων λώβῃσιν ἑὸν καταδάμναται ἦτορ,
ἢ μεγάλαις ψυχῶν κακίαις καὶ χείροσι λώβαις.
Τῶν μὲν γὰρ τοκέες, τῶν δ' οὐ τελέθουσι τοκῆες.
Εἰ δέ σε μητέρ' ἐγὼ καλέω, κἀπὶ χείρονι μοίρῃ,
πῶς σύ γ' ἀρειοτέρου φθονέεις πατρὸς ἠϊθέοισιν;
Ὡς μεγάλῳ γενετῆρι βροτῶν ἐθέλουσ' ὑπόεικε
[553] παρθενίην τίουσα, Θεὸν πατέρ' ἀμφιέπουσαν.
Μητέρι μὲν δὴ τοῖα, καὶ ἄρκιος ἐνθάδε μῦθος.
Αὐτὰρ ἐγώ, φίλα τέκνα Θεοῦ, πάντων βασιλῆος,
τόνδε νόμον τίουσα, ὁμοφροσύνην ἐρατεινὴν
πρὸς Θεὸν οἷον ἔμιξα, χοὸς δ' ἀπέλειπον ἔρωτα,
ὃν Παϊς ἀθανάτοιο Πατρὸς ἐστήσατ' ἄνωθεν,
ἐκγεγαὼς ἀδέτοιο, καὶ ἄφθιτος οὐ φθινύθοντος,
ἐξέτι τοῦ, ὅτε πρῶτον Ἀδὰμ θέτο ἐν παραδείσῳ
ἄζυγα, καὶ μετέπειτα διδοὺς νόμον ἥγνισε λαόν,
καὶ τοκετοὺς ἐκάθηρε νόμῳ, καὶ νηὸν ἔτισε
σώμασιν ἁγνοτάτοισιν ἀμοιβαδίων ἱερήων.
Μάρτυς Ἰωάννοιο πατὴρ μέγας, οὔτι πάροιθε
σπερμήνας φίλον υἷα, τὸν ἔνδοθι δέξατο νηοῦ,
[554] τὸν Χριστοῦ μεγάλοιο προάγγελον ἡμερίοισι,
πρίν γε Θεῷ τελέσαι μυστήρια ἤμασιν ἁγνοῖς.
Τοῦ δὲ νόμοιο τέλος Χριστός, μερόπεσσι κερασθεὶς
παρθενικῆς ἀπὸ γαστρός, ὅπως γάμος ἐς χθόνα νεύσῃ.
Καί ῥ' ὁ μὲν ὣς ὑπόειξεν, ὁ δ' ἔγρετο κόσμος ἀρείων,
καὶ μόρος ἀρχεγόνοιο λυτῆς διὰ σαρκὸς ὁδεύων,
ῥοιῇ τικτομένοισι καὶ ὀλλυμένοισι γενέθλῃ,

παρθενίῃ γ' ἐνέκυρσε καὶ ὤλετο, ὡς ὅτε πέτρῃ
ἀγχιάλῳ μέγα κῦμα, καὶ ὕδατι βοσκομένη φλόξ.
Πρὸς τάδε τίς πτολίεσσι καὶ ἀδρανέεσσι νόμοισι,
τίς δ' ἀγορῇσι γέγηθε καὶ οἴδμασι καὶ τίς ἀγῶσιν,
οὓς μῦθοι συνέπηξαν ἐπ' ὠκυμόροισιν ἐφήβοις;
τίς στρατὸν ἐν πολέμοισι καὶ ἐν θαλίῃσι τραπέζας
[555] ᾔνεσε; τίς σοφίην κενεαυχέα, ἥ τ' ἐνὶ χερσίν,
ἥτ' ἐν ἀραχναίοισι λόγοις καὶ πλέγμασι κεῖται,
αὐτοῦ τικτομένοισι καὶ ἠέρι λυομένοισι;
τίς δ' ἄρα τοῖσι γέγηθε, φυτοσκαφίης τε πόνοισι,
νηός τ' ὠκυάλοιο δρόμῳ κραιπνοῖς ὑπ' ἀήταις;
Ταῦτα μὲν οὔτε γάμοιο διδάγματα, τῆς δ' Ἀδάμοιο
τίσιος ἀρχαίης τυτθὸν μέρος, οἷσιν ὑφέρπει
πτέρναν ἐμὴν δοκέων πικρὸς ὄφις. Εἰ δὲ γάμοιο,
ἐρρέτω. Οὐ γὰρ ἔμοιγε συνέμπορα πρὸς βίον ἄλλον
ἔνθεν ἐπειγομένῃ, τὰ δὲ γ' ὄλβια πάντ' ἀπολεῖται
σήμερον, ᾗ κόσμοιο σὺν ἀστατέοντι ῥεέθρῳ
ῥευστὸς γὰρ ῥευστοῖο διεκπεράας βιότοιο,
[556] βαιὸν ἐφαπτόμενός τε παρατροχάων τροχάοντα.
Εἰ δὲ σοφοῖσι γέγηθας, ἐπεὶ σέθεν ἐξεγένοντο,
δέξαι καὶ ἀλιτρῶν κακίην, ὧν ῥίζα τέτυξαι.
Ῥίζα Κάϊν, Σοδόμων τε, καὶ οὓς ἐκέδασσ' ἐπὶ πύργῳ
Χριστὸς ἀτασθαλέοντας, ὕβριν θ' ὧν ἔσβεσεν ὄμβρος
οὐρανόθεν χθόνα πᾶσαν ὁμοῦ πνείουσι καθήρας.
Τίς Φαραὼ κακόμητιν, Ἀχὰβ θράσος, Ἀσσυρίων τε
πικροτάτους βασιλῆας ἐθρέψατο; τίς δὲ δίκαιον
αἷμα πότῳ μάχλοις τε κινήμασι δόντα θυγατρὸς
οὔλιον Ἡρώδην, παιδοκτόνον, ἠδὲ φονῆας
Χριστοῦ παμβασιλῆος, ὅσοι τ' ἐγένοντο διῶκται
πρόσθεν καὶ μετέπειτα καὶ ὑστατίοισι χρόνοισι,
ὧν πύματον πρῶτόν τε, κακὸν Βελίαο βέρεθρον,
[557] δεινὸν Ἰουλιανοῖο κράτος, ψυχῶν ὀλετῆρος,
οὗ θεόθεν πληγέντος, ἐπεὶ μόθον ἤρατο Χριστῷ,
θερμὸν ἔτι ζείουσα κόνις, μέγα τάρβος ἀλιτροῖς·
ἄλλους θ' οὕς περ ἔδωκε βίῳ γάμος, ἠδ' ἔτι δώσει,
ψεύστας, ἀνδροφόνους, σκολιούς, ἐπίορκον ὀμοῦντας,

ἅρπαγας ἀλλοτρίων, ξείνης δηλήμονας εὐνῆς,
τίς κεν ἀριθμήσειεν; ἐπεὶ τόδε πᾶσι πέφανται,
ὡς πλείων χρυσοῖο κόνις, πλείους δὲ κάκιστοι
τῶν ἀγαθῶν· καὶ γάρ τε τρίβους περόωσιν ἀνίσους.
Τοῖς μὲν γὰρ χθαμαλὴ καὶ ἐπίτροχός ἐστι κακοῖσιν.
Οἱ δ' ἀγαθοὶ τέμνουσι προσάντεα. Τοὔνεκεν ἐσθλῶν
πλεῖστον, ὅσον κακίους προφερέστεροί εἰσιν ἀριθμῷ.
Εἰ μὲν δὴ λήξειας ἀγαλλομένη τεκέεσσι,
[558] καὶ πηρὸν καλέουσα βίον θεότητος ἑταῖρον,
στήσομεν ἐνθάδε μῦθον. Ἔχοις κλέος ἀμφήριστον.
Οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτὴ φθονέω χθονίῳ γενετῆρι.
Εἰ δὲ Θεοῖο λαχοῦσα τὰ δεύτερα, πρῶτα δέδορκας,
φθέγξομαι ἀτρεκέως μέν, ἀτὰρ θυμαλγέα μῦθον.
Τίς πάντων μερόπων τόδ' ἐμήσατο τέκνον ἄριστον
σπερμῆναι; τί δὲ μῆχος ἀνάρσιον υἷα φυτεῦσαι;
Εἰκόνα μὲν γράψεν τις ἀπ' εἰκόνος οὔτι χερείω,
καὶ πλάστης ἐτύπωσεν ἐοικότα πλάσματα μορφαῖς,
καὶ χρυσὸν παλάμησιν, ὅπη νόος, ἤλασε τέχνη,
καὶ στάχυν ἐξ ἀγαθοῖο γεωμόρος ἐσθλὸν ἄμησε
σπέρματος, οὐδ' ἀτύχησε τέλους πόθος, οἷον ἐώλπει.
Θνητὸς δ' οὐ σάφα οἶδε γόνου φύσιν, εἰς ὅ τι λήξει,
οὐ κακός, οὐδὲ μὲν ἐσθλός· ὁ δ' εὔχεται ἐσθλὸς ἀρείω·
[559] εἰ Παῦλός τις ἐὼν χριστοκτόνον υἷα φυτεύσει,
Ἄνναν ἢ Καϊάφαν ἀτάσθαλον, ἤ τιν' Ἰούδαν·
οὐδ' εἴ τις κακίαν πεφυκὼς οἷός περ Ἰούδας,
ἢ Παύλου ζαθέου κεκλήσεται, ἢ ὅγε Πέτρου,
πέτρης ἀρραγέος, γενέτης κληῖδα λαχόντος.
Οὐδὲ γὰρ εἰ φίλον υἷα φιτύσσεται ἠὲ θύγατρα,
οἶδε πατήρ. Ὕβριν δὲ χοὸς μόνον ἔσβεσεν εὐνῇ.
Ἐκ δ' ἑνὸς ἀρχεγόνοιο Κάϊν καὶ Ἄβελ ὑπέσταν,
ζηλήμων, θυσίης τε θεουδέος ἐσθλὸς ἀρητήρ.
Ἰσακίδαι δ' Ἡσαῦ τε κακός, Ἰακὼβ τε φέριστος·
καὶ πλέον, ἐκ γὰρ ἑνὸς δίδυμος γόνος οὐδὲν ὁμοῖος.
Καὶ Σολομὼν τὰ πρῶτα σοφός, μετέπειτα κάκιστος,
ἡνίκα θηλυτέρησιν ἐφωμάρτησεν ἀλιτραῖς.
Ἔμπαλιν αὖ Παύλοιο μέγα σθένος ἀμφοτέρωθεν,

[560] ὅς Χριστὸν μὲν ἄτιζεν, ἔπειτα δὲ πᾶσιν ἔφηνε,
τρέψας εἰς ἀγαθὸν ζῆλον πυρόεσσαν ἐρωήν.
Τούτων συζυγίῃ δὲ τί δώσομεν; οὐδὲν ἔγωγε.
Οὐ γὰρ ζευγνυμένοις καταθύμιος ἕσπεται εἰκών.
Ἀλλ' ὥς τις στρεπτοῖσιν ἰαινόμενος φρένα πεσσοῖς,
πεσσοὺς μὲν προέηκε, τὴ δ' ἄρτιον ἠὲ περισσὸν
οὐ χέρες, αὐτόμαται δὲ λίθων στροφάλιγγες ἔνειχαν·
ὥς ῥα γάμος, τεκέων ἀρότης, πινυτούς τε κακούς τε
οὐ τέκεν, ἀλλ' ἐδίδαξε βροτῶν φύσις ἠὲ μάθησις.
Εἰ δ' ἐτεὸν ποθέεις γνῶναι λόγον, οἱ μὲν ἄριστοι,
πνεύματος ἠδὲ λόγοιο διαπλάσσοντος, ἄριστοι.
Σπινθὴρ εὐσεβίης γὰρ ἐν ἀνθρώποισι κέκρυπται,
ὥς τισιν ἐν λάεσσι πυρὸς μένος. Ὡς δὲ σίδηρος
κρούμασιν ἐκ λιθάκων ἧκε σέλας, ὡς ἀπὸ θνητῶν
[561] εὐσεβίην λοχόωσαν ἄγει λόγος. Οἱ δὲ κάκιστοι,
μᾶλλον συζυγίης. Ἢ γὰρ πλέον ἐνθάδε τίκτει,
καὶ κόσμοιο ῥέοντος ὁμόστολος ἧλος ἔραζε
σάρκα δέων, ψυχήν τε κάτω βρίθουσα μολυβδίς,
καὶ κλῆρος τοκέεσσιν ὁμοίϊος ἐνθάδε μίμνων.

Ἀλλ' ἔμπης τοκέων περιδώμεθα, μή τε σὺ βάζειν
τοὺς ἀγαθούς, ῥίψω τε ἀτασθαλέοντας ἔγωγε.
Τοῖς δ' ἄλλοις, ὁππόσσον ἁγνὸς βίος ἐστὶν ἀρείων,
γνοίης κεν φιλότητα Θεοῦ, σαρκός τε παχείης,
σκεψαμένη, κόσμου τε φύσιν καὶ τέρματα δισσά.
Εἰ γάρ τοι καὶ μικρὸν ἀποσκεδάσειας ὀπωπῆς
ἢ λήμην ῥυπόωσαν, ἀπ' αὔγεος ἢ σύ γ' ὀμίχλην,
καὶ γλήνην πετάσειας ἐς αὐγὰς ἠελίοιο
[562] ἡμετέρου, καθαρῷ δὲ νόῳ λεύσειας ἅπαντα,
δήεις παρθενίην μὲν ὅλην ἀνάθημα Θεοῖο,
χρυσοῦ τ' ἠλέκτρου τε φαάντερον, ἠδ' ἐλέφαντος,
εὔσκοπον, εὐδιόωσαν, εὔπτερον, ὑψικάρηνον,
κούφην, παμφανόωσαν, ἄνω χθονός, ἀστήρικτον
γαίης ἐν γυάλοισιν, ἐν ἄστεϊ δ' εὐρυθεμέθλῳ
οὐρανίῳ, καὶ σαρκὸς ἀπόπροθι ναιετάουσαν,
χειρῶν ἀμφοτέρων τῇ μὲν κατέχουσαν ἀγήρω
ζωήν, τῇ δ' ἑτέρῃ πλοῦτον καὶ κῦδος ἄπαυστον·

οὐχ ὡς δὴ φερέοικον ὑπ' ἄχθεϊ ὀστρακόεντι
ἕλκουσαν μογερῶς ὑγρὸν δέμας ἴχνεσι νωθροῖς,
οὐ Χριστῷ καὶ σαρκὶ μεριζομένην βασιλῆϊ,
οὐδέ, ὡς ἀμφιβίοισι νόμος, καὶ χέρσον ἔχουσαν
[563] καὶ μαλακοῖς ναίουσαν ἐν ὕδασι νυκτὶ καὶ ἠοῖ,
ἀλλὰ Θεοῦ πέμπουσαν ὅλον νόον, ἐκ δὲ Θεοῖο
κρείσσοσι καὶ τεκέων γεννήμασιν εὐθαλέουσαν,
ἐλπωρῇ, καθαροῖς τε νοήμασιν ἐκ καθαροῖο.
Συζυγίην δ' αὖ πάμπαν ἀπὸ Χριστοῖο θέουσαν
βράσμασιν οὐλομένοιο χοός, κόσμου τε μερίμναις
παντοίαις, ἢ βαιὸν ἐφαπτομένην γε Θεοῖο.
Ὡς γὰρ ὁμοῦ λεύσσουσα κάρη δύο, ἠὲ πρόσωπα,
ἠὲ καὶ ἐν σελίδεσσι γεγραμμένα γράμματα δισσαῖς,
οὐχ ὅλον ἀτρεκέως τύπον ἥρπασεν, ἱεμένη περ,
ἀλλὰ τὸ μὲν κατέμαρψε, τὸ δ' ἔκφυγεν ὄψιν ἀραιὴν
σκιδναμένην, ὡς οἶστρος ἐπ' ἀμφοτέροισιν ἀφαυρός,
κόσμῳ τε, Χριστῷ τε, ὁ δ' ἔμπεδος εἰς ἕνα τείνων.
Ἢ γὰρ Χριστὸν ἔχων τις ὅλον, ἀλόγησε δάμαρτος,
ἢ τίων φιλότητα χοός, Χριστοῖο λέλασται.
[564] Ἤδη καί τιν' ὄπωπα λιθοξόον, ἠέ τιν' ἔργων
ἴδριν δουρατέων, πινυτοὺς καὶ φράδμονας ἄνδρας·
Ἰθείην στάθμησιν ἐπὴν διατεκμήρωνται,
ὡς φαέων ἕτερον μὲν ὑπὸ βλεφάροισιν ἔδησαν,
τῷ δ' ἑτέρῳ πέμψαντες ὅλον φάος εἰς ἓν ἄγερθεν,
ἀτρεκίης ἐτύχησαν, ὁ δ' ὡμάρτησε σίδηρος·
ὡς πόθος εἰς ἓν ἰών, Χριστοῦ πλέον ἐγγὺς ἐλαύνει,
ὃς ποθέει ποθέοντα καὶ εἰσορόωντα δέδορκεν,
εἰσορόωντα δέδορκε, καὶ ἀντιάει προσιόντι.
Ὅσσον τις ποθέει, καὶ δέρκεται, ὅσσον ὄπωπεν.
Τόσσον καὶ ποθέει· κύκλος ἀνελίσσεται ἐσθλός.
Τὸν μὲν ἐγὼ ποθέουσα, λίπον βίον, οὐδὲ δυνάσθην
[565] ὄμμα βαλεῖν ἑτέρωσε· γλυκύς δέ με δεσμὸς ἐρύκει
κάλλεος ἰσχανόωσαν, ὅ μευ φρένας ἐπτοίησε
δερκομένης, ἐπ' ἐμοὶ δὲ τινάξατο παμφανόωντα
πυρσόν, ὅλην καλήν τε καὶ αἰγλήεσσαν ἔθηκε.
Μοῦνος γάρ τε πόθων καὶ κάλλεος αἶσαν ἀγείρει

ἐξ ἐρατοῦ ποθέοντι· ὁ δ' ὄλβιος, ὅστις ἔδεκτο.
Ἀλλὰ σὺ καὶ πόθον ἄλλον ἐνὶ στήθεσσιν ἀέξεις,
καὶ φρονέεις, ὡς μᾶλλον ἐπ' οὐρανίαις πελάουσα,
εἵνεκα, φής, τεκέων καὶ κτήσιος ἠδὲ τοκήων,
ὡς ἐλαφρῶν, ἐλαφρῶν δὲ σοφῇ πόθος ἐστὶν ἀκερδής,
νηῦς ὀλίγη, βαιός τε πόρος καὶ κέρδος ἐλαφρὸν
[566] τῶν οὐχ ἱσταμένων. Σοὶ δὲ πλόος οὗτος ἀπείρων,
καὶ πορθμὸν περόωσα, ἐπεύχεο ποντοπορεύειν
ἱστία κολπώσασα δι' οἴδματος Ἰονίοιο.
Πνοιὴ ταῦτα φέρει καὶ βέλτερον, εἴ τις ἀρείων·
εἰ δὲ καὶ ἀντιόωσα, μικρὸς μόρος ἐνθάδε θνήσκειν.
Ψυχῆς δὲ πλόος ἐστὶ μέγας καὶ πνεύματος ἐσθλοῦ.
Τῇ ῥα περιτρομέουσα, πλέον Χριστοῖο δέδραγμαι·
οὐκ οἶον, ποθέω δὲ καὶ εὐδιόωσά περ ἔμπης
Χριστὸν ἐμόν, πόθον ἁγνόν, ὃς ἔμπεδός ἐστι ποθεῦσιν.
Ὅς τις δ' αὖ χατέων λεύσσει πρὸς χεῖρα Θεοῖο,
οὐ χατέειν δοκέων, καιροῦ πόθον αἶψα λέλοιπεν.
[567] Εἰ γὰρ ὀϊστεύσειε τεὴν φρένα Χριστὸς ἄνωθεν,
καὶ μεσάτην τρώσειεν ἀναψύχοντι βελέμνῳ,
ἀμφοτέρους κεν ἔρωτας ἐποπτεύουσ' ἑκάτερθεν,
γνοίης κέντρον ἄνακτος ὅσον γλυκερώτερόν ἐστι.

Τί πλέον; Υἱήεσσιν ἀναχλοάζουσι τοκῆες
γηροκόμοις, ἀλόχῳ τε πόσις, ἄλοχός τε ἀκοίτῃ.
Ξυναὶ δ' εὐφροσύναι τε καὶ ἄλγεα καὶ μελεδῶναι
κουφότεραι, σκάζοντι δέ τις βεβαὼς μέγ' ἔρεισμα.
Αὐτὰρ ἐμοὶ τοκέες μέν, ὅσοι καλὸν ἐξεδίδαξαν,
παῖδες δ', οὓς ἐδίδαξα. Ὁμόζυγα δ' οἶον ἐδέγμην
Χριστόν, ὃς ἀζυγέας προσπτύσσεται ἔξοχον ἄλλων,
εἰ καὶ πᾶσι πάγη, σταυρὸν τ' ἐπὶ πάντας ἄειρεν.
[568] Ὧ καὶ καγχαλόωσα, καὶ ἤν ἀποθύμια βάλλῃ,
χαίρω, καί με τίθησιν ἐλαφροτέρην καὶ ἀνίῃ,
ὡς χρυσὸν χοάνοισι καθαιρόμενον ῥυπόωντα.
Σωφροσύνης δ' ἥν σοί γε γάμος καὶ δεσμὸς ἐέργει,
τῆς μὲν ἐγὼν οὐ σάρκα, Λόγον δ' ἐπίκουρον ἔθηκα,
καὶ πόθον, ὃς κρατέων ἀλλότριον ἐκτὸς ἔθηκεν,
ὥς τις ἐλαφροτέροισι λέων θήρεσσιν ἐπιστάς.

Σάρκες γὰρ τελέθουσιν ὁμόφρονες ἐν παθέεσσι·
τοὔνεκα καί τιν' ἴσασι φέρειν χάριν ἀλλήλῃσι.
Σοὶ βέβριθε τράπεζα, τρύφος δ' ἐμὲ μικρὸν ἔθρεψεν,
ὡς καὶ χιλιάδας Χριστὸς μέγας ἔν ποτ' ἐρήμοις.
Σοὶ ποτὸν ἡμερίδων, τὸ δ' ἐμὸν μέθυ πλούσιον αἰεί,
κρῆναι καὶ ποταμοὶ καὶ φρείατα μακρὰ νάουσι.
[569] Σοὶ λιπόωντα πρόσωπα καὶ εἵματα σιγαλόεντα,
κόσμος ἐμοὶ ῥυπόωσα κόμη καὶ εἵματα λυπρά.
Εἷμα φέρω χρυσοῖσι τινασσόμενον θυσάνοισι
Χριστόν, ἐμῆς ψυχῆς κρυπτὸν περικαλλέα κόσμον.
Εὐνή σοι μαλακή, τὰ δὲ ῥήγεα σάκκος ἔμοιγε,
καὶ στιβὰς ἐν δαπέδῳ καὶ δάκρυσι δευομένη χθών.
Σοὶ τιμήεις χρυσός, ἐμοὶ κόνις ἱμερόεσσα.
Μόσχου γαυροτέρη σύ, κατηφιόωσα νένευκα.
Καγχάζεις γελόωσα, παρήϊον οὔ ποτ' ἔλυσα.
Κύδεος ἱμείρεις, τὸ δ' ἐμὸν κλέος οὐκ ἐπὶ γαίης.
Αὐτὰρ ἐπὴν δὴ ταῦτα διαθρήσῃς καὶ ἴδηαι,
ἄθρει καὶ τὰ γάμοιο προσάντεα λάτρισι σαρκός.
Ὠνιός ἐστι δάμαρτι πόσις καὶ τοῦδε χέρειον
[570] πολλάκις οὐδ' ἀγαθός, καὶ ὤνιος εὖνις ἀκοίτη
πολλάκι καὶ στυγερή· τυκτὸν κακόν, οὐδ' ἀπόπεμπτον.
Εἰ μὲν γὰρ ἐσθλοὶ καὶ ὁμόφρονες, εἰς ἓν ἰόντων
κουφότερος βιότοιο πλόος καὶ μικτὸς ἀήτης.
Εἰ δὲ κακοί, πόνος ἔνδον ἐφέστιος, ἔχθος ἄπαυστον.
Θήσομεν οὔτε κακοὺς καὶ ὁμόφρονας· ἀλλὰ βαρεῖα
πολλάκι καὶ νεόνυμφον ἐπὶ ζυγὸν ἤλυθε μοίρη.
Νυμφίος, εἶτα νέκυς· θάλαμος, τάφος· ἄμμιγα τερπνοῖς
ἄλγεα· μικρὸν ἄεισμα, παροίτερον ἐσθλὸν ἀνιγροῦ.
Ἄλλος πυρσὸν ἀνῆψε γαμήλιον, ἔσβεσεν ἄλλος.
Ἄλλον τις δ' ὀνόμηνε πάϊς πατέρ', ἄλλος ἄτεκνος
[571] ἐξαπίνης, ὄρπηξ τις ὅπως ἀνέμοιο τιναχθείς.
Ἄρτι κόρη, μετέπειτα γυνή, μετέπειτα δὲ χήρη.
Νυκτὶ μιῇ τάδε πάντα, καὶ ἤματι πολλάκι μούνῳ.
Ἑλκομένη πλοκάμους, κόσμον τ' ἀπὸ τῆλε βαλοῦσα
νυμφίδιον, δρύπτουσα παρήϊα χερσὶν ἀραιαῖς,
αἰδῶ παρθενίης πικροῖς παθέεσσι λιποῦσα,

αἰνόμορον καλέουσα πόσιν καὶ οἶκον ἔρημον
μυρομένη, χῆρόν τε λόχος, καὶ πένθος ἄωρον.
Σιγήσω τοκετοῖο βέλη καὶ ἄχθεα νεκρὰ
μήτρης ἐν λαγόνεσσι, πικρὸν καὶ ἀμήτορα καρπόν,
οὐ τεκέων, τεκέων δὲ τάφους πάρος, εἶτα τεκούσας,
πρεσβυτέρους τοκετοῖο μόρους, ἄλοχόν τε λοχείην.
Σιγῶ δ' ἠλιτόμηνα καὶ ἔκφρονα καὶ παράσημα,
[572] λώβην ἀνδρομέης γενεῆς, καὶ παίγνια σαρκός.
Ταῦτα ταλαντεύοι τις, ὅπη πλάστιγγος ἐρωὴ
δερκόμενος καὶ πολλὸν ἐμὸς βίος ὕψος ἀνέλκοι
πρὸς Θεὸν ὑψιμέδοντα, πᾶσι περίφαντος ἀρίστοις.
Αἴσχεα δ' ἀλλήλων σιγήσομεν· ὡς γὰρ ἔοικε
παρθενίης στόμα σεμνὸν ἐπεσβολίας ἀλεείνειν.
Εἰ δὲ σὺ παρθενίῃ προφέρεις θεοειδέϊ μώμους,
εἴ πού τις καὶ βαιὸν ἐμὴν ᾔσχυνε πορείην,
καὶ Χριστοῖο χιτῶνα τὸν ἄσπιλον αἴσχεϊ μίξε,
σῶν ἀγαθῶν τὸ πρῶτον ἐν ἀμπλακίῃσιν ὑποστάς,
ὀψίγαμος, ἁγνοῦ τε φυγὰς μεγάλου βιότοιο·
μνήσω δὴ καὶ ἐγὼ κλοπέης πανταίσχεος εὐνῆς,
ἣν ἀλιτροὶ κλέπτουσι, Θεοῦ πατέοντες ἀπειλάς.
Τοῦτο γὰρ ἐν θνητοῖσι κακῶν ὀλοώτατόν ἐστι
[573] πάντων καὶ μαλεροῖο πυρὸς πλέον ἔγκατα δάπτον,
εὖτέ τις ἀλλοτρίῃ πελάων κακομήχανος εὐνῇ,
καὶ γόνον ἀμφήριστον ἔχει καὶ δεσμὸν ἔρωτος.

Ἀλλὰ σὲ μὲν μοιχοὶ καὶ ἀλάστορες οὔτι γάμοιο
εἴργουσιν· γαμέει δὲ καὶ ὃς ἐνὶ φάσγανον ἧκε
δυσμενέος πλευρὴν μοιχοκτόνον, εἰσέτι λύθρου
στάζων ἀνδρομέοιο, καὶ ὃς ὑπάλυξεν ἀκωκήν.
Τῶν δέ με τίς Χριστοῖο πόθον ἀποτηλόθι θήσει
ἀφραδέων, ψηφὶς δὲ μικρὴ ῥόον εὐρὺν ἐφέξει;
Οὐ θέμις, οὐδ' ἐπέοικεν, ἐπεὶ πολὺ λώϊόν ἐστιν,
αἰρομένων πλεόνων, πίπτειν τινὰς (εἰ θέμις εἰπεῖν
τόνδε λόγον γλώσσῃσιν ἐναντίον), ἠὲ χαμᾶζε
μίμνειν δειδιότας, μή που πτερὸν ἐς χθόνα ῥεύσῃ.
Οἱ μὲν γὰρ ἐσθλοί, Χριστοῦ κλέος, οἱ δὲ κάκιστοι,
[574] ὥς τε λίθον πέμποντες ἐς οὐρανὸν ἀφραδίῃσι,

δέχνυνται κακίην τε καὶ αἴσχεα οἷσι καρήνοις.
Ἄγγελος ἦν τοπάροιθεν Ἑωσφόρος. Ἀλλὰ πεσόντος,
οὐρανίοις παρέμιμνεν ἑὸν κλέος, ὡς δὲ μαθηταῖς
οὐδὲν Ἰούδας ὄνειδος, ἐπεὶ πέσεν, ἀλλ' ὁ μὲν ὦκα
ἐξ ἀριθμοῦ λογάδων, οἱ δ' ἕνδεκα μίμνον ἄριστοι.
Καὶ πόντος τιν' ὄλεσσεν, ὁ δ' ἱστία λευκὰ πετάσσας,
πλώει ναυηγοῦ λεύσσων τάφον ἢ ἀπὸ τύμβου
πείσματα λυσάμενος, πρυμνήσια δ' ἔνθεν ἀνῆψε.

Μῆτερ ἐμή, κέλεαί με λιπεῖν βίον ὧδ' ἀνιόντα,
ἠὲ λόγον στήσωμεν, ἐπεὶ κράτος ἐστὶ θυγατρός,
κάρτος ἐμόν, τοκέων δὲ καὶ ὡς κράτος; Εἰ δ' ὅτι μήτηρ
παρθενίης σὺ γέγηθας, ὅσον κλέος ἐστὶν ἐμοῖο;
[575] οὐκ ἀΐεις ὅτι πάντες, ὅσους κατέλεξας ἀρίστους,
ἐκ τοκέων, τοκέων δὲ δικαιότεροι καὶ ἀρείους;
Καὶ Χριστὸς Μαρίης μέν, ἀτὰρ πολὺ φέρτερός ἐστιν,
οὐκ οἷον Μαρίης τε, καὶ οὓς περὶ σάρκες ἔχουσιν,
ἀλλὰ καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὅσους νόας ἀμφικαλύπτει.
Καὶ στάχυς ἐξ ὀλίγου μέν, ἀτὰρ στάχυς ἐβλάστησε
σπέρματος, ἐκ ψαμάθου δὲ μέγ' ἔξοχος ἔπλετο χρυσός.
Ἡ δὲ λόγοιο κορωνίς· ἐπ' ἀμφοτέροισι βίοισιν,
ἀζυγίῃ τε γάμῳ τε, τίν' εἰκόνα μῦθος ἐφεύροι·
ὧδέ κεν ἀθρήσειας ἐμοῦ μύθοιο τελευτήν.
Χειμέριαι νιφάδες, τὰ δὲ γ' ἄνθεα εἴαρος ὥρῃ,
καὶ πολιὴ ῥικνοῖο, τὸ δὲ σθένος ἡβώοντος.
Ἤδη δ' ἄνθεα μέν γ' ἐνὶ χείματι, χειμέριαι δὲ
[576] ὤφθησαν νιφάδες ποτ' ἐν ἤμασιν εἰαρινοῖσι.
Καὶ πολιὴν ἀνέτειλε νέος, καὶ γῆρας ἐλαφρὸν
ἔδρακον ἀρτιχνόοιο πολὺ σθεναρώτερον ἀνδρός.
Ὡς ἄρα συζυγίη μὲν ἔφυ χθονός, ἀζυγίη δὲ
Χριστοῦ παμβασιλῆος ὁμόζυγος. Ἀλλὰ καὶ ἔμπης
παυράκι παρθενίη μὲν ἐπὶ χθόνα νεῦσε βαρεῖα,
συζυγίη δ' ἤϊξε πρὸς οὐρανόν, ἔνθεν ἀέλπτως
ἄμφω ψευδόμεναι, ἡ μὲν γάμον, ἡ δὲ κορείην.

Ἀλλά, φίλοι τοκέες τε καὶ ἄζυγες εἰσέτι κοῦροι,
μέχρι τίνος χθαμαλοῖσιν ἐοικότες ἠὲ χελώναις
ἢ καὶ λοξοβάμοισι καὶ ὀκταπόδεσσι παγούροις,

ἢ δολιχῶν ὀφίων σκολιοῖς μηρύμασι γαστρός,
ζώοιτε στυγερῷ βεβαρηότες ἄχθεϊ σαρκός;
Δεῦρ' ἄγε καὶ Χριστοῖο παραιφασίην ἀΐοντες,
[577] κάλλος τ', εὐκλείην, πλοῦτον, γένος, ὄλβον, ἅπαντα
ῥίψαντες, κακότητος ἀπηνέος ἔκγονα τερπνά,
ἔνθεν ἀνεγρόμενοι, ζωῆς ἐπιβῶμεν ἐλαφρῆς,
ἁγνότατοι καθαροῖσιν ὁμόφρονες οὐρανίοισιν,
ὥς κεν δὴ μεγάλοιο Θεοῦ τελέθοντες ὀπηδοί,
γηθόσυνοι μέλπωμεν ἑόρτιον ὕμνον ἄνακτι·
εἰς δὲ γάμον λήξαντες, ἀπ' ἀγλαΐης παραδείσου
καὶ γαῖαν πολύμοχθον, ἅ θ' ἕσπεται ὀλλυμένοισιν,
ἔμπαλιν ἐξ ἀδέτοιο βίου πρὸς κῦδος ἴωμεν,
καὶ φυτὸν ἄλσεος ἐσθλόν, ὅθεν πέσον ἀφραδίῃσι.
Τοῖα καὶ ἀζυγίη θεοείκελος. Οἱ δὲ δικασταὶ
συζυγίην ποθέοντες, ὅμως στέψουσι κάρηνον
[578] παρθενίης. Χριστὸς δὲ διδοὺς γέρας ἀμφοτέροισι,
τὴν μὲν δεξιτερῇ παραστήσεται ἐγγύθι χειρί,
τὴν δ' ἑτέρην λαιῇ, κῦδος δέ τε καὶ τὸ μέγιστον.

Β'. ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΟΙΣ

Νίκη μὲν δὴ σεῖο, καὶ ὃς μάλα σαρκὸς ἑταῖρος,
ὧδε δίκην δικάσειε. Μικρὸν δ' ἐπέεσσιν ἐμοῖσι,
παρθένε κυδήεσσα, καὶ ἀγλαόμητι, περίφρων,
οὔατα παρθεμένη καὶ ἐνὶ φρεσὶ σῇσι βαλέσθαι
μῦθον ἐμόν. Πολιῆς δὲ παραίφασίς ἐστιν ἀρίστη.
Μή σε νόος τρώσειεν ὑπερνεφέουσαν ἐρωαῖς.
Πολλάκι γὰρ πτῶσις μὲν ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἄειρεν,
ἐς χθόνα δ' ὕψος ἔθηκε. Θεῷ τάδε τέθμια κεῖται,
[579] εὐμενέειν γοεροῖσιν, ὑπερφιάλους δὲ κολούειν.
Μηδὲ μικροῖς μέτροισι τεὴν σταθμώμενος οἶμον,
εἴ τινα παρθρέξειας ἀπόδρομον ἠὲ κάκιστον,
τέρμα πέλειν ἀρετῆς τόδ' ὀΐεο· οὐ γὰρ ἄριστον
τῶν ὀλίγων προφέρειν. Μέτρον δὲ σοί ἐστιν ἐφετμὴ
καὶ Θεός, οὗ σύ γ' ἄπωθε, καὶ εἰ τροχαλώτερος ἄλλων.
Σκέπτεο μὴ καθύπερθεν ὅσων, ὁπόσων δ' ὑπένερθεν

ἑστηώς, πάντων προφερέστατος εὔχεαι εἶναι.
Οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθε, σὺ δ' ἐν χθαμαλοῖσιν ἀείρῃ.
Ἔκλυον, ὡς νεπόδεσσι καθ' ὕδατος αὐγάζονται
μήνη τ' ἠέλιός τε καὶ ἀστέρες. Οὐ μὲν ἄρ' οἵ γε
[580] κωφὰ δ' ἀληθείης ἰνδάλματα εἰσορόωντες,
τέρπονθ' ὡς φωστῆρσιν ἀφαυροτάτοισι τύποισιν.
Οὔ ποτε γὰρ νώτων πολιῆς ἁλὸς ἐξαναδύντες,
ἀτρεκέως λαμπτῆρας ἐθηήσαντο πάροιθεν·
ἦ τάχ' ἂν ἐσκέψαντο φάος καὶ παίγνια φωτός.
Ὥς τινες· οὐ γὰρ ἄνακτος ἐτήτυμον ἔδρακον ὕψος·
μικρὸν ἀναθρώσκοντες, ἔχειν δοκέουσι πᾶν ὕψος.

Ἀλλὰ σὺ τοῦ μὲν ἔμαρψας, ὃ δ' ἔλπεο, τοῦδ' ἐπίβαινε
βαθμοῖς ἐν πλεόνεσσιν, ἀεὶ τὸ πρόσθε δεδορκώς.
Καὶ στάσις ἐστὶ κάκιστον· ἐπείγεο δ' ὡς καταμάρψων,
μέχρι σε καὶ πυμάτην ἐπὶ βαθμίδα Χριστὸς ἀνάξει.
[581] Μὴ δέ σε Μῶμος ὄπισθε βάλοι καὶ γλῶσσα κακίστη
ἰὸν ἐχιδναῖον πέμπουσ' ἐπὶ σοῖσι καλοῖσι,
δοιαὶ γὰρ μερόπεσσιν ὁδοὶ καὶ δισσὸν ὄνειδος·
ἡ μὲν γάρ τε κακὴ καὶ ἐς τέλος ἶσον ἄγουσα,
ἡ δ' ἀγαθή· καὶ τῆσδε φίλον τέλος, ὡς ἐπέοικε.
Μῶμος δ' ἀμφοτέρῃσιν· ἐπεὶ γλώσσης τί κεν ἦεν
φέρτερον, εἰ μούνοισιν ἐπέχραε τοῖσι κακίστοις;
Νῦν δ' ἡ μὲν πάντεσσιν ὁμῶς ἀγαθοῖς τε κακοῖς τε
λύσσα πέλει. Σὺ δέ μοι φράδμων καὶ ἐπίσκοπος εἶναι
ἀμφοτέρων, καὶ τὴν μὲν ὀπίζεο, ἥ τις ἀλιτροῖς
ἕσπεται, ὡς κακότητα φύγῃς, τὴν γλῶσσα χαλέπτει.
Τῆς δ' ἑτέρης μοι τόσσον ἔχειν δέος, ἣν ἀγαθοῖσιν
ἐχθρὸς ἐφοπλίζει πικρὴν κακός, ὅσσον ἀήτου
ἀγχίαλος πέτρη καὶ κύματος ἀγνυμένοιο.

[582] Μήτ' αἰσχρόν ποτε μηδέν, ὃ πλείοσιν εὔαδε, ῥέξῃς,
μή τ' ἀγαθοῦ λήξειας, ὃ κεν στυγέωσι κάκιστοι.
Ἔρδειν δ' εὐκλείης μὲν ἐπάξια. Ἢν δ' ἀπέῃσι,
μή σέ γ' ἀνιάτω ψεύστης λόγος; ἀλλ' ἴθι πρόφρων
τὴν ὁδόν. Οἱ δ' ὑλάοιεν ἐτώσια, οὐδὲν ἔρωτος
θειοτέρου βλάψουσιν. Ὁ δὲ φθόνος ὄμματα τήκοι.
Μηδὲ σύ γ' ἐκ Σοδόμων προφυγὼν καὶ τέφραν ἀλύξας

τοῦδε βίου, θείου τε πυρὸς στονόεσσαν ἀπειλὴν
εἰς Σόδομα βλέψειας, ἐπεὶ λίθος αἶψα παγήσῃ,
στήλη καὶ κακίης καὶ ἀργαλέου θανάτοιο.
Μηδ' ἐκ μὲν Σοδόμων κλέψῃς πόδας, ἐν πεδίοις δὲ
γείτοσι δηθύνειν ἆσσον πυρός, ἀλλὰ τάχιστα
σώζεσθαι πρὸς ὄρος, μή σε πυρὸς ὄμβρος ἐπίσσῃ.
[583] Μήτε λίην τρομέειν σαρκὸς φύσιν, ὡς ἀδάμαστον.
Οὐ θεόθεν γὰρ τάρβος, ὃ δέσμιον ἄνδρα τίθησι.
Μήτε λίην σάρκεσσιν ἐφιέμεναι μαλακῇσι,
μή σε κατὰ κρημνῶν ῥίψῃ κόρος οὐ δοκέοντα.
Πρόφρων μὲν τρηχεῖαν ἴθι τρίβον. Εἰ δ' ἐπιβαίης,
σκέπτεο μή τις ὄλισθος, ὅπως ἐπὶ τέρμα πελάσσῃς
ἄπτωτος, στεινὸν δὲ διεξελάσῃς πυλεῶνα,
ἔνθα φάος τε κλέος τε, κακῶν τ' ἄμπνευσις ἁπάντων.
Εἰ τρομέεις, καλάμην σπινθὴρ ὅτι τυτθὸς ἀνάπτει,
θάρσει· ὄμβρος ἄνωθεν καταψύξει φλόγα πολλήν,
εὐχαί τε στοναχαί τε καὶ ἤματα δακρυόεντα
καὶ νύχιαι μελεδῶναι, ἔρως θ' ὅλος ἀμφὶ ἄνακτα.
[584] Τοῖα σαοφροσύνης καλὰ φάρμακα, οἷς σύ, φέριστε,
οὐδ' εἴδωλα πόθοιο χερειοτέρου ποτὲ θήσεις
σῇσιν ἐνὶ πραπίδεσσιν, ἁγνὸν δέ τε καὶ νόον ἕξεις,
ὡς νηὸς μεγάλοιο Θεοῦ καὶ Πνεύματος αἴγλη.

Παρθένε, παρθένος ἴσθι καὶ οὔασι καὶ φαέεσσι
καὶ γλώσσῃ· πᾶσιν γὰρ ἐπίτροχός ἐστιν ἁμαρτάς·
οὔατα μὲν πτερόοιτο μόνοις ἐσθλοῖσι λόγοισιν,
αἰσχροῖσι δὲ θύρετρα καὶ ἀφραδέεσσι τετάσθω.
Ὄμματα δ' ἐν νυμφῶσι τεοῖς βλεφάροισιν ἐρύχθω
σώφρονα, μηδὲ μάχλοις κινήμασι κέντρον ἐγείροι.
Χείλεα δ' αὖ, καλύκεσσιν ὁμοίια, δέσμια κείσθω
καὶ μῦθος ποθέοιτο. Πόδες δ' ὑπέροπλον ἰόντες
[585] ψεῦσται παρθενίης καὶ ἴθματα πόρνον ἔχει τι.
Ῥωγαλέον δὲ χιτῶνα καὶ οὐ τρυφέωντα κάρηνα
αἴδεο, μὴ σηρῶν καλὰ νήματα. Μάργαρος ἄλλην
κοσμείτω καὶ χρυσὸς ἐπαστράπτων μελέεσσιν,
ὧν καὶ γραπτὰ πρόσωπα, χθονίων πλάσματα χειρῶν,
εἰκόνος οὐρανίης ἀλλότρια, εἰκόνες αἰσχραί,

μαχλοσύνης στῆλαί τε καὶ οὐ λαλέοντες ἔλεγχοι,
κινύμενοι πίνακες, μυστήρια νυκτὸς ἐνηοῦς,
αἴσχεα μαρμαίροντα, τάφοι κρύπτοντες ὀϊζύν.
Τῶν ἄπο τηλόθ' ἴοιο, παραστάτι κυδήεσσα
κάλλει κρυπτομένῳ, νύμφη Χριστοῖο ἄνακτος.
Ὄμματα δ' ὄμμασι μίσγε, λόγῳ λόγον, ἁγνὰ καὶ ἁγνοῖς.
[586] Μή ποτε μηδὲ γέλωτι γέλων καὶ θάρσεϊ θάρσος.
Ἐκ γὰρ δὴ τοιῶνδε κακὸς μερόπεσσιν ὄλισθος.
Ἄρσενα πάντ' ἀλέεινε, συνείσακτον δὲ μάλιστα,
(Μερρᾶς πικρὸν ὕδωρ, καὶ πείθεο, παρθένος ἁγνή),
κἢν χρυσοῖο πέλῃ καθαρώτερος ἢ ἀδάμαντος
στερρότερος. Διπλοῦν γὰρ ἔπι δέος. Εἰ σὺ πέποιθας
σαρκὶ τεῇ, τίς πίστις ὁμωροφίοις μελέεσσι,
μή σοι μὲν καθαρόν τε καὶ ἄσπιλον ὄμμα, νόος τε,
φρὴν δ' ἑτέρη κεύθοι τι χοὸς καὶ πνεῦμα διώκοι;
Ἐκ σαρκῶν ἐπὶ πνεῦμα μετήλυθες, ἔνθεν ἀέρθης·
πῶς αὖθις σάρκεσσιν ὁμὸν βίον αἰνήσασα,
νυμφίον ἱμερόεντα τεῆς ζηλήμονα μορφῆς
αἰσχύνεις, μή πού σε κεδνῆς φιλότητος ἀμέρσῃ,
[587] ὡς δισσήν, σκάζουσαν ἐπ' ἀμφοτέροισι πόδεσσι;
Χριστὸν ἔχεις ἀγαπητόν, ἀπόπτυσον ἄνδρας ἅπαντας.
Τί χρήζεις ἐπίκουρον ἔχειν χατέοντ' ἐπικούρου
πῶλοι μὲν πώλοισι φίλοι, ἔλαφοί τ' ἐλάφοισι
καὶ ψῆρες ψήρεσσιν, ἁγνῷ δέ τε τίμιος ἁγνός.
Ἀλλ' ἔμπης κακόμητιν ἀλεύεο, μή σε δολώσῃ
καὶ πινυτόν περ ἐόντα· σοφοῖς δέ τε καὶ πλέον ἔχθει.
Πολλάκις ἐξ ἀγαθοῖο κακὸν πόρσυνε καὶ ἐσθλοῖς.
Νῦν φάος, εἶτα σκότος, ἔνδον μόρος, εἶδαρ ὕπερθεν.
Καὶ σαίνει γλυκεροῖσι καὶ ὄλλυσι κευθομένοισι.
Πολλάκι μὲν συνάγειρεν ὁμόφρονας ἀλλήλοισι
[588] πνεύματι, καὶ φάος ἦλθεν, ἐπωνυμίην τέ γε σεμνήν,
τὴν ἀγάπην καλέουσιν, ὑπήλυθεν. Αὐτὰρ ἔπειτα
ἐκ κραδίης ἐπὶ σάρκας ἄγων πόθον ἐγγὺς ἐούσας
ἢ πῦρ ἠὲ πυρὸς σημήϊα λυγρὰ δίδωσιν.
Εἴ τοι μηδὲ πυρὸς σημήϊον, ἀλλὰ τάχιστα
πλήξεις εἰσορόωντας. Ἑτοιμότεροι δέ τε πάντες

εἰς κακίην τελέθουσι. Ῥόος δ' ἐπὶ πρηνὲς ὁδεύει.
Ἀλλὰ δόμος καὶ εἷμα, τράπεζά τε ἀδρανίη τε
γήραος ἀργαλέοιο, τόδ' ἤγαγεν αἶσχος ἀρωγόν.
Χρύσεα χαλκείων διαμείβεαι, εἰ γανόωντος
ἀντὶ βίου μικρὴν καὶ ἀεικέα τέρψιν ἐδέξω.
[589] Οὐδ' εἴ μοι χρυσοῖο καὶ ἠλέκτροιο τάλαντα,
καὶ πεδία χλοάοντα καὶ εὐρέα πώεα δοίης
καὶ δόμον αἰγλήεντα καὶ Ἀλκινόοιο τράπεζαν,
οὐδ' εἴ μοι βίον ἄλλον ἀγήραον ἀντὶ παρόντος,
οὐδέ κεν ὦς λιπόχριστον ἐγὼ βίον αἰσχρὸν ἑλοίμην.
Ἄρτος ἐμοὶ στείνοιτο, ποτὸν τὸ ὕδωρ ποθέοιτο·
φύλλα συκῆς μ', ὡς πρόσθεν Ἀδὰμ Εὐάν τε, καλύπτοι
καὶ σήραγγας ἔχοιμι πετρῶν δόμον, ἤ τινα φηγοῦ
κευθμῶνα, σχέδιόν τε βίον καὶ θηρσὶν ὁμοῖον·
ἤ τινα πὰρ πυλεῶνα βεβλημένος, ἄχθος ἀρούρης,
ἀνδρὸς ὑπερφιάλοιο, πένης, καὶ Λάζαρος ἄλλος,
ἕλκοιμι ζωήν τε λυγρὴν καὶ σῶμα πονηρόν.
Νῦν τάδε, χάσμα δ' ἔπειτα, καὶ ἄντιτα πάντα τὰ τερπνά.
[590] Σοὶ κόρος, ἄλγος ἔμοιγε· μικρόν, καὶ πάντα λέλασται.
Ἓν πάντες μετὰ τύμβον, ἴη κόνις· ἶσος ὁ χῶρος
δμώεσι καὶ βασιλεῦσι. Τὸ δὲ πλέον, οὐκ ἀΐδαο;
Τοὔνεκα μήτ' ἀγαθοῖσιν ἰαίνεο τοῖς παρεοῦσι
μήτε λίην μογεροῖσιν ἄσαι φρένα τοῦδε βίοιο.
Ἢ γὰρ ὁμοῦ τερπνοῖσι καὶ ἄλγεα πάντ' ἀπολείψεις
οὐ μετὰ δήν. Τί δὲ μακρὸν ἐφημερίοιο βίοιο;
Ξεῖνος δ' ἴσθι πάροικος ἐπ' ἀλλοτρίης χθονὸς ἕρπων·
ἔνθεν ἀναστήσει σε Θεὸς ἐς πατρίδα σεῖο,
μικρὸν ἀεθλεύσαντα, πόνων δέ τε μεῖζον ἄεθλον.

Καὶ σὺ φίλοις τεκέεσσιν, Ἰωναδὰβ ἔξοχε μῆτιν,
ὄλβον ἐπισπεύδων τὸν ὑπέρτατον ἐν μερόπεσσι,
τόνδε νόμον μῦθόν τ' ἐφθέγξαο· «Παῖδες ἐμοῖο,
δεῦτε, πατρὸς δέξασθε τὸν οὐ πόρε πλοῦτον ἔμοιγε,
[591] οὔτ' ἄλλῳ ποτὲ παιδὶ πατὴρ φίλος, ἔμπεδον αἰεί.
Μὴ δόμον οἰκήσητε περίγραπτον μελέεσσι,
μὴ γαίην ἀρόσητε. Τί δ' ἄμπελος ὔμμιν ὄνειαρ;
Ἐν σκηναῖς ναίοιτε, μέθυσμά τε καὶ γλυκὺ πῶμα

μή ποτ' ἐφ' ὑμετέρῳ λαιμῷ, μή, τέκνα, χέοιτε,
ἀλλὰ Θεῷ ζώοιτε, Θεὸν δέ τε πλοῦτον ἔχοιτε
μοῦνον, ἀεὶ ζώοντα, ὁμοίϊον, ἀστυφέλικτον».
Ὣς ἄρ' ἔφη· παῖδες δὲ πατρὸς ἐτέλεσσαν ἐφετμήν.
Οἶδα δ' ἐγὼ καὶ λαὸν ὑποσχεσίης ἐπὶ γαῖαν
ἱέμενον, τοῦ πρόσθε πυρὸς στύλος ἡγεμόνευε,
καὶ νεφέλης ἕλκοντος ἀσημάντου δι' ἐρήμης·
ᾧ πόντος ὑπόειξε καὶ οὐρανὸς εἶδαρ ἔδωκε
καὶ πέτρη βλάστησεν ὕδωρ, ὁ δ' ἐχάσσατ' ὀπίσσω
εὐρὺ ῥέων ποταμὸς καὶ ἥλιος ἔσχεθε δίφρον
[592] καὶ παλάμησι τρόπαιον ἀνὴρ ἔστησε ταθείσαις
σταυρὸν ὑποσκιάων, πίστις δ' ἐπέδησεν ἀκωκάς.
Ἠλίας δὲ κόραξι τράφη καὶ γραῖαν ἔθρεψε
Σιδονίην τυτθῇσιν ἐνὶ ψεκάδεσσι βίοιο,
οὔ ποτέ γ' ἐν πενιχρῇ σιπύῃ λήγοντος ἀλεύρου
καὶ κεράμοιο βρύοντος ἀεὶ τόσον ὑγρὸν ἔλαιον,
ὅσσον ἀφύσσετο χερσὶ φιλοξείνοιο γυναικός.
Ἑβραῖοι δέ τε παῖδες ἑὴν ποθέοντες ἐδωδήν,
ὄφρα κε μὴ βασιλῆος ἐνὶ χρανθῶσι τραπέζῃ,
Ἀσσυρίης καθύπερθε φλογὸς χαίροντες ἔβησαν,
ἔνθεν ἀναψύχοντες, ἑὰ πρὸς δώμαθ' ἵκοντο.
Καὶ Δανιὴλ λείουσι ῥιφεὶς βορὰ μαινομένοισι,
θρέψε μὲν οὔτι λέοντας, ἐπεὶ χέρας ἐξεπέτασσεν
ἀερίην δ' ἐνὶ χερσὶν ἐδέξατο δαῖτα προφήτου.
[593] Σπλάγχνων δ' ἐκ μεσάτων ἀπερεύξατο θεῖον Ἰωνᾶν
θὴρ ἁλός, οἷον ἔδεκτο τριήμερον. Ὢ μέγα θαῦμα!
Πίστις γὰρ συνέερκτο καὶ ἐν σπλάγχνοισι προφήτῃ.
Ἀκρὶς Ἰωάννου δὲ τροφὴ καὶ κηρίον ἦεν
ἄγριον, ὑψιλόφων τε τρίχες ἔσθημα καμήλων
καὶ δόμος οὐρανὸς εὐρύς, ἐρημαῖαί τε χαμεῦναι.
Τίς Θέκλαν ἐσάωσεν ὑπὲκ πυρὸς ἢ τίς ἔδησε
θηρῶν ὠμοβόρων κρατερὸν μένος; Ἦ μέγα θαῦμα!
Παρθενίη καὶ θῆρας ἐκοίμισεν, οὐδ' ἐτάλασσαν
παρθενικῆς δέμας ἁγνὸν ἑαῖς γενύεσσι μιῆναι.
Οὐδὲ μὲν οὐδ' ἁγνῆς ἐπιλήσομαι (οὐ γὰρ ἔοικε)
Σωσάννης, εἰ καί μιν ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ,

σωφροσύνης ἢ τόσσον ἔχεν πόθον, ὥστε φυγοῦσαν
[594] χεῖρας ἀθεσμοτάτας, ψήφοις τ' ἀδίκοισι δικαστῶν
ἐς μόρον ἑλκομένην, πόθ' ὑπὲκ θανάτοιο σάωσε
πνεῦμα νέου, πολιοῖο φρένας καὶ μήδεα πυκνὰ
ὀρθοδίκου, δήσαντος ὑπὸ σφετέροισι λόγοισι
πρεσβυτέρους Βαβυλῶνος, ἀλιτροτάτους, ἀθεμίστους.
Παύλου δ' αὐτὸς ἄκουσας, ὅσης κακότητος ἄεθλον,
ὁσσατίων μόχθων τε καὶ ἀργαλέων μελεδώνων
ἐν φιλίοις, ἐχθροῖς τε καὶ εἰν ἁλὶ καὶ κατὰ γαῖαν
ἥρατο καὶ τριτάτοιο πόλου πρὸς χῶρον ἱκέσθαι
καὶ θεῖναι γλυκερῇσιν ἐν ἄρκυσι κόσμον ἅπαντα.
Κεῖνος καὶ λυπροῖσιν ἀγάλλεται, ὁππόσον οὔτις
δεξιτεροῖς. Μεσάτη δὲ κακῶν ἀρετὴ κατάκειται
ὡς ῥόδον ἐν στυγερῇσι καὶ ὀξείῃσιν ἀκάνθαις.
[595] Τῶν σὺ μνωομένη, τήρει βίον ἁγνὸν Ἄνακτι,
πάμπαν ἐν ἐλπωρῇσιν ἀμείνοσι, μή σε δολώσῃ
χρειώ, ἥ τε τάχιστα καὶ ἔμφρονα φῶτα δαμάζει.
Τοὔνεκα καὶ δολόμητις, ἐπεὶ Χριστοῦ βασιλῆος
εἰς πεῖραν καθέηκε, Θεὸν βροτὸν ἄμμιγα λεύσσων
πεινάοντ', ἐκέλευσε λίθους εἰς εἶδαρ ἀμεῖψαι,
ὥς κεν χρηΐζοντα ἐν ἄρκυσιν ᾗσιν ἕλῃσιν.
Ἀλλὰ Θεοῦ μὲν ἅμαρτε, σὲ δὲ βροτὸν οὔλια σαίνει
ὡς βροτόν. Ἀλλὰ Θεοῦ γε πέλοις καὶ τῆλε διώκοις
ἐχθρόν, ὅλη μίμνουσα Θεοῦ καὶ σαρκὸς ὕπερθεν.
Μηδ' ὡς ἐν πλεκτοῖο χοροῦ περιηγέϊ κύκλῳ,
τὸν μὲν δεξιτερῇ κατέχοις, ἄλλον δέ τε λαιῇ,
ἶσον ἐφαπτομένη καὶ σχιζομένη θεότητος,
ἥμισυ μὲν Χριστοῖο, τόδ' ἥμισυ σαρκὸς ἐοῦσα·
[596] ἢ πέλαγος τέμνουσα θοῇ καὶ ἐπαρτέϊ νηΐ,
πνεύματος ἱσταμένοιο καὶ εὔδια κυμαίνοντος
ἴσχειν νηοπέδῃσι ταχὺν πλόον, ἢ δ' ἀπὸ γαίης
ἕλκεσθαι, νωθρήν τε δι' οἴδματος οἶμον ὁδεύειν,
ἄμφω ποντοπόροις καὶ πεζοπόροισιν ὁμοίην.
Μηδὲ τεῇ ζωῇ βαλέειν ἐχενηΐδα σάρκα,
ἥτε καὶ ἱεμένην περ, ὅμως κατὰ νῆα πέδησεν.
Ἀλλ' ὥς τι στεινοῖο πόρου διὰ ῥεῖθρον ὁδεῦον

ῥοιζηδόν, μολίβου περιηγέος ἐν κενεῶσιν
ὅλκοιο πλήθοντος ὅσον χάδε καὶ πρὸς ἀνάντες
δέσμιον ἅλλεται ὦκα, βιαζόμενον κατόπισθεν,
ὣς κέλομαι σέο φίλτρον ἐνὶ πραπίδεσσι τεῇσι
σφιγγόμενον, Χριστοῖο καταντίον ὕψι φέρεσθαι
ἠὲ καλὴν πίειραν ἐπικλύζειν τίν' ἄρουραν.
[597] Εἰ δὲ σύ γ' ἔνθα καὶ ἔνθα χέοις ψαμάθοισι βαθείαις,
ἢ κατὰ πετράων ἢ λείμακος ἠὲ χαράδρης,
ὤλετό σοι ῥόος ἐσθλὸς ἀσύνδετος, οὐδὲν ὄνειαρ.
Εἰ μέν σοί γε πατὴρ ζώει φίλος, ὅς σε φάωσδε
ἤγαγεν, ἢ μήτηρ γλυκερὴ καὶ φίλτρον ἀμεμφές,
εἰ σὺ κασιγνήτοισιν ἐρείδεαι εὐμενέουσιν,
ἢ τοκέων τοκέεσσιν ἀρηγόσιν ἢ καὶ ἀρωγῆς
δευομένοις, τούτοις μὲν ὁμὸν βίον ἀμφαγαπάζειν
οὐ φθόνος οὐδὲ πικρὸν καὶ ἀνάρσιον ἐνθάδε Μῶμος
ὄμμα βαλεῖ, τρίζειν καὶ σάνδαλα πολλάκι φάσκων·
ἔστι δὲ καὶ τόδ' ὄνειαρ ἐμοί, κακὸς ὄμματα βάλλων.
Κεῖνος μὲν βαλέει, τὸ δ' ἐμὸν κέαρ ἔμπεδον ἔσται.
Τῶν δ' ἄλλων μοι τόσσον ἀλεύεσθαι φιλότητα,
[598] ἤ τοι μὴ φιλίην γε, συνωροφίην δ' ἀλεγεινὴν
ἢ θάρσος δολερόν τε καὶ εὐθαλέεσσιν ἄπιστον,
ὀσσάτιον Χριστοῖο περιδράσσεσθαι ἔοικεν
ἔμπεδον ἐμπεφυκυῖαν ἀειζώοισι πόθοισι.
Μηδὲ σὺ παρθενίης μὲν ἔχειν πόθον ἱμεροέσσης,
τοῖς δ' ἄλλοις παθέεσσι τεὴν φρένα πάμπαν ἀνοίγειν,
σωφροσύνῃ κομόωσα· κακὸν δέ γε τοῦτο χέρειον,
τίκτεσθ' ἐξ ἀγαθοῖο κακὸν φθονεροῖο δόλοισιν.
Οὐ γὰρ τόσσον ἔμοιγε γάμος οὐδ' ἔργα γάμοιο
φύξιμος, ᾧ γε Θεὸς θνητῶν γένος αἰὲν ἀέξει,
ὅσσον ἐμοῖς παθέεσσιν ἄκος καὶ ἄλκαρ ἀνεῦρον
παρθενίην. Ὧν εἰ μὲν ἐλεύθερον ἦμαρ ἔχοιμι,
ἔστι καὶ ἀζυγίης τις ἐμοὶ χάρις. Εἰ δὲ θύρετρα
θήρεσιν ἀμπετάσαιμι, φίλην φραγμοῖσιν ἀλωὴν
[599] εἶρξας ἢ φραγμοῖο τὸ μὲν πυκινῶς ἀράροιμι,
τῷ δὲ τρίβους οἴξαιμι παρατροχάουσιν ὁδίταις,
τί πλέον; Ἦ γὰρ ὁμῶς δηλήσατο ἐχθρὸς ἀλωὴν

πάντοθεν εἰσπίπτων. Καὶ γὰρ σέο πάντα δοκεύει,
ἔκτοθεν ὅττι βάλησι καὶ ἔνδοθεν ὅττι λάβησιν,
ἀμφαδίην λοχόων τε. Τίς ἂν κακότηθ' ὑπαλύξαι
ῥηϊδίως, μὴ Χριστὸν ἔχων ἐπιτάρροθον αἰεί;
Μὴ μικρὸν ἐν κακίῃ θείης ποτὲ μηδὲ τὸ μικρόν.
Τυτθοῖς ἀντιόωσα, χερείοσιν οὔ ποτε κύρσοις.
Ὅσσα φέριστ' ἀΐοις, καὶ φθέγγεο· ὅσσα δὲ βάζεις,
λεύσσοις προφρονέως. Ὄψις δ' ἐπὶ ἔργον ἐλαύνοι.
[600] Πάντα σὺν ἀλλήλοισι, τέλος, λόγος, ὄψις, ἀκουή,
φεύγειν σπέρμα πονηρόν, ὅπως στάχυν ἐσθλὸν ἀγείρῃς
μηδὲ σὺ μοιχιδίην κλέπτειν φιλότητα βίοιο·
κλέπτει δ' ὅστις ἔδεκτο κακοῦ καὶ ῥίζαν ἐλαφρήν·
ἐκ γάρ τοι ῥίζης γε πολύσχιστοι κλαδεῶνες
ἔνθα καὶ ἔνθα χέονται ἀπ' ἰκμάδος αἱματοέσσης
καὶ τυτθὸς συνέδησεν ὀπὸς μέγα χεῦμα γάλακτος
καὶ ψηφὶς σταθεροῖο καθ' ὕδατος ἀΐσσουσα
ἐξαπίνης συνέχευεν ὅλην περικαλλέα πηγήν,
πολλοῖσιν κύκλοισιν ἐλαυνομένην, ἀπὸ κέντρου
αἰὲν ἐπιφρίσσουσι καὶ ἔκτοθι λυομένοισι.
Ἰδνώθη δὲ τυπέντος ὅλον δέμας ἀμφ' ὀδύνῃσιν
ἑλκόμενον· γεῦσις δ' ὀλίγη, καὶ νεκρὸς ἔγωγε.
[601] Τῇδε γὰρ ὡμάρτησαν ἁμαρτάδες, ὡς ὅτ' ἀρίστῳ
αἰχμητῇ στρατὸς ἄλλος, ἐπὴν διὰ τεῖχος ἕλῃσιν.
Ἀσπίδος οὐ μέγα τύμμα, δίδωσι δέ γ' αὐτίκα πότμῳ
ὑπναλέῳ καὶ τερπνὸς ἀποπνείουσιν ὄλεθρος.
Τῷ, μή μοι ῥυπόωσαν ἔχειν φρένα μηδ' ἐπὶ τυτθοῖς.
Γαστὴρ κλεῖθρα φέρουσα, τάχ' ἂν κακότητα φύγῃσι.
Τὴν δ' ἄθυρον τρομέω, μή τις χοὸς ὕβρις ἐπέλθῃ.
Σώματι δαμναμένῳ, συνδάμναται οἶστρος ἀναιδής.
Οἶνος παρθενικῇσι χόλου πλέον ἐστὶν ὄνειδος,
θυμὸς δ' αὖ μανίης. Οἶμος δέ τε πάντα μόροιο.
Παρθένε, θρύπτεό μοι μηδ' ἐν ῥυπόωσι χιτῶσιν·
ἔστι καὶ εὐτελίης τι κακόν, ὀρόωντας ἰαίνειν.
[602] Μηδὲ παρειάων σκιρτήμασιν ἐχθρὸν ἐγείροις.
Αἴσχεϊ καγχάζοιεν, ὅσαις τέγος ἀκλήϊστον
χάρματι παλλομέναις. Σοὶ δ' ἵλαος ἦκα παρειὴ

λυέσθω, τὸ δ' ἔρευθος ὑπαντέλλοιτο, τάχιστα
κλέπτον ἐϋφροσύνην. Αἰδὼς δ' ὁρόωσιν ἔρευθος.

Φθέγγεσθαι μὲν ἔοικε Θεοῦ πέρι παῦρα γυναιξί.
Τόσσον, ὅσον Τριάδος σεπτὴν φύσιν ἴδμεναι οἷον,
τρισσὴν ἐν θεότητι, μίαν χάριν (οὐ γὰρ ἄμεινον
σιγᾶν εὐσεβίης καὶ ῥήματα), εἰσαΐειν δὲ
πλείονα καὶ τρομεραῖς ἄμφω φρεσὶν εὐαγέως τε
καὶ καθύπερθε φέρειν αἰδοῦς σκέπας. Οἱ δὲ μάχοιντο
[603] μύθοις ἀντιθέτοισι σοφοὶ σκεδάοντες ἀπίστους.
Μή σοί γ' ἁρπάζοιτο Θεὸς στυγερῇσι μερίμναις,
αἵ τε καὶ ὕψι θέοντα θοῶς ἐπὶ γαῖαν ἔηκαν,
μηδὲ νόος πλάζοιτο φερεύμενος ἔνθα καὶ ἔνθα
τέρματος, οἷά τε πῶλος ἀεθλοφόρος κ' ἀδάμαστος
τῆλε θέων, Χριστοῖο μέγα κλέος. Εἰ δέ σε πικρὸς
κλέψειεν Βελία, πλάγκτης νόος, ὅττι τάχιστα
καμπτόμενος, πρὸς νύσσαν ἴοις δρόμον ἰθὺν ἐπελθών.
Κερκίς σοί γε μέλοι καὶ εἴρια καὶ μελεδῶναι
θείοις ἐν λογίοις, σοφίη καὶ ᾄσματα θεῖα,
λεπταλέης φωνῆς ἔμφρων θρόος, οὐκ ἐπίδεικτος,
ἧς πλέον ἐν πραπίδεσσι, μικρὸν δ' ἐπὶ χείλεσι κείσθω.
Πολλάκι καὶ κωφοῖσι δι' οὔατος ἔσθορεν ἐχθρός.
[604] Μηδὲ σὺ συζυγίην τε καὶ ἄχθεα θηλυτεράων
θειοτέροισι πόθοισι φυγοῦσ', ὦ πάντα σαόφρων,
ἀλλοτρίους μεθέπειν θαλάμους καὶ ἔργα γάμοιο
ἀντὶ δὲ παρθενικῆς γε, γυνὴ ζυγίη καλέεσθαι.
Μηδὲ δόμοις ξείνουσι παρέζεο, μηδὲ τραπέζαις.
Μηδὲ μέση δμώων τε καὶ οἰκιδίων ὀρυμαγδῶν
στρωφᾶσθαι. Μὴ θῶπα φέρειν λόγον ἀντὶ κόροιο.
Μέτρα φιλοξενίης ἀσπάζεο· εἴ τις ἄριστος,
οἷγε προφρονέως ἐλαχὺν δόμον· εἴ τις ὁμίλου,
τηλόθεν εὐμενέοι. Σοὶ δὲ κλέος οἶκος ἐρυμνός.
Λώϊον ἀξενίη πουλυξείνοιο δόμοιο
παρθενικαῖς. Αἰδὼς γὰρ ἐνὶ πλεόνεσσιν ὀλεῖται
καὶ τοῖς παρθενίη κεν ἐφυβρίζοιτο φαεινή.
[605] Τῷ, μή μοι περάτων γαίης ἄπο πίστιν ἀγείρειν.
Αἴδεό μοι πολιὴν καὶ ἔσπερ ἤθεσι κεδνοῖς.

Πλεῖον γάρ τι φέρει πολιὴ νεότητος ἐχέφρων.
Μηδὲ μὲν εὐσεβέουσα περίδρομον ἔνθα καὶ ἔνθα,
πολλάκις οὐ κατὰ κόσμον, ἅμ' ἀνδράσι κουφοτέροισι
σὸν πόδα δινεύειν ἱεροὺς σπεύδοντ' ἐπὶ χώρους
καί περ τηλόθ' ἐόντας Ἐφέστιός ἐστιν ἅπασι
Χριστὸς ἄναξ πελάων τε καὶ ἐν κραδίῃ φιλέοντος.
Ἄζεό μοι πρώτιστα Θεόν, μετέπειθ' ἱερῆα
Χριστὸν ἐπιχθόνιον, ζωῆς σημάντορα σεῖο·
ᾧ πελάειν πτερόεσσα καὶ ᾧ σιγῶσ' ὑποείκειν,
[606] ᾧ γήθειν ἀνιοῦσα καὶ ᾧ ῥείουσ' ὑποείκειν,
ὥς κεν ὑποτρομέουσα, παλίσσυτος ὕψι φέρηαι
ἄλλοις τέθναθι πᾶσιν, ἐπεὶ τόδε λώϊόν ἐστι
παρθενικαῖς ἢ γυμνὸν ἔχειν βίον, ἀσκεπέα τε.
Αἰνῶ θηλυτέρων, τὰς ἄρσενες οὐδὲ ἴσασι
ζῶσι δ' ἑκὰς βιότοιο, Θεῷ δέ τε κρυπτὰ πέφανται.
Λίην εὐσεβέειν, λίην δέ τε μὴ βλεμεαίνειν.
Κύδεος ἱμείρουσα, τάχ' ἂν κλέος ἐσθλὸν ὀλέσσαις,
ἀνδράσι τὸ περίφαντον· ὄλοιτο δὲ θήλεος αὐχήν.
Ζηλούσθω μὲν ἄριστος, ὁ δὲ στυγέοιτο κάκιστος.
Τὸ φθονέειν ἀγαθοῖς ἶσον, στέργειν τε κακίστους.
Μήτε κακοὺς ὁρόωσα γαληνιόωντας, ὁδοῖο
[607] ἴσχεο, μήτ' ἀγαθοῖς φρένα δάπτεο καμπτομένοισι.
Πεσσοὶ ταῦτα βίοιο, τὰ δ' ὕστατα δέρκεο πάντα.
Χαίρειν εὐδιόωσα· τὰ δ' ἐστάμεν' οὐ σάφα οἶδας,
μή πού τις βροτολοιγὸς ἐπιπνεύσειεν ἀήτης.
Τοὔνεκεν ἢ τρομέειν ἢ προτρομέειν βιότοιο
πίπτοντος δὲ κακοῖο, τεὸν πόδα μᾶλλον ἐρείδειν,
εἰ δὲ καὶ εὐδρομέοντος, ἔτι πλέον. Εἰ γὰρ ἄριστοι
πίπτουσιν, ἀνόλιστον ἔχειν βίον, οὐ μάλ' ἐλαφρόν.
Ἄνθρακές εἰσι πόδεσσιν ἅπας βίος, οὐ μάλ' ἐλαφροί·
καὶ κρυπτῶν παγίδων αἰεὶ καθύπερθεν ὁδεύεις.

Δείδω μὴ βιότοιο θεμείλιον ἐν ψαμάθοισι
βαλλόμενος ὄμβρῳ, ποταμοῖς τ' ἀνέμοις τε κεδασθῶ,
ἢ σπόρος ὡς ἐπὶ γαῖαν ἰὼν ξηρὴν καὶ ἄκαρπον,
[608] ὦκα μὲν ἀντείλαιμι, τάχιστα δὲ αὖος ἔοιμι,
ἠελίοιο βολῇσι τυπεὶς καὶ πήμασι τυτθοῖς.

Μὴ δέ μοι ὑπνώοντι κακὸν σπόρον ἐγκαταμίξῃ
ζιζανίων ἀρότης τε κακῶν καὶ βάσκανος ἐχθρός.
Ἡνίκα δ' αἰθομέναις ἁγνῶν δεκὰς ἐν δαΐδεσσι
παρθένοι ἐγρήσσουσαι ἀκοιμήτοις φαέεσσι
νυμφίον ἱμερόεντα Θεὸν δοκέωσιν ἄνακτα.
Ὡς λαμπραὶ γανόωντι ὑπαντήσωσιν ἰόντι,
μή μ' ἐνὶ ταῖς κενεῇσι νόον καὶ ἄφροσι θείης,
ἤδη που Χριστοῖο παρεσσομένου μογεούσαις
μηδ' ὀλιγοδρανέον δαΐδων σέλας ὄμμασι λεύσσων
ὀψὲ φάους ζωῆς ὑγρὸν ποθέοιμι ἔλαιον.
Μὴ δέ με κληϊσθέντα γάμων ὤσαιτο θύρετρα,
[609] ἔνθα Λόγος καθαρῇσι, πόθου μεγάλοις ὑπὸ δεσμοῖς,
μιγνύμενος κραδιῇσι, σέλας καὶ κῦδος ὀπάζει.
Ἔστι γάμος, τὸν παιδὶ πατὴρ φίλος ἐσθλὸς ἀρίστῳ
δαίνυσι καγχαλόων. Τοῦ δ' ἀντιάσαιμι ἔγωγε.
Τοῦ δ' ἐγὼ ἀντιάσαιμι καὶ ὃς φίλος ἐστὶν ἔμοιγε.
Μίμνοι δ' ἔκτοθι κεῖνος, ὃ τις πρὸ γάμοιο τίθησιν
ἢ ἀγρὸν ἠὲ βοῶν ζεῦγος νέον ἠὲ δάμαρτα.
Μηδ' ἐνὶ δαιτυμόνεσσι γαμήλιον εἶδος ἔχουσιν,
εἵματ' ἔχων ῥυπόωντα, δεθεὶς χεῖράς τε πόδας τε
νυμφῶνός τε φίλων τε, γάμων τ' ἄπο τῆλε πέσοιμι.
Ἐκ δὲ γάμων παλίνορσος ἄναξ ἐμὸς εὖτ' ἂν ἐπέλθῃ,
ἐξαπίνης δοκέουσι καὶ οὐ δοκέουσιν ἐπιστάς,
εὕροι μ' ἐν δοκέουσι καὶ αἰνήσειε φόβοιο
[610] ὡς ἀγαθὸν θεράποντα καὶ ἤπιον ἀρχομένοισι
καὶ σίτοιο δοτῆρα, λόγου στερεοῖο, δίκαιον.
Παρθενίῃ μὲν τοῖα πατὴρ ὡς ἠπιόμητις
ἐκ θυμοῦ φιλέων ἐπιτέλλομαι. Ἀλλά, θύγατρες
καὶ παῖδες καὶ τέκνα, φίλου πατρὸς εἰσαΐοιτε,
εἴ πού τις καὶ ἔμοιγε Θεοῦ χάρις, ὥσπερ ἔολπα.
Μηδ' ὡς Ἡλεῖδαι πατρὸς ἀτίσητε ἐφετμήν,
μή, τέκνα, μὴ κείνοισιν ὁμοίϊον οἶτον ἕλησθε.
Τοῖς δ' ἄλλοις ὅδε μῦθος. Ἀπηλεγέως δ' ἀγορεύσω
ἶσον ἐπ' ἀμφοτέροισι λόγον καὶ σταθμὰ τιταίνων,
ἀζυγίῃ τε γάμῳ τε. Θεὸς δ' ἐπιμάρτυρος ἔστω.
Ὅσσον παρθενίη προφερεστέρη ἐστὶ γάμοιο,

τόσσον παρθενίης ἁγνὸς γάμος ἀμφιβίοιο.
Τοὔνεκεν ἢ καθαρὴν ἀσπάζεο πάμπαν, ἄριστε,
[611] παρθενίην, εἴ σοί γε μένος καὶ θυμὸς ὄρωρεν,
ἠὲ γάμον στέργειν τὸν ὁμοίϊον, ὡς ἐνέπουσι,
δεύτερον ἐκ πρώτοιο καλὸν πλόον. Ἀμφοτέρων δὲ
φεύγειν ἀζυγέος τε βίου, ζυγίου τε πρόσωπον,
μιγνύντας μέλιτί τε χολὴν καὶ βόρβορον οἴνῳ
καὶ Σολύμοις Σαμάρειαν ἀλιτροτάτην ἱεροῖσιν.
Οὐδὲ γὰρ ὥσπερ ὁδοῖο τιταινόμενον κατόπισθεν
ἂψ ἰέναι πόνος ἐστὶν ἐτώσιος, οὐδέ τι τάρβος,
ἠὲ βέλος πέμποντα μικρὸν προπάροιθε ποδοῖιν
ῥῖψαι, μηδ' ἐπὶ τέρμα καὶ ἐς σκοπὸν ἄκρον ἱκέσθαι·
οὐχ ὣς παρθενίην Χριστῷ βασιλῆι προθέντα
καὶ λογικὴν θυσίην, ἱερήϊον αἵματος ἐκτός,
εἰς γάμον ἂψ ἰέναι, θωὴ μόνον, ἀλλὰ μέγιστον
[612] πτῶμα πέλει, θανάτοιο πέλας, πρὸς δ' αἶσχος ἄληκτον,
τῷ ἴκελον, ὡς εἴ τις ἐπ' οὔρεος ἀκροτόμοιο,
ᾧ πλείστοισι μόγοις προσεβήσατο χρυσὸν ὀρύσσων,
ἢ θήρης μεθέπων γλυκερὸν πόνον, ἀπροτίοπτος
ἐξαπίνης ἐπὶ γαῖαν ὀλισθήσειε πόδεσσι.
Τίς δ' ἀΐων Σάπφειραν ἀτάσθαλον, Ἀνανίην τε,
κέρδεος οἳ σφετέροιο κακὸν μόρον ἠλλάξαντο,
οὐ τρομέει καὶ μικρὸν ὑποσχεσίης τι κολούειν;
Καὶ γλῶσσαν χρυσέην τις, ἐπεὶ νοσφίσατο λάθρῃ
ἀνδράσιν ἐν προτέροισι, παρεκνόον ἡγεμονῆος,
εἶμά τε χρῆμά τε βαιόν, ὅλῳ δηλήσατο λαῷ.
Τοῖος παρθενίης ὀπίσω δρόμος, ἠὲ χερείων,
[613] ὁσσάτιον προφέρει λάχος ἔμπνοον. Ὡς ἀπόλοιτο
συζυγίη, τὴν οὔτι γαμήλιος ἥρμοσε θεσμός,
ἀλλ' ὅστις ψυχὰς αἰεὶ προπάροιθεν ἰούσας
ἂψ ἐρύει, χθαμαλοῖσιν ὅπως πλεόνεσσιν ἀνάσσῃ,
πρῶτος ἐπ' οὐρανίοιο κλέους ἐπὶ γαῖαν ἐλυσθείς,
ἧς ὑπεροπλίῃσιν ἀτιμίης ζυγὸν ἕλκων
ἐνθάδε τοῦ περ ἀεὶ κέντρον πεφυλαγμένος εἶναι.

Ἤδη καὶ τοκέεσσιν ἐγὼ μυθήσομ' ἄριστα,
ὧν βίος ἐν χείρεσσι καὶ αἴσχεα καὶ κλέος ἐσθλὸν

παρθενικῶν, πηοῖς τε σαόφροσι καὶ μελεδώναις.
Οὐ θέμις, οὐδ' ἐπέοικε βιάζεσθαι μεγάλοιο
πλάσμα Θεοῦ. Πάντες γὰρ ἑνὸς γένος, ὅστις ἀνάσσων,
[614] ὅστις ἀνασσομένοις ἐναρίθμιος, ὅστις ἄνολβος,
ὅστις ἐρικτήμων, ὑψίθρονος, ἐς χθόνα νεύων,
ὃς πολιῇσι πέποιθε καὶ ὃς νεότητι γέγηθε.
Πάντες ἑνός, πάντεσσι πνοὴ μία, εἰς ἕνα πάντες
νεύομεν. Ὡς δὲ Θεὸς πᾶσι βροτὸς ἶσος ἐτύχθη
καὶ θάνε καὶ συνέγειρε καὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔδωκε.
Τῷ μή τις σάρκεσσι φέρων χάριν ἀφραδέεσσι,
παρθενικὴν ἀέκουσαν ἄγοι πρὸς λέκτρα καὶ εὐνὴν
δρασσομένην Χριστοῖο, πόθον βιόωσαν ἄριστον,
πούλυπον ἐκ θαλάμης πέτρην κοτύλησιν ἔχοντα,
ἠέ τιν' ὄρνιν ἀοιδὸν ἀπ' εὐτύκτοιο καλιῆς.
'Αλλ' εἰ μὲν φιλόχριστον ἔχεις κέαρ, ἤ σέ γε δεσμοῖς
θειοτέροις ἐνέδησε Θεός, κόσμου τ' ἀνάειρε,
[615] στήσεις προφρονέως Χριστῷ περικαλλέα νύμφην
ἢ κοῦρον, φιλότεκνος ὅπως πάρος Ἄννα Σαμουήλ,
σῶν καθαρῶν λαγόνων ἱερὸν γόνον, ἔμπνοον ἱρόν,
πάντων πρωτοτόκων ἱερώτερον, ἀσταχύων τε
καὶ βοτρύων, οὓς κεῖρεν ἀπάργματα γηπόνος ἐσθλός.
Εἰ δὲ σύ γε Χριστοῖο μέσος κόσμοιό τε βαίνεις,
ἶσον συζυγίῃ τε καὶ ἀζυγίῃ ζυγὸν ἕλκειν,
ἀμφοτέρων δ' ὅσα καλὰ καὶ ὅσσ' ἀντίξοα λέξας,
εὖ καὶ ἐπισταμένως καὶ τέρματα δισσὰ χαράξας,
ἕσπεο τῇ κεν ἴοι θερμὸς πόθος ἠδ' ἐπάρηγε,
τῇ μὲν δουλοσύνῃ, τῇ δ' οὐρανίοισι πόθοισιν.
Ἥτις δ' ὡριός ἐστι γάμῳ καὶ σώφρονι βουλῇ
[616] (καὶ δεσμὸς ἀλόχῳ μὲν ἀνήρ, τοκέες δὲ θυγατρί,
Χριστοῦ δ' ἀμφοτέροισι φόβος, φίλτρον δ' ἀγάμοισι).
Μήτε λιλαιομένην ἀνδρὸς ἀποέργαθε κούρην
μήτε Θεῷ πελάουσαν ἐς ἀνέρος οἶκον ἐπείγειν,
ἄχρι καὶ ἀτρεκίης, πειρᾶν γε μὲν οὔ τι μεγαίρω.
Εἰ δέ γε συζυγίῃ μὲν ὅλην φρένα χεῖρα τε δοίης
καὶ στήσαις θαλάμους τε χοροιτυπίας τε πότους τε
καγχαλόων καὶ γῆρας ἀποξύσειε μενοινή,

παρθενικὴ δ' ἀπὸ σεῖο φυγὰς πρὸς Χριστὸν ἀνέλθοι,
ὥς τε Δίκη τοπάροιθε, βοὸς κταμένου ἀροτῆρος,
δείδια μὴ κοτέῃσι Θεὸς ψήφοις ἀνίσοισι
τῷ ὑποδάμναθ' ἅπασα χοὸς φύσις, ὡς πυρὶ κηρὸς
[617] πινόμενος. Τάρβος δὲ Θεοῦ καὶ σάρκ' ἐπέδησεν.
Ἔστι καὶ οὐρανίοισιν ὁμοίϊος ἐνθάδε λάτρις·
ἔστι καὶ ἐν θνητοῖσι νόος θεότητι πελάζων.
Ἤλιτε δ' ὅστις ἔμιξε φύσιν σάρκεσσιν ἄσαρκον,
ἀγγελικῶν τε πόθων κρατεροὺς ἀνέηκε Γίγαντας
καὶ γαῖαν ἐκάθηρεν ἁμαρτάσιν οὐρανιώνων.
Ἑλλήνων τάδε παισίν, ἐπεὶ παθέεσσιν ἐκεῖνοι
ἄλκαρ, ἐμητίσαντο θεοὺς στήσασθαι ἀλιτρούς,
κλέπτας, ἀνδρογύνους, μοιχούς, ἀλιτήμονας ἀνδρῶν,
ἀνδροφόνους, τεκέων δηλήμονας, ἠδὲ τοκήων.
Οὐκ οἶον, παθέων δὲ καὶ αὐτῶν ἱρὰ τέλεσσαν.
Ἄθρει δὴ πρώτιστον ὅσ' ἔπλετο μαργοσύνῃσι,
[618] ταῦρος, κύκνος, ὄφις, χρυσός, πόσις, ὄρνις, ἅπαντα
ὅσσα μιν ὠκὺς ἄνωξεν ἔρως κοῦρός τ' ἀλαπαδνός.
Κεῖνοι παρθενίην μὲν ἀτιμάζοιεν ἐραννήν,
σαρκοπέδην. Κείνοισιν ἀπιστοτάτη χοὸς αἴγλη,
οἵ σφισι μετρείουσιν ἀτασθαλίῃσιν ἅπαντας.
Οὐ καθαρῆς γλήνης δὲ κατηφέα τείρεα λεύσσειν·
καὶ χθὼν ἔμπεδός ἐστιν, ἰλιγγιόωσι δ' ἄπιστος.
Ἡμῖν δ' οὐ θέμις ἐστὶν ἐλεγχείην καταχεύειν
παρθενίης. Τί δ' ἄπιστον ἔρον Χριστοῦ βασιλῆος
εὐνάζειν βροτέους τε πόθους καὶ σαρκὸς ἐρωάς,
ὡς πάρος αἱματόεντα ῥόον σχέθεν αἱμοροούσης
[619] ἁψαμένης· κλέφθη γὰρ ἑκὼν Θεός, ἡ δὲ ῥεέθρων
αὐαλέη πηγὴ τῆμος θάλεν, εὖτ' ἐμαράνθη.
Ἠὲ πυρὸς ξιφέων τε καὶ ὕδατος, ἀργαλέων τε
θηρῶν, δαπτομένων πικροῖς μελέων κεράεσσι.
Θυμὸς Χριστιανοῖσιν ὑπέρτερος, εὖτε διώκτης
καιρὸς ἐπισπέρχῃσι Θεοῦ πέρι δῆριν ἐγείρων.
Οὐκ ἄϋπνος κείνοισι βίος καὶ ἀνέστιος αἰών;
εὐχαί τε στοναχαί τε ἀκαμπέες; οὐ δακρύοισι
τήκοντ'; οὐ νυχίῃσι καὶ ἠματίῃσιν ἀοιδαῖς,

ἔνθεν ἀναθρώσκουσι βίον καὶ σάρκα λιπόντες;
οὐκ ὀλίγοις σπινθῆρσι πνοὴ κατερύκετ' ἐδωδῆς·
οὐ σήραγγας ἔχουσι δόμους καὶ δέμνια πέτρην,
ἢ δ' ἁπαλὰς ποίας τε καὶ αὐαλέους κλαδεῶνας;
[620] οὐ θηρσὶ ναίουσιν ὁμέστιοι ὠμοβόροισιν,
ὥς κεν ὑπεκκακότητα χοὸς καὶ δεσμὰ φύγωσιν;
Ὡς δ' ὄρνιν φοίνικα φάτις θνήσκοντα νεάζειν
ἐν πυρὶ τικτόμενον, πολλῶν ἐτέων μετὰ κύκλα,
γηραλέης κονίης ξεῖνον γόνον αὐτογένεθλον,
ὥς οἵ γε θνήσκοντες ἀείζωοι τελέθουσι,
δαιόμενοι πυρόεντι πόθῳ Χριστοῦ βασιλῆος.
Ἐν δ' ὀλιγοδρανίῃ κεῖται σθένος εὐσεβέεσσι.
Ταῦτα τίς εἰσορόων, οὐ σπένδεται ἠϊθέοισι
γηθόσυνος σάρκεσσιν, ἐπεὶ ζέσεν οἶστρος ἀρείων;
Ὦ φύσι παμμήτειρα, σὰ δ', οὐκ ἐμὰ θαύματα λέξω,
ὅσσα καὶ ἐν χέρσοισι καὶ ἐν πελάγεσσιν ἔθηκας.
Πυνθάνομ' ὡς πτερόεσσα τρυγών, τρυγόνος φιλίοιο
χηρωθεῖσ', ὁμόλεκτρον ἑὸν ποθέουσα σαόφρων.
[621] Οὐ δέχεται πόσιν ἄλλον ἑῆς καθύπερθε καλιῆς.
Ὄρνι σοφή! Μερόπεσσι δ' ἁγνὸς βίος, ὅσσον ἀρείων!
Οὐδὲ μὲν οὐ λακέρυζα μελάγχροος, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ
ζώει κουριδίοιο πόθου τμηθεῖσα κορώνη,
πάντα πόσιν στυγέουσα, ἐπὴν φίλον εὖνιν ὀλέσσῃ.
Ἰχθύσι δ' εἰναλίοισι νόμος, παύροις μὲν ἄθεσμος,
ἀμφὶ γάμους, πολλοῖς δὲ σαοφροσύνης τε μέμηλε
καὶ θαλάμων ἀλόχων τε. Δίκη δέ τε κἀνθάδ' ἀνάσσει.
Ἄλλοι δ' οὐ πλεόνεσσιν ἑνὸς μογέουσι τόκοιο,
ἄλλοι δ' εἰαρινῇ μούνῃ φιλότητι γάνυνται
καὶ πλέονες. Μέτρον δὲ φύσις ἐπέθηκε πόθοισι.
Καιρὸς δ' αὖ φιλότητος ἐνηέος ἐστὶν ἅπασιν,
ἠερίοις ἁλίοις τε καὶ ὅσσ' ἐπὶ γαῖαν ὁδεύει.
[622] Οὐδ' ἐκτὸς προχέουσιν ὅρου πόθον, ἀλλὰ δέονται
ὥρια μαργαίνοντες, ἐπὴν σφεας εἶαρ ἐγείρῃ.
Καί ῥ' οἱ μὲν μιγάδεσσιν ἐπαΐσσουσι γάμοισι,
τοῖς δ' ἄλοχοί τε μέλουσι φίλαι καὶ θεσμὸς ἔρωτος.
Οἰοτόκος δ' ἄλλοισιν ἐπάρκιος ἔπλετο μίξις,

ὥς τινες, οἳ ζώων τε γόνους καὶ πάντ' ἐφράσαντο.
Εἰ δὲ καὶ ἀφραδέεσσι σαοφροσύνης τι μέμηλε,
πλάσμα Θεοῦ, σὺ δὲ σαρκὸς ὅλον νόμον οὔτι πεδήσεις,
ἣν ἐθέλῃς; Εἰκτὸς δὲ λόγῳ βροτός, ὡς πυρὶ χαλκός.
Εἰ δ' οὐ σαρκὸς ἄνασσα λόγου φύσις, ὥς μ' ἐθέωσεν.
Εἰκών, τί πλέον ἡμῖν ὁμοίϊα, κινυμένοισιν;
Εἴ τοι καὶ πλεόνων φύσις ἄσχετος, ἀλλὰ τόδ' ἴσμεν,
πολλάκι καὶ ξυνῆς φύσιος κρατέουσαν ἐφετμήν.
[623] Καὶ γὰρ ἐμοὶ δέμας ἐστὶν ὁμοίιον· ἀλλά μ' ἔδησε
σταυρὸς ἑλών, ᾧ σάρκα φέρων προσέδησα βαρεῖαν.
Χριστῷ συνθανέειν γὰρ ἐέλδομαι, ὡς συναερθῶ,
πάντα φέρων Χριστοῖο, λόγον, δέμας, ἧλον, ἔγερσιν.
Ἄλλοις δ' αὐτομάτη σαρκὸς δέσις, οὐχ ὑπ' ἔρωτος
θειοτέρου, τὴν οὔτι σαοφροσύνην καλέουσιν.
Ἔμπαγε μὴν γέρας ἐστὶ θεόσδοτον, ὕβριος ἐκτὸς
ζώειν, εὐδιόωντά τ' ἔχειν νέον, ἠδ' ἀτίνακτον.
Ἄλλος δ' αὖ μέθυ λαρὸν ἀπήχθετο, ἄλλος ἐδωδήν,
τὴν ἄλλοι φιλέουσιν, ἀπέστυγεν· ἄλλος ἀϋτμήν.
Ἄλλοι δ' αὖ μερόπεσσιν ἀπεχθέα θυμὸν ἔχοντες,
ἐσχατιὰς ναίουσι, βροτῶν δ' ἄπο τῆλε θέουσι
προφρονέως. Σὺ δ' ἄπιστον ἔχεις νόον ἀζυγέεσσιν.
[624] Οὐ μὲν ἄπιστον ἔγωγε ὀΐομαι. Ἀλλ' ἐπὶ τάρβος
φεύγεις, συζυγίης δὲ κακῶν ἐπελήσαο τῆμος.
Οὐδὲ πυρὸς μαλεροῖο διατρέχει, ἠΰτε γαίης,
σκαίρουσα χθαμαλοῖσι ποσὶν τυτθὴ σαλαμάνδρη;
Ἰχθὺς δ' ἔμπυρός ἐστι, καὶ οὐ πυρὶ δάμνατ' ἀπίστῳ
ἔμπυρος· αἰθόμενος δέ, μέσης διαλάμπεται ἅλμης.
Οὐδὲ λίθος μάγνησσα σιδήρεον ὅλμον ἀνέλκει;
οὐδ' ἀδάμας ἀδάμαστος; Ὁ δ' οὐ σέλας ἧκε σιδήρῳ
θεινόμενος, ἄλλος δὲ σελάσσεται ὕδατι βαιῷ.
Ὕδατι μὲν σέλας ἧκεν, ἀπηυγάσθη δ' ἄρ' ἐλαίῳ.
Ὅσσα τε δ' αὖ καὶ τῶνδε παροίτερα θαύματ' ἔασι,
τίς κεν ἀριθμήσειεν; Ἐπεὶ πάρα πόλλ' ἀγορεύειν.
Παίζει γὰρ λόγος αἰπὺς ἐν εἴδεσι παντοδαποῖσι
[625] κιρνάς, ὡς ἐθέλει, κόσμον ὅλον ἔνθα καὶ ἔνθα.
Παῦρα δ' ἀπὸ πλεόνων μυθήσομαι, ὧν τὰ μὲν αὐτὸς

ἔδρακον, ὧν δὲ βίβλοι, ὧν δ' οὔατα πίστιν ἔδωκαν.
Οὐχ εἷς μὲν ποταμοῖσι κάτω ῥόος ἐστὶν ἅπασιν;
εἷς δὲ νόμος πελάγεσσιν ἐπ' ἠϊόνεσσι δεδέσθαι;
εἷς δὲ πυρὸς φλογόεντος ἄνω δρόμος ἅλμασι πυκνοῖς;
'Αλλ' ἔμπης ποταμὸς πικρὴν διανήχεται ἅλμην
καὶ ποταμός περ ἐών, οὐδ' ὕδατι μίσγεται ὕδωρ.
Ναῦται δ' ἐκ πελάγους γλυκερὸν ποτὸν ὑδρεύονται,
νῆα ῥόῳ πελάοντες ἐπειγομένῳ ποτὶ γαῖαν.
Εὐβοίης δ' ἄρ' ὄπωπα θρασὺν πόρον, οὐδ' ἐπίφραστον
πορθμόν, ἁλὸς κληῗδα, παλισσύτοισι ῥεέθροις
[626] μαινόμενον. Πόντος δὲ ῥέει καὶ ῥεῖθρον ἄνεισιν.
'Ωκεανὸς δ' οὐχ ἕλκετ' ἀπὸ χθονός, εἶτ' ἐπὶ χέρσον
ἔρχετ' ἐπειγομένοισι μεταΐσσων ῥοθίοισι;
Καὶ πεδίον καὶ πόντος ἐπ' ἠϊόσι Κιμμερίοισιν;
Ἄλλος δ' αὖ ῥόος εἶσι πυρὸς φλογός, εἰ ἐτεόν γε,
αἰτναίων σκοπέλων ἀπερεύγεται ὁλκὸς ἄπιστος,
πῦρ ποταμός. Τὰ δ' ἄμικτα μίγη, Χριστοῖο θέλοντος.
Οἶδα καὶ ἐν βαιοῖσιν ὁμοίϊα θαύματ' ἀεῖσαι.
Ἔστι τις ἐν καρποῖσι κερασβόλος, ὡς ἐνέπουσιν,
ὃς μοῦνος, τῶν ὅσσα φύει ζείδωρος ἄρουρα,
ἐσκληκὸς καὶ ἄτεγκτον ἔχων δέμας, οὔτ' ἐνὶ γαίῃ
λύεται, οὔτ' ὄμβροισι πιαίνεται, ἀλλὰ πέπηγεν
αὐαλέος, κεράων στερεώτερος ἤματα πάντα.
[627] Οὗ τὸ κέρας βέβληκε βοὸς κέρας, εὖτ' ἀροτῆρος
δεξιτερὴ προχέῃσιν ἑὴν ἐς καρπὸν ἄρουραν,
ἔνθεν ὅγ' ἐκ κεράων καὶ οὔνομα καὶ φύσιν ἔσχεν,
εἴ τέ τιν' ἄλλον ἴσασι σοφοὶ λόγον· οὐ γὰρ ἔγωγε.

Ταῦτα φύσις. Σὺ δ' ἄκουε καὶ ὅσσ' ἐβιήσατο τέχνη.
Ψῆρες μὲν λαλέουσιν ὁμοίϊον ἀνθρώποισι,
φωνῆς ἀλλοτρίης ζηλήμονες, ἣν ἐδίδαξεν
εἴδωλον ξεστοῖο κατ' εἰσόπτροιο φαανθὲν
ψηρός, κρυπταδίην τε ἱεὶς ὄπα κερδαλέος φώς.
Καὶ κόρακες κλέπτουσιν ὁμῶς ὄπα. Ὡς δ' ἐρατόχρως
ψιττακὸς ἀγκυλόχειλος ἔσω πλεκτοῖο δόμοιο,
ἀνδρόμεον φώνησε καὶ ἥπαφεν ἀνδρὸς ἀκουήν.
Ἵπποισιν δὲ κάλωες ἀπήοροι, ὧν καθύπερθεν

βαίνουσιν. Στυγερὴ δὲ δι᾽ ἠέρος ἄρκτος ὁδεύει,
[628] ἐν δὲ δίκης θώκοισι, δικασπόλος ὥς τις ἐχέφρων,
ἑζομένη, νώμησε δίκης ἰθεῖα τάλαντα,
ὡς δοκέει, παλάμησι , νόον δὲ ψεύσατο καὶ θήρ.
Καὶ βροτὸς ἐξεδίδαξεν, ἃ μὴ φύσις. Ὥς δὲ λέοντος
εἶδον ὑπὲρ νώτοιο λεοντοκόμον βριαροῖο
ἑζόμενον, θηρὸς δὲ μένος ὑπεδάμνατο χειρί,
καί ῥ᾽ ὁ μὲν ἡνιόχευεν, ὁ δ᾽ ἤγετο βρυχαλέος θήρ,
ῥίψας λοίγιον ἆσθμα καὶ ὃν σαίνεσκεν ἄνακτα.
Ὣς δὲ καὶ ἀργιόδοντα βαρύν, μεγακήτεα θῆρα,
Ἰνδὸς ἄγει καθύπερθε πάϊς ὀλίγῳ ὑπὸ κέντρῳ,
νωμῶν οἷά τε νῆα δέμας κρατεροῦ ἐλέφαντος.
Τολμήεις, ὃς πρῶτος ἐμήσατο θῆρα δαμάσσαι
καὶ ζυγὸν αὐχένι θῆκε καὶ ἤγαγεν ἅρμα πέλωρον.
Ἀλλὰ σὺ καὶ θήρεσσι νέμεις πλέον ἢ μερόπεσσιν,
[629] εἰ θηρῶν μὲν ἔκαμψε βίη φύσιν, οἳ δ᾽ ἀδίδακτοι
εἰσὶ καλοῦ, καὶ μῦθον ἐπίρροθον ἐγγὺς ἔχοντες.
Ἄγριε, πῶς ῥα σὺ τόσσον ἐφυβρίζεις μεγάλοιο
πλάσμα Θεοῦ; τίς τόσσον ἑὴν ἤχθηρε γενέθλην;
Ἀλλ᾽ οὐ τοῖος ἔμοιγε νόος καθαρὰ φρονέοντι·
ἀλλ᾽ οἶδ᾽ οὐρανίους τε νοήματα καὶ δέμας ἁγνοὺς
ἄνδρας θηλυτέρας τε. Τὸ γὰρ πλέον ἐν μελέεσσι·
ξυναὶ δ᾽ ἀμφοτέροις ἀρεταί, ξυνὴ δὲ κέλευθος
ἐς βίον αἰπήεντα. Τὸ δὲ πλέον ἱεμένοιο.
Πηοῖσι μὲν ταῦτ᾽ ἐπιτέλλομαι οὐρανοφοιτῶν.
Παρθενίη, σὺ δέ μοι περικήδεο, ὥς κεν ἐρυμνὴ
πάντοθεν, εὖ βεβαυῖα, Θεῷ καὶ ἄρτιος εἴης,
μάργαρος ἐν λάεσσιν, ἑωσφόρος ἐν φαέεσσιν,
[630] ἐν πτηνοῖσι πέλεια, ἐν ἄλσεσιν ἔρνος ἐλαίης
καὶ κρίνον ἐν πεδίοισι καὶ ἐν πελάγευσι γαλήνη.
Παρθένε, κόσμον ἅπαντα καὶ ὁππόσα τερπνὰ βίοιο
ὠσαμένη, Χριστοῦ πέλας ἵστασο λαμπετόωντος
καὶ χερὶ χειρὸς ἑλοῦσα, τεῆς ἄγε παστάδος εἴσω,
τερπνῆς, ἡδυπνόοιο, θυώδεος· ὥς κεν μύροισι
μίξαις οὐρανίοισι μύρον τεόν, ἔνθα χυθεῖσιν
ἀφράστοισι πόθοισι πόθους καὶ κάλλεϊ κάλλος,

κρυπτὸν κρυπταδίῳ καὶ αἰγλήεντι φαεινόν,
Χριστὸν ἔχοις μορφῆς ἐρικυδέος ἐσθλὸν ἐραστήν,
Χριστὸν ἐεδνωτήν. Χριστὸς δ' ἀνέῳξε καλύπτρην
[631] καὶ θάμβησεν ἰδὼν κεδνὴν περικαλλέα νύμφην,
ἐσθλήν, μαργαρίεσσαν, ἐΰθρονον, ὑψικάρηνον
καί σε καλήν περ ἐοῦσαν, ἔτι χαρίεσσαν ἔθηκε.
Χριστὸς καγχαλόωσαν ἑὰ πρὸς δώματ' ἀνάξει
καὶ θήσει σοι δαῖτα γαμήλιον ἐν μεγάλοισιν
ἀχράντοισι χοροῖσι, καὶ οὐρανίῃσιν ἀοιδαῖς
καὶ στέψει χαρίτεσσιν ἀειθαλέεσσι κάρηνον
καὶ στήσει κρητῆρα μεθύσματος ἡδυπνόοιο
καὶ δείξει σοφίης μυστήρια, τῆς ἐν ἐσόπτρῳ
εἰκόνας ἐνθάδ' ὁρῶμεν, ἐτήτυμα φῶτα νόοιο
γυμνοτέρου. Σάρκες γὰρ ὑποείξουσι παχεῖαι
Πνεύματι, ἠέριαι δέ, βίον δέξονται ἀγήρω.
'Αλλά, φίλοι, μέλπωμεν, ὅσοις πόθος ἁγνὸς ἄνακτος·
ἠίθεοι κοῦραί τε, Θεοῦ γάμον οὐρανίωνος,
λαμπάδας ἁψάμεναι, θείου μιμήματα φωτός,
[632] ἀσβέστους, νοεράς τε, ἀεὶ πλέον ἐν καθαρῇσι
πρήξεσιν ἠδὲ λόγοισι ῥιπιζομένας μεγάλοισιν
ἄχρι καὶ οὐρανίοιο. Σὺ δ' ἵλαος ἄμμιν ἐπέλθοις,
ἵλαος, ἵλαος ἄμμιν, ἁγνὴ Τριάς, εἰς ἓν ἰοῦσα
ἐξ ἑνός, ὀφθαλμοῖσιν ὑπαυγάζουσα φαεινοῖς
σήμερον, ὑστάτιον δὲ φαάντερον, οἷσιν ἔλαμψας
εἷς Θεὸς ἐκ Γενέταο δι' Υἱέος ἐς μέγα Πνεῦμα,
ἱσταμένης θεότητος ἐνὶ τελέοισι τελείης.

Γ'. ΠΡΟΣ ΠΑΡΘΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΙΝΕΤΙΚΟΣ

Ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ τὸν Συρακούσιον μιμεῖται· οὗτος γὰρ μόνος ποιητῶν ῥυθμοῖς τε καὶ κώλοις ἐχρήσατο, ποιητικῆς ἀναλογίας καταφρονήσας.

Παρθένε νύμφη Χριστοῦ, δόξαζέ σου τὸν νυμφίον
[633] ἀεί. Κάθαρε σαυτὴν ἐν λόγῳ καὶ σοφίᾳ,
ἵνα λαμπρὰ τῷ λαμπρῷ πάντα ζήσῃς τὸν αἰῶνα·
κρείσσων γὰρ αὕτη πολὺ τῆς φθαρτῆς συζυγίας.

Ἐν σώματι τὰς νοερὰς δυνάμεις ἐμιμήσω
ἀγγελικὴν ἐπὶ γῆς μετῆλθες πολιτείαν.
Δεσμὸς ἐνταῦθα καὶ λύσις καὶ σώματ' ἐκ σωμάτων·
ἄνω δ' ἑκάστη μονὰς οὔποτε λυομένη·
οἱ πρῶτοι φέρουσ' ἀκτῖνα τῆς καθαρᾶς Τριάδος,
πνεύματα καὶ πῦρ, λειτουργοὶ τῶν Θεοῦ προσταγμάτων.
Ὕλη δὲ μίξιν ἐξεῦρεν, ἀεὶ ῥέουσα φύσις,
ᾗ μέτρον ὥρισε Θεός, γάμον νομοθετήσας.
[634] Σὺ δ' ἔργον ὕλης φυγοῦσα, τοῖς ἄνω συνηρμόσθης
ὡς νοῦς ἁρμόζεται νοῒ τὴν θείαν ἁρμονίαν,
καὶ σαρκὶ πολεμοῦσα βοηθεῖς τῇ εἰκόνι.
Πνοὴ γὰρ ἔφυς Θεοῦ, τῷ χείρονι συνδεθεῖσα,
ἵνα ἐκ πάλης καὶ νίκης τὸ στέφος ἀπολάβῃς,
ἄνω θεῖσα καὶ τὸν χοῦν καλῶς ὑποταγέντα.

Αἰνείσθω σοι καὶ γάμος, πρὸ γάμου δ' ἀφθορία·
γάμος συγγνώμη πάθους, ἁγνεία δὲ λαμπρότης·
γάμος πατὴρ ἁγίων, ἁγνεία δὲ λατρεία.
Ταύτην καὶ τότε καιροῖς ἐτίμων τοῖς εὐθέτοις,
Ἀδὰμ ἐν παραδείσῳ, Μωσῆς ἐν ὄρει Σινᾶ,
λειτουργῶν ὁ Ζαχαρίας, ὁ πατὴρ τοῦ Προδρόμου.
[635] Γάμος καὶ παρθενίας ῥίζα τῆς Θεῷ φίλης,
ἀλλ' ἔστιν ὁμῶς σαρκὸς καὶ βράσματος δουλεία.
Ὅτ' ἦν νόμος καὶ σκιαὶ καὶ πρόσκαιροι λατρεῖαι,
τότ' εἶχε πρῶτα καὶ γάμος, ὡς ἔτι νηπιώδης·
ὅτε δ' ὑπεξῆλθε τὸ γράμμα, τὸ πνεῦμ' ἀντεισήχθη
καὶ Χριστὸς ἔπαθε σαρκί, προελθὼν ἐκ Παρθένου,
τότ' ἐξέλαμψεν ἁγνεία συντέμνουσα τὸν κόσμον,
ὃν ἐκεῖ δεῖ μεταβῆναι Χριστῷ συνανελθόντι.

Καλῶς ὁδεύεις, παρθένε, εἰς ὄρος, ἄνω σώζου·
μὴ πρὸς Σόδομ' ἀποβλέψῃς, μὴ στήλη παγῇς ἁλός.
Μηδὲ λίαν σε σαρκὸς ἡ φύσις ἐμφοβείτω·
μηδὲ θαρρήσῃς ἄγαν, ὥστε πότ' ἐκπλανηθῆναι.
Σπινθὴρ ἀνάπτει καλάμην· σβέννυσι δ' ὕδωρ φλόγα.
[636] Ἔχεις φάρμακα πολλὰ τῆς σεμνῆς παρθενείας·
Θεοῦ σε φόβος πηγνύτω, νηστεία σε κενούτω,
ἀγρυπνία, προσευχαί, δάκρυα, χαμευνία,

ἔρως ὅλος πρὸς Θεόν, γνησίως τεταμένος,
πάντα κοιμίζων πόθον ἀλλότριον τῶν ἄνω.
Ὁ πεσὼν ἐγειρέσθω· ὁ ναυαγῶν ἐλεείσθω.
Σὺ δὲ εὐπλόει, τὸ ἱστίον πετάσασα τῆς ἐλπίδος
οὐ τῶν κάτω τὸ πίπτειν, τῶν δ' ἄνω φερομένων
ὀλίγοι πτερορρυοῦσιν, οἱ πλείους δ' εὐδρομοῦσιν.
Ἔπεσεν Ἑωσφόρος, ἀλλ' οὐρανὸς ἀγγέλων.
Ἰούδας ἦν προδότης, οἱ δ' ἕνδεκα λαμπτῆρες.
Μόνον ὅλην σεαυτὴν ἁγνὴν τήρει, παρθένε.
Μή πως ῥυπώσῃς Χριστοῦ τὸν ἄσπιλον χιτῶνα.
Ὄμμα σου σωφρονείτω, γλῶσσα παρθενευέτω,
[637] μὴ νοῦς πορνεύῃ, μὴ γέλως, μὴ ποῦς ἄτακτα βαίνων.
Τὴν πιναρὰν στολήν σου καὶ τὴν αὐχμηρὰν κόμην,
μᾶλλον αἰδοῦμαι μαργάρων καὶ τῆς σηρῶν εὐκοσμίας.
Καλὸν ἄνθος ἡ αἰδὼς καὶ μέγας κόσμος ὠχρότης,
καὶ πλέγμα καλόν, πάσαις ἀρεταῖς στεφανοῦσθαι.
Ἄλλη χρώμασιν εἰκόνα τὴν Θεοῦ νοθευέτω,
πίναξ ἔμψυχος, σιγῶν κατήγορος τῶν ἔνδον·
σὺ δ' ἧς ἔχεις εὐμορφίας νεκρούσθω σοι τὸ πλεῖστον·
κάλλει δὲ λάμπε ψυχῆς ἐκ Θεοῦ κοσμουμένη.
Ὄψιν δ' ἀρρένων φεῦγε, εἰ θέμις, καὶ σωφρόνων,
μή που πλήξῃς ἢ πληγῇς ἐκ μώμου τοῦ Βελία.
Ὄμματ' ὄμμασι μὴ δουλοῦ, μὴ δ' ἕλκε λόγον λόγῳ,
μὴ παρειὰ παρειαῖς διδότω παρρησίαν.
[638] Μηδέν σοι καὶ τῇ γεύσει ξύλου τοῦ κατακρίτου,
μή σε ξύλου τῆς ζωῆς ὁ ὄφις ἔξω βάλῃ.
Καὶ τοῦτο πείθου σύ, παρθένε, μὴ συνοίκει προστάτῃ·
Χριστὸν ἔχουσα νυμφίον, ζηλοῖ σου τὴν ἁγνείαν,
τί μοι, σάρκας φυγοῦσα, πρὸς σάρκας ἐπιστρέφεις,
οὐ πάντες ἄνδρες τὴν σὴν ἁπλότητα χωροῦσιν.
Ὡς ῥόδον ἐν ἀκάνθαις, οὕτως ἐν πολλοῖς στρέφῃ
καὶ ἐπάνω πονηρῶν παγίδων διαβαίνεις.
Ὁ μὲν ἐγείρει παστάδας, ἡ δ' ἐκκομίζει νυμφίον,
ἄλλος γίνεται πατήρ, ἄλλος δ' ἄπαις ἀθρόως.
Ὅσον κακὸν ὠδῖνες, ἀτέλεστοι πολλάκις;
Ὅσον δὲ ζῆλος συζύγου, κλαπῆναί που φιλίαν;

[639] Ἐκθρέψαι δὲ καὶ παιδεῦσαι, ἔπειτ' ἀτιμασθῆναι,
Καὶ πικρὰς ἀπολαύειν τῶν πόνων ἀντιδόσεις;
Σοὶ δὲ μέριμνα μία, πρὸς Θεὸν ἀεὶ βλέπειν.
Ἡ χρεία δ' ἔστω ὀλίγη μάζα καὶ μικρὰ σκέπη,
ἀφ' ἧς πεῖραν καὶ Χριστῷ προσήγαγεν ὁ πειράζων,
λίθους αἰτῶν εἰς ἄρτους πεινῶντα μετατρέψαι·
ὧν μή ποθ' εἵνεκα μηδέ τι τῶν αἰσχρῶν ὑπομένῃς.
Οὐ χείρων εἶ πετεινῶν σχεδίως τρεφομένων.
Οὐκ ἐκλείψει σοι καμψάκης ἐλαίου πιστευούσῃ.
Κόραξ ἐκθρέψει καθάπερ Ἠλίαν ἐν ἐρήμῳ.
Ὁρᾷς Θέκλαν ἐκ πυρὸς καὶ θηρίων φυγοῦσαν,
Παῦλον τὸν μέγαν πεινῶντα καὶ ῥιγοῦντα προθύμως,
ἵνα σὺ μάθῃς, παρθένε, πρὸς Θεὸν μόνον βλέπειν,
ὃς ἐν ἐρήμῳ τρέφειν οἶδε καὶ μυριάδας.
[640] Μαραίνεται τὸ κάλλος, ἡ δόξα παρατρέχει,
ὁ πλοῦτος ἄπιστον ῥεῦμα, τὸ δύνασθαι δ' ὀλίγων·
σὺ δὲ τοῦ πλάνου κόσμου τὰς στροφὰς ἐκφυγοῦσα,
εἴσελθε εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων γελῶσα
καὶ σὺν ἀγγέλοις χορεύσεις τὴν ἄπαυστον χορείαν,
κρείσσονα τόπον λαχοῦσα υἱῶν καὶ θυγατέρων.
Ἀλλ', ὦ παρθένοι, Χριστὸν μένοιτε γρηγοροῦσαι
καὶ φαιδραῖς τὸν νυμφίον δέξασθε ταῖς λαμπάσιν,
ἵνα συνελθοῦσαι τὸ κάλλος τοῦ νυμφίου
ἴδητε καὶ μιγῆτε τοῖς ἄνω μυστηρίοις.

Δ'. ΕΙΣ ΠΑΡΘΕΝΟΝ

Ἄγνευε πᾶσι, παρθένε, καὶ τοῖς ὄμμασι
πάντων μάλιστα· μηδέ τιν' εἰσοικίσῃ
[641] ἀνδρῶν βοηθόν, μηδὲ τὸν σοφώτατον.
Σὺ μὲν γὰρ ἁγνή, τὸν φθόνον δ' ἐγὼ λίαν
δέδοικα, μή σε κεντρίσας δυσφημίᾳ,
λύσῃ τὸν ἁγνὸν ζῆλον οὗ στέργεις βίου.
Ὄλοιό μοι πᾶς ὅστις ἁγνείαν σέβων,
τὴν τῶν ἀσάρκων ἀγγέλων παραστάτιν
σύνοικον αἱρῇ παρθένον. Τί δεῖ πυρός;

κρείσσων πυρὸς σύ; πῶς δὲ τὸν καπνὸν φύγοις,
σαυτὸν μελαίνων τῇ κενῇ γλωσσαλγίᾳ;
Ἐντεῦθεν ἤρθης, παρθένε, καὶ ζῇς ἄνω.
Μάζα στενή σοι καὶ σκέπη τὸ φορτίον;
Ὧν μή ποτ' αἰσχρὸν εἵνεκεν μηδὲν πάθης.
Μηδ' ἀντὶ τοῦ σοῦ προστάτου δέξῃ τινὰ
[642] κοινωνὸν αἴσχους καὶ βίου, κἂν ἁγνὸς ᾖ,
μή πού σε Χριστὸς ὡς διπλῆν ἔξω βάλῃ.

Ε'. ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΝ ΚΟΙΝΟΒΙῼ ΜΟΝΑΧΟΥΣ

Εἰ μὲν δὴ πλεόνεσσιν ὁμὸν βίον αἰνήσαιεν
ἀνέρες ἠδὲ γυναῖκες, ὁμοφροσύνης ὑπὸ δεσμοῖς
ἴλαον ἀμφὶ ἄνακτα χοροστασίης μεδέοντα,
σύμπνοον, ἰσοκέλευθον, ὁμώροφον εὖχος ἔχουσαι
λώϊον. Οὐκ ἐθέλει γὰρ ἅπαν καλὸν οἷον ὁρᾶσθαι.
Οὐδὲ γάρ ἐστιν ἄριστον, ὃ μὴ καλοῖο προέσχε.
Καὶ στεινὴ φιλίη, βαίη χάρις, ὡς πολύμικτος
βορβορέη. Κέλομαι δὲ καὶ ἐνθάδε χάσμα μέγιστον
[643] ἑστάμεν, ὥς κεν ἔωσι διασταδὸν εὐσεβέοντες,
ἀνέρες ἠδὲ γυναῖκες, ὁμὸν κλέος οἷον ἔχοιεν.
Οὐδὲ γὰρ οἰοβίοισι μόνον φθόνος, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον
πλειοτέροις, πλείων τε κακοῦ μόθος. Εἰ δὲ καὶ οἶος
ναιετάειν ἐθέλοις Χριστῷ ξυνούμενος οἴῳ
καὶ τὸ φίλον· πάντεσσι δ' ὅμως δέος, ὥσπερ ἔμοι γε,
δυσμενέος τε πάλης καὶ πτώματος οὐλομένοιο.

Ϛ'. ΕΙΣ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΝ

Καλὸν γάμῳ δεδέσθαι, σωφρόνως μόνον,
πλεῖον νέμοντα τῷ Θεῷ συσσαρκίας.
Κρεῖσσον τὸ δεσμῶν τυγχάνειν ἐλεύθερον,
τὸ πᾶν νέμοντα τῷ Θεῷ καὶ τοῖς ἄνω.
[644] Θεὸς μὲν ἄζυξ, ἀγγέλων τ' ἀσαρκία·
ὕλη δὲ συζυγής τε καὶ πλήρης φθορᾶς.
Γάμος μέριμνα συζύγου καὶ φιλτάτων·

τῇ παρθενίᾳ Χριστός. Εἰ γυνὴ Θεῷ
ἴσον φέρει τι καὶ γάμος λυτῷ βίῳ·
εἰ δ' οὐδὲν ἴσον, οὐδὲ τοῖς βίοις ἴσον.
Μὴ τοίνυν, ὦ τεκόντες, ὑβρίζοιτέ με,
γάμῳ περισκιρτῶντες, ἁγνείᾳ δὲ μή.
Γάμῳ δίδωμι, τὴν ἁγνείαν λαμβάνω.
'Αλλ' εἰσὶν οἳ πεπτώκασ'· ἀλλ' ὄλοιό μοι,
μὴ τοὺς ἀρίστους ἐκλέγων, τοὺς δ' ἀσθενεῖς.
Οἱ μὲν γὰρ αὐτοῖς αἶσχος, οἱ δ' ἡμῖν κλέος.
Γῆ δ' οὐκ ἀροῦται τῆς χαλάζης εἵνεκα,
[645] οὐ δ' ἀμπελὼν φυτεύεθ'; ἡ θάλασσα δὲ
ὅρμοις δίδωσι πάντας οὕσπερ λαμβάνει;
τί μοι τὰ πόρρω; κειμένῳ δ' Ἑωσφόρῳ
μὴ συγκατενέχθησαν ἀγγέλων χοροί;
τί δ', οὐκ Ἰούδας ἦν φονεὺς τοῦ Δεσπότου,
ἀλλ' οἱ μαθηταὶ δόξα; Τοῦτο δ' οὐ σκοπεῖς,
τοῦ σοῦ γάμου τὰ δεινά, καὶ μοιχῶν κλοπάς,
ἐξ ὧν τὸ φίλτρον καὶ γένος νοθεύεται.
Ὑψοῦ βάδιζε, τὸν φθόνον δ' ἔα κάτω.
Ἅγνευε πᾶσι, παρθένε. Χριστῷ μόνῳ
νύμφη, κράτει τὸ κάλλος ἐσφραγισμένον.
Χρηστὸς μέν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ζήλου πλέως.
Οὐδὲν δυσειδές, οὐδ' ἄκοσμον ἐκφέρει.
Ἐσθῆτι κόσμου κόσμος ἡ ἀκοσμία,
θρύψιν δὲ φεῦγε καὶ ταπείνου τὰς κλάσεις.
[646] Μὴ τὸ βλέπεσθαι τῷ βλέπειν θήρευέ μοι.
Σώφρων βάδιζε, κἂν ἀναστρέφῃ μόνη·
κλεὶς ὠσὶ κείσθω, μηδὲ πορνεύοι γέλως·
πλεῖστον παρειαί, καὶ γέλωτος ἔμφασις.
Θυμός, μέθη, δαίμων τε παρθένοις ἴσον·
πάντων δὲ χεῖρον πλησμονὴ γαστρὸς χάριν.
Εὐχαῖς τὸ κάλλος εἰκέτω κἀγρυπνίαις.
Σύνοικον αἱροῦ μηδ' ἀδελφὸν ῥᾳδίως.
Ἐμπεπύρευμα (sic) τῆς νόσου τί δεῖ βλέπειν
οὐδὲν τόδ' αἰσχρόν, πλὴν μόνη μνήμη χοός.
Πατὴρ μόνος σοι καὶ Θεὸς πιστός, νέα·

ἄλλοι δὲ φευγέτωσαν, ὡς θῆρές ποτε
τὸ Σινά, πλαξὶν ἐντυπουμένου νόμου.
Ἄψαυστος ἔστω προσφορὰ καὶ παρθένος,
ἡ μὲν βεβήλοις, ἡ δ' ἀπάντων ὄψεσιν.
[647] Ἡ χρεία δουλούτω σε σαρκὸς μηδ' ὅλως.
Ἂν προσδέῃ του, καψάκης σοι πηγάσει,
ὑδρεία δώσει πυθμένος γεωργίαν.
Ἄρτοις τρέφονται πέντε μύριος λεώς·
πόσον σὺ μᾶλλον ἡ Θεοῦ παραστάτις;
Μὴ τοίνυν ἁγνὸν τόνδ' ἔχουσα νυμφίον
κάλλους ἀσάρκου, συζυγῇς τῷ δευτέρῳ.
Μοιχὸς γὰρ οὗτος, οὐκ ἀνὴρ καθίσταται,
ζῶντος τὸ φίλτρον ἀνδρὸς ἐγκαρπούμενος.
Ἦ καὶ κανοῦν προσθεῖσα τῷ Θεῷ σύ γε
ἀποστερήσεις; καὶ Σοδόμων φυγοῦσα πῦρ,
παλινδρομήσεις; Μὴ λίθος παγῇς ἁλός.
Χήρας σὺ πλεῖον, ἀλλὰ καὶ χήρας γάμος
ὑπεύθυνος, ψευσθέντος ἁγνείας ὅρου.
[648] Χρυσῆς τί γλώσσης ἐστὶν εὐτελέστερον,
ψιλῆς, διδράχμου, δή τι τῶν ἀναστάτων;
Ἀλλὰ κλαπέντα τὸν στρατὸν διώλεσε.
Ταῦτ' οὖν ὁρῶσα, παρθένε, πείθου Θεῷ.

Ζ'. ΠΕΡΙ ΑΓΝΕΙΑΣ

Ἀρετὴ πᾶσα δικαίοις
ἕνα βαθμὸν προβιβάζει.
Ὁ μὲν ἀλλότριος εὐνῆς
ἴσος ἀγγέλοις ὑπάρχει.
Ὁ δέ τ' ἐγκράτειαν ἀσκῶν,
μετὰ παρθένων τετάχθω·
ὁ δὲ τὸν γάμον φυλάσσων,
ἴσος ἐγκρατεῖ γενέσθω.
[649] Μόνον ἀσκεῖτε τὸ σῶφρον
ἵνα μειζόνων τύχοιτε.

Η΄. ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΒΙΩΝ *

22 [Βίοι.] Κρίναις ἂν ἡμῖν, ὦ ξένε. [Κριτής.] κρίσις δὲ τίς;
[Β.] Βίοι μάχονται. [Κρ.] Καί τίνες, τίς δ' ἡ κρίσις;
[Β.] Ὁ κοσμικός τε καὶ ὅσος τοῦ πνεύματος,
πότερός τ' ἀμείνων καὶ σοφοῖς βιώσιμος.
[Κρ.] Ὃ δύσκριτον μέν, ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον.
[Κόσμος.] Κόσμου πεφυκὼς οἶδα καὶ στέργω τάδε·
τόδ' εὐσεβές· πατρῷον αἰδεῖσθαι νόμον.
[Πνεῦμα.] Θεοῦ πεφυκὼς οἶδα καὶ σέβω Θεόν·
τόδ' εὐσεβές· τέλειον εἰδέναι σέβας.
[650] Εἰ σοὶ τὸ χεῖρόν ἐστι τιμιώτατον,
πῶς οὐκ ἐμοὶ τὸ κρεῖττον ἐνδικώτερον;
[Κ.] Μήτηρ ἐμοὶ σὰρξ καὶ συνεκράθην χοΐ,
σαρκὸς ποθῶ πλήρωμα τῆς ἐρρηγμένης.
[Π.] Θεὸς πατήρ μοι καὶ Θεῷ συνεζύγην,
μορφῆς ποθῶ μίμησιν, ἧς ἀπερρύην.
[Κ.] Πῶς δ' ἂν συνέστη, φράζε, τὸ βροτῶν γένος,
εἰ μὴ τὸ σαρκῶν συζυγὲς συνέδραμεν,
νόμῳ τε θείῳ καὶ φύσει κρατούμενον;
[Π.] Νόμος μὲν οὗτος, νῦν δὲ λυθῆναί με δεῖ
βίον πρὸς ἄλλον τοῦ παρόντος κρείττονα
σπεύδοντα, δεσμῶν καὶ φθορᾶς ἐλεύθερον.
[Κ.] Πῶς οὖν νέηλυς ἦλθε παρθένος βίος;
[651] [Π.] Ἦν μὲν σκιώδης καὶ πάλαι· λάμπει δὲ νῦν,
ἐξ οὗ Θεοῦ πέφηνε μήτηρ παρθένος.
Καὶ γὰρ νόμος παλαιὸς εἶξε τῷ νέῳ.
Τὸ γράμμ' ἀπῆλθε, τὸ κράτος δὲ πνεύματος.
[Κ.] Ἄζυξ δ' ἂν ἦν τις συζύγου βίου δίχα
ἢ τις δίκαιος; [Π.] Ὡς λίαν κομψός τις εἶ
πείθων τὸ σάρκα συνδραμεῖν καλῶν χάριν.
23 Καλοὺς μὲν ἐξέθρεψεν ἢ κακοὺς χρόνος,
ὕβριν δὲ σαρκὸς ὁ σπορεὺς ἐπέβλυσεν,

* Κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ H. M. Werhahn, Gregorii Nazianzeni, Σύγκρισις βίων. Carmen edidit, apparatu critico munivit, quaestines peculiares adiecit. Wiesbaden, 1953.

οὐκ ἄλλο. Τὸ φρονεῖν δὲ τῷ πάθει γέλως
ὡς συγκάμνοντα τῷ Θεοῦ θελήματι.
[Κ.] Τί οὖν βίῳ δέδωκας; [Π.] Ἐζήτεις δὲ τί;
κλάδους; ἵνα ψυγῶσιν ἢ λαῖλαψ λάβῃ;
[652] [Κ.] Δὸς τὴν ἐμὴν σὺ ῥίζαν· εἶτ' ἔχε κλάδους.
[Π.] Ἀρκεῖ γενέσθαι. Τῇ φθορᾷ δ' ἄλλος κάμοι
τρέφων, διδάσκων, εἶτα πενθῶν ἀθρόως
τὸν οὐκέτ' ὄντα, γραπτὸν ἐν τοίχοις βλέπων
ἄπνουν τὸ κάλλος, υἱὸν οὐ κινούμενον.
[Κ.] Εὐπατρίδης ἐγώ τις. [Π.] Ἐκ ποίου γένους;
ποῖος δ' ὁ πλάστης; τὸν δὲ πηλὸν ἀγνοεῖς
ὡς εἷς; μί' εὐγένεια, μίμησις Θεοῦ.
Τάφοις κρατεῖς σὺ καὶ νέοις προστάγμασιν,
ἐκεῖθεν ἐγράφης εὐγενής, οὐκ ἐτράφης.
[Κ.] Ἐμοὶ τὸ πλουτεῖν δυσμενεῖς βάλλει κάτω,
φθόνῳ δὲ τήκει τοὺς κακούς, ποιεῖ φίλους,
θρόνους δίδωσιν, ἐν πόλει φυσᾶν μέγα.
[Π.] Ἐμοὶ δὲ πενία μηδὲ δυσμενεῖς ἔχειν
[653] χαρίζετ', οἶκτος δ' ἀσφαλέστερος φθόνου.
Θρόνοι δὲ λυτοὶ καὶ φίλοι καιροῦ πλέον.
Ἂν οὖν μένωσι, κρεῖττον ἡττᾶσθαι Θεοῦ
ἢ πρῶτα πάντων τῶν ὁρωμένων ἔχειν,
[ἢ πάντων εἶναι τῶν ὁρωμένων ἄνω·]
πόλις δ' ἔχοι με λαμπρὸν ἡ νοουμένη.
[Κ.] Τίς δ' ἀσφάλεια τῷ πένητι τοῦ βίου,
τείχη, πυλῶνες, μηχαναί, ξιφηφόροι;
[Π.] κάμνοντες, ὡς τί μὴ τὸ σῶμ' ὕπερ κλαπῇ;
Μόνον πέπασται τοῦτο καὶ μικρὸν ῥάκος.
24 Ἄλλων ὁ ληστής, ἡ τυραννὶς ἐρρέτω,
ὁ φὼρ ἐχόντων· εἷς ἐμοὶ πλοῦτος, Θεός,
ὃν οὔποτ' οὐδεὶς ἁρπάσει κεκτημένῳ.
Τὰ δ' ἄλλ' ἐχόντων οἷς φίλον, τὴν οὐσίαν
[654] ἁρπαζέτωσαν τὴν ἐμὴν πᾶσαι χέρες·
πένητος ἀνδρὸς οὐδὲν ἀσφαλέστερον.
Θύει σαγήνῃ πλούσιος, τὴν δεξιὰν
τὴν αὐτὸς αὐτοῦ ὡς φίλην ἀσπάζεται

καὶ τῶν καλῶν δοτῆρα οὐχ ὑμνεῖ Θεόν,
ἕως ἃ κέκτητ' εἰς ξένου πέσῃ χέρας,
οὗ μὴ θέλῃ, τί φημι; Δυσμενοῦς ἴσως
κἀκεῖθεν ἄλλου· τὰ τροχῶν κυλίσματα.
Ἐμοὶ δ' ἅπας συνέρχετ', ἢν θάνω, βίος,
οὐδὲν φθόνῳ τε καὶ στροφαῖς λελείψεται.
[Κ.] Πόσον τὸ χεῖρας μὴ βλέπειν εἰς γειτόνων,
ἄλλους δ' ἐς ἡμῶν, εὐσεβεστέρους ἴσως.
[Π.] Πόσον τὸ χεῖρας εἰς Θεοῦ μόνον βλέπειν
τοῦ καὶ διδόντος [καὶ] πατρικῶς αἰτουμένου,
[655] αἰσχρὸν δὲ μηδὲν τοῦ λαβεῖν δρᾶσαι χάριν,
τὴν αἱμολάπτιν βδέλλαν ἐκμιμούμενον,
τὰ μὲν κρατοῦντα, τοῖς δ' ἐρείδοντα φρένα,
τὰ δὲ βλέποντα οὐ καλοῖς ἐν ὄμμασιν,
τὰ δ' ἐκτυποῦντα ταῖς ὀνείρων ἐλπίσιν,
ἀεὶ πλέον πένητα τῷ ποθουμένῳ.
[Κ.] Οἴσει δὲ πῶς τις δυσκόλου καιροῦ φορὰν
μηδὲν φέρων ἔρεισμα τῆς ἀηδίας;
[Π.] Ἤρου με, πῶς τις φεύξετ' εὔστοχον βέλος;
Θρὶξ οὐ διαιρεῖτ' εὐπετῶς, οὐδ' ἐγγύθεν.
Γενοῦ στενός μοι καὶ κακῶν φεύξῃ φοράν.
Δόναξ φέρει τὰ πνεύματ', ἀλλ' οὐχὶ δρύες.
Ὁ μὲν γὰρ εἴκει, τὰς δ' ἀνατρέπει βάρος.
[Κ.] Ἐμοὶ τρυφᾶν ἔξεστιν. [Π.] Ἀλλ' ἐμοὶ τρυφὴ
τὸ μὴ τρυφᾶν κόρῳ τε καὶ τοῖς ἐντέροις
[656] οἰδοῦντα καὶ νοσοῦντα πλουσίᾳ νόσῳ,
ὄζοντα τερπνῷ βορβόρῳ λαιμοῦ πέρα,
τὸν νοῦν στενοῦντα τῷ πάχει τῆς ἰλύος.
[Κ.] Ἐμοῦ τὰ πέμματ'. [Π.] Ἄρτος ἡ καρυκία
ἐμοὶ τὸ πέμμα τ' ἐξ ἁλῶν ἅπαν γλυκύ,
οἷς τῶν τρυφώντων ἁλμυρὸν καταπτύω.
[Κ.] Ὀσμὴ μύρων ἔμοιγε, τέρψις ᾀσμάτων.
Χερῶν ποδῶν κροτήματ', εὔρυθμοι κλάσεις,
ὁμορροθούντων ὀργάνων συμφωνία.
[Π.] Αἰνεῖς σὺ ταῦτα, ταῦτα δ' ἐστίν, οἷς κακὸς
ἔμοιγε πλοῦτος ὡς κακῶν διδάσκαλος.

Κρείττων μὲν ἡμῖν ὀργάνων ψαλμῳδία
ψυχὴν συναρμόζουσα τοῖς νοουμένοις.
Μύρου δὲ παντὸς Χριστὸς εὐωδέστερος
ἡμῖν κενωθείς, ὡς λύσῃ δυσωδίας,
[657] ἧς νεκρότης μ' ἔπλησε τῆς ἁμαρτίας.
Κροτῶ δὲ χεῖρας, ἣν πέσῃ φονεὺς ἐμὸς
λόγον τιν' ἢ πρᾶξίν τιν' εἰσηγούμενος
κακήν. Ποδῶν δ' ὄρχησις, ἔνθεος στροφή.
[Κ.] Τάχ' ἂν τόδ' εἴποις, ὡς πενία καὶ ταῖς νόσοις
ἀρκεῖ πλέον φέρουσα σωμάτων ἄκη.
[Π.] Τόδ' οὐκ ἂν εἴποιμ'. Οὐκ ἀληθὴς γὰρ [ὁ] λόγος·
ὃ δ' ἔστ' ἀληθές, τοῦτο καὶ λελέξεται·
πένης ἐχόντων εὐσθενέστερος πολύ.
Θεὸς δ' ἔδωκεν ἀνταριστῶν τὴν χάριν
ἰσχὺν πένησιν, εὐπόροις δὲ φάρμακα·
μοχθεῖ πένης, ἱδρῶσι τὰς ὕλας κενοῖ,
πεινῇ, ῥιγοῖ, συγκαίεθ' ἡλίῳ μέσῳ,
ὁδοιπορεῖ, φορτίζεθ', ὕεται, στένει·
[658] καιροῦ τροφὴν ἁπλῆν τε καὶ ἀσύνθετον
ἐδέξατ', οὐδὲν οἶδε μαγγανευμάτων,
26 ὧν ὀψοποιοὶ καὶ τρυφῆς ὑπηρέται
γῆς καὶ θαλάττης ἐκπορίζουσιν μυχῶν
θῆλυν τράπεζαν ἐκτιθέντες ἀνδράσιν.
Φῦσαι, κατάρροι, σπλῆνες, ἐξαρθρήματα,
βοαί, ῥοφήσεις, ὠχρότητες, ἐκλύσεις
τῶν εὐπορούντων — τῶν κόρων οὗτοι τόκοι —,
οἳ μήτ' ἔχουσιν, ὧν ἔχουσιν, ἡδονὴν
ζητοῦσι θ', οἷς λείψουσιν ὄγκον, πολλάκις
ζηλοῦντες εὐεκτοῦντας ἀσθενεστέρους·
πάντων ἔρημοι, δυστυχεῖς εὐδαίμονες.
Χρυσός, λίθοι, ποικίλματ', ἐσθῆτος βαφαὶ
ζῳογράφου τε πορφύρας ἀντιχρόου
[659] τοίχων, ὀρόφων καὶ ψηφίδος ποδοτριβοῦς·
ἄργυρος, ὁ μέν τις κρυπτὸς ἐν κόλποις χθονὸς
εἰρχθείς, ὅθεν προῆλθεν, ἄξιος τάφων,
ὁ δ' ἐν προθήκῃ καὶ προσαστράπτων πότοις·

ἵπποι, τάπητες, ἅρμαθ', ἁρματηλάται,
κύνες, κυνηγοί, θηρίων ἰχνεύμονες·
καὶ ταῦτα δὴ τὰ τερπνὰ δεσποίνης κακῆς,
γαστρός, πόρου τε πανδόχου, λαιμοῦ χάρις·
στρῶται, θυρωροί, κλήτορες, κοιμήτορες,
ἀνθηφόροι, ῥαντῆρες, ἐκμαγεῖς κύκλων,
γεῦσται, σκιασταί· νευμάτων ἐπίσκοποι,
λοῦσται, κερασταὶ δακτύλων ὑψώμασιν,
κουρὰν γυναῖκες· ὀμμάτων ἡδύσματα·
τύμβου τὰ πάντα πλουσίου, γραπτῆς χοός.
[660] Ὁ δ' ἐνδεὴς ἕστηκεν · ἂν δὲ καὶ πέσῃ
νόσῳ καμὼν μόγις ποτ' ἢ μακρῷ χρόνῳ,
οὐδὲν παρέξει πρᾶγμα τοῖς αὐτοῦ φίλοις,
τεθνήξεθ' ὡς λέων τις ἐν βρυχήμασιν,
νεκρὸς ζαπλούτων πλεῖστον εὐανθέστερος.
Τί λοιπόν; ὕβρις, θυμός, ἔκστασις, θράσος,
μέθη, γέλωτες ἀκρατεῖς, αἰσχροὶ λόγοι,
Θεοῦ περιφρόνησις, αἵματος, φίλων,
27 ταῦτ' οὐ πενήτων μᾶλλόν ἐστ' ἢ πλουσίων·
πλοῦτος γὰρ ὕβριν, ἡ δ' ἀπώλειαν φέρει.
Ὁ δ' ἐκπιέζεθ' ὡς τὰ πόλλ', οὐδ' αἴρεται,
Θεοῦ μάλιστ' ἂν συνδραμὼν φόβος τύχῃ,
καλῶν ἁπάντων παιδαγωγὸς εὐσθενής.
Ἄθρει δ' ἕκαστον ἀνθ' ἑκάστου συντόμως
[661] ἀμφοῖν δίκαιος τοῖν βίοιν μένων κριτής,
εἰ μὴ φέρειν σοι καὶ τόδ' ὕβριν φαίνεται,
ὥσπερ πενήτων ἑστάναι καὶ πλησίον
ἢ πνεῖν τὸν αὐτὸν ἀέρ' ἢ κλῆσιν μίαν
καλεῖσθ' ὁμόστεγός τε καὶ σύμπλους δοκεῖν.
Φθονεῖς ἀρίστοις καὶ κακοῖς, οἰκτίζομαι·
κακῶν γὰρ οὐδέν ἐστιν ἀθλιώτερον,
κἂν εὐδρομῶσιν εἰς ἐπισφαλὲς τέλος·
διαπτύεις πένητας ὡς ἄλλου Θεοῦ·
ἓν οἶδα πλάσμα, πάντας εἰς μίαν κρίσιν
ἥξοντας. Ἄλλη δευτέρα πλάσις τρόπος.
Χρηστοῖς ἐπαίρῃ· σωφρονίζομαι φόβῳ.

Κάμπτη μογηροῖς· ἐλπίσιν κουφίζομαι·
μένει γὰρ οὐδέν, ἀλλὰ ῥεῖ μακρῷ χρόνῳ.
Νὺξ ἡμέραν ἔπαυσε, νύκτα δ' ἡμέρα·
[662] χαρὰν δὲ λύπη καὶ τὰ τερπνὰ συμφορὰν
ἔστησεν· οὔκουν ὡς παγίοις προσεκτέον.
Σοὶ δεινὸν οὐδέν, οὐδὲ τῶν ἄγαν κακῶν·
τῷ γὰρ φρονεῖν πως τὸ τρυφᾶν ἐνίσταται.
Ἐμοὶ δὲ πένθος καὶ τὰ μικρὰ φαίνεται·
Θεοῦ γὰρ ἀλλοτρίωσις ἡ ἁμαρτία.
Πῶς δ' ἂν φέροιμι ζημιούμενος Θεόν;
Σοὶ χρηστὸς ὕπνος καὶ δύο πλευρῶν δέσις,
ἡδεῖς δ' ὄνειροι τῶν ἐν ἡμέρᾳ τύποι·
πίνεις, κυβεύεις, λαμβάνεις, παίζεις, γελᾷς·
ἐμοὶ δ' ἄϋπνον τοῦ βίου πλεῖστον μέρος·
κεντοῦσι γάρ με καὶ καθεύδονθ' οἱ πόνοι,
28 ἂν δ' ἁρπάσω τι μικρὸν ὕπνου, δακρύω·
φοβεῖ με καὶ εἴδωλα νυκτὸς ἀγρίας,
κρίσις, δικαστὴς ἄρροπος, ἔντρομος στάσις,
[663] πηγὴ παφλάζουσ' ἔνθεν ἀσβέστου πυρός,
σκώληξ ἐκεῖθεν ἐσθίων ἀειδίως·
μέσον συνειδός, ἄγραφος κατήγορος.
Θεὸς Θεός σοι, ἢν φέρῃ τὰ δεξιά·
ἐμοὶ σεβαστός, κἂν φέρῃ τἀναντία.
Τὸ γάρ με κάμνειν φάρμακον σωτηρίας.
Ὅσον πιέζομ', ἔρχομαι τόσῳ πέλας
Θεοῦ· τὸ γὰρ πάσχειν με συσφίγγει Θεῷ.
Καὶ γὰρ στρατοῦ διωγμὸς εἰς τείχη φέρει.
Παῖδες, γυνή σοι καὶ φίλοι παρήγοροι,
ἃ καὶ μεθίσταθ' ἡ μεγίστη συμφορά.
Ἐμοὶ δ' ἔρεισμα καὶ παραψυχὴ Θεὸς
πεινῶντι καὶ ῥιγοῦντι καὶ στενουμένῳ.
Ὕβριζε, παῖε, δυσγενῆ πτωχὸν κάλει,
πάτει, βιάζου· μικρὸν ὑβρίσεις χρόνον.
[664] Θεῷ φέρω τὰ πάντα, πρὸς ὃν καὶ βλέπω.
Πέμπω λογισμὸν εἰς βίον τὸν ὕστερον·
ἐκεῖ καθίσταμ'· οὐδὲν οἶδα τῶν κάτω.

Οὕτω τὸ λυποῦν ῥᾳδίως ἐκλύομαι.
Τί τἄλλα; Σήμερον δὲ σοὶ μὲν μὴ λαβεῖν
τὴν ψῆφον οὐ φορητόν, ὥς γέ μοι δοκεῖ.
Οὐ γὰρ φέρει κρατούμενον τὸ κρατοῦν ἀεί.
Ἴσον δ' ἐμοὶ λαβεῖν τε καὶ τὸ μὴ λαβεῖν.
Ἀρκεῖ Θεός μοι, κἂν τὰ πάντ' ἄλλος φέρῃ·
τοῦτ' εὐκλεὲς μέγιστον εἰς νίκην ἐμοί.
[Κ.] Τί οὖν ἐὰν πέσωσι τῶν ἄκρων τινές;
[Π.] Τί οὖν ἐὰν πέσωσι καὶ τῶν δευτέρων;
Καὶ γὰρ κατορθοῦν ἐστιν ἀμφοῖν καὶ πεσεῖν.
Ἴσον πρὸς ἴσον, ἀλλ' ἐγὼ χείρους πολὺ
τίθημι τοὺς πίπτοντας ἐν πρώτῳ βίῳ·
[665] τοσοῦτόν εἰμι τοῖς κακοῖς ἐναντίος.
29 Ὧν γὰρ κρατούντων τιμιώτερον κράτος,
τούτων πεσόντων πτῶσις ἀθλιωτέρα.
Ἐκεῖνο δ' αἰτῶ μὴ λογίζεσθαι βίῳ,
εἴ τις κάκιστος, τῷ βίῳ γὰρ δυσμενής,
σκοπεῖν δ' ἐφ' αὑτοῦ καὶ διακρίνειν τὸ πᾶν
καλῶν θ' ὁμοίως καὶ κακῶν καταντίον
καὶ μὴ τὸ μεῖον ἐν ζυγῷ καταρρέπειν,
οὐ γὰρ δίκαιον, ἰσχύειν δὲ τὸ πλέον.
Γνοίης δ' ἂν οὕτω τοῖν βίοιν ὅσον μέσον.
Μή μοι τὸν ἄκρον τῶν ὄνων ἵππῳ κακῷ
ἀντεξετάζειν, μηδὲ κοσμικοῦ βίου
ἄριστον ἄνδρα τῷ κακίστῳ τῶν ἐμῶν.
Κρείττους γὰρ ἂν φανεῖεν, οὐκ ἀρνήσομαι.
Εἰ δ' ἄκρον ἄκρῳ καὶ κακὸν θείης κακῷ
[666] ἐναντίους, μάθοις ἄν, ὁππόσον κρατῶ.
Σκόπει κἀκεῖνο· ἴσον ἐν παντὶ χρόνῳ
τὸ πταῖσαν ὑμῖν καὶ παρ' ἡμῖν τὸ κρατοῦν.
Μίαν δέ φασιν οὐ φέρειν χελιδόνα
ἔαρ τὸ τερπνόν, οὐδὲ γῆρας τὴν τρίχα.
Τί φής; δίδως τὴν ψῆφον; ἢ χαίρειν ἐῶ;
[Κρ.] Δίδωμι· πῶς δ' οὔ; τηνικαῦτ' οἰήσομαι
χρῆναι προτιμᾶν τὸν κάτω τοῦ σοῦ βίου,
ὅταν Θεῷ βροτῶν τιν' ἰσώσω μανείς·

εἰ δ' οὐ μανήσομ', οὐδὲ τοῦτο πείσομαι.
'Αλλ' ἄπιτε· λῷον δ' ἣν ἔχητ' εἰρηνικῶς
ἄμφω πρὸς ἀλλήλους τε καὶ Θεὸν μέγαν,
σὺ μὲν νέμων τὰ πρῶτα τῷ πρώτῳ βίῳ,
σὺ δ' ὡς ἀδελφὸν δεύτερον προσλαμβάνων.
[667] Εἴ τοι τὸ πρῶτον οὐκ ἔχει, τί κωλύει
ἔχειν τὰ δεύτερ'; Οὐδὲ τοῦτ' ἀτιμία.
Οὕτως ἂν ἡμῖν ἀσφαλὴς εἴη βίος.

Θ'. ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ

Τὴν ἀρετὴν ποθέω μέν, ἀτὰρ τόδε μ' οὐκ ἐδίδαξεν,
ἥτις δὴ τελέθει καὶ ὁππόθεν ἵξετ' ἔμοιγε,
καὶ μάλα περ ποθέοντι. Πόθος δ' ἀτέλεστος ἀνίη.
Εἰ μὲν δὴ καθαρὸς τελέθει ῥόος, οὐκ ἐπίμικτος
ὕδασι χειμερίοισι, χαραδραίοισί τ' ἀναύροις,
δίζημ' ὅς μιν ἔτετμεν ἐπὶ χθονός. Ἦ γὰρ ἀνέσχε
βόρβορον ἐκ κραδίης ἢ δέξατο, σάρκα βαρεῖαν
[668] ἕλκων καὶ ζοφόεντι θολούμενος ἔκτοθεν ἐχθρῷ
ζωῆς ἡμετέρης καὶ ἰλυόεντι βερέθρῳ.
Οὐδὲ γὰρ ἦεν ἐοικός, ἐπεὶ ῥύσις εἰμὶ παγεῖσα
καὶ ῥευστοῦ βιότοιο διεκρέω, ἔμμεν' ἄρευστον.
Εἰ δ' οὐκ ἀργύρεος πάντη ῥόος, ἀλλ' ἐπίμικτος
ἔστι χειροτέροις ἀρετὴ καὶ μίξις ἄκοσμος,
πῶς ἀρετὴ τελέθει, τάδε φράζεο. Καὶ γὰρ ἔγωγε
τῇ καὶ τῇ νόον ὠκὺν ἐπὶ στήθεσσιν ἑλίσσω.
Ψυχρὴ μὲν χιόνος φύσις ἔπλετο, ἀργυρέη τε·
ξανθὴ δ' αὖ θερμή τε πυρὸς φύσις, οὐδ' ἐπίμικτα
ταῦτα πέλει. 'Ελύθη δὲ βίη πάρος ἢ ἀνεμίχθη.
Τῇ δ' ἀρετῇ πῶς αἶσχος ἐπήλυθεν εἰκόν' ἀτίζον,
[669] εἰκόνα τὴν μεγάλοιο Θεοῦ, κακόχαρτος ἁμαρτάς,
εἰ ἐτεὸν Θεός εἰμι, λάχος δὲ σὸν εὔχομαι εἶναι.
Πυνθάνομ' 'Αλφειοῖο καλὸν ῥόον, ὡς διὰ πικρῆς
ἔρχεθ' ἁλός, μέγα θαῦμα, γλυκὺς ῥόος, οὐδ' ἐπίμικτος
ἡ λώβη τελέθει. Λώβη δέ τε ἠέρος ἀχλὺς
καὶ νοῦσος μελέων· ἀρετῆς δέ τε ἡμετέρη νύξ.

Πολλάκι ταρσὸν ἄειρα πρὸς αἰθέρα καί με βαρεῖα
τηκεδανή τε μέριμνα χαμαὶ βάλε· πολλάκι δ' αὖτε
αὐγασάμην θεότητος ἁγνὸν φάος, ἀλλὰ μέσον τι
ἦλθε νέφος, κρύφθη δὲ σέλας μέγα καὶ μ' ἐδάϊξεν,
ὡς φύγεν ἐγγὺς ἐόντα. Τίς ὁ φθόνος; Ἦ ποθέεσθαι
αἰὲν ἐμοὶ ποθέει θνητοῦ νόμος ἢ τόδ' ἄμεινον
[670] ἔστιν ἐμοί, μόχθῳ μὲν ἑλεῖν, μόχθῳ δὲ φυλάξαι,
τοῦτο γὰρ ἔμπεδόν ἐστιν, ὃ νοῦς κάμε. Πολλάκι δ' αὖτε
ἐσθλοῦ τ' ἠδὲ κακοῖο διάκρισιν ἐχθρὸς ἄμερσεν,
ὡς θὴρ κερδαλέος τις ἐπ' ἴχνεσιν ἴχνια βάλλων,
ὥς κεν θηρητῆρα καλοῦ πλάξειε δόλοισιν.
Ἄλλο τι σὰρξ μὲν ἄνωξεν ἐμοὶ φίλον, ἄλλο δ' ἐφετμή,
ἄλλο Θεός, φθόνος ἄλλο, χρόνος τὸ μέν, ἄλλο τι δ' αἰών.
Ἔρδω δ', ὃ στυγέω καὶ ἀμφιγέγηθα κακοῖσι.
Καὶ γελόω μόρον αἰνὸν ἐνὶ σπλάγχνοισιν ἐμοῖσι,
σαρδάνιον, κακόχαρτον, ἐπεὶ καὶ τερπνὸς ὄλεθρος.
Νῦν χθαμαλός, νῦν αὖτε μετήορος· ὕβριν ἀτίζων
σήμερον, ὑβριστὴς δ' ἄρ' ἐς αὔριον· ἄλλος ἐν ἄλλοις
καιροῖς, πουλυπόδης τις ἐειδόμενος χρόα πέτραις·
[671] δάκρυα θερμὰ χέων, ἣ δ' οὐ συνέρευσεν ἁμαρτάς.
Καὶ τὰ μὲν ἐξεκένωσα, τὰ δ' ἔνδοθεν αὖθις ἀγείρω
ἄλλαις ἀμπλακίῃσιν, ἄκους δέ τε φάρμακα ῥίψα.
Σάρκεσι παρθένος εἰμί, καὶ εἰ φρεσίν, οὐ σάφα οἶδα.
Αἰδὼς ὄμμ' ἐκάλυψε, νόος δ' ἀνένευσεν ἀναιδής,
ὀξυφαὴς ξείνοισι κακοῖς, ἰδίοις δέ τ' ἀφεγγής.
Οὐράνιος μύθοισιν, ἐπιχθόνιος πραπίδεσσιν
εἰμί, γαληνιόων τε καὶ εὔδιος· εἰ δ' ἄρ' ἀήτης
καὶ τυτθὸς πνεύσειεν, ἀνίσταμαι οἰδαλέοισι
κύμασιν, οὐδ' ἀπέληξε ῥόθος πάρος, ἠὲ γενέσθαι
νηνεμίην. Τῆμος δὲ πεσεῖν χόλον, οὐ μέγα θαῦμα.
Πολλάκι δ' εὐδρομέοντα σὺν ἐλπωρῇσιν ἀρίσταις,
ἤδη καὶ μεσάτης ἀρετῆς ὑπερεκτείνοντα,
[672] ἐξαπίνης παλύνορσον ὑπὸ προπόδεσσιν ἔθηκεν,
ὥς τε κατὰ ψαμάθοιο φέρων πόδα λοίγιος ἐχθρός,
κλεπτομένης προπάροιθεν ὑπ' ἴχνεσιν ἀστατέουσιν·
αὖθις ἀνέρχομ' ἔγωγε καὶ ἔμπαλιν ἔρχομ' ὀπίσσω.

Πλεῖον ἔτ' ἢ τοπάροιθε δυσάμμορος, αἰὲν ὁδεύων,
αἰὲν ἔχων μέγα τάρβος, ἔβην μόγις, ὦκα δ' ὄλισθον.
Μακρός μοι βίος ἐστὶ καὶ οὐκ ἐθέλω βιότοιο
λύσιν, ἄκος ποθέων, ἄκος δέ τε τῆλ' ἀπ' ἐμεῖο,
ἤμασι πλειοτέροισι πλέον κακότητος ἀγείρων.
Τοὔνεκεν ἡμετέρῃ γενεῇ τόδε δόγμα πεπήχθω·
πρώτη μὲν Τριάδος καθαρὴ φύσις· αὐτὰρ ἔπειτα,
ἀγγελική· τριτάτη δ' ἄρ' ἐγὼ βροτὸς, ἀμφιτάλαντος,
μεσσηγὺ ζωῆς τε καὶ ἀργαλέου θανάτοιο
[673] ἑστηὼς, ἐρίδωρον ἔχων τέλος, ἀλλ' ἐπίμοχθον,
εἰ καὶ μικρὸν ἔφξα κακοῦ βιότοιο θύρετρα.
Ὧδε Θεὸς γὰρ ἄνωξεν ἐμῆς φρενὸς ἔμμεν' ἄεθλον.
Κεῖνος δ' ἐστὶν ἄριστος, ὃς ἐν πλεόνεσσι κακοῖσι
βαιὰ φέρει κακίης ἰνδάλματα καὶ πρὸς ἄναντες
σπεύδει σὺν μεγάλοιο Θεοῦ χερί, θερμὸν ἔρωτα
τῆς ἀρετῆς φορέων, κακίης δέ τε νῶτα διώκων.
Ὥς τε ῥόος ποταμοῖο βιώμενος ἄλλο ῥέεθρον
τρηχαλέον, θολερόν τε καὶ ἄγριον, εἰ δὲ μιγείη,
κρύπτων πλειοτέρῳ καθαρῷ ῥόον ἰλυόεντα·
ἤδ' ἀρετὴ πλεκτοῖο, τὸ δὲ πλέον οὐρανιώνων.
Εἰ δέ τις ἐνθάδ' ἐὼν Θεὸν ἔδρακεν ἢ πρὸς ἄνακτα
[674] ἔδραμε σάρκα βαρεῖαν ἐς οὐρανὸν ἔνθεν ἀείρας,
τοῦτο Θεοῦ γέρας ἐστί. Βροτοῖς δέ τε μέτρ' ἐπικείσθω.
Εἰ δ' ἄγε τοι καὶ τοῦτον ἐγὼ λόγον ἐν φρεσὶ θήσω,
πῶς κεν τῆς μεγάλης ἀρετῆς ἐπὶ τέλσον ἵκηαι,
ἣ μούνη καθαρῷ καθαρὸν θύος. Οὐ μὲν ὀΐω
ἐνθάδε. Πουλύχοος γὰρ ἐπ' ὄμμασιν ἐνθάδε καπνός·
στέργω δ', εἴ κεν ἔπειτα λίπω κακὰ δακρυόεντα.
Οὐκ οἷον μεγάλοιο Θεοῦ τότε δῶρον ἐτύχθη,
εἰκόνα περ τίοντος, ἐπεὶ καὶ σεῖο μενοινῆς,
οὔτε σέο φρενὸς οἷον, ἐπεὶ καὶ κρείσσονος ἀλκῆς,
[675] ὡς οὐδ' ὄψις ἔμοιγε μόνη θηήσατο λευστά,
καὶ μάλα δερκομένη περ, ἑκὰς μεγάλου Φαέθοντος·
αὐτὸς δ' ὄμματ' ἔλαμψε καὶ ὄμμασιν αὐτὸς ἐφάνθη.
Δοιαὶ μὲν μεγάλοιο Θεοῦ πρὸς κρείσσονα μοῖραι,
πρώτη θ' ὑστατίη τε, ἴη δέ τε καὶ παρ' ἐμοῖο.

Κεῖνος δεκτὸν ἔθηκε καλοῦ καὶ κάρτος ὀπάζει.
Αὐτὸς δ᾽ ἐν μεσάτῳ σταδιηδρόμος οὐ μάλ᾽ ἐλαφρὸς
ἔρχομαι, οὐκ ἀγέραστος, ἐν ἅλμασι κῶλα τιταίνων
Χριστὸν ἔχων πνοιήν, Χριστὸν σθένος, ὄλβον ἀγητόν,
ὅς με καὶ ὠπήεντα καὶ εὐδρομέοντα τίθησι.
Κείνου δ᾽ ἐκτός, ἅπαντες ἐτώσια παίγνια θνητοὶ
καὶ νέκυες ζώοντες, ὀδωδότες ἀμπλακίῃσιν.
[676] Οὐδὲ γὰρ ἠέρος ἐκτὸς ἴδες πωτώμενον ὄρνιν,
οὐδὲ μὲν ὕδατος ἐκτὸς ἁλίδρομος ἔπτατο δελφίς.
Ὥς οὐδὲ Χριστοῖο δίχα βροτὸς ἴχνος ἀείρει.
Τῷ μή μοι λίην μεγαλίζεο, μηδ᾽ ἐπὶ σεῖο
κάρτος ἔχειν πραπίδεσσι, καὶ εἰ μάλα πάνσοφος εἴης.

Μηδέ τιν᾽ εἰσορέων χθαμαλώτερον ὑψόσ᾽ ἀερθῇς,
ὡς πάντων κρατέων καὶ τέρματος ἆσσον ἐλαύνων.
Τέρματος ἐντὸς ἔμεινεν, ὃς οὐκ ἴδε τέρμα πορείης.
Λίην μὴ τρομέειν, λίην δέ τε μὴ βλεμεαίνειν.
Εἰς γῆν ὕψος ἔθηκεν, ἐς οὐρανὸν ἐλπὶς ἄειρε,
καὶ ῥ᾽ ὑπεροπλίῃσι Θεὸς κοτέει μεγάλῃσι.
Μάρπτε τὸ μὲν χείρεσσι, τὸ δ᾽ ἔλπεο, τῷ δ᾽ ὑπόεικε·
[677] καὶ τὸ σαοφροσύνης μέτρ᾽ ἴδμεναι ἧς βιοτῆτος.

Ἶσόν τι κακόν ἐστιν ἀπ᾽ ἐλπίδος ἐσθλὰ τίθεσθαι,
καὶ μέγα θάρσος ἔχειν, ὡς εὐπετὲς ἔμμεν᾽ ἄριστον.
Ἀμφοτέρως κεν ὁδοῖο κακὴν στάσιν ἐν φρεσὶ θείης.
Αἰεί σοι τὸ βέλεμνον ἐπίσκοπον ἐν χερὶ κείσθω·
μηδὲν ὑπερπέμπειν Χριστοῦ μεγάλοιο ἐφετμῆς,
μηδὲ μὲν ἐντὸς ἄγειν· ἀβλὴς σκοπὸς ἀμφοτέρωθεν.
Πολλάκι καὶ τὸ περισσὸν ἀχρήϊον, εὖτε νέοιο
κύδεος ἱμείροντες, ὑπέρτονα τοξεύοιμεν.
Ἢν μεγαλοφρονέῃς, μνήσω σ᾽ ὅθεν ἐς βίον ἦλθες,
τίς μὲν ἔῃς τοπάροιθε, τίς ἐν σπλάγχνοισιν ἐκεύθου,
τίς δ᾽ ἄρ᾽ ἔσῃ μετέπειτα, κόνις καὶ σητὸς ἐδωδή,
μηδὲν ἀκιδνοτάτοιο φέρων πλέον ἐν νεκύεσσιν.
[678] Ἢν χθαμαλοφρονέῃς, πλάσμα Χριστοῖο τέτυξαι
καὶ πνοὴ μοίρῃ τε σεβάσμιος, ἔνθεν ἐπήχθης,
οὐράνιος, χθόνιος, τυκτὸς Θεός, ἔργον ἄληστον,
τοῖς Χριστοῦ παθέεσσιν ἐς ἄφθιτον εὖχος ὁδεύων.

Τοὔνεκα μὴ σάρκεσσι χαρίζεο, μὴ τὰ περισσὰ
τοῦδε βίου φιλέειν, νηὸν δέ τε λῴοντα τεύχειν.
Νηὸς γὰρ μεγάλοιο Θεοῦ βροτός, ὅνπερ ἔτευξε
κινύμενος γαίηθεν, ἐς οὐρανὸν αἰὲν ὁδεύων.
Τόν περ ἐγὼ κέλομαί σε θυώδεα πᾶσι φυλάσσειν
ἔργμασιν ἠδὲ λόγοισιν, ἀεὶ Θεὸν ἐντὸς ἔχοντα,
αἰὲν ἄριστον ἐόντα, ἐτήτυμον, οὐ δοκέοντα.
Μὴ ναῦν μιλτοπάρῃον ἐΰχροον ἢ παρασήμοις
κάλλεσιν ἀστράπτουσαν ἄγειν ἐπὶ νῶτα θαλάσσης·
[679] ἀλλ' ἐσθλὴν γόμφοισιν, ἐΰπλοον, εὖ ἀραρυῖαν
χείρεσι ναυπηγοῖο, δι' οἴδματος ὦκα φέρουσαν.
Πᾶς μὲν ἴοι προπάροιθε, Θεοῦ δέ τε πάντες ἔχοισθε,
ὃς σοφός, ὃς σθεναρός, ὃς πλούσιος, ὅς τ' ἐπιδευής,
ἕρματος ἀψεύστοιο. Πρυμνήσια κεῖθεν ἀνήφθω
πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα, ὃς ἕζομαι ὑψιθόωκος,
λαὸν ἄγων θυέεσσι πρὸς οὐρανόν, ᾧ τόσον ἄχθος
Χριστὸν ἀτιμάζοντι μελαινομέναις πραπίδεσσιν,
[680] ὁσσάτιον κλέος ἐσθλὸν ἐπὴν θεότητι πελάζω.
Καὶ γὰρ δὴ μέτροισι Θεοῦ καὶ μέτρα βίοιο
ἕσπεται, ὡς δὲ μέτροισι βίου καὶ μέτρα Θεοῖο.
Ὧδ' ἄν μοι φρονέων, βίον ἔμπεδον ἐνθάδ' ἐλαύνοις
ἐνθάδε καὶ μετέπειτα Θεοῦ σὺν ἀρείονι πομπῇ,
λυθέντος σκιόεντος ἐν ἤματι τοῦδε βίοιο.

Ι'. ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ

Πολλῶν ἀκούω, καὶ λέγοιμι μὴ μάτην,
[681] ἀλλ' ἔργον ἐστὶ τοῦ λόγου τὸ δεξιόν.
Εἴτ' οὖν τινές σε τῶν φίλων Θεοῦ νέον,
οἷς πάντα τηρεῖν ἐμμελὲς τὰ τῶν νέων,
διδόντα χρηστὰ τοῦ βίου γνωρίσματα
(καὶ γὰρ λέοντ' ὄνυξι δηλοῦσθαι λόγος),
ἔδωκαν ἀλλήλοις τὸ θαῦμ' ὑφ' ἡδονῆς,
εἴθ' ἡ καλῶς τὰ πάντα μηχανωμένη
πρόνοια καὶ σοὶ βουλομένη τὰ δεξιά,
ὁδὸν δίδωσι τὸν λόγον τοῖς πράγμασιν,

ὡς ἂν προληφθεὶς τῷ νομίζεσθαι καλός,
οἷόν τιν' ἀρραβῶνα τὴν φήμην ἔχῃς
τῆς εὐσεβείας, ἐκ Θεοῦ καλούμενος.
Εἰκαζέτω μὲν τοῦτο ὅστις βούλεται,
[682] ὃ δ' οὖν ἀκούω, τοῦτο ἔρχομαι φράσων,
ὅτι μέγα πρὸς ὕψος ἡ ψυχὴ βλέπει,
καὶ τὴν ὁμίχλην, ἣ τὸν ἐνταυθοῖ βίον
ἡμῶν καλύπτει πάντα κείμενον χαμαί,
ταύτην διασχὼν καὶ ὑπερκύψας βραχύ,
ἰλὺν θ' ὑπερβὰς καὶ πέδας τοῦ συνθέτου,
ῥίψας τυράννους τῆς θεϊκῆς εἰκόνος,
δοῦναι σεαυτὸν τῷ Θεῷ σπουδὴν ἔχοις,
ἥνπερ μόνην παίδευσιν οἴεσθαί σε χρή,
πρῶτον δὲ καὶ μέγιστον ἀνθρώποις καλόν.

Τί γὰρ τοσοῦτο τῶν κάτω πλανωμένων,
ἄλλων τε ἄλλους ὀφρυώντων παιγνίων,
καιροῦ τύχης τε, ὥς φασι, δωρημένων;
[683] Κἂν εἰς ἓν ἔλθῃ πάντα καὶ πάντων καλά,
ὡς ἔστιν, ἢ νομίζετ' ἐν λυπρῷ βίῳ,
κέρδος τοσοῦτον, κἂν τρέχειν ὅρους δοκῇς;
Κἄν σοι τὰ Γύγου τοῦ πολυχρύσου παρῇ,
στρέφῃς τε πάντα τῇ στροφῇ τῆς σφενδόνης,
σιγῶν δυνάστης· κἂν φρονῇς τὰ Λυδίου,
χρυσῷ ῥέοντι καὶ ὁ Πέρσης σοι Κῦρος
κάτω καθέζηθ', ὁ θρόνων αὐχῶν κράτος·
κἂν Τροίαν αἱρῇς τοῖς ἀοιδίμοις στόλοις,
χαλκοῦν δὲ δῆμοι καὶ πόλεις ἔχωσί σε·
ἄγῃς δὲ τοῖς σοῖς νεύμασι τὰς ἐκκλησίας,
πανηγυρίζῃς δὲ στεφάνων ἐπαξίως,
πνέῃς δὲ θυμὸν ἐν δίκαις Δημοσθένους,
εἴκῃ δέ σοι Λυκοῦργος ἢ Σόλων νόμοις·
[684] κἂν τὴν Ὁμήρου μοῦσαν ἐν στέρνοις ἔχῃς,
κἂν τὴν Πλάτωνος γλῶσσαν, ἣ μελισταγὴς
ἔστι τε καὶ νομίζετ' ἀνθρώπων γένει·
κἂν ταῖς ἀφύκτοις καὶ κακαῖς ποδοστράβαις
πάντας πιέζῃς τοῖς ἐριστικοῖς λόγοις·

κἂν πάντ᾽ ἄνω τε καὶ κάτω μεταστρέφῃς,
πλέκων λαβυρίνθους δυσδιεξόδοις λόγοις
᾽Αριστοτέλους ἤ τινων Πυρρωννίων·
κἂν πτηνὸν αἴρῃ Πήγασος ἢ τοῦ Σκύθου
᾽Αβάριδος ὀϊστός, ὅστις ἦν, οἱ μυθικοί·
τούτων τί κέρδος τηλικοῦτον, ὧν λέγω,
γάμου τε λαμπροῦ καὶ τραπέζης Συβαρικῆς
ἄλλων τε πάντων οἷς ἐπαίρονται φρένες,
ὅσον τὸ ταῦτα πάντα ποιῆσαι κάτω,
[685] ψυχῆς δὲ ἐπιδεῖν ἀξίωμα καὶ πόθεν
ἐλήλυθε, πρὸς ὅν τε καὶ ποῖ τρεπτέα,
ἥτις τε ταύτης ἡ κατ᾽ εὔλογον φορά;
᾽Επεὶ γάρ ἐστιν, ὡς ἐγὼ τεκμαίρομαι
σοφῶν τε ἀκούω, θεία τις μεταρροή,
ἄνωθεν ἡμῖν ἐρχομένη, εἴτ᾽ οὖν ὅλη,
εἴθ᾽ ὁ πρύτανις ταύτης κυβερνήτης τε νοῦς,
ἓν ἔργον αὐτῇ φυσικόν τε καὶ μόνον,
ἄνω φέρεσθαι καὶ συνάπτεσθαι Θεῷ,
ἀεί τε πάντῃ πρὸς τὸ συγγενὲς βλέπειν,
ἥκιστα πάθει σώματος δουλουμένη,
ῥέοντος εἰς γῆν καὶ καθέλκοντος κάτω,
τήν τε γλυκεῖαν τῶν ὁρωμένων πλάνην
πέμποντος εἴσω καὶ τὸ τῶν αἰσθήσεων
σκοτῶδες, ὑφ᾽ οὗ μὴ Λόγῳ κρατουμένη
ψυχὴ ῥέουσα κατ᾽ ὀλίγον πίπτει κάτω·
[686] ἢν δ᾽ αὖ κρατῆται κἀνακρούηται πυκνά,
ὥσπερ χαλινῷ, τῷ Λόγῳ, τάχ᾽ ἄν ποτε
ὑψοῦντος αὐτὴν τοῦ Λόγου, κατὰ βραχὺ
εἰς ἱερὰν φθάσειε τὴν ἄνω πόλιν,
ἕως λάβηται τῶν πάλαι ποθουμένων,
τὸ δ᾽ ἔστι, πᾶν κάλυμμα καὶ τὰς νῦν σκιὰς
παραδραμοῦσα καὶ τὰ τῇδ᾽ αἰνίγματα,
ὅσον δ᾽ ἐσόπτροις τοῦ κάλλους φαντάζεται,
βλέψῃ πρὸς αὐτὸ τ᾽ ἀγαθὸν γυμνούμενον,
γυμνῷ τε τῷ νῷ, καὶ πλάνης σταίη ποτέ,
φωτὸς κορεσθεῖσ᾽ οὗπερ ἠξίου τυχεῖν,

ἔχουσ᾽ ἐκεῖθεν τῶν καλῶν τὸ ἔσχατον.
Ὁ γὰρ σοφῷ τὰ πάντα ποιήσας λόγῳ
καὶ τὴν ἄφραστον τῶν ὅλων ἁρμονίαν
ἁρμοσάμενος τῇ τῶν ἐναντίων κράσει,
κόσμον τε τάξας τοῦτον ἐξ ἀκοσμίας
[687] μεῖζον τὸ θαῦμ᾽ ἔδειξεν ἐν ζώου φύσει.
Μικρὸν δ᾽ ἄνω φιλοσοφήσω σοι λόγον.
Θεὸς μέν ἐστιν εἴτε νοῦς, εἴτ᾽ οὐσία
κρείσσων τις ἄλλη, νοῦ μόνου ληπτὴ βολαῖς,
εἰ μὲν τελείως τοῖς ἄνω, οἶδε Θεός,
ἡμῖν δ᾽ ἀμυδρῶς, οἷς ἐπιπροσθεῖ νέφος
σαρκὸς παχείας, δυσμενοῦς προβλήματος·
τέως μὲν οὕτω, τὸ πλέον δ᾽ ἐς ὕστερον.
Ἐπεὶ δ᾽ ἀπαρχὰς τῶν λόγων ἔχει Θεός,
σκοπῶμεν ἤδη τἀκ Θεοῦ. Ἔχει δὲ πῶς;
Δύ᾽ ἐστὸν ἄκρω καὶ φύσεις ἐναντίαι.
Ἡ μὲν Θεοῦ τε πλησίον καὶ τιμία·
καλοῦσι γὰρ λογικήν τε καὶ πλήρη νοός,
καλοῦσι δ᾽ αὐτὴν ἐκ λόγου παρωνύμως,
[688] οἵαν τιν᾽ οἶδα τὴν Θεοῦ παραστάτιν
ἄκρων τε δευτέρων τε τάξιν ἀγγέλων,
ἀνωτέραν αἰσθήσεων καὶ σωμάτων,
πρώτην τε λαμπρὰν Τριάδος τῆς ἀρχικῆς.
Ἡ δ᾽ ἐκ Θεοῦ τε καὶ λόγου πορρωτάτω·
καλοῦσι δ᾽ αὐτὴν ἄλογόν γ᾽, ὡς τοῦ λόγου
ξένην, ὅσος τ᾽ ἐν ἤχῳ καὶ ὅσος λαλούμενος.

Οὕτως δὲ ταῦτα χωρίσας Θεὸς Λόγος
ὡς καλλιτέχνης καὶ πλέκων σοφῶς κτίσιν,
καὶ σύνθετόν τι ζῶον ἐξ ἀμφοῖν ἐμὲ
πλάττει, λόγου τε κοὐ λόγου συναρμόσας,
ψυχῆς ἀειδοῦς, ᾗ φέρω τὴν εἰκόνα
Θεοῦ μεγίστου, κἀνοήτου σώματος.
Μίξις μὲν ἥδε πλάσματος τοῦ τιμίου,
[689] ὃν κόσμον ἄλλον οἶομ᾽ ἐν μικρῷ μέγαν.
Ὡς ἂν δέ, φωτὶ πλημμυρῶν καὶ τῷ καλῷ,
δῴη τι κἀμοὶ τοῦ καλοῦ, ἔργον τ᾽ ἐμὸν

ἢ τῷ θελῆσαι, τῆς ἄκρας ἀμφοῖν βίοιν
τότε δὴ προδείξας καὶ διαστείλας λόγῳ,
προσθεὶς βοηθὸν τὸν νόμον τῷ πλάσματι,
αὐθαίρετόν μ' ἔθηκεν ἐργάτην καλοῦ,
ὡς ἐκ μάχης τε καὶ πάλης στέφη φέρειν·
κρεῖσσον γὰρ ἢ ζῆν τερμόνων ἐλεύθερον.
Οὗτος λόγος σοι τῆς ἐμῆς συμπήξεως.
Ἡ δὲ στροφαῖς μὲν ἐνθάδε πλείσταις ἀεὶ
δονεῖτ', ἄνω τε καὶ κάτω στροβουμένη,
μέση πονηρῶν πραγμάτων καὶ δεξιῶν,
δι' ὧν πυροῦται καὶ δοκιμάζετ' ἀθλία,
[690] ὡς χρυσὸς ἐν ἄνθραξι τοῖς καθαρτικοῖς.
Ἀλλ' ὕστερον πραχθήσεθ' ὧν ἐσπείραμεν
καρπούς, δικαίῳ τοῦ Θεοῦ κριτηρίῳ,
ληνοὶ θ' ἕτοιμοι τῶν βίβλων λαβεῖν θέρος.

Οὕτω δὲ τούτων κειμένων, ὁ μὲν νόμον
τηρῶν, Θεοῦ τε μοῖραν ἣν ἔχει σέβων,
ἐν παντὶ τ' ἔργῳ καὶ λόγῳ καὶ νοῦ στροφῇ
ἄχραντος ὡς μάλιστά τ' ἠπατημένων.
Καὶ τῷ ῥέοντι μηδὲν ἰλυσπώμενος,
ἕλκων δὲ τὸν χοῦν ἔμπαλιν πρὸς οὐρανόν,
(ὢ τοῦ μεγίστου καὶ σοφοῦ μυστηρίου!)
Θεὸς γενέσθαι, τῶν πόνων ἕξει γέρας,
Θεὸς θετὸς μέν, ἀλλ' ἄκρου φωτὸς γέμων,
οὗ τῆδ' ἀπαρχὰς μετρίως ἐδρέψατο.
[691] Ὅστις δὲ δεσμοῦ πρὸς τὸ χεῖρον καὶ πλοκῆς
νεύσας, ὁμόσπονδός τε τοῖς κάτω φανείς,
δοῦλός τε σαρκὸς καὶ ῥέουσι προσφιλής,
τὴν θείαν εὐγένειαν ὑβρίζει βίῳ,
κἂν ὡς μάλιστα εὐδρομῇ τοῖς ἀστάτοις,
κούφοις ὀνείροις καὶ σκιαῖς γαυρούμενος,
πλουτῶν, τρυφῶν τε καὶ θρόνοις ἐπηρμένος,
φεῦ τοῦ ταλάντου τῶν ἐκεῖθεν μαστίγων!
Ἦ τῶν κακῶν τὸ πρῶτον ἐκ Θεοῦ πεσεῖν.

Ταῦτ' οὖν ἀκούων καὶ πεπεισμένος σύ γε,
τὴν δεξιὰν βάδιζε, τὴν φαύλην δ' ἔα,

εἴ μοί τι πείθῃ γνησίῳ παραινέτῃ.
Λῷον δὲ πείθεσθ' οἶδα καὶ δέξῃ λόγον.
Τριῶν γὰρ ὄντων, ὡς λέγουσιν οἱ πάλαι,
[692] οἷς τὸν ἀγαθὸν σύμβουλον ὡπλίσθαι χρεών,
ἐμπειρίας τε φιλίας τε καὶ παρρησίας,
τούτων ἂν οὐδὲν ἡμῖν εὕρῃς ἐνδεές.
Ἐμπειρίας μὲν εἰς τοσοῦτον ἤλασα,
ὅσον περ εἰκὸς τοὺς πονήσαντας μακρὰν
χρόνῳ τε πολλῷ προσλαλήσαντας σοφῶν
βίβλοις, θεοπνεύστων τε δογμάτων λόγοις,
πηγῇ γλυκείᾳ σώφροσί τ' ἀρυσίμῳ,
ὧν καὶ βάθος τι μικρὸν ἐξηντλήσαμεν.
Τοῦ δευτέρου δ' ὧν εἶπον, εὐνοίας λέγω,
πίστις μεγίστη· ταῦτα γάρ σοι βούλομαι
ἃ πρόσθ' ἐμαυτῷ, φίλτατε, παρῄνεσα,
ἡνίκα λογισμοὶ κινδύνοις συνέδραμον
πικρᾶς θαλάσσης, οἷς συνήχθην πρὸς Θεόν·
[693] φόβος γὰρ ἀρχὴ πολλάκις σωτηρίας.
Παρρησίας δὲ μὴ λάβῃς πεῖράν ποτε,
μήτ' οὖν ἐμῆς γε, μήτε τούτων σοι ξένων·
ἀλλ' οὐδὲ λήψῃ τοῖς ἐμοῖς πεισθεὶς λόγοις·
ἔσῃ γὰρ αἴνων, οὐ ψόγων ἐπάξιος.
Ἐπεὶ δὲ ταῦτα, δεῦρό μοι σαυτὸν δίδου,
δὸς καὶ Θεῷ δώσωμεν, ὃν λήψῃ δοθείς.
Φύσις γὰρ αὕτη τοῦ διδόντος γίνεται.
Σκοπῶν δ' ἂν οὕτω τῆς ἀληθείας τύχοις.
Εἰσὶ δέ τινες καὶ παρ' Ἕλλησι σοφοί,
οὐ μὴν σοφοί γε· πῶς ἂν εἴποιμεν σοφοὺς
τοὺς τὴν κρατίστην φύσιν ἠγνοηκότας,
Θεόν, τὸ πάντων αἴτιον πρῶτον καλῶν;
Οὗ καὶ φύσις γε τοῖς φρονοῦσι πρόξενος,
[694] τάξις θ' ὁρωμένων τε καὶ νοουμένων·
τοὺς δ' ἢ τελείως ἐκβαλόντας τοῦ λόγου
τὸ Θεῖον ἢ πρόνοιαν ἐξηρνηκότας
ἢ μέτρα θέντας, μὴ κάμοι σῴζων Θεός.
Ὧν οἱ μὲν ὄψει χρώμενοι διδασκάλῳ,

ἄστροις ἔδωκαν τοῖς ὁμοδούλοις τὸ κράτος,
οἷς πάντ' ἄγουσιν, ἡγμένοι λίαν κακῶς·
ἄλλοι δὲ προσεκύνησαν αἴσχη κνωδάλων,
πλέον πεσόντες· οἱ δὲ δαιμόνων σκιάς,
μύθους τ' ἀνεῦρον τῶν παθῶν συνηγόρους,
στήλας τ' ἔθεντο τῆς ἀνοίας ἀξίας,
ἱδρύμαθ' ὕλης καὶ χερὸς ποιήματα.
Τίς οὖν τοσοῦτον ἄσοφος, ὡς τούτους σοφοὺς
θέσθαι; Ὅμως ἔστωσαν, εἰ δοκεῖ, σοφοί.
[695] Τούτους ἂν εὕροις τοῖς μὲν ἄλλοις δόγμασιν
ἀσυνθέτους τε καὶ διεστῶτάς τισι
τοῖς περὶ νοητῶν καὶ ὁρωμένων λόγοις,
Θεοῦ προνοίας, ἰδεῶν χ' εἱμαρμένης,
ὕλης ἀπείρου, συνθέσεώς τε σωμάτων,
ψυχῆς, νοός τε καὶ πλάνης αἰσθήσεων·
ἐξ ὧν Στοαί τε καὶ προσώπων ὀφρύες,
Ἀκαδημίαι τε καὶ πλοκαὶ Πυρρωνίων,
σκέψεις, ἐφέξεις, τεχνικῶν ληρήματα·
ἀσυνθέτους μὲν ταῦτα, πάντας δ' ἐξ ἴσου
ἐπαινέτας δὲ τοῦ καλοῦ καὶ σύμφρονας,
οὐδὲν τιθέντας τῆς ἀρετῆς ἀνώτερον,
κἂν μυρίοις ἱδρῶσι καὶ πολλοῖς πόνοις
χρόνῳ τε μακρῷ τυγχάνῃ κρατουμένη.
Μεμνήσομαι δέ, δείγματος χάριν, τινῶν,
[696] ὡς ἂν μάθῃς κἀνθένδε τὴν ἀρετήν, ὅσα
ῥόδ' ἐξ ἀκανθῶν, ὡς λέγουσι, συλλέγων,
ἐκ τῶν ἀπίστων μανθάνων τὰ κρείσσονα.
Τίς οὐκ ἀκούει τὸν Σινωπέα τὸν κύνα;
Οὗτος, (τί τἄλλα χρὴ λέγειν;) ἀλλ' εὐτελὴς
οὕτως τις ἦν καὶ μέτριος τὰ τοῦ βίου,
καὶ ταῦθ' ἑαυτῷ νομοθετῶν, οὐκ ἐκ Θεοῦ
νόμον φυλάττων, οὐδ' ἐπ' ἐλπίσι τισίν,
ὥστ' εἶχεν ἓν μὲν κτῆμα, τὴν βακτηρίαν,
οἶκον δ' ὕπαιθρον ἐν μέσῳ τοῦ ἄστεος,
στρεπτὸν πίθον φεύγοντα πνευμάτων βίας,
ὃς ἦν ἐκείνῳ δωμάτων χρυσωρόφων

κρείσσων· τροφή τε σχέδιος, οὐ πονουμένη.
Κράτης δ' ὁμοίως χρημάτων ὑπερτιθεὶς
αὐτόν, μεθείς τε μηλόβοτον τὴν οὐσίαν,
[697] ὡς ἂν κακίας ὑπηρέτιν καὶ σωμάτων,
ἀρθεὶς ὑπὲρ βωμοῦ, μεγάλῳ κηρύγματι
ἀνεῖπεν αὐτόν, ὡς ἐν Ὀλυμπίᾳ μέσῃ,
τὸ θαυμάσιον δὴ τοῦτο καὶ βοώμενος·
«ἐλευθεροῖ Κράτητα Θηβαῖον Κράτης»·
δουλείαν εἰδὼς τὸ κρατεῖσθαι χρημάτων.
Φασὶν τὸν αὐτὸν (ὥς τινες δ', ἄλλον τινὰ
τῶν φιλοσοφούντων ἐξ ἴσου φρονήματος),
πλέοντα, τοῦ κλύδωνος ἀγριουμένου,
ἔπειτα φόρτῳ τῆς νεὼς βαρουμένης,
ῥίπτειν προθύμως εἰς βυθὸν τὰ χρήματα,
τοῦτον δ' ἐπειπεῖν ἄξιον μνήμης λόγον·
«Εὖγ', ὦ Τύχη, μοὶ τῶν καλῶν διδάσκαλε,
ὡς εἰς τρίβωνα ῥᾳδίως συστέλλομαι»!
Ἄλλος παρῆκεν οὐσίαν τοῖς ἐκ γένους.
[698] Ἄλλος δ' ὑπερβὰς ταῦτα, ὡς ἀνθρώπινα,
ἅπανθ' ὅσ' εἶχεν εἰς μίαν βῶλόν τινα
χρυσῆν συνελών, ἔπειτ' ἀναχθεὶς εἰς ἅλα,
βυθῷ δίδωσι τὴν ἀλαζόνα πλάνην,
μὴ δεῖν γὰρ ἄλλῳ προξενεῖν τὸ μὴ καλόν.
Καὶ τοῦτ' ἐπαινῶ. Τῶν τις ἀρχαίων κυνῶν
βασιλεῖ προσελθὼν ἠξίου τροφῆς τυχεῖν,
εἴτ' ἐνδεὴς ὤν, εἴτε καὶ πειρώμενος.
Τοῦ δ' εἴτε τιμῇ γ', εἴτε καὶ πείρᾳ τινί,
πλὴν χρυσίου τάλαντον ἐκ προστάγματος
δόντος προθύμως, οὐ μὲν ἀρνεῖται λαβεῖν·
λαβὼν δ' ἐν ὄψει τοῦ δεδωκότος αὐτίκα
ἄρτον πριάμενος τοῦ ταλάντου· «Τόνδ', ἔφη,
λαβεῖν ἔχρῃζον, οὐ τὸν ἄβρωτον τῦφον».
Ταῦτ' οὖν μὲν ἴσα τοῖς ἐμοῖς νόμοις σχεδόν,
[699] οἵ με πτεροῦσιν εἰς βίον τε καὶ φύσιν
πτηνῶν, ἐφημερίῳ τε κ' ἀσπόρῳ τροφῇ,
κρίνων τε κάλλει εὖ μάλ' ἠμφιεσμένων,

ὑφαῖς ἀτέχνοις ἐγγυῶνταί μοι σκέπην,
εἰ πρὸς μόνον βλέποιμι τὸν μέγαν Θεόν.
Ἀλλ' εἴ τι χρή με καὶ ξέσαι τὰ τῶν βίων,
ὡς ἂν δοκοίην μὴ μάτην ταῦθ' ἱστορεῖν,
οἱ μὲν τιμῶντες χρημάτων ἀκτησίαν
βίον τ' ἐλεύθερόν τε καὶ δεσμῶν ἄνω,
πρῶτον μὲν οὐ καλῶς τὸ καλὸν μετῄεσαν·
πλεῖον γὰρ ἦν ἔνδειξις ἢ καλοῦ πόθος.
Ἢ τί ποτ' ἔδει βωμῶν τε καὶ κηρυγμάτων;
Ἔπειτα γαστρὸς ἡδοναῖς ἐφίεσαν,
ὡς ἄν τινες φεύγοντες οὐ πλούτου κόρον,
[700] τὰς φροντίδας δὲ καὶ πόνους τῆς κτήσεως,
τρυφῆς δ' ἀφορμὴν τὸ ἀπορεῖν ποιούμενοι.
Δηλοῦσι σησαμοῦσιν ἄρτοι κρίθινοι
ὑπεξιόντες καὶ τραγῳδίας ἔπη,
ὧν ἕν τι καὶ τόδ' εὐστόχως εἰρημένον·
«ὦ ξένε, τυράννοις ἐκ ποδῶν μεθίστασο»,
σέρις τε φεύγουσ' ἐκ μέσων ἡδυσμάτων,
ὄψον πενήτων, ἄφθονός τε γῆς χάρις.
Ἡμῖν δ' ἀνεπίδεικτον μὲν εἴ τι τῶν καλῶν,
οἷς πρῶτόν ἐστι μηδὲ τὴν εὐώνυμον
τὰ δεξιᾶς κινήματ' εἰδέναι σαφῶς.

Ἡ δ' ἐγκράτεια μαρτυρεῖ τὸ ἔνθεον.
Καλὸν Κλεάνθους τὸ φρέαρ καὶ Σωκράτους
τὸ ζῆν πενιχρῶς· τἄλλα δ' ὡς ἀσχήμονα!
[701] Οἱ Χαρμίδαι τε καὶ σκέπη τριβωνίων,
ὑφ' ἧς τὰ θεῖα τοῖς νέοις ὁ γεννάδας
συνῆν. Μόνοι γὰρ οἱ καλοὶ νοήμονες.
Μηδεὶς ἔρωτι σωμάτων θηρευέτω
τὸ κάλλος. Ὡς ὄλοιτο τοῖα σκέμματα·
χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Λυδῶν ὁρίσματα.
Ἀλκμαίονος δὲ τίς τόδ' αἰνέσει ποτέ,
ὃς πρῶτ' Ἀθηναίων τῶν ἀοιδίμων φέρων
ἀνὴρ γένει τε καὶ κράτει πνέων μέγα,
τοσοῦτον ὤφθη χρημάτων ἡττώμενος,
ὅσον περ εἰκὸς ἦν φανῆναι κρείττονα;

Κροίσου γὰρ αὐτὸν πλείοσι δεξιουμένου,
[702] ὧν ἕν, ταμεῖα χρυσοῦ ἅπαντα προθείς,
ὡς ἂν δυνάστης τῇ τύχῃ μέγα φρονῶν,
ἔχειν ἐκέλευσεν ὅσον δύναιτο ψηγμάτων·
πλήσας δὲ κόλπους καὶ γνάθους καὶ τὴν κόμην
θεὶς χρυσόπαστον (τῆς ἀμετρίας ὅση!)
προῆλθε Λυδοῖς πλούσιος γελώμενος.
Τί δ' ὁ Πλάτων σοι, καίπερ ὢν σοφώτατος
ἀνδρῶν; τί δ' Ἀρίστιππος, τὸν ἥδιστον λέγω;
τί δ' ὁ χαρίεις Σπεύσιππος, ὥσπερ οἴομαι;
Ὁ μὲν καπήλου δυστυχοῦς ἔζη βίον,
πόνους διαντλῶν κέρδεσιν θαλαττίους·
ἔλαιον ἦν ὁ φόρτος. Οὔπω τοῦτ' ἴσως
[703] ἐρεῖς ἄπληστον καὶ πενίᾳ τι προσνέμεις.
Τὸ δὲ τραπέζας προσκυνεῖν τυραννικὰς
Πλάτωνα· φεῦ λόγων τε καὶ σεμνῶν πόνων!
Ἐῶ λέγειν πρᾶσίν τε καὶ οὐχὶ πρᾶσιν,
εἰ μὴ Πλάτωνί τις Λίβυς τῆς Ἑλλάδος
ὤφθη γ' ἀμείνων καὶ μικροῦ τιμήματος
δόξαν τε καὶ Πλάτωνος ὠνεῖται λόγους.
Τοῦ δ' ἐκ Κυρήνης, μέγα μὲν ἡ παρρησία·
ὅμως δ' ἔμιξε τῷ ἐλευθέρῳ τρυφήν,
βλάπτων τὸ καλὸν ἁλμυρῷ τῷ δόγματι.
Μύρων γὰρ ὄζων, συμποτῶν κατέπνεε·
τὸ δ' εὐχάριστον τοῦ τρόπου καὶ στωμύλον
ὁδηγὸν εἶχε λημμάτων. Οὕτω ποτὲ
[704] στολὴν γυναικῶν, Ἀρχελάου τοῦ σοφοῦ,
οὐκ οἶδ' ὅπως τε καὶ δι' ἣν τὴν αἰτίαν
δωρουμένου, Πλάτων μὲν οὐ προσήκατο,
ἴαμβον εἰπὼν καίριον ἐξ Εὐριπίδου·
«οὐκ ἂν δυναίμην θῆλυν ἐνδῦναι στολήν».
Ὁ δ', ὡς τὸ δώρημ' ἦλθεν εἰς αὐτοῦ χέρας,
φέροντος ἀνδρὸς καὶ προθύμως λαμβάνει
καὶ τὴν ἰάμβου κομψότητ' ἰαμβίῳ
βάλλει, τόδ' εἰπών· «Καὶ γὰρ ἐν βακχεύμασιν
οὖσ' ἥγε σώφρων, οὐ διαφθαρήσεται».

Ὁ δ' αὐτὸς Ἀρχέλαος, ὥς φασιν, ποτὲ
λαβεῖν θελήσαντός τι τοῦ Σοφοκλέους,
Εὐριπίδῃ δίδωσι τῷ σοφωτάτῳ.
[705] Τοσαῦτ' ἐπειπών· «Σὺ μὲν ἄξιος δοκεῖς
ζητεῖν ἔμοιγε, λαμβάνειν δ' Εὐριπίδης»·
δεικνὺς ὅπερ ἄριστον εὐγενὴς τρόπος.

Τάξας δὲ τοῖς Ἕλλησι τοὺς πόρους ποτὲ
ὁ Λυσιμάχου καὶ τἄλλα τῶν πρώτων φανεὶς
ἐν δημαγωγίαις τε καὶ στρατηγίαις,
τοσοῦτον ὤφθη χρημάτων ἀνώτερος,
ὥσθ' (ὅτι μὲν ἔσχε τοὔνομ' ἐκ τῆς πράξεως,
δίκαιος ὢν τε καὶ καλούμενος εἰς ἔτι,
ἑκὼν παρήσω) τὰς δὲ παῖδας ἡ πόλις
ἐκδοῦσα τιμᾷ χρήμασι πενίαν καλήν,
αὐτὸν τ' ἔθαψεν, οὐκ ἔχονθ' ὅθεν ταφῇ.
Οὐκ ἂν παρέλθοιμ' οὐδὲ τὰ Ῥωμαίων καλὰ
ὡς μὴ παλαιοῖς ἰσχυριζοίμην μόνοις.
Πύρρου κρατήσας ἐν μάχῃ Φαβρίκιος,
[706] ἦν δὲ στρατηγὸς τῶν περιβλέπτων ἄγαν,
καὶ τοῖσδ' ἐνίκα μᾶλλον· ὡς γὰρ εἰς στενὸν
ὁ Πύρρος ἦλθεν ἐλπίδων, ἐπειράθη
χρυσοῦ ταλάντοις τὸν στρατηγὸν ἁρπάσαι·
ὁ δ' οὐκ ἐδέξατ', ἀλλ' ὅμως ἐσπείσατο.
Ἐπεὶ δ' ὁ Πύρρος, ὡς λέγουσ', εἰρηνικὰ
παίζων πρὸς αὐτόν, τῶν ἐνόπλων θηρίων
ἕνα τῶν ἐλεφάντων ὑπερφυᾶ τε καὶ μέγαν,
οὔπω κατ' ὄψιν οἱ τέως ἐγνωσμένον,
ἔδειξε· ῥινὸς ὑπερφανείσης ἀθρόως
οὔτ' ἐπτοήθη καὶ τόδ' εἶπεν ἵλεως·
«οὔ μ' οὔτε χρυσὸς εἷλεν, οὔτε θηρίον».

Ἀρκεῖ τοσαῦτα καὶ τάδε μέτρου πέρα,
ὡς ἄν τις εἴποι χρημάτων καταφρονῶν.
Μήτ' οὖν ἐκεῖνα προσδέχου τὰ μὴ καλὰ
[707] βίβλων παλαιῶν, ὦγαθ', αἷς ἐνετράφης·
ἔα με κερδαίνοντα κεκλῆσθαι κακόν.
Κρεῖσσον γὰρ ἢ σέβοντα τοὺς θεῶν νόμους

πένητα ναίειν, δόξαν ἠμποληκότα.
Μή μοι γένος γένιζε, μάζα μοι γένος.
Τὰ χρήματ' ἀνθρώποισι τιμιώτατα.
Πένητος ἀνδρὸς οὐδὲν ἀθλιώτερον.
Ἄνευ δὲ χαλκοῦ, Φοῖβος οὐ μαντεύεται.
Οὐκ ἔστιν ὅστις πάντ' ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ·
ἢ γὰρ πεφυκὼς ἐσθλός, οὐκ ἔχει βίον,
ἢ δυσγενὴς ὤν, πλουσίαν ἀροῖ πλάκα.
Πῶς γὰρ καλεῖς δυσδαίμονα τὸν πένητα μέν,
πολλῷ δ' ἔχοντα πλουσιώτερον τρόπον;
Δύσδαιμον ὄντως τὸ φρονεῖν οὕτω κακῶς.
[708] Ταῦτ' οὖν ἅπαντα φεῦγε τούς τ' εἰρηκότας,
εἴτ' ἄλλο τούτοις ἐμφερές τι ἐν λόγοις.
Καὶ ταῦτ' ἐπαίνει τῶν σοφῶς εἰρημένων·
ὅτ' ἐκ πονηροῦ πράγματος κέρδος λάβης,
τοῦ δυστυχεῖν νόμιζε ἀρραβῶν' ἔχειν.
Μὴ πάντοθεν κέρδαινε, σαυτὸν αἰσχύνων·
τὸ μὴ δικαίως εὐτυχεῖν, ἔχει φόβον.
Μὴ Πλοῦτόν εἴπης, οὐχὶ θαυμάζω θεόν,
ὃν καὶ κάκιστος ῥᾳδίως ἐκτήσατο.
Πένης μέν ἐστι, τὸν τρόπον δὲ πλούσιος.
Σοφὸν πένητα μᾶλλον ἢ Μίδαν κακόν.
Ληρεῖ δέ μοι Θέογνις ὡς λῆρον πλατύν,
κρημνοὺς προτιμῶν τῆς ἀπορίας καὶ βυθούς,
κακῶς τε Κύρνῳ νομοθετῶν εἰς χρήματα.
[709] Ὅμηρε καὶ σύ, πῶς τοσοῦτον ἀστάτῳ
πράγματι νέμεις, ὥστε φράσαι που τῶν ἐπῶν,
ὀπηδὸν εἶναι τὴν ἀρετὴν τῶν χρημάτων;
Φησίν· Τόδ' εἶπον αὐτός, οὐχ οὕτως ἔχων,
γελῶν δὲ τοὺς ἔχοντας οὕτως ἀθλίως.
Οὐ γὰρ δοκεῖ σοι τὴν θάλασσαν ἐκφυγὼν
Ὀδυσσεὺς ἐκεῖνος, οὗ τὰ πόλλ' ἀθλήματα,
ὀφθεὶς ἀλήτης τῇ βασιλίδι γυμνός,
καταιδέσας δὲ τῷ λόγῳ τὴν παρθένον,
Φαίαξί τ' αὐτοῖς ἄξιος πλείστου φανείς,
εἶναι προδήλως τῆς ἀρετῆς ἐγκώμιον;

Τὸν μῦθον αἰνῶ τὸν Φρύγιον, ὅς εὖ ἔχει·
Μίδᾳ γὰρ αἰτήσαντι πάντα χρυσίου
πλήρη γενέσθαι, τῆς ἀμετρίας δίκην
[710] Θεὸς δίδωσιν ὧνπερ ἠξίου τυχεῖν·
ὁ χρυσὸς ἦν ἄβρωτος· ὃς δ' εἶχεν, νέκυς.
Τί μοι ξένων μύθων τε καὶ διδαγμάτων;
Αὐτοὺς σκόπει μοι τοὺς ἐμοὺς ἤδη νόμους.
Ἐμοὶ γένος μέν ἐστι τὸ πρῶτον καλόν,
οὗπερ προῆλθον καὶ πρὸς ὃ πτερῶ βίον,
δεσμῶν ἐμαυτὸν ἐκλύειν πειρώμενος.
Ἡ δ' ἐκ μελῶν τε καὶ φθορᾶς ὁρμωμένη,
νεκρῶν τε λαμπρῶν καὶ πάλαι σεσηπότων,
ἣν δὴ καλοῦσιν εὐγένειαν οἱ κάτω,
κόπρου ῥεούσης οὐδὲν εὐγενεστέρα.
Πατρὶς δὲ σωμάτων μὲν οὐκ ἐλευθέρα,
φόρων τε δούλη καὶ κακῶς τετμημένη
κόλποις θαλάσσης καὶ νάπαις περίγραφος,
[711] πολλοὺς ἀμείβουσ' ἀθλίους οἰκήτορας,
αὐτή γε μήτηρ καὶ τάφος γεννημάτων,
κόπτουσα τοὺς κόπτοντας. Ὦ δίκη, δίκη
τοῦ πρωτοπλάστου γεύσεώς τε καὶ πλάνης!
Ἡ δ' ἀντὶ ταύτης τοῖς σοφοῖς ζητουμένη
πρὸς ἣν βλέποντες ἐνθάδ' οὐ ῥοιζούμεθα,
ὥσπερ πόα τι ἐφ' ὑδάτων ὀχουμένη,
πλατεῖ ἀτέρμων εὐγενῶν σκηνωμάτων,
κρατουμένη τε τοῖς κατοίκοις εἰς ἀεί,
ζώντων τε μήτηρ καὶ μόγων ἀλλοτρία,
χορὸς τ' ἄπαυστα Χριστὸν ὑμνούντων μέγαν,
πανήγυρίς τε πρωτοτόκων γεγραμμένων
ἐν οὐρανοῖς βίβλοις τε ταῖς αἰωνίοις.
[712] Δόξαν τ' ἐπαινῶ τὴν ἄνω μοι κειμένην,
σταθμὴν δικαίαν, καλὸν ἀψευδέστατον.
Ἡ δ' ἐνθάδ', αὖρα καὶ κενῶν κενὴ χάρις·
ἡ μὲν δικαία προστίθησιν οὐδὲ ἕν·
ἡ δ' οὐκ ἀληθὴς εἰς βλάβην καθίσταται.
Τὸ γὰρ δοκεῖν, ὑφεῖλε τοῦ εἶναι πολύ.

Πλοῦτος δ' ὁ μὲν ῥέων τε καὶ μέθης πλέως,
ὄψιν τε πηρὸς καὶ περιπλανώμενος,
φυσῶν τε πολλοὺς καὶ κενῶς ἀντλῶν τύχην,
γαστρός τις ὄγκος ὑδέρου πεπλησμένος.
Ἄλλοις προσέρποι φάρμακον νόσου γέμον
καιροῦ φθόνου τε παίγνιον τιμώμενον.
Ἐμοὶ δὲ πλοῦτος ἄφθονός τε καὶ μένων,
[713] ἑστώς, ἄσυλος, κτημάτων ἀνώτατος,
μηδὲν πεπάσθαι πλὴν Θεοῦ καὶ τῶν ἄνω.
Ἅπαντα μὲν γὰρ οὐκ ἄν, εἰ βούλοιτό τις,
κτήσαιτο, οὔτ' ἐκτήσατ' οὔκουν ἄχρι νῦν·
πάντων δ' ἔνεστιν ἀθρόως καταφρονεῖν,
κρείττω τε πάντων τοῦτον εἶναι τὸν τρόπον.

Ἄλλοι φάλαγγας τασσέτωσαν ὁπλιτῶν,
πλεῖόν τε πασχέτωσαν, ὧν δρᾶσιν κακῶν,
βάλλοντες, οἰμώζοντες, ἀστάτοις ῥοπαῖς
ἀγχωμαλοῦντες, αἱμάτων ὠνούμενοι
πλούτου τίν' ὄγκον ἢ τυραννίδος κράτος.
Ἄλλοι δὲ γῆς τε καὶ θαλάττης ἀγρίας
κόλπους μετρούντων, ἔμποροι δυσδαίμονες.
Ἄλλοι δίκας τε καὶ νόμους ἀντιστρόφους
σπουδῇ πλεκόντων, λημμάτων μικρῶν χάριν·
[714] ἐμοὶ δὲ πάντων Χριστός ἐστιν ὤνιος,
σταυρόν τε τὸν πένητα πλουσίως φέρω,
ῥίψας τὰ σητῶν καὶ στροφὴν πεττευμάτων.
Τούτου νόμος μὲν πρῶτος, ἡ πρώτη τρυφή,
Ἐδὲμ δὲ καὶ παράδεισος εὐθαλὴς φυτοῖς,
πηγή τ' ἐς ἀρχὰς τέτταρας τετμημένη.
Οὐ χρυσός, οὐκ ἤλεκτρον, οὐδὲ ἄργυρος,
οὐκ εὐχρόων τε καὶ φανῶν λίθων χάρις,
ἃ γῆ δίδωσι τοῖς κάτω νενευκόσι·
μόνοις δὲ καρποῖς ἀφθόνως διέτρεφε
τὸν ἐργάτην Θεοῦ τε καὶ θείας τρυφῆς.
Κἀνταῦθ' ὅρος τις ἡδονῇ μετρούμενος·
ξύλου γὰρ εἶργε γνώσεων ἐναντίων.
Ὃς οὐ φυλαχθείς, παντὸς ἐστέρησέ με

καὶ γῆς πόνοις ἔδωκε μητρὸς τῆς ἐμῆς.
[715] Ὧν εἷς, τὸ πλεῖον τῶν ἀναγκαίων ἔχειν
μηδέν τε μέτρον εἰδέναι τῆς κτήσεως,
κακοῦ τὸ χεῖρον φάρμακον ποιουμένους,
διψῶντας αὐτῷ τῷ ποτῷ καυσουμένους.
Ἐξ οὗ τί γίνεθ' ὡς παράδοξον, σκόπει,
ἀεὶ πένεσθαι τῷ λιπόντι κτωμένους,
τέρψιν δὲ τοῦ κτηθέντος οὐ δύνασθ' ἔχειν,
τῷ μὴ παρόντι· καὶ γὰρ ἐκτήκει φρένας.
Πρῶτος μὲν οὗτος εὐτελοῦς ζωῆς νόμος,
ἔστιν δ' ἐκεῖνος δεύτερος. Τὸν Ἀβραὰμ
τὸν πατριάρχην, τὸν θεόπτην τὸν μέγαν,
οἴκου, γένους τε, πατρίδος ἐξελκύσας,
ὁ τῶν μεγίστων οἰκονόμος μυστηρίων,
εἰς γῆν μετήγαγ' εὐκόλως ἀλλοτρίαν,
[716] ξένον, πάροικον, ἄστεγον, πλανώμενον.
Πίστις γὰρ εἷλκεν ἐλπίδων τῶν μειζόνων.
Ἄρτον δ' Ἰακὼβ καὶ σκέπην ᾔτει μόνον,
ὁρμῶν ποταμῶν ποτ' εἰς μέσην, ὥσπερ λόγος,
εἰ καὶ πολυθρέμμων ἐπάνεισιν ὕστερον,
μισθὸν δίκαιον εὑρόμενος οὗτον πόνων.
Καὶ τοῦτο δ' εἰπεῖν εὖ ἔχει πρὸς οἷς ἔφην·
Μωσῆς ὅτ' εἴσω τοῦ γνόφου μόνος μόνῳ
Θεῷ προσωμίλησε καὶ πλαξὶν νόμον
διπλοῦν ἐδέξαθ', ᾧ λεὼν ἦγε μέγαν·
τότ' οὖν μερίζων ἣν κατέσχον ἐκ Θεοῦ,
ἄλλοις μὲν ἄλλην γῆν ἐμέτρησε ξένην·
υἱοῖς δὲ Λευῒ κλῆρον οὐ νέμει μόνοις.
Κλῆρος γὰρ αὐτοῖς ὁ κράτιστος ἦν Θεός.
[717] Ἰωναδὰβ δὲ παισὶν εἰσάγων ποτὲ
ἀκτησίαν τε καὶ τὸν ὑψηλὸν βίον
(ᾔδει γάρ, ᾔδει φιλοσοφεῖν, καίπερ τότε
οὐδὲ πενίας πω κειμένης ἐν θαύματι)·
τάδ' εἶπε, πατρὸς λίαν ὡς χρηστοῦ λόγον·
«Ὦ παῖδες, οἷον ὑμῖν, ὡς ἄγαν πολὺν
κλῆρον πορίζω, οἷον οὔπω τις πατὴρ

παισὶν δέδωκεν, οὐδ' ὃς εὐπορώτατος·
φεύγοιτε πάντα κλῆρον, εὔλυτον βίον
ἔχοιτε, δεσμῷ μηδενὶ κρατούμενοι.
Σκηνὰς μὲν οἰκεῖτ', οἰκίας κινουμένας·
τέμνοι δὲ γῆν ἄλλος τις· ἄμπελος δέ γε
τούτῳ φυτεύοιθ', ὅντιν' οἶνος εὐφρανεῖ·
ὑμῖν δ' ἄοινος, ἐγκρατὴς ἔστω βίος.
[718] Ὧδ' ἂν βιοῦντες, ἀσφαλῶς ζῴοιτέ μοι».
Οὗτος μὲν οὖν τοιοῦτος. Ἠλίαν δέ που
θήσοιμεν, ὃν Κάρμηλος ἔτρεφεν μέγας
κόραξι χειμάρρῳ τε, γῆς ἐκ διψάδος;
Ὃς ὢν πένης τε καὶ πενήτων ἔσχατος,
ἵστη τυράννοις ὑετούς, ῥείθρων βάθη·
πῦρ εἷλκεν ἐχθροῖς καὶ θυσίαις ἐξ οὐρανοῦ.
Χήραις ἐπήγαζε ῥανίδας στενῆς τροφῆς,
τρέφων τρεφούσας πλουσίως ὁ ἐνδεής·
νεκροὺς δ' ἀνέστη, μισθὸν εὐσεβοῦς σκέπης,
πυρός τ' ἀνήγεθ' ἅρματι πρὸς οὐρανόν.
Ἐλισσαίου τε κλῆρος, ὃς παρ' Ἠλίου,
χάρις τε καὶ τὸ κλεινὸν ἐξ ὕψους δέρος.
Ὅδε πρὸ γαστρὸς ἱερός. Ὦ τοῦ θαύματος!
[719] Πάντως ἀκούεις τὸν Σαμουὴλ τὸν μέγαν,
ὃν μητρὸς εὐχὴ τῷ Θεῷ προσήγαγεν·
εἰ μὴ λίαν τολμηρὸν εἰπεῖν τοῦτό γε·
οὐδ' αὐτὸν εἶχεν· ἐκ βρέφους Θεῷ δοθείς.
Τίς ἦν παλαιᾶς καὶ νέας μεταίχμιον
Θεοῦ διαθηκῶν, ὡς σκιᾶς καὶ σώματος
τὴν μὲν κατείργων, τῆς δ' ἀνοίγων εἰσόδους;
τίς φωτὸς ἄκρου προτρέχων λύχνος μέγας;
τίς ἐν γεννητοῖς πρῶτος, ᾧ μάρτυς Θεός;
Ἔρημον ᾤκει καὶ ξένην εἶχε τροφήν·
καμήλιον δ' ἔσθημα δέρματος στροφῇ
ἐσφίγγετ'· ἔγραψε τὸν Ἰωάννην Λόγος,
ὃς οὐδὲ διπλοῦν εἴασε κεκτῆσθαι ῥάκος.
[720] Τί δ' ἄν τις εἴποι πρὸς τὸν ἐκ τέχνης τροφὴν
Παῦλον πορίζοντ'; ἢ τὸν ἐκ θέρμων μόνων

τρυφῶντα Πέτρον, τοὺς μεγάλους ἀποστόλους,
οἳ πάντα κόσμον δικτύων εἴσω Θεοῦ
ἔθηκαν· ὧν αἱ χεῖρες ἔρρεον πολὺν
πλοῦτον πένησι πλουσίως δωρουμένων;
"Ἄλλοι παρῆκαν συγγενέσιν ἁλειάδας,
καλούμενοι Θεῷ πρὸς ἁλείαν κρείττονα.
Λόγοις γὰρ ἦσαν τοῖς ἀρίστοις ἡγμένοι
Χριστοῦ, ὃς ἐπτώχευσε καὶ σαρκὸς πάχος,
νοῦς ὢν μέγιστος καὶ νοὸς πρώτη φύσις·
πτωχοὺς δὲ τάξας τοῦ λόγου διαγγέλους,
συνέμπορον δίδωσι τὴν πίστιν μόνην,
[721] γυμνοῖς, ἀχάλκοις, πῆραν οὐκ ἐξημμένοις,
ἀσανδάλοις τε καὶ ἀπόροις, μυστήριον
ὅλης ἐπιτρέψας τῆς νέας οἰκουμένης,
καὶ μηδὲ ῥάβδον ἐν χεροῖν ἐῶν ἔχειν,
ὡς πίστις εἴη τοῦ λόγου τὸ εὐσθενές.
"Ὅρα τὸ μεῖζον· οὐδὲ τῷ νέῳ μαθεῖν
χρῄζοντι, πῶς ἂν τοῦ τελείου τις τύχοι,
ἄλλῳ τὸ ἄκρον ἢ μόνῳ περιγράφει,
τῷ δεῖν ἅπαντα τοῖς πένησι σκορπίσαι,
σταυρὸν ἐπ' ὤμων τὸν μέγαν φέρειν ἀεί,
αὐτῷ θ' ἕπεσθαι τοῖς κάτω νεκρούμενον,
εἴπερ ποθείη καὶ συνυψοῦσθαι Θεῷ.
Οὕτω τελειοῖ καὶ τελώνας εἰσόδῳ
[722] πάντα προθύμως τῷ Θεῷ δωρουμένους·
καὶ πειθέτω Ζακχαῖος, ὃς πλουτῶν κακῶς,
οἴκτῳ πενήτων τῶν τε ἠδικημένων
πλουτεῖ τὸ πένεσθαι καὶ ῥύπου καθαίρεται.
Εἶεν· τὰ μὲν δὴ χρημάτων οὕτως ἔχει.
Τῆς δ' ἐγκρατείας μικρὰ μὲν τὰ τῶν πάλαι
σοφῶν παρ' Ἕλλησί τε καὶ τῶν βαρβάρων.
Καὶ βαρβάροις γὰρ τῆς ἀρετῆς ἦν τις λόγος.
Τί χρὴ δ' ἀφ' ἡμῶν οἷα καὶ ὅσα γράφειν;
Πᾶσιν γάρ ἐστι περιφανῆ καὶ γνώριμα.
"Ἤκουσα τοῦτο τῆς σοφῆς τραγῳδίας·
«Γαστρὸς δὲ πειρῶ πᾶσαν ἡνίαν κρατεῖν».

μόνη γὰρ ὧν πέπονθεν οὐκ ἔχει χάριν.
[723] Ἐν πλησμονῇ τοι Κύπρις, ἐν πεινῶσι δ' οὔ.
Παχεῖα γαστὴρ λεπτὸν οὐ τίκτει νόον.
Πληρῶσαι δέρριν κηρίων ἢ τ' ἀλφίτων,
οὐδὲν διοίσει ταῦτα γαστρὸς ἐν μυχοῖς.
Πίθῳ δ' ἐπαντλεῖν ἐκρέοντι, τίς χάρις;
Γαστὴρ δ' ἄναλτος εὗρε καὶ νεῶν δρόμους·
ἄλλους δ' ἐπ' ἄλλοις ἐμμανεῖς ἐξώπλισεν.
Ἅπαντα δ' ἕρπειν εἰς βυθὸν τὰ τίμια
τῶν γαστριμάργων σῖτα, μὴ δὲ σῖτ' ἔτι
τῶν εὐτελεστάτων, λέβητος ἐξ ἑνός,
ὀρθῶς λέγει που Κερκιδᾶς ὁ φίλτατος,
τέλος τρυφώντων, αὐτὸς ἐσθίων ἅλας,
αὐτῆς τρυφῆς ἔθ' ἁλμυρὸν καταπτύων.
Τίς δ' οὐκ ἐπαινεῖ τὸν τρυφῶντι τῷ νέῳ
[724] φήσαντα· «Παῦσαι προστιθείς σου ταῖς πέδαις,
ἐξαγριῶν τε τὸ σπαράσσον θηρίον».

Κἀκεῖνο δ' οἷον Στωικῶν τῶν φιλτάτων;
Ὡς ἄλλος ἄλλῳ σαρκίῳ τις προσλαλῶν·
«Τί σοι χρεωστῶ, φησίν, ἄθλιον δέρος;
φαγεῖν; μέγιστον, ἄρτος ἐνδεῶς δοθείς.
Πιεῖν; ὕδωρ σοι δώσομεν καὶ ὀξίνην.
Οὐ ταῦτά μ' αἰτεῖς· τὰ τρυφῆς δὲ καὶ κόρου,
κρυσταλλίνων τε ἀβρότητ' ἐκπωμάτων.
Λίαν ἑτοίμως δώσομέν γ', ἀλλ' ἀγχόνην».
Ταῦτ' οὐκ ἀμείνω τῶν πάλαι βλακευμάτων
Σαρδαναπάλου τοῦ Νίνου, ὃς ὤν ποτε
πλούτῳ τε λαμπρὸς καὶ τρυφῇ διεφθορώς,
ἐβούλεθ' αὑτῷ καὶ γεράνου μηκίστερον
[725] λαιμὸν γενέσθαι, ἡδονῆς μακρᾶς χάριν;
Ὦ θεῖε Δαβίδ, σοὶ δὲ διψῶντι φρέαρ
γῆς ἀλλοφύλων καὶ ποτὸν κρατούμενον,
ἐπεὶ δι' αἱμάτων τε καὶ μάχης τινὲς
ὑπηρετοῦντο τῷ πόθῳ, χερσὶν λαβὼν
ἔσπεισας ὕδωρ· οὐ γὰρ ἐξ ἀλλοτρίων
κακῶν ἐδέξω τὸν σὸν ἐκπλῆσαι πόθον.

Εἰ δ' ἀγγέλων τις ἄρτος ἢ Λόγου τροφὴ
(ἀσώματον φύσιν γὰρ οὐ σῶμα τρέφει),
ὅσοι παρ' ἡμῖν ἀγγέλων ζῶσιν βίον,
σπινθῆρσι μικροῖς τοῦ βίου κρατούμενοι!
Καὶ τοῦτ' ἄκοντες, δόγματος θείου χάριν·
δεῖ γὰρ δεδέσθαι, μέχρις ἐκλύσῃ Θεός.

'Εῶ τὰ βίβλων καὶ τὰ τῶν πάλαι λέγειν.
Ὅσοι καθάρσει σωμάτων θεούμενοι,
[726] τροφῆς ἄγευστοι ἡμέρας καὶ πλείονας
διῆλθον, ὥσπερ σωμάτων ἐλεύθεροι,
πυρὸς δ' ἀπειλὴν καὶ λεόντων χάσματα
ἤνεγκαν, ὥστε μὴ βέβηλον ἐν ξένῃ
τροφὴν προσέσθαι βαρβάρων προστάγματι.
'Αφ' οὗ δὲ Χριστῷ συμπλακεὶς ὁ δυσμενὴς
ἀπῆλθε, σαρκὸς εὐγενοῦς ἡττημένος,
ἐκ τετταράκοντ' ἀσιτίας νυχθημέρων,
ὡς μᾶλλον αἰσχύνοιτο τῆς πείρας σφαλείς,
νόμος προῆλθε τῆς φίλης κακώσεως
ἐν τοῖς ἀγῶσιν, ὢ σοφοῦ παλαίσματος!
Καὶ τῶν ἀναίμων ἐνθέων τε θυμάτων,
ἃ πᾶς ὁ κόσμος καλλιερεῖ τῷ Δεσπότῃ,
θύοντες, οὐ μόσχους τε τῷ πάλαι νόμῳ,
οὐδ' ἄρνας, οὐδ' ἔξωθεν εἰσφοράν τινα
[727] τῶν οὐ τελείων (πᾶν γὰρ ἄλογον ἐνδεές),
αὐτοὶ δ' ἑαυτῶν τῆξιν ἐμμέτρῳ τροφῇ,
τὸ μὴ τρυφᾶν τρυφῶντες, ὢ ξένης τρυφῆς!
Ναοὺς καθαίρειν τῷ Θεῷ πειρώμενοι,
ἀγρυπνίαις τε παννύχοις θ' ὑμνῳδίαις,
ἐκδημίαις τε τοῦ νοὸς πρὸς νοῦν μέγαν,
ζῶντες τοσοῦτον ἐν σκιαῖς καὶ φάσμασιν
ὅσον τὰ κρυπτὰ τοῖς ὁρωμένοις λαβεῖν.

'Εντεῦθεν οἱ μὲν δέσμιον σαρκὸς πάχος
θέντες σιδήρῳ, τὸν κόρον κατέσβεσαν·
οἱ δὲ ζόφῳ τε καὶ στενοῖς οἰκήμασιν
ἢ ῥήγμασι κλεισθέντες ἀγρίων πετρῶν,
βλάβην ἐπέσχον τῶν πλάνων αἰσθήσεων.

Ἄλλοι δ' ἐρημίαις τε καὶ θηρῶν νάπαις
[728] τὴν θηριώδη τοῦ φυγεῖν ἁμαρτίαν
αὐτοὺς ἔδωκαν, ἔκφυλον ζῶντες βίον,
τοῦθ' ὃ βλέπουσι κόσμον εἰδότες μόνον.
Σάκκῳ τις ἄλλος καὶ σποδῷ καὶ δακρύοις
εἵλκυσεν οἶκτον καὶ χαμευνίας πόνῳ,
στάσει τε νυκτῶν ἡμερῶν τε πλειόνων,
μηνῶν τε, τούτου μεῖζον· εἰ δ' εἴποιμ' ἐτῶν,
ἄπιστον οἶμαι, πλὴν ἐμοὶ πιστὸν λίαν,
ὅσοι τ' ἐπόπται τῶν φίλων τοῦ θαύματος.
Πίστις γὰρ ἐστήλωσε καὶ φόβος Θεοῦ
τὸν νοῦν πρόωρον ἁρπάσας τῶν σωμάτων.
Ξένων δ' ἀκούσῃ καὶ ποτοῦ καὶ σιτίων·
ὄψον, σποδόν τε καὶ δάκρυον μεμιγμένον,
ἄναρτον, ὡς ἄνυδρον οἱ δ' ἄλλοι βίον.
[729] Ἅ μοι δοκοῦσι καὶ φύσεως νικᾶν νόμους,
ζήλου φέροντος ἄχρις ἐκτόπων ὁδῶν.

Τί ταῦτα; Τοῦ Λεὼ δὲ σὺ θαυμάζεις κόρας,
τὰς τῶν Ἀθηνῶν προσφαγείσας ἀσμένως,
Μενοικέως τε τὴν πρόθυμον εἰσφοράν,
Θηβῶν ὑπερθανόντος ὡς σώσῃ πόλιν·
Κλεομβρότου τε τοῦ σοφοῦ τὸ τίμιον
πήδημ' ἀφ' ὕψους, ὡς ἀπέλθοι σώματος,
ἐπεὶ Πλάτωνος τῷ περὶ ψυχῆς λόγῳ
πεισθείς, ἔρωτι λύσεως κατεσχέθη.
Λέγεις Ἐπικτήτου τε τὸ κλασθὲν σκέλος,
πρὶν ἤ τι ῥῆξαι ῥῆμα δοῦλον τῆς βίας·
εἶναι γάρ, εἶναι τ' ἀνδρός, ὡς ἀκούομεν,
τὸ σῶμα δοῦλον, τὸν τρόπον δ' ἐλεύθερον·
[730] πτισμόν τ' ἐν ὅλμῳ τῶν Ἀναξάρχου χερῶν,
ὡς οὐ παρόντος καὶ κελεύοντος σφοδρῶς
πτίσσειν τὸν αὐτοῦ θύλακον, αὐτὸν γὰρ μένειν
ἄπτιστον, ὅστις ἐστίν, οὐχ ὁρώμενον·
καὶ Σωκράτους τὸ κώνειον, φιλοτησίαν
ξένην τοσοῦτον ἡδέως ἐσπωμένην.
Σὺ ταῦτ' ἐπαινεῖς; καί τι κἀγώ, πλὴν ὅσον

ἐν τοῖς ἀφύκτοις ἦσαν ἀνδρεῖοι κακοῖς·
τοῖς γὰρ θέλουσιν οὐχ ὁρῶ σωτηρίαν.
'Εντεῦθεν ἐλθὲ πρὸς πάλην τὴν ἔνθεον
ἐμῶν ἀθλητῶν καί σε δινείτω φόβος,
τούτων ἀκούοντά τε καὶ μεμνημένον·
οἵοις ὅσοις τε κινδύνοις ηὐξήσαμεν
Χριστοῦ τὸ σεπτὸν καὶ νέον μυστήριον,
[731] οἱ τοῦ καλεῖσθ' ἐκεῖθεν ἠξιωμένοι.
Πολλοὺς γὰρ ἡμῖν πολλάκις τε τοῦ φθόνου
ζέσαντος ἐχθροὺς καὶ διώκτας τοῦ λόγου,
θυμὸν πνέοντας, θῆρας ἠγριωμένους,
οὐ πώποθ' ἡμεῖς εἴξαμεν καιροῦ ῥοπαῖς.
'Αλλ' εἴ τι καὶ ῥᾴθυμον εἰρήνη προσῆν,
εἴ τις κακὸς καὶ τἄλλα ὢν ἐτύγχανεν,
ἐνταῦθα πάντες ἐστομώθημεν Θεῷ·
ζήλῳ δὲ πυκνωθέντες ἐμπύρῳ, θράσος
ἐχθρῶν δεδέγμεθ', εὐκλεῶς ἡττώμενοι.
Οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἡδέως σωτηρίαν
κομίζεθ', ὡς ἡμεῖς γε κινδύνους καλούς.
Τίς πῦρ, ξίφη, βάραθρα, λιμόν, ἀγχόνην,
θῆρας φονῶντας, ὡς τρυφὴν ἐδέξατο;
[732] Στρεβλώματ', ἐξαρθρώματ', ὀμμάτων σβέσεις,
ζέσεις, σπαραγμοὺς καὶ μελῶν λακίσματα,
κρυμούς, βυθούς, ζόφους τε καὶ κρημνίσματα,
χρόνου τε μακροῦ ποικίλην τραγῳδίαν;
Ὃ καὶ κακῶν χείριστον, εἰδόσι φράσω·
ἡ μὲν γὰρ ἀκμὴ τοῦ κακοῦ, λύσις φόβου.
Τὸ προσδοκᾶν δ' ἀεί τι, πάσχειν ἔστ' ἀεί,
θνήσκειν τε πολλοὺς ἀνθ' ἑνὸς πικροὺς μόρους.
'Εῶ λέγειν φυγάς τε καὶ τὰς χρημάτων
ἀλλοτριώσεις καὶ τὸ ταῦτ' ἐν ὄψεσιν
ἀνδρῶν, γυναικῶν, ἡλίκων, τέκνων, φίλων,
πάσχειν, ἃ κάμπτει καὶ τὸν ἀλκιμώτατον.
Καὶ ταῦθ' ὑπὲρ τοῦ; συλλαβῆς ἴσως μιᾶς·
τί τοῦτό φημι συλλαβῆς; καὶ νεύματος
[733] ἑνός, κακῶς σώζοντος ἐξ ἀρνήσεως.

Θεὸς γάρ ἐστιν ἐν βραχεῖ τὸ κείμενον·
ὃν περ προδοῦσιν, ἄλλον οὐκ ἔστιν λαβεῖν.
Τί δεῖ λόγων μοι πλειόνων; ἆρον κύκλῳ
τὴν ὄψιν, ἄθρει τὴν ὅλην οἰκουμένην
ὅσην κατέσχε νῦν λόγος σωτήριος,
δήσας Θεῷ τε καὶ πάθει μεμιγμένος,
μίξιν ξένην τε καὶ Θεοῦ πόρρω νόμων·
ταύτην καταστράπτουσιν ὥσπερ ἀστέρες
σχεδόν τι πᾶσαν αἰθρίοις αὐγάσμασιν,
ὑψωρόφοις θρόνοις τε καὶ διδάγμασιν,
ἀθροίσμασίν τε καὶ δρόμοις πανεστίοις,
ὑμνῳδίαις τε τῶν πόνων ἐπαξίαις,
[734] οἱ τοῦ σφαγέντος εὐκλεεῖς νικηφόροι.
Τοσοῦτον δ' ἐστὶν τῆς ἀθλήσεως σέβας,
ὡς καὶ κόνιν βραχεῖαν, ἤ τι λείψανον
ὀστῶν παλαιῶν ἢ τριχῶν μικρὸν μέρος
ἢ καὶ ῥακώματ' ἤ τι καὶ ῥαντισμάτων
σημεῖον, ἀρκεῖν εἰς ὅλου τιμήν ποτε.
Καὶ κλῆσιν ἔγνων, ἔστιν ὧν ἀλείψανον,
τόποις δοθεῖσαν ἀνθ' ὅλου τοῦ μάρτυρος.
Ἰσχὺν τ' ἴσην λαβοῦσαν, ὢ τοῦ θαύματος!
Σώζειν γὰρ οἶμαι καὶ τὸ μεμνῆσθαι μόνον.
Τί δ' εἰ λέγοιμι καὶ νόσων καὶ δαιμόνων
κάθαρσιν ἔνθεν ἄπιστον, ἄχρι σημάτων,
ἃ σωμάτων ποτ' ἠξιώθη τιμίων,
[735] ἀντιστατούντων πνευμάτων ἐπιδρομαῖς;
Τοιαῦτα ἀθλητῶν τῶν ἐμῶν τὰ θαύματα.
Πίσαν δέ μοι σὺ καὶ κόνιν τὴν Δελφικὴν
αὔχεις, Νεμέαν τε καὶ πίτυν τὴν Ἰσθμίαν·
δι' ὧν ἔφηβοι δυστυχεῖς ἔσχον κλέος,
ἄθλων τιθέντες μικρὰ καὶ μικρῶν γέρα,
πυγμῆς, πάλης τε καὶ δρόμου καὶ ἁλμάτων,
ἃ μήτε νικᾶν, μήτε νικᾶσθαι μέγα.
Οὐ γὰρ Θεὸς τὸ ἆθλον ἢ σωτηρία,
ὡς τοῖς ἐμοῖς νόμοις τε καὶ παλαίσμασι,
τυχεῖν τε δόξης τῆς ἄνω καὶ στεμμάτων.

Ἐπεὶ δὲ τὴν ἀνδρείαν ἐν τούτοις ἴδες,
(ἣν καὶ μιμεῖσθαι ταῖς καθ' ἡμέραν πάλαις
πρὸς τὸν διώκτην τοῦ βάθους καὶ λάθριον,
κλέπτοντα δεινῶς ταῖς πλάνοις αἰσθήσεσι,
κράτιστόν ἐστι καὶ λίαν σωτήριον),
[736] δεῦρο σκόπει μοι καὶ τὰ τῆς αἰνουμένης
ἡμῖν μάλιστα σωφροσύνης. Ἔχει δέ πως.

Εἰσὶν μέν, εἰσὶ καὶ παρ' Ἕλλησίν τινες
ταύτης ἐρασταὶ καὶ πάλαι καὶ νῦν ἔτι.
Οὐ γὰρ ἀπιστήσω γε τοῖς θρυλλουμένοις·
φθόνος γὰρ οὐδεὶς σωφρονεῖν καὶ τοὺς ξένους.
Ξενοκράτην λέγουσιν, ὡς πόρνης τινὸς
οἶ προσριφείσης ἔκ τινων πειρωμένων,
(καὶ γὰρ καθεύδων νυκτός), ἡνίκ' ᾔσθετο,
οὔτ' ἐπτοήθη τῷ ξένῳ τῆς ὕβρεως,
οὔτ' ἐξανέστη ἢ φυγεῖν ἠνέσχετο·
ἄμφω γὰρ εἶναι δεύτερα Ξενοκράτους·
οὕτω δ' ἀκίνητός τε καὶ ἄτρωτος ἦν,
ὥστ' ἐκφυγοῦσαν ἀσμένως βοᾶν· «Τί με
νεκρῷ παρευνάσαντες ἠπατήσατε»;
Ἐπίκουρος ἡδονὴν μὲν ἠγωνίζετο
[737] εἶναι τὸν ἆθλον τῶν ἐμοὶ πονουμένων,
εἰς ἣν τελευτᾷ πάντα τ' ἀνθρώπων καλά.
Ὡς ἂν δὲ μὴ δόξειεν ἡδονῇ τινι
ταύτην ἐπαινεῖν, κοσμίως καὶ σωφρόνως
ἔζη, βοηθῶν ἐκ τρόπου τῷ δόγματι.
Οὐδ' ὁ Πολέμων ἔμοι γε σιγηθήσεται·
καὶ γὰρ τὸ θαῦμα τῶν ἄγαν λαλουμένων.
Ἦν μὲν τὸ πρόσθεν οὗτος οὐκ ἐν σώφροσι,
καὶ λίαν αἰσχρὸς ἡδονῶν ὑπηρέτης·
ἐπεὶ δ' ἔρωτι τοῦ καλοῦ κατεσχέθη,
σύμβουλον εὑρών, οὐκ ἔχω δ' εἰπεῖν τίνα,
εἴτ' οὖν σοφόν τιν', εἴθ' ἑαυτόν, ἀθρόως
τοσοῦτον ὤφθη τῶν παθῶν ἀνώτερος,
ὥσθ' ἕν τι θήσω τῶν ἐκείνου θαυμάτων.
Ἑταίραν εἰσεκάλει τις ἀκρατὴς νέος·

[738] ἡ δ' ὡς πυλῶνος ἦλθε, φασί, πλησίον,
τῆς δ' ἦν προκύπτων Πολέμων ἐν εἰκόνι,
ταύτην ἰδοῦσα, καὶ γὰρ ἦν σεβασμία.
Ἀπῆλθεν εὐθὺς καὶ θέας ἡττημένη,
ὡς ζῶντ' ἐπαισχυνθεῖσα τὸν γεγραμμένον.
Καὶ τοῦτο πολλοῖς οἶδα τῶν λαλουμένων·
Δίων ἀνέπνει, φασίν, οὐ μάλ' ἡδύ τι
(τοῦτον λέγω Δίωνα, οὗ πολὺς λόγος)
καὶ τοῦτ' ἐκερτόμησε τῶν τις ἀστικῶν·
τόνδ', ὡς εἶδε γυναῖκα τὴν αὑτοῦ, φράσαι·
«Τί τοῦτο; οὐ γὰρ ἔφρασάς μοι τὴν νόσον».
Καὶ τὴν σὺν ὅρκῳ· «Τοῦτο πάντων ἀρρένων,
εἰπεῖν, τὸ σύμπτωμ' ᾠόμην, οὐ σοῦ μόνου».
Τοσοῦτον ἀνδρῶν καὶ φίλων ἀποστατεῖν·
ὁ γὰρ λόγος, δήλωμα τοῦ σεμνοῦ τρόπου.
[739] Τίς δ' οὐκ ἐπαινεῖ τῶν Ἀλεξάνδρου τόδε;
Ὃς τὰς Δαρείου παῖδας ὡς ἡττημένου
εἰς χεῖρας εἷλεν· εὐπρεπεῖς δ' εἶναι μαθών,
εἰς ὄψιν οὐκ ἐδέξατ'· εἶναι γὰρ κακοῦ,
τ' ἀνδρῶν κρατήσανθ' ἥσσον' εἶναι παρθένων.
Ταῦτ' ἐστι τῶν ἐμῶν μὲν οὐδὲν πλησίον·
ὅμως δ' ἐπαινῶ· καὶ πόθεν; λευκὴν ἰδεῖν
μορφὴν ἐν Αἰθίοψιν, ἡλίκη χάρις,
ἢ καὶ θαλάσσης ἐν μέσῳ νάμα γλυκύ!
Ὡς δ' ἐν πονηροῖς καὶ κακοῖς διδάγμασιν
ἔχειν τι σῶφρον, ἦ μεγίστου θαύματος.
Ὧν γὰρ σεβάσματ' ἐστὶν ἐμπαθέστατα,
τούτοις τὸ πάσχειν δηλαδὴ καὶ τίμιον.
Καὶ γὰρ θεῶν τιν' οὗ τὸ πάθος, προΐσταται,
[740] κακῶν βοηθῷ τοῦ κακοῦ κεχρημένος.
Τίνων ἔρωτες, εἰπέ μοι, καὶ ἀρρένων,
δεῖ γὰρ πλέον τι τοὺς θεοὺς ὑμῶν ἔχειν.
Τίνων Φρυγίσκοι μείρακες καὶ συμπόται,
ἥδιστον νέκταρ οἰνοχοῦντες ἐκλύτως;
Αἰσχύνομαι γὰρ τοῖς Διὸς μυστηρίοις.
Τίνων γάμων κλοπαί τε καὶ δεσμῶν ὕβρεις;

Θέατρον αἰσχρὸν καὶ γέλως κεκλημένοις.
Πῶς πάντα ποιοῦσ᾽ αἱ γυναῖκες τὸν Δία,
ταῦρον, κεραυνόν, κύκνον, ἄνδρα, θηρίον,
χρυσόν, δράκοντα, τὰς ἔρωτος ἐκστάσεις,
τὸν ὕπατόν τε καὶ κακίστων μήστορα;
Τίς ἡδονῶν δέσποιναν ἡγεῖται θεόν,
βωμούς τ᾽ ἐγείρει καὶ ναοὺς παθήμασι;
[741] Τίνων δὲ νύκτες, νυκτὸς ὄντως ἄξιαι,
σεμνῶς ἀτίμων συμβόλοις τιμώμεναι;
Ἰθύφαλλοί τε καὶ Φαλλοί, γέλως μέσος,
θεὸν νέον μιγνύντες ἐν τοῖς πλάσμασιν·
ἃ καὶ λεγόντων ἐγκαλύπτεσθ᾽ ἦν πρέπον,
Ἑρμαφρόδιτοι, Πᾶνες, ἀσχήμων γόνος·
θεοὶ τραγοσκελεῖς τε καὶ τράγοι τρόπον,
παρ᾽ οἷς γάμων χορεύτριαι καὶ παρθένοι·
(δεῖ γὰρ γάμου τι πάσχειν, εἰ καὶ μὴ γάμου).
Παρ᾽ οἷς γαμίζουσ᾽ αἱ καλαὶ τὰς οὐ καλάς,
[742] συνεισφέρουσαι προῖκα, πορνείας πόρον.
Ἡ αἰσχρότης δὲ δαιμόνων τιμή τινος,
ὡς μηδὲ τὸ φιλάνθρωπον εὔσχημον μένειν.
Ἐντεῦθεν ἔσχεν αἰσχρὰ τὴν παρρησίαν,
πόρνης τέγη μισθώμαθ᾽, ὕβρις ἔννομος.
Ταῖς σφῶν δ᾽ ἑταίραις τὴν Ἀφροδίτην οἱ σοφοὶ
μορφοῦσιν, ὡς θεοῖντο τῷ σοφίσματι·
καὶ Φειδία τὰ παιδικὰ ἐν τῷ δακτύλῳ
τῆς παρθένου γραφέντα· «Παντάρχης καλός».
Ἐντεῦθεν ὡς ἀνδρίαι καὶ στρατηγίαι
λαμπραὶ γραφαῖς τε καὶ κρότοις καὶ συγγραφαῖς,
[743] ὣς καὶ τὸ κοινὸν κάλλος. Ἄθρει μοι τόσας
πόρνας ναοῖς τε καὶ θεοῖς τιμωμένας,
Εὐφρώ, Φρύνην, Λέαιναν ἐν τῷ θηρίῳ,
(σεμνὸν γὰρ ἦν καὶ τοὔνομ᾽ ἐν ναοῖς μέσοις),
τὴν Ἑλλάδος δέσποιναν, ἧς πολὺς λόγος,
ἐξ Ὑκκάρων φθαρεῖσαν αἰσχρὰν Λαΐδα,
ἄλλας τε πολλάς, οὐ γὰρ ἀξιῶ λόγου.
Τούτων μὲν οὖν, βέλτιστε, ὥσπερ εὐφυὴς

ἀργυρογνώμων, εἴ τι μὲν καλόν, δέχου·
ἀπεκλέγου δ' ἃ μή σε ποιεῖ βελτίω·
τοῖς σοῖς δὲ πᾶσι προστρέχειν διδάγμασι,
τύποις τε ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν σωφρόνων·
ὧν ἐλπίς ἐστι καὶ Θεὸς διδάσκαλος,
κρείσσους νόμους γράφοντες, ὧν ἡ χεὶρ γράφει.
[744] Ἡμεῖς γάρ ἐσμεν οἱ, τὸ μοιχεύειν κακὸν
ἄλλων τιθέντων καὶ κολαζόντων νόμῳ,
αὐτοὶ τὸ τούτου μεῖζον εἰσηγούμενοι,
μὴ δ' ἐμβλέπειν αἰσχρῶς τε καὶ παθητικῶς,
εἰς ἓν τιθέντες τῷ τέλει τὴν αἰτίαν,
ὡς τῷ φονεύειν τὸν χόλον, παρ' οὗ φόνος.
Ὅρκου θ' ἑτοιμότητα τῇ ψευδορκίᾳ·
ὧν γὰρ κακόν τι χωρὶς οὐ γενήσεται,
ταῦτ' οὐκ ἐῶντες καὶ τὰ δεινὰ φεύγομεν.

Οὕτως ἐμοὶ τὸ σῶφρόν ἐστιν ἀσφαλές·
ἐξ οὗ πολύς μοι καὶ χορὸς τῶν παρθένων,
ζωὴν ἄσαρκον ἀγγέλων μιμούμενος,
Θεοῦ τε τοῦ συνόντος αὐτῷ καὶ μόνου.
Ὅθεν τί γίνετ'; Ἐς βίον τὸν δεύτερον
[745] ἅπαντα συρρεῖν καὶ ποθεῖν μετάστασιν
δεσμῶν λυθέντα καὶ νόμων γαμηλίων,
ἐξ οὗ με Χριστός, παρθένου μητρὸς τόκος
φανείς, νόμοις καινοῖσι ποιεῖ παρθένον.
Ἐπεὶ γὰρ ἦλθον εἰς βίον καὶ δέσμιος,
ῥύσει τὰ ῥευστὰ καὶ φθορᾷ τὰ τῆς φθορᾶς
γνῶναι βιασθείς, ὡς μάθω τὰ κρείσσονα
ἐκ τῶν ὁρωμένων τε καὶ πλανωμένων·
χαίρων ἐπανάγων πρὸς Θεὸν τὴν εἰκόνα,
ἐλευθέρῳ τε καὶ ἀσυνδέτῳ βίῳ,
μηδὲν λελοιπὼς τῆς ἐμῆς ἴχνος δορᾶς,
ἀσκόν τιν' ἄλλον ἐν βίῳ φυσώμενον.
Ὅλος θ' ὅλῳ τε τῷ Θεῷ κινούμενος,
πολλῶν μετ' ἄλλων γνησίων συνεμπόρων,
[746] οἳ πρὸς μόνην βλέποντες ἣν ἐλπίζομεν
ζωήν, ἀνῆκαν οὐ κόμας οὐδ' οὐσίας

Θεῷ, παρ' οὗ τὰ πάντα, ὧν ἔχουσι δὲ
τὸ πρῶτον, ἁγνείαν τε καὶ ἀσαρκίαν.
Τὰ Ναζιραίων τῶν νέων συστήματα,
πλήθοντα καὶ στίλβοντα τοῖς ἔνδον καλοῖς,
ἃ παρθένοι τιμῶσι μέχρις αἵματος.
Τί σοι λέγοιμ' ἂν Θέκλαν; ἢ τὴν ἢ τινάς,
ὅσαι Θεῷ τὸ κάλλος ἐσφραγισμένον
τηρεῖν θέλουσαι, κινδύνοις προσέδραμον;
Τὸ δ'οὖν ἀεὶ πᾶσίν τε γνωριμώτατον,
ὁρᾷς ἀγρύπνους παρθένων ψαλμῳδίας
ἀνδρῶν, γυναικῶν, φύσεως λελησμένων·
οἵων θ' ὅσων τε καὶ ὅσον θεουμένων!
[747] Σύμφωνον, ἀντίφωνον ἀγγέλων στάσιν
δισσήν, ἄνω τε καὶ κάτω τεταγμένην,
θείας ὑμνῳδὸν ἀξίας καὶ φύσεως;
Οὕτω μὲν οὖν ἁγνεία σοι τιμητέα,
λόγοις τοσούτοις καὶ τύποις, πρὸς οὓς βλέπων,
ἅγνιζε σαυτόν, ὡς Θεοῦ δέξῃ νόμους
φρονήσεως δὲ πάντα μὲν τὰ τοῦ λόγου.
Τί γὰρ φρονήσεως δίχα τῶν αἰνουμένων;
Πρῶτον δὲ καὶ μέγιστον, εἰδέναι Θεόν,
ἔργῳ λόγῳ τε γνησίως τιμώμενον·
πηγὴ γὰρ αὕτη πᾶσι καὶ σωτηρία.
Θεὸς νοεῖται μέν τισιν, εἰ καὶ μετρίως·
ὑπ' οὐδενὸς δὲ φράζετ', οὐδ' ἀκούεται,
[748] ὅσον πέρ ἐστι, κἂν τις οἴηται λίαν.
Παρεμπίπτει γάρ, ὡς ἀχλύς, τῷ σκέμματι
ἀεί τι τῶν ἐμῶν τε καὶ ὁρωμένων·
ὅπερ ὑπερβὰς συγγένωμαι τῷ Θεῷ,
ὡς καὶ κρατῆσαι καὶ πεπεῖσθαι τοῦτ' ἔχειν
ὅπερ λαβεῖν ἔσπευδον, οὐ κάμνων ἔτι.
Θεὸν τὸ μὴ σέβειν μὲν ἐστ' ὀλοώτατον,
μηδ' αἰτίαν τιν' εἰδέναι πρώτην ὅλων,
ἐξ ἧς τὰ πάντα καὶ προῆλθε καὶ μένει,
τάξει τ' ἀφράστῳ καὶ λόγῳ τηρούμενα.
Ὃ δ' ἐστὶν οἴεσθ' εἰδέναι, βλάβη φρενῶν,

πλὴν εἰ καθ' ὑδάτων τις ἡλίου σκιὰν
βλέπων, νομίζοι προσβλέπειν τὸν ἥλιον·
[749] ἢ καὶ πυλῶνος κάλλος ἐκπεπληγμένος,
τὸν δεσπότην οἴοιτο τῶν ἔνδον βλέπειν.
Ἄλλος μὲν ἄλλου καὶ ποσῶς σοφώτερος,
ὃς πλεῖον αὐγῆς ἔσπασε πλείω βλέπων·
κάτω δ' ὅμως ἅπαντες ἀξίας Θεοῦ,
ὃν φῶς καλύπτει, οὗ σκότος προΐσταται.
Ἣν καὶ ζόφον τέμνῃ τις, ἀντaστράπτεται
τοῦ φωτὸς ἄκρου δευτέρῳ προβλήματι.
Διπλοῦν δ' ὑπερέχειν οὐ μάλ' εὐπετὲς σκέπας,
ὃς πάντα πληροῖ καὶ ἄνω παντὸς μένει,
ὃς νοῦν σοφίζει καὶ νοὸς φεύγει βολάς,
ἕλκων ἀεί με πρὸς ὕψος ὑπεκδρομεῖ.
Θεὸν μάλιστα καὶ νοεῖν μὲν καὶ σέβειν,
δεικνὺς τὸ φίλτρον ἐν ζέσει τῶν ἐντολῶν.
[750] Ζητεῖν δ' ὅ ἐστι, μηδὲ πάντῃ μηδ' ἀεί,
μήτε προχείρως πᾶσι γυμνοῦν τὸν λόγον.
Τὸ μὲν λεγέσθω τοῦ Θεοῦ καὶ σὺν φόβῳ·
τὸ δ' ἔνδον ἔστω κείμενον καὶ νῷ μόνῳ
σέβοιτο κρυπτόν, ἀψόφως τιμώμενον.
Τῷ δ' οὖς ἀνοίγοιτ', ἣν διδάσκῃ τις λόγος,
ἧττον γὰρ οὖς ἢ γλῶττα κίνδυνον φέρει.

Τὸ δ' ὕστερον δεοίμεθ' ἐκμαθεῖν σαφῶς,
λυθέντος ἡμῖν τοῦ πάχους· νῦν δ', ὡς σθένος,
σαυτὸν καθαίρειν καὶ νεοῦν λαμπρῷ βίῳ·
δέξῃ γὰρ οὕτω καὶ Θεὸν νοούμενον.
Ναῷ Θεὸν δὲ προστρέχειν ἅπας λόγος·
ἁγνοῦ γὰρ ἁγνός ἐστιν οἰκητήριον.
Οἱ μὲν λογισμοὶ μικρὸν εἰς γνῶσιν Θεοῦ.
[751] Λόγῳ γάρ ἐστι πᾶς λόγος ἀντίστατος.
στρεπτὴν δὲ πίστιν ουμὸς οὐκ ἔχει λόγος·
τὸ δ' ἐξέχεσθαι τοῦ λαλουμένου μέγα.
Ὃς μὲν γὰρ ἠγάπησε, καὶ στερχθήσεται·
ὃς δ' ἠγάπηται, καὶ ἔνοικον λαμβάνει.
Οὗ δ' ἐστίν, οὐκ ἔνεστι μὴ φῶς τυγχάνειν·

φωτὸς δὲ πρῶτον αὐτὸ γιγνώσκειν τὸ φῶς.
Οὕτω τὸ φίλτρον πρόξενον καὶ γνώσεως·
ἥδ' ἔστ' ἀμείνων εἰς ἀλήθειαν τρίβος,
τῆς ἐν λόγῳ τε καὶ στροφαῖς τιμωμένης.
Ὃ δ' οὖν ἐφικτὸν τοῦτο καὶ δηλώσομεν.
Ἄναρχον, Ἀρχή, Πνεῦμα, Τριὰς τιμία,
ἀναίτιον, γεννητόν, ἐκπορεύσιμον·
Πατὴρ τὸ μέν· τὸ δ' Υἱός, αὐτὸς καὶ Λόγος·
[752] τὸ δ' οὐ μὲν Υἱός, Πνεῦμα δ' οὐσίας μιᾶς.
Εἷς ἐκ τριῶν Θεός τε καὶ κοινὸν σέβας·
οἷς καὶ τὸ θνητὸν τῆς πλοκῆς ἐκλύομαι.
Ταῦτ' ἣν σέβῃς μοι καὶ κρατῇς, σεμνῷ βίῳ
ῥίψας ἅπασαν τὴν κάτω βίου ζάλην,
λόγῳ τ' ἀληθεῖ καὶ μίσει τῶν πλασμάτων
ἄνω τε τάξῃ καὶ γένοιό μου πλέον,
ὡς ἂν τύχοιο πλείονος παρρησίας.

ΙΑ'. ΠΡΟΣ ΚΟΣΜΟΝ ΔΙΑΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ἐρώτ. Δικάζομαί σοι, κόσμε. Τίς, πόθεν πάρει,
πρῶτον δίδαξον, καὶ ὅποι καταστρέφεις.
Ῥοιζεῖς δὲ πῶς με κύκλος ὡς μύρμηκ' ἄγων;
Ἀπόκρ. Οὐκ οἶδ' ὅθεν προῆλθον, ἐκ Θεοῦ δέ γε.
[753] Καταστρέφω δ' εἰς κρεῖσσον. Οὐ ῥοιζῶ δέ σε,
ἀλλ' αὐτὸς ὢν ἄκοσμος, ὑβρίζεις ἐμέ.
Ἐρ. Πῶς οὖν σὺ μὲν πέπηγας, ἄστατος δ' ἐγώ;
Ἀπ. Ἐγὼ μὲν ἐκτός εἰμι καὶ τίς ἡ χάρις;
Σὺ δ' ὢν θελητής, εἰ θέλεις, ἔχεις πλέον.
Ἐρ. Καλῶς· τὰ δ' ἐκτὸς τίς φέρει· *Ἀπ.* Τί γὰρ κακόν;
Ὕλη τάδ' ἐστὶ τοῖς καλοῖς σωτηρίας.
Ἐρ. Ἢ κρεῖσσον αὐτὸν αἰτιᾶσθ'; *Ἀπ.* Οὕτως ἔχει.

ΙΒʹ. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΠΙΚΗΡΟΥ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

Κόσμε φίλ', οὐ φίλε πάντα, τί μ' ὡς τροχὸς ἀμφιέλικτος
ῥοιζηδὸν φορέεις ἀντιπορευόμενον,
[754] μύρμηχ' ὡς ὀλίγον, πικρὴν φορὰν ἀσχαλόωντα;
Ἔμπα γε μὴν φορέεις τόσσον ἐόντα, τόσος.
Οἶδα μὲν ὡς θεόθεν σὺ Θεοῦ κλέος. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
Χριστοῦ χειρὶ πάγην, πλεκτὸς ἀπ' ἀμφοτέρων,
οὐρανίων χθονίων τε. Τὸ μὲν δέμας ἔνθεν ἐτύχθη·
ψυχὴ δ' αὖ μεγάλου ἐστὶν ἄημα νόου.
Ἀλλὰ καὶ ὡς πολλοῖσιν ἐλαύνομαι ἔνθα καὶ ἔνθα
πήμασιν ἐξ ἐμέθεν, πήμασι δυσμενέος.
Δελφὶς δ' ὡς ἐπὶ χέρσον ἁλίδρομος, ἠέρι θνήσκω.
Κόσμε, παρῆλθον ἐγώ, λαὸν ἄτρωτον ἄγοις.

ΙΓʹ. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Ἀλλήλους μὲν ἐγώ τε καὶ ὁ χρόνος, ὡς πετεηνὰ
ἢ νέες ἐν πελάγει ἀντιπαρερχόμεθα,
[755] ἑσταὸς οὐδὲν ἔχοντες· ὃ δ' ἤμπλακον, οὐ παραθρέξει,
ἀλλὰ μένει· ζωῆς τοῦτο μογηρότατον.
Οὐδ' ὅ τι εὔξομ' ἔχω, ζῆσαι πλέον ἠὲ λυθῆναι·
τάρβος ἐπ' ἀμφοτέροις· ὧδε δὲ φράζεό μοι.
Ζωή μοι πολύμοχθος ἁμαρτάσιν. Εἰ δὲ θάνοιμι,
αἶ αἴ, τῶν προτέρων οὐδὲν ἄκος παθέων.
Εἰ ζωὴ τόδε σοι τεκμαίρεται, ἧς τόσον ἄχθος,
οὐδὲ τὸ λυθῆναι λῦσιν ἔχει καμάτων,
κρημνὸς δ' ἀμφοτέρωθε. Τί ῥέξομεν; Ἢ τόδ' ἄριστον
λεύσσειν πρὸς σὲ μόνον, σὴν τ' ἀγανοφροσύνην.

ΙΔʹ. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

Χθιζὸς ἐμοῖς ἀχέεσσι τετρυμένος, οἶος ἀπ' ἄλλων
ἥμην ἐν σκιερῷ ἄλσεϊ, θυμὸν ἔδων.
[756] Καὶ γάρ πως φιλέω τόδε φάρμακον ἐν παθέεσσιν,
αὐτὸς ἐμῷ θυμῷ προσλαλέειν ἀκέων.

Αὖραι δ' ἐψιθύριζον ἅμ' ὀρνιθέεσσιν ἀοιδοῖς,
καλὸν ἀπ' ἀκρεμόνων κῶμα χαριζόμεναι
καὶ μάλα περ θυμῷ κεκαφηότι. Οἱ δ' ἀπὸ δένδρων
στηθομελεῖς, λιγυροί, ἠελίοιο φίλοι,
τέττιγες λαλαγεῦντες ὅλον κατεφώνεον ἄλσος.
Πὰρ δ' ὕδωρ ψυχρὸν ἐγγὺς ἔκλυζε πόδας,
ἦκα ῥέον δροσεροῖο δι' ἄλσεος. Αὐτὰρ ἔγωγε
τὼς ἐχόμην κρατερῶς ἄλγεος, ὡς ἐχόμην.
Τῶν μὲν ἄρ' οὐκ ἀλέγιζον, ἐπεὶ νόος, εὖτε πυκασθῇ
ἄλγεσιν, οὐκ ἐθέλει τέρψιος ἀντιάειν.
Αὐτὸς δέ, στροφάλιγξιν ἑλισσομένοιο νόοιο,
τοίην ἀντιπάλων δῆριν ἔχων ἐπέων·
[757] τίς γενόμην, τίς δ' εἰμί, τί δ' ἔσσομαι; Οὐ σάφα οἶδα.
Οὐδὲ μὲν ὅστις ἐμοῦ πλειότερος σοφίην.
Ἀλλ' αὐτὸς νεφέλῃ κεκαλυμμένος ἔνθα καὶ ἔνθα,
πλάζομαι οὐδὲν ἔχων, οὐδ' ὄναρ, ὧν ποθέω.
Πάντες γὰρ χθαμαλοὶ καὶ ἀλήμονες, οἷσι παχείης
σαρκὸς ἐπικρέμαται κυανέη νεφέλη.
Κεῖνος δ' ἐστὶν ἐμεῖο σοφώτερος, ὃς πλέον ἄλλων
ἤπαφεν ἧς κραδίης ψεῦδος ἑτοιμολόγον.
Εἰμί. Φράζε τί τοῦτο; Τὸ μὲν παρέθρεξεν ἐμεῖο·
ἄλλο δὲ νῦν τελέθω, ἀλλ' ἔσομ', εἴ γ' ἔσομαι.
Ἔμπεδον οὐδέν· ἔγωγε ῥόος θολεροῦ ποταμοῖο
αἰὲν ἐπερχόμενος, ἑσταὸς οὐδὲν ἔχων.
Τίπτε με τῶνδ' ἐρέεις; Τί δέ σοι πλέον εἰμί, δίδαξον.
[758] Καὶ νῦν τῇδε μένων, δέρκεο μή σε φύγω.
Οὔτε δὶς ὃν τοπάροιθε ῥόον ποταμοῖο περήσεις
ἔμπαλιν, οὔτε βροτὸν ὄψεαι, ὃν τοπάρος.
Ἦν πάρος ἐν χροῒ πατρός, ἔπειτα μ' ἐδέξατο μήτηρ,
ξυνὸν δ' ἀμφοτέρων. Ἔνθεν ἔπειτα κρέας
ἄκριτον, ἄβροτον, αἶσχος ἀνείδεον, οὔτε λόγοιο
οὔτε νόου μετέχον, μητέρα τύμβον ἔχον.
Δὶς ταφέες, ζώοντες ἐπὶ φθορᾷ. Ἣν γὰρ ὁδεύω
ζωήν, τήνδ' ὁρόω τῶν ἐτέων δαπάνην,
ἥ μοι γῆρας ἔχευεν ὀλοίϊον. Εἰ δέ με κεῖθι
αἰὼν οὐ φθινύθων δέξεται, οἷα φάτις,

φράζεο μὴ ζωὴ μὲν ἔχῃ μόρον, ἡ δὲ τελευτὴ
ζωή σοί γε πέλῃ ἔμπαλιν ἢ δοκέεις.
[759] Οὐδὲν ἔφυν. Τί κακοῖσι δαμάζομαι, ὥς τι πεπηγός;
Τοῦτο γὰρ ἡμερίων ἄτροπόν ἐστι μόνον,
συμφυές, ἀστυφέλικτον, ἀγήραον. Ἐξότε κόλπων
μητρὸς ὀλισθήσας πρῶτον ἀφῆκα δάκρυ,
ὁσσατίοις, οἵοις τε συναντήσασθαι ἔμελλον
πήμασι, δακρυχέων πρὶν βιότοιο θίγω!
Χώρην μέν τιν' ἄθηρον ἀκούομεν, ὥς ποτε Κρήτην,
καί τινα καὶ κρυερῶν ἀλλοτρίην νιφάδων·
θνητῶν δ' οὔ ποτέ τις τόδ' ἐπεύξατο, ὡς ἀδάμαστος
τοῦδε βίου στυγερῶν ἔνθεν ἀπῆλθε μόγων.
Ἀδρανίη, πενίη τε, τόκος, μόρος, ἔχθος, ἀλιτροί,
θῆρες ἁλός, γαίης, ἄλγεα, πάντα βίος.
Πήματα μὲν καὶ πάμπαν ἀτερπέα πόλλ' ἐνόησα,
[760] τῶν δ' ἀγαθῶν οὐδὲν πάμπαν ἄμοιρον ἄχους
ἐξέτι τοῦ, ὅτε μοι πικρὴν ἐπομόρξατο ποινὴν
γεῦσίς τ' οὐλομένη καὶ φθόνος ἀντιπάλου.
Σοὶ μὲν δή, σάρξ, τοῖα δυσαλθέϊ, εὐμενέοντι
ἐχθρῷ καὶ πολέμῳ οὔποτε λυομένῳ,
θηρὶ πικρὸν σαίνοντι, πυρὶ ψύχοντι, τὸ θαῦμα!
Θαῦμα μέγ', εἴ ποτ' ἐμοί γ' ὕστατον εὐμενέοις.
Ψυχή, σοὶ δ' ἄρ' ἔπειτα λελέξεται ὅσσ' ἐπέοικε.
Τίς, πόθεν ἢ τί πέλεις; τίς δέ σε νεκροφόρον
θήκατο καὶ στυγερῇσι πέδαις ἐνέδησε βίοιο,
ἐς χθόνα βριθομένην πάντοθε; πῶς ἐμίγης
πνεῦμα πάχει, σαρξὶν δὲ νόος καὶ ἄχθεϊ κούφη;
Ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις μάρναται ἀντιθέτως.
[761] Εἰ μὲν δὴ σάρκεσσιν ὁμόσπορος ἐς βίον ἦλθες,
ὤ μοι συζυγίης τηλόθεν οὐλομένης!
Εἰκών εἰμι Θεοῖο καὶ αἴσχεος υἱὸς ἐτύχθην·
αἰδέομαι τιμῆς μητέρα μαργοσύνην.
Ῥεῦσις γάρ μ' ἐφύτευσεν, ὁ δ' ἔφθιτο· νῦν βροτός· αὖθις
οὐ βροτός, ἀλλὰ κόνις· ἐλπίδες ὑστάτιαι.
Εἰ δὲ σύ γ' οὐρανίη, τίς, ὅθεν; Ποθέοντα δίδαξον.
Εἰ μὲν ἄημα Θεοῦ καὶ λάχος, ὡς φρονέεις,

ῥίψον ἀτασθαλίην καὶ πείθομαι. Οὐ γὰρ ἔοικε
τοῦ καθαροῦ ῥυπαρὴν ἔμμεναι, οὐδ' ὀλίγον.
Οὐδὲ γὰρ ἠελίοιο λάχος σκότος οὐδὲ πονηροῦ
πνεύματος αἰγλῆεν ἔκγονον ἐξεφάνη.
Πῶς δ' ὀλοοῦ Βελίαο τινάγμασι τόσσον ἐλαύνῃ,
[762] καί περ ἐπουρανίῳ Πνεύματι κιρναμένη;
Εἰ γὰρ τοῖον ἔχουσα βοηθόον ἐς χθόνα νεύεις,
αἲ αἴ, τῆς ἀκράτου σῆς ὀλοῆς κακίης!
Εἰ δ' οὔ μοι θεόθεν σύ, τίς ἡ φύσις; ἦ μέγα τάρβος,
μή ποτε μαψιδίῳ κύδεϊ φυσιόω.
Πλάσμα Θεοῦ, παράδεισος, Ἔδεμ, κλέος, ἐλπίς, ἐφετμή,
ὄμβρος ὁ κοσμολέτης, ὄμβρος ὁ πυρσοπόλος,
αὐτὰρ ἔπειτα νόμος, γραπτὸν ἄκος· αὐτὰρ ἔπειτα
Χριστὸς ἐὴν μορφὴν ἡμετέρῃ κεράσας,
ὥς κεν ἐμοῖς παθέεσσι παθὼν Θεός, ἄλκαρ ὀπάζοι,
καί με θεὸν τελέσῃ εἴδεϊ τῷ βροτέῳ.
Ἀλλ' ἔμπης ἀδάμαστον ἔχω μένος, ἐς δὲ σίδηρον
αὐτοφόνῳ μανίῃ σπεύδομεν, ὥστε σύες
[763] τίπτ' ἀγαθὸν βιότοιο; Θεοῦ φάος; Ἀλλ' ἄρα καὶ τοῦ
εἴργει με φθονερὴ καὶ στυγερὴ σκοτίη.
Οὐδὲν πλεῖον ἔμοιγε. Τί δ' οὐ πλέον ἐστὶ κακοῖσιν;
Αἴθε γὰρ ἴσον ἔχον, καὶ μάλα περ μογέων!
Κεῖμ' ὀλιγοδρανέων· τάρβος δέ με θεῖον ἔκαμψε·
τέτρυμ' ἠματίαις φροντίσι καὶ νυχίαις.
Οὗτος ὁ βρισαύχην με καὶ ὕπτιον ὦσεν ὀπίσσω
λὰξ ἐπέβη. Σὺ δέ μοι δείματα πάντα λέγε,
Τάρταρον ἠερόεντα, πυριφλεγέθοντας, ἱμάσθλας
δαίμονας, οἳ ψυχῶν πράκτορες ἡμετέρων.
Μῦθος ἅπαντα κακοῖσι, τὸ δ' ἐν ποσὶ μοῦνον ἄριστον·
[764] οὐδὲν ἐπιστρέφεται τῆς βασάνου κακίη.
Λώϊον ἦν ἀλιτροῖσιν ἐς ὕστερον ἔμμεν' ἄτιτα,
ἢ ἐμὲ νῦν κακίης πήμασιν ἀσχαλάαν.
Ἀλλὰ τί μοι, βροτέων τί δέ μοι τόσον ἄλγε' ἀείδειν;
Ἡμετέρης γενεῆς πᾶσιν ἔπεστιν ἄχος.
Οὔ μοι χθὼν ἀτίνακτος ἅλα κλονέουσιν ἀῆται.
Ὧραι δ' ἀλλήλαις εἶξαν ἐπεσσύμεναι.

Νὺξ ἦμαρ κατέπαυσε, τὸ δ' ἤχλυσεν ἠέρα χεῖμα.
Ἄστρασιν ἠέλιος, ἠελίῳ δὲ νέφος
κάλλος ἀπημάλδυνε, παλίζωος δὲ σελήνη·
αὐτὰρ ὅγ' ἡμιφανὴς οὐρανὸς ἀστερόεις
καὶ σύ ποτ' ἀγγελικοῖσιν, Ἑωσφόρος, ἦσθα χοροῖσι,
βάσκανε, νῦν δ' ἔπεσες αἶσχος ἀπ' οὐρανίων
[765] ἵλαθί μοι, βασίλεια κεδνή, Τριάς, οὐδὲ σὺ πάμπαν
γλῶσσαν ἐφημερίων ἔκφυγες ἀφραδέων.
Πρόσθε Πατήρ, μετέπειτα Πάϊς μέγας, αὐτὰρ ἔπειτα
Πνεῦμα Θεοῦ μεγάλου, βάλλετ' ἐπεσβολίαις.
Ποῖ στήσεις με φέρουσα κακοφραδὲς ἔνθε μέριμνα;
Ἵστασο. Πάντα Θεοῦ δεύτερα. Εἶκε λόγῳ.
Οὐ δέ με μαψιδίως τεῦξεν Θεός. Ἔμπαλιν ᾠδῆς
ἵσταμαι· ἡμετέρης τοῦτ' ὀλιγοφρενίης.
Νῦν ζόφος, αὐτὰρ ἔπειτα λόγος, καὶ πάντα νοήσεις,
ἢ Θεὸν εἰσορόων ἢ πυρὶ δαπτόμενος.
Ὥς μοι ταῦτ' ἐπάεισε φίλος νόος, ἄλγος ἔπεσσεν.
Ὀψὲ δ' ἀπὸ σκιεροῦ ἄλσεος οἴκαδ' ἔβην,
ἄλλοτε μὲν γελόων ἑτερόφρονα, ἄλλοτε δ' αὖτε
κῆρ ἄχεϊ σμύχων, μαρναμένοιο νόου.

ΙΕ'. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΕΚΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΥΤΕΛΕΙΑΣ

[766] Τίς γενόμην; τίς δ' εἰμί; τί δ' ἔσσομαι οὐ μετὰ δηρόν;
Πῇ δὲ φέρων στήσεις πλάσμα μέγ', Ἀθάνατε
Εἴ τι μέγ', ὡς μὲν ἔγω γε ὀΐομαι, οὐδὲν ἐόντες,
ὀφρὺν μαψιδίως τείνομεν ἡμέριοι.
Εἰ τόδε μοῦνον ἔοιμεν, ὅσον πλεόνεσσι πέφανται
ζωῆς δ' ὀλλυμένης, μηδὲν ἔχοιμι πλέον.
Πόρτις μὲν διάλυξεν ἑὸν κευθμῶνα τεκούσης
καὶ σκαίρει, γλυκερόν τ' οὖθαρ ἀνακραδάει.
Καὶ τριετὴς ζυγὸν ἦρε καὶ εἴρυσεν ἄχθος ἀπήνης,
αὐχένα δ' αὐχενίῳ κάρτεϊ μίξε μέγαν.
Νεβρὸς δ' αἰολόδερμος, ἐπὴν διὰ γαστρὸς ὀλισθῇ,
αὐτίκα μητρὸς ἑῆς πὰρ ποδὶ θῆκε πόδα,
[767] φεύγει δ' ὠμοβόρους τε κύνας καὶ ἵππον ἐλαφρόν,

καὶ λόχμης πυκινῆς κεύθεται ἐν λαγόσιν.
Ἄρκτοι δ' οὐλομένων τε συῶν γένος, ἠδὲ λέοντες,
τίγρις τ' ἠνεμόεις, παρδαλίων τε μένος,
αὐτίκα φρίξεν ἔθειραν ἐπήν κε σίδηρον ἴδηται,
φρίξεν, καὶ κρατεροὺς ἅλτ' ἐπὶ θηρολέτας.
Ἄρτι δὲ τ' ἄπτερος ὄρνις, εὔπτερος οὐ μετὰ δηρόν,
ἠέρα δινεύει πολλὸν ὕπερθε δόμου.
Ξουθὴ δ' αὖτε μέλισσα λίπε σπέος, οἶκον ἔτευξεν
ἀντίθετον, γλυκεροῦ πλῆσε γόνοιο δόμον.
Πάντα δὲ τ' εἴαρός ἐστιν ἑνὸς πόνος, αὐτομάτη δὲ
πᾶσι τροφή, γαίης δαῖτα χαριζομένης.
Οὐ πόντον τέμνουσιν ἀπηνέα, οὐκ ἀρόουσιν,
οὐ ταμίαι κείνοις, οὐδὲ κυπελλοφόροι.
[768] Καὶ πτερὸν ὄρνιν ἔθρεψε ταχὺν καὶ ἄγκεα θῆρα,
βαιὰ πονησαμένους, φροντὶς ἐπημάτίη.
Λὶς δὲ μέγας καὶ θῆρα τὸν ἔκτανεν, ὥσπερ ἄκουσα,
λάψας, δαιτὸς ἑῆς λείψαν' ἀποστυγέει.
Ἄλλοτε μὲν δαίσαθ' ἑτερήμερος, ἄλλοτε δ' αὖτε
λάψε ποτόν, βριαρῶς γαστέρι μέτρα φέρων.
Τοσσάτιον κείνοισιν ἀμοχθότερος βίος ἐστί·
πέτρη καὶ κλαδεών, οἶκος ἀεὶ σχέδιος
ἀρτεμέες, κρατεροί, περικαλλέες· ἢν δὲ δαμάσσῃ
νοῦσος, ἀπενθεῖς ἄλκιμον ἆσθμα λίπον.
Οὐ γοεροῖς μελέεσσι περισταδὸν ἄλλοθεν ἄλλος,
μύροντ', οὐδὲ φίλοι κέρσαν ἄπο πλοκάμους.
Εἴπω μείζονα μῦθον· ἀταρβέες ἐνθάδ' ὄλοντο,
οὐδὲν ὑποτρομέει θὴρ κακόν, εὖτε θάνῃ.
[769] Ἄθρει καὶ μερόπων δειλὸν γένος, ὥς κε τόδ' εἴπῃς,
ἦ ῥ' ἐτεὸν μερόπων οὐδὲν ἀκιδνότερον.
Ῥοιῆς μὲν γόνος εἰμί, μόγῳ δέ με γείνατο μήτηρ.
Ἐθρέφθην πολλοῖς καὶ στυγεροῖς καμάτοις.
Ἀγκὰς ἔχεν μήτηρ με γλυκὺν πόνον· αὐτὰρ ἔπειτα
γαῖαν ἐπεξεόμην, ἄλγεσι τειρόμενος.
Ἔνθεν ἔβην τετράκωλος ἐπ' οὔδεος. Ἔνθεν ἀέρθην
ἴθμασιν ἐν τρομεροῖς, κλεπτόμενος παλάμαις.
Ἔνθεν νοῦν ὑπέλαμπον ἀναυδέος ἴχνεσι φωνῆς.

Ἔνθεν δ' αὖ μύθων δάκρυσ' ὑφ' ἡγεμόσιν.
Εἰκοσέτης συνάγειρα μένος καὶ πήμασι πολλοῖς
πρόσθεν ὑπηντίασα, ὥς τις ἀεθλοφόρος.
Ἄλλα μὲν ἔστιν ἐμοί γε· τὰ δ' ᾤχετο, τοῖς δὲ μογήσεις
εὖ τόδ', ἐμὴ ψυχή, ἴσθι περῶσα βίον,
[770] ὁλκὸν ἀπιστότατον, ῥόον ἄγριον, οἶδμα θαλάσσης,
τῇ καὶ τῇ πυκινοῖς πνεύμασι βρασσόμενον.
Πολλὰ μὲν ἀφραδίῃσι τινάσσομαι· ἄλλα δὲ δαίμων
ζωῆς ἡμετέρης ἤγαγεν ἀντίπαλος.
Εἰ γάρ κεν ὅσα τερπνὰ καὶ ὁππόσα λυγρὰ βίοιο
ἀντιταλαντεύοις, μέσσα τάλαντ' ἐρύων,
πολλόν κεν βρίθουσα κακῶν ἐπὶ γαῖαν ἵκοιτο
πλάστιγξ, ἡ δ' ἀγαθῶν, ἔμπαλιν ὕψι θέοι.
Δῆρις, πόντος, ἄρουρα, μόγος, ληΐστορες ἄνδρες,
κτῆσις, δασμογράφοι, πράκτορες, εὐρυβόαι,
ῥητῆρες, βίβλοι τε, δικασπόλοι, ἀρχὸς ἀλιτρός,
πάντα τάδ' ἐστὶ βίου παίγνια λευγαλέου.
Δέρκεο καὶ ὅσα τερπνά· κόρος, βάρος, ᾆσμα, γέλωτες,
τύμβος ἀεὶ πλήρης μυδαλέων νεκύων,
[771] ἔδνα, γάμος, γάμος ἄλλος, ἐπὴν ὁ πρόσθεν ὄληται,
μοιχοί, μοιχολέται, παῖδες ὕποπτον ἄχος,
κάλλος φίλτρον ἄπιστον, ἀτάρβητον κακὸν αἶσχος,
φροντίδες εὐτεκνίης, ἄλγεα δυστεκνίης,
πλοῦτος καὶ πενίη δισσὸν κακόν, ὕβρις, ἀνίη,
σφαῖρα νέων παλάμαις ἀνταποπεμπομένη.
Ταῦτ' οὖν εἰσορόων φρένα δάπτομαι, εἴ τις ἄριστον
οἴεται, ᾧ τὸ κακὸν πλεῖον ἀρειοτέρου.
Οὐ δακρύεις ἀΐων ὁπόσ' ἄλγεα καὶ προτέροισιν;
Οὐκ οἶδ' εἰ δακρύσεις ἢ γελάσεις ἀΐων.
Ἄμφω καὶ πινυτοῖσιν ἐφήρμοσε ταῦτα πάροιθεν
[772] τῷ μὲν κλαυθμὸς ἔην κἀνθάδε, τῷ δὲ γέλως,
ὡς Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ ἐπ' ἀλλήλοισι θορόντες
δῄουν ἀλλήλους εἵνεκα πορνιδίου.
Κουρῆτές τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ μενεχάρμαι,
ἀμφὶ συὸς κεφαλῇ, θριξί τε χοιριδίαις.
Αἰακίδαι μέγ' ἄεισμα, θάνον γε μέν, ὃς μὲν ἐπ' ἐχθροῖς

μαινομένη παλάμη αὐτὰρ ὁ μαχλοσύνη.
Ἀμφιτρυωνιάδαο μέγα κλέος· ἀλλὰ δαμάσθη
εἵματι σαρκοφάγῳ κεῖνος ὁ παντολέτης.
Κῦροί τε Κροῖσοί τε κακὸν μόρον οὐχ ὑπάλυξαν,
οὐδὲ μὲν ἡμέτεροι χθιζὸν ἄνακτες ὅσοι.
[773] Καί σε, δρακοντιάδη, μένος ἄσχετε ὤλεσεν οἶνος,
ἡνίκ', Ἀλέξανδρε, γαῖαν ἐπῆλθες ὅλην.
Τί πλέον ἐν φθιμένοισιν; ἴη κόνις, ὀστέα μοῦνα,
ἥρως Ἀτρείδης, Ἶρος ἀλητοβόρος.
Κωνσταντῖνος ἄναξ, θεράπων ἐμός· ὅστις ἄνολβος,
ὅστις ἐρικτήμων· ἓν πλέον ἐστὶ τάφος.
Καὶ τὰ μὲν ἐνθάδε τοῖα· τὰ δ' ἄλλοθι, τίς κεν ἐνίσποι·
ὁππόσα τοῖς ἀδίκοις ὕστατον ἦμαρ ἄγει,
πῦρ βρομέον, σκότος αἰνόν, ἀπόπροθι φωτὸς ἐοῦσι
σκώληξ, ἡμετέρης μνῆσις ἀεὶ κακίης.
Λώϊον, εἰ βιότοιο πύλας, κακέ, μὴ σὺ πέρησας,
εἰ δ' ἐπέρησας ὅλος, θήρεσιν ἶσα λύθης,
ἢ ὅτε κἀνθάδ' ἔχεις τόσσ' ἄλγεα καὶ μετόπισθεν
ποινὴ χειροτέρη τῶν ὅσα ἐνθάδ' ἔχεις.
Ποῦ μοι πρωτογόνοιο μέγα κλέος; ὤλετ' ἐδωδῇ.
[774] Ποῦ Σολομὼν πινυτός; ἀλλὰ γυναιξὶ δάμη.
Ποῦ δὲ δυωδεκάδος συναρίθμιος ἦν ὅ τ' Ἰούδας,
κέρδεος ἀντ' ὀλίγου ἀμφεχύθη σκοτίην.
Χριστὲ ἄναξ, λίτομαί σε, κακῶν ἄκος αὐτίκ' ὀπάζοις,
ἔνθεν ἀναστήσας σῷ θεράποντι, μάκαρ.
Ἓν μόνον ἀνθρώποισι καλὸν καὶ ἔμπεδόν ἐστιν,
ἐλπίδες οὐράνιαι, ταῖς ὀλίγον τι πνέω.
Τῶν δ' ἄλλων ἀγαθῶν πουλὺς κόρος. Ὅσσ' ἐπὶ γαίης
σύρετ', ἐφημερίοις πάντα λιπεῖν ποθέω·
πάτρην ἀλλοδαπήν τε, θρόνους καὶ ἀπόθρονον εὖχος,
ἐγγύθεν, ἀλλοτρίους, εὐσεβέας, κακίους,
ἀμφαδίους, λοχόωντας, ἀβάσκανον ὄμμα φέροντας,
αὐτοφόνῳ κακίῃ ἔνδοθι τηκομένους.
Ἄλλοις τερπνὰ βίοιο· ἐγὼ δὲ πρόφρων ὑπαλύξω.
Οἴμοι τοῦδε βίου πήμασι μακροτέρου!
[775] Μέχρι τίνος κόπροισι παρέξομαι; ὡς ἅπαν ἐσθλὸν

ζωῆς ἡμετέρης, δίστομός ἐστι χάρις,
δέξασθαι, ῥίψαι τε μετρούμενον ἦμαρ ἐπ' ἦμαρ.
Βαιὸν λαιμὸς ἔχει, τἄλλα δὲ πάντ' ἀμάρη.
Χεῖμα πάλιν, θέρος αὖθις, ἀμοιβαδὸν εἶαρ ὀπώρη,
ἤματα καὶ νύκτες, φάσματα δισσὰ βίου—
Οὐρανός, αἶα, θάλασσα, νεώτερον οὐδὲν ἔμοιγε,
οὔθ' ὅσα πηκτὰ πέλει, οὔθ' ἃ περιτρέπεται·
τῶν κόρος. Ἄλλον ἔμοιγε βίον καὶ κόσμον ὀπάζοις·
τῷ μογέων, πρόφρων πήματα πάντα φέρω.
Αἴ θάνον εὖτέ με μητρὸς ἐνὶ σπλάγχνοισιν ἔδησας,
εὐθὺς ἐμοὶ σκοτίη δάκρυον ἀρχομένῳ!
Τίς βίος; ἐκ τύμβοιο θορὼν ἐπὶ τύμβον ὁδεύω·
[776] ἐκ δὲ τάφοιο, πυρὶ θάψομ' ἀπηλεγέως.
Αὐτὸ δ' ὅσον πνείω, ποταμοῦ ῥόος ὦκα θέοντος,
αἰὲν ἀπερχομένου, ἐρχομένου τ' ὄπιθεν,
ἑσταὸς οὐδὲν ἔχοντος· ὅλον κόνις ὄμματ' ἐμεῖο
βάλλουσ', ὥς κε Θεοῦ τῆλε πέσω φαέων,
τοίχους δ' ἀμφαφόων καὶ ἀλώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα,
ζωῆς τῆς μεγάλης ἐκτὸς ἔχοιμι πόδα.
Τολμήσω τινὰ μῦθον ἐτήτυμον, ὥς ῥα Θεοῖο
παίγνιόν ἐστι βροτός, τῶν ἓν ὅσα πτολίων.
Ἄλλο πρόσωπον ὕπερθεν, ὃ χεὶρ κάμεν· ἢν δ' ἄρ' ἀερθῇ,
ἅζομαι ἐξαπίνης ἐξεφάνην ἕτερος.
Τοῖος ἅπας μερόπων δειλῶν βίος, οἷσι μέμηλεν
ἐλπὶς ὀνειραίη. Ταῦτ' ἔχετ' εἰς ὀλίγον.
[777] Αὐτὰρ ἐγὼ Χριστοῖο δεδραγμένος οὔ ποτε λήξω,
δεσμῶν τοῦδε βίου λυόμενος χθονίου.
Καὶ γὰρ διπλόος εἰμί· τὸ μὲν δέμας ἔνθεν ἐτύχθη·
τοὔνεκα καὶ νεύει πρὸς χθόνα τὴν ἰδίην.
Ψυχὴ δ' ἔστιν ἄημα Θεοῦ καὶ κρείσσονα μοίρην
αἰὲν ἄγαν ποθέει τῶν ὑπερουρανίων.
Ὡς πηγῆς ῥόος ἐστὶν ἐπίδρομος, αἰθόμενον δὲ
πῦρ ὁδὸν οἶδε μίην ἄτροπον· ἅλλετ' ἄνω.
Ὡς μέγας ἐστὶ βροτὸς καὶ ἄγγελος· ἢν ἀπαΐξας,
ὥσπερ ὄφις, στικτοῦ γήραος ἔνθεν ἴοι.
Ὦ πάλλεσθ', ἱερῆες· ἐγὼ θάνον. Ὦ καὶ ἀλιτροὶ

γείτονες, οὐκέτι με φρίξετε ὡς τὸ πάρος.
[778] Αὐτοῖς μὲν μέγαν οἶκον ἀεὶ ζώοντος Ἄνακτος
φράσσετε· αὐτὰρ ἐγὼ πάντα λιπὼν ἓν ἔχω,
σταυρὸν ἐμῆς ζωῆς φανὸν στύλον. Ἦν δ' ἄρ' ἀερθῶ
ἔνθεν καὶ θυέων ἅψομ' ἐπουρανίων,
τοῖς φθόνος οὐ πελάει τυκτὸν κακόν, εἰ θέμις εἰπεῖν,
πηνίκα καὶ φθονερῶν ἄφθονος εὔξομ' ὕπερ.

ΙϚ. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΟΔΩΝ

Τίς, πόθεν ἐς βίον ἦλθον; ἐπεὶ δέ με γαῖα καθέξει,
τίς πάλιν ἐκ κόνιος ἔσσομ' ἀνιστάμενος;
πῆ δὲ φέρων στήσει με Θεὸς μέγας; ἦ ῥα σαώσει
ἔνθεν ἀναστήσας εὔδιον ἐς λιμένα;
[779] Πολλαὶ μὲν βιότοιο πολυτλήτοιο κέλευθοι,
ἄλλη δ' ἀλλοίοις πήμασι συμφέρεται.
Κοὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι καλὸν κακότητος ἄμικτον.
Αἴθε δὲ μὴ τὰ λυγρὰ πλείονα μοῖραν ἔχεν!
Ὁ πλοῦτος μὲν ἄπιστος, ὁ δὲ θρόνος ὀφρὺς ὀνείρων·
ἄρχεσθαι δὲ μόγος, ἡ πενίη δὲ πέδη.
Κάλλος δ' ἀστεροπῆς, τυτθὴ χάρις, ἡ νεότης δέ,
βράσμα χρόνου· πολιή, λυπρὰ λύσις βιότου.
Οἱ δὲ λόγοι πτερόεντες· ἀήρ, κλέος· αἷμα παλαιὸν
εὐγενέται, ῥώμη καὶ συὸς ἀγροτέρου.
Ὑβριστὴς δὲ κόρος· δεσμός, γάμος· εὐτεκνίη δέ,
φροντὶς ἀναγκαίη· δυστεκνίη δέ, νόσος.
Αἱ δ' ἀγοραί, κακίης μελετήματα· ἠρεμίη δέ,
ἀδρανίη· τέχναι, τῶν χαμαὶ ἐρχομένων.
Στεινὴ δ' ἀλλοτρίη μάζα. Τὸ δὲ γαῖαν ἀρόσσειν
[780] μόχθος. Ποντοπόρων τὸ πλέον εἰν ἀΐδη.
Ἡ πάτρη δέ, βέρεθρον ἐόν· ξενίη δὲ τ' ὄνειδος.
Πάντα μόγος θνητοῖς τἀνθάδε· πάντα γέλως,
χνοῦς, σκιά, φάσμα, δρόσος, πνοιή, πτερόν, ἀτμίς, ὄνειρος,
οἶδμα, ῥόος, νηὸς ἴχνιον, αὖρα, κόνις,
κύκλος ἀειδίνητος, ὁμοίια πάντα κυλίνδων,
ἑστηώς, τροχάων, λυόμενος, πάγιος,

ὥραις, ἤμασι, νυξί, πόνοις, θανάτοισιν, ἀνίαις,
τερπωλῇσι, νόσοις, πτώμασιν, εὐδρομίαις.
Καὶ τόδε σῆς, γενέτορ, σοφίης, Λόγε, ἀστατέοντα
πάντα πέλειν, στασίμων ὡς κεν ἔχωμεν ἔρον.
Πάντα νόου πτερύγεσσιν ἐπέδραμον, ὅσσα παλαιά,
ὅσσα νέα· θνητῶν δ' οὐδὲν ἀκιδνότερον.
[781] Ἓν μόνον ἀνθρώποισι καλὸν καὶ ἔμπεδόν ἐστιν
ἔνθεν ἀφορμᾶσθαι, σταυρὸν ἀειρομένους·
δάκρυά τε στοναχαί τε, νόος θείοισι μεμηλώς,
ἐλπὶς καὶ Τριάδος λάμψις ἐπουρανίης
μιγνυμένης καθαροῖσι, χοὸς λύσις ἀφραδέοντος,
εἰκόνος ἀφθορίη τὴν λάχομεν θεόθεν·
ζώειν τ' ἀλλότριον ζωῆς βίον, ἀντὶ δὲ κόσμου
κόσμον ἀμειβομένους, ἄχθεα πάντα φέρειν.

ΙΖ'. ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΒΙΩΝ ΜΑΚΑΡΙΣΜΟΙ

Ὄλβιος, ὅστις ἔρημον ἔχει βίον, οὐδ' ἐπίμικτον
τοῖς χαμαὶ ἐρχομένοις, ἀλλ' ἐθέωσε νόον.
Ὄλβιος, ὃς πολλοῖσι μεμιγμένος οὐκ ἐπὶ πολλοῖς
[782] στρωφᾶτ', ἀλλὰ Θεῷ πέμψεν ὅλην κραδίην.
Ὄλβιος, ὃς πάντων κτεάνων ὠνήσατο Χριστὸν
καὶ κτέαρ οἶον ἔχει σταυρόν, ὃν ὕψι φέρει.
Ὄλβιος, ὃς καθαροῖσιν ἑοῖς κτεάτεσσιν ἀνάσσων,
χεῖρα Θεοῖο φέροι τοῖς ἐπιδευομένοις.
Ὄλβιος ἀζυγέων μακάρων βίος, οἳ Θεότητος
εἰσὶ πέλας καθαρῆς, σάρκ' ἀποσεισάμενοι.
Ὄλβιος, ὃς θεσμοῖσι γάμου τυτθὸν ὑποείξας.
Πλειοτέρην Χριστῷ μοῖραν ἔρωτος ἄγει.
Ὄλβιος, ὃς λαοῖο φέρων κράτος, εὐαγέεσσι
καὶ μεγάλαις θυσίαις Χριστὸν ἄγει χθονίοις.
Ὄλβιος, ὅστις ἐὼν ποίμνης τέκος, οὐρανίοιο
χώραν ἄγει Χριστοῦ, θρέμμα τελειότατον.
[783] Ὄλβιος, ὃς καθαροῖο νόου μεγάλῃσιν ἐρωαῖς,
οὐρανίων φαέων δέρκεται ἀγλαΐην.
Ὄλβιος, ὃς χείρεσσι πολυκμήτοισιν Ἄνακτα

τίει καὶ πολλοῖς ἐστι νόμος βιότου.
Πάντα τάδ' οὐρανίων πληρώματα ἔπλετο ληνῶν,
αἳ καρποῦ ψυχῶν δέκτριαι ἡμετέρων,
ἄλλην ἀλλοίης ἀρετῆς ἐπὶ χώραν ἀγούσης.
Πολλαὶ γὰρ πολλῶν εἰσι μοναὶ βιότων.
Ὄλβιος, ὃν πτωχὸν παθέων μέγα Πνεῦμ' ἀνέδειξεν·
ὅστις ἔχει ζωὴν ἐνθάδε πενθαλέην·
ὅστις ἐπουρανίης αἰὲν ἀκόρεστος ἐδωδῆς,
ὅστις ἐνηείῃ κληρονόμος μεγάλων·
ὃς σπλάγχνοισιν ἑοῖσι Θεοῦ μέγαν οἶκτον ἐφέλκει,
εἰρήνης τε φίλος καὶ καθαρὸς κραδίην·
[784] ὃς πολλὰ Χριστοῖο μεγακλέος εἵνεκ' ἀνέτλη
ἄλγεα καὶ μεγάλου κύδεος ἀντιάσει.
Τούτων, ἣν ἐθέλεις τάμνε τρίβον. Εἰ μὲν ἁπάσας,
λώϊον· εἰ δ' ὀλίγας, δεύτερον· εἰ δὲ μόνην
ἔξοχα, καὶ τὸ φίλον. Σταθμά γε μὲν ἄξια πᾶσι,
τοῖσι τελειοτέροις τοῖσί τε μειοτέροις.
Καὶ 'Ραὰβ οὐκ εὔκοσμον ἔχεν βίον, ἀλλ' ἄρα καὶ τὴν
κλεινὴν ἀκροτάτη θῆκε φιλοξενίη.
Ἐκ δὲ μόνης πλέον ἔσχε Φαρισσαίοιο τελώνης
τῆς χθαμαλοφροσύνης τοῦ μέγ' ἀειρομένου.
Βέλτερον ἀζυγίη, ναὶ βέλτερον· ἀλλ' ἐπίμικτος
κόσμῳ, καὶ χθονίη χειροτέρη δυάδος
σώφρονος. Ἀκτεάνων αἰπὺς βίος οὐρεσιφοίτων·
ἀλλὰ τύφος καὶ τοὺς πολλάκι θῆκε κάτω.
[785] Οὐ γὰρ ἑὴν ἀρετὴν ἄλλοις μετρέοντες ἀρίστοις,
ἄκριτον ἐν κραδίῃ ὕψος ἔχουσιν ὅτε.
Πολλάκι καὶ ζείοντι νόῳ πώλοισιν ὁμοῖα
θερμοτέροις, νύσσης τῆλε φέρουσι πόδα.
Τοὔνεκεν ἢ πτερύγεσσιν ἀείρεο πάμπαν ἐλαφραῖς,
ἠὲ κάτω μίμνων, ἀσφαλέως τροχάειν,
μή που βριθοσύνῃ σεῖο πτερὸν ἐς χθόνα νεύσῃ,
μὴ δὲ πέσῃς ἀρθεὶς πτῶμ' ἐλεεινότατον.
Νηῦς ὀλίγη γόμφοισιν ἀρηραμένη πυκινοῖσι,
φόρτον ἄγει μεγάλης πλείονα τῆς ἀδέτου.
Στεινὴ μὲν πυλεῶνος ὁδὸς θείοιο τέτυκται,

πολλαὶ δ' ἀτραπιτοὶ ἐς μίαν ἐρχόμεναι.
Οἱ μὲν τὴν προΐφεν ὅσοις φύσις ἐνθάδε νεύει,
οἱ δ' ἑτέρην, στεινῆς μοῦνον ἀφαπτόμενοι.
[786] Οὔτε μίη πάντεσσιν ὁμῶς φίλον ἔπλετ' ἐδωδή,
οὔτε Χριστιανοῖς εἷς βίος ἁρμόδιος.
Δάκρυα πᾶσιν ἄριστον, ἀϋπνίη τε πόνοι τε
καὶ λύσσαν παθέων ἀργαλέων κατέχειν,
αἰχμάζειν τε κόρον Χριστοῦ θ' ὑπὸ χεῖρα κραταιὴν
κεῖσθαι καὶ τρομέειν ἦμαρ ἐπερχόμενον.
Εἰ δ' ἄκρην τελέως ἴοις τρίβον, οὐκέτι θνητός,
ἀλλά τις οὐρανίων. Γρηγορίοιο νόμοι.

ΙΗ'. ΠΕΡΙ ΖΩΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ

Ὁ χοῦς, ὁ πηλός, ἡ παλίστροφος κόνις.
Τῇ γῇ γὰρ ἡ γῆ συμβιβάζεται πάλιν
καὶ σπαργανοῦται τῷ γεώδει σπαργάνῳ,
καὶ χοῦς πάλιν πρόεισιν ὥσπερ ἡ κόνις,
[787] ἣν ἡ βιαία συστροφὴ τῶν πνευμάτων
πρὸς ὕψος ἐξαίρουσα συστέλλει κάτω.
Οὕτω γὰρ ἡμῶν τὸν πολύστροφον βίον
αἱ τῶν πονηρῶν πνευμάτων καταιγίδες
πρὸς ὕψος ἐξαίρουσι καὶ δόξαν νόθον·
αὖθις δὲ χοῦς κάτεισι καὶ μένει κάτω,
ἕως ὁ τοῦ κτίσαντος ἁρμόσῃ λόγος
τῶν συνδεθέντων τὴν ἀναγκαίαν λύσιν.
Νῦν δὲ προκύψας, ὥσπερ ἔκ τινος βάθους,
ὁ χοῦς ὁ θείᾳ πνευματωθεὶς εἰκόνι
καὶ τὰς γεώδεις ἐκβοᾷ τραγῳδίας,
καὶ τὸν γελᾶν δοκοῦντα δακρύει βίον.

ΙΘ'. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ

Τροχός τίς ἐστιν ἀστάτως πεπηγμένος
[788] ὁ μικρὸς οὗτος καὶ πολύτροπος βίος.
Ἄνω κινεῖται καὶ περισπᾶται κάτω·

οὐχ ἵσταται γάρ, κἂν δοκῇ πεπηγέναι.
Φεύγων κρατεῖται καὶ μένων ἀποτρέχει.
Σκιρτᾷ δὲ πολλὰ καὶ τὸ φεύγειν οὐκ ἔχει.
Ἕλκει, καθέλκει τῇ κινήσει τὴν στάσιν.
Ὡς οὐδὲν εἶναι τὸν βίον διαγράφων,
ἢ καπνὸν ἢ ὄνειρον ἢ ἄνθος χλόης.

Κ΄. ΠΕΡΙ ΠΟΘΟΥ

Δεινὸν πόθος πᾶς. Ἂν δὲ καὶ φιλουμένου,
διπλοῦν τὸ δεινόν. Εἰ δὲ καὶ κόρας νέας,
τριπλοῦν τὸ κέντρον. Εἰ δὲ καὶ κάλλους γέμων,
πλεῖον τὸ κακόν. Εἰ δὲ πρὸς γάμον φέρει,
πῦρ ἔνδον αὐτὴν βόσκεται τὴν καρδίαν.

ΚΑ΄. ΠΕΡΙ ΘΑΝΑΤΟΥ ΦΙΛΟΥΜΕΝΩΝ

[789] Πικρὸν τάφος πᾶς· ἂν δὲ καὶ τέκνου τάφος,
διπλοῦν τὸ κακόν. Εἰ δ' ἀρισταίου πάλιν,
ἡ συμφορὰ πῦρ. Εἰ δὲ νυμφίου νέου,
ἡ καρδία ῥάγηθι τῶν γεννητόρων.

ΚΒ΄. ΠΕΡΙ ΦΙΛΩΝ ΤΩΝ ΜΗ ΚΑΛΩΝ

Δεινὸν τὸ πάσχειν. Ἂν δὲ καὶ φίλων ὕπο,
ὡς χεῖρον. Ἂν δὲ καὶ λαθραίοις δήγμασι,
τοῦτ' οὐ φορητόν. Ἂν δὲ καὶ πιστῶν ὕπο,
ἐπίσχες. Ἂν δὲ καὶ Θεοῦ παραστατῶν,
ποῖ τις τράπηται; πῶς φύγῃ κακῶν φοράν;

ΚΓ΄. ΕΙΣ ΤΟ ΑΥΤΟ

[790] Δεινὸν τὸ λυποῦν. Ἂν δὲ καὶ λυπῇ φίλος,
ἀνδραποδῶδες. Ἂν δὲ καὶ δάκνῃ λάθρα,
ὡς θηριῶδες. Ἂν δὲ καὶ γυνὴ λάλος,

δαίμων σύνοικος. Ἂν δὲ καὶ δικασπόλος,
χρεία κεραυνῶν. Ἂν δὲ καὶ θυηπόλος,
ἄκουε, Χριστέ, καὶ δίκαζε τὴν δίκην.

ΚΔ'. ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΟΡΚΟΥΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Α. Ὅρκου τί χεῖρον; Οὐδέν, ὡς ὁ ἐμὸς λόγος.
Β. Πῶς τοῦτ' ἐλέγχεις; εἰπέ μοι.
Α. Λίαν προδήλοις καὶ σαφεστάτοις λόγοις.
Β. Τίσι; δίδαξον.
[791] *Α.* Τούτοις. Ἀπόκριναι δὴ καὶ σκεψώμεθα.
Β. Λέγ', εἰ λέγεις τι, φίλτατε.
Α. Πάντων τι μεῖζον οἶδας ὧν ἐπίστασαι;
Β. Τίνων ἐρωτᾷς;
Α. Πάντων, ὁρωμένων τε καὶ νοουμένων.
Β. Θεοῦ τι μεῖζον οὐ νοῶ.
Α. Ὀρθῶς λέγεις μέν, οὐχὶ δ' ὀρθῶς ἠρόμην.
Β. Ἐχρῆν δὲ δὴ πῶς;
Α. Οὐκ ἔστι μεῖζον· οὐδὲ γὰρ συγκρίνεται.
Οὐ γὰρ σαφές σοι; *Β.* Καὶ πάνυ.
Α. Τί οὖν μέγιστον πυνθάνεσθ' ἐχρῆν ἴσως;
Β. Οὕτω νομίζω.
Α. Καὶ τοῦτο δ' ἂν λέγοιτο ἐκ συγκρίσεως.
Β. Οὐκ οἶμαι· πῶς λέγεις;
[792] *Α.* Οὐδὲν μέγιστόν ἐστι μὴ τῶν συμφυῶν·
Θεοῦ δὲ τί συμφυές;
Β. Οὐδέν. *Α.* Λεγέσθω τοιγαροῦν ἄλλως Θεός.
Β. Ὅπως λέγοις ἂν ἕλωμαι.
Α. Τί τῶν ἁπάντων τ' οὐδὲ συγκριτός; *Β.* Θεός.
Ἐροῦμεν οὕτως, ὡς δοκεῖ.
Α. Τί δ' οὐ σεβαστὸν καὶ μόνον πάσῃ φύσει;
Β. Μόνον σεβαστόν, εὖ λέγεις.
Α. Ἦ καὶ σεβαστὸν καί τι καὶ ὑβριστέον;
Β. Καὶ πῶς ἄμικτα μίξομεν;
Α. Καὶ γὰρ σκοπῶμεν ὅρκος εἰ τιμὴν φέρει,
ἀλλ' οὐδέ γ' ὕβριν·

εἰ μή γ' ὑπῆρχε κίνδυνος ψευδορκίας,
οὕτως ἂν εἶχε καὶ σέβας·
ὡς τις μεσίτης ἀσφαλὴς καλούμενος,
καὶ γὰρ μεσίτης.
[793] Νῦν δὲ σκόπει μοι τὸ πρᾶγμα καὶ ποῖ φέρει.
Β. Σχεδὸν μὲν οἶδα, πλὴν λέγε.
Α. Ζητῶ τιν' εἰκὼ τοῦ λόγου σαφεστάτην.
Β. Τίς δ' ἂν γένοιτο;
Α. Πέτραν τιν' εἶδες ἐκ λόφου κινουμένην;
Β. Καὶ πολλάκις γε· πῶς γὰρ οὔ;
Α. Ῥοίζῳ τε πολλῷ σφενδονημένην κάτω;
Β. Πολλῷ φόβῳ τε.
Α. Ἦ καὶ τόδ' εἶδες ῥᾳδίως ἱσταμένην;
Β. Εἰ μή τις ἄλλος, οὐκ ἐγώ.
Αὐτὴν γὰρ ὠθοῦσ' ἡ πέτρα κρείττων χερός.
Α. Λέγεις ἀληθῆ·
τὸ δ' αὐτὸ πάσχω, κἂν ἐγὼ κατατρέχω.
Ῥοῖζος φέρει με πρὸς βίαν·
[794] μένειν δ' ἀπαρχῆς κἀμὲ ῥᾷστον καὶ λίθον.
Β. Ῥᾷστον τί δ' οὐκ ἔχει;
Α. Τούτῳ κακὸν μέν ἐστι καὶ πᾶν προσφερές,
μάλιστα δ' ὅρκος, οἴομαι.
Τὸ πῶς δ', ἄκουσον. Ἡδονὴ τῷ πράγματι
πολλὴ πρόσεστιν.
Εἶτ' ἂν τύχῃ τις εἰς συμπάθειαν πεσών,
τί γίνετ'; οὐκ ἀνείργεται
ἕως ἂν ἔλθῃ πρὸς κατάκρημνον βάθος.
Β. Λέγεις τί κρημνόν;
Α. Κρημνῶν μέγιστός ἐστιν ἡ ψευδορκία.
Β. Τὸ πῶς, μάθοιμ' ἂν ἡδέως.
Πολλοὶ γὰρ οὐδ' ἴσασι πῶς ἐστι κακόν.
Ἔστι δὲ δή πῶς;
[795] *Α.* Οὐ τὴν ἑαυτοῦ πολλάκις σωτηρίαν
ὀμώμοκέ τις; *Β.* Καὶ μάλα.
Α. Τί οὖν; Δέδοικε μή τι τῶν κακῶν δράσας
τί καὶ κακωθῇ·

μέσην τέως τέθεικε τὴν σωτηρίαν,
τὴν αὐτὸς αὑτοῦ δηλαδή,
ὥστ' ἐξολέσθαι, εἰ τύχοι ψευδῆ λέγων.
B. Οὕτω δοκεῖ μοι.
A. Τοῦτ' οὖν λογίζου, κἂν Θεὸν ποτ' ὀμνύσῃς.
B. Τὸ ποῖον, ὡς ἂν εἰδῶ;
A. Μέσον τέθεικας τὸν Θεὸν τῆς πίστεως.
B. Μέσον· τί δ' ἄλλο;
A. Φυλάσσετ' εὐορκοῦντι, λύεται δὲ μή,
ὅσον ἐφ' ἡμῖν. *B*. Εὖ λέγεις.
[796] *A*. Τὸ μὴ φυλάσσειν δ', εἰπέ μοι, τί σοι δοκεῖ;
B. Ἄρνησις, οἶμαι.
A. Ἄρνησις οὖν πέφυκεν ἡ ψευδορκία.
B. Οὐκ ἔστιν ἄλλως οὐδαμῆ.
A. Ἀρνήσεως δὲ τί χεῖρον ἄρ' εἰπεῖν ἔχεις;
B. Οὐκ ἔστιν εὑρεῖν.
A. Πάντων ἄρ' ἐστὶ χεῖρον ἡ ψευδορκία,
ὡς γοῦν δέδεικται καὶ μακρῷ.
B. Πῶς οὖν φύγωμεν; *A*. Τὸν τρόπον κτησώμεθα
πιστόν. *B*. Μέγ' εἶπας.
A. Ὅρκου γὰρ ἧττον χρεία τοῖς εὐγνώμοσιν.
B. Ἧττον γὰρ οἶμαι οὐδαμῶς.
A. Ἀλλ' ὁ τρόπος καθίστατ' ἀντὶ μάρτυρος.
B. Ἔχει γὰρ οὕτως.
A. Τί πλεῖόν ἐστι τοῖς πολυόρκοις, εἰπέ μοι;
B. Γέλως. Τί δ' ἄλλο προστίθεις;
[797] *A*. Μηδ' ἂν λέγωσιν οὖν τι καὶ πιστόν, δοκεῖν.
B. Κἀμοί γ' ἀρέσκει.
A. Φέρ' οὖν ἐμοὶ πείσθητι. *B*. Καὶ μάλιστα μέν.
A. Τοῖς τοῦ λογισμοῦ φαρμάκοις
πᾶσαν κάτασχε τὴν νόσον. Πολλοὶ δὲ δὴ
ὧν ἴσμεν ἡμεῖς
καὶ μειζόνων ἐκράτησαν ἢ βούλομαι.
B. Τίνων λέγεις δὴ μειζόνων;
A. Θυμοῦ, φθόνου τε, πλησμονῆς, τῶν πλησμονῆς.
B. Πῶς ταῦτα μείζω;

Α. Πλείων ὄρεξις. Ὧν δ' ὄρεξις ἔντονος,
μείζων κάθεξις. *Β.* Πᾶς λόγος.
Εἰ δ' οὐ καθεκτὴν τὴν νόσον τέως ἔχεις,
τί δεῖ γενέσθαι;
[798] *Α.* Τὸ γοῦν ἀεὶ καὶ μείζω καὶ παντὸς πέρι
ὅρκους πληθύνειν, φεῦγέ μοι.
Β. Πότ' οὖν, τίνας τε καὶ τίνων δίδως χάριν;
Α. Οὔσης ἀνάγκης.
Β. Ἔστω. Τίνος δὲ δή, προστίθει; *Α.* Κινδύνων
ἐλευθερώσων δή τινας.
Β. Χρηστόν γε. *Α.* Ἢ σεαυτὸν αἰσχρᾶς αἰτίας
ἐλευθερῶν γε.
Ὅρκος δὲ μή σοι χρημάτων κέρδος φέροι.
Λίαν γὰρ αἰσχρὸν φαίνεται.
Β. Λίαν. *Α.* Πρόχειρον ἐγκαλεῖν ψευδορκίαν
τούτων τί μᾶλλον;
Πλείους κακοὶ γάρ εἰσιν εἰς τὰ χρήματα.
Β. Πλείους· τίς οὐ συνθήσεται;
Α. Καὶ τοῖς σοφισταῖς τοῦτ' ἐδογματίζετο.
Β. Τί οὖν μέγ' ἡμῖν;
[799] *Α.* Οὐδὲν τὸ μιμεῖσθαι, εἰ δὲ καὶ φαινοίμεθα
χείρους, τόδ' αἰσχρὸν καὶ μάλα.
Β. Ὅρκους δὲ δὴ μάλιστα φευκτέον τίνας;
Α. Εὔδηλόν ἐστι.
Β. Πλὴν σοῦ γ' ἀκούειν ἀσφαλές. *Α.* Τούτους λέγω
ὅσοι γε φρικωδέστεροι.
Β. Δέδοικας εἰπεῖν; *Α.* Ὅσσοι ἂν μνήμην Θεοῦ
ἔχουσιν ἁπλῶς.
Β. Γραφῶν δὲ δὴ τί καὶ πάθους καὶ προσφορᾶς;
Α. Καὶ ταῦτ' ὁμοίως μυστικά.
Β. Ἡμῖν δὲ δὴ μάλιστα τῶν ἐγχωρίων.
Α. Καὶ δακρύω γε.
Τὸ γὰρ σύνηθες καὶ νόμος καθίσταται.
Πλὴν πάνθ' ἁλωτὰ τῷ λόγῳ.
[800] *Β.* Τίν' οὖν λέλοιπας ὅρκον; *Α.* Εἴθε μηδένα,
μὴ δ' ἦν τις ἄλλος.

Β. Εἰ μὴ γυναῖκα, τέκνα, τὴν σωτηρίαν,
ζωήν, ἀπένθητον βίον.
Α. Ἀραὶ τάδ' ἐστίν, ἀλλ' ὅμως ὅρκος δοκεῖ.
Β. Καὶ γὰρ δοκείτω
ταῦθ', οἵ τε καὶ πληγέντες οὐκ ὀλώλαμεν·
ψυχῆς γὰρ οὔπω κίνδυνος·
ἣν ἐξολέσθαι παντελής ἐστι μόρος.
Α. Ὀρθῶς ἔχει σοι.
Σοὶ δ' εἰς ἅπαντα τῇ ζέσει τῆς καρδίας,
Θεός, τράπεζα, φίλτατα,
σταυρός, γυνή, τὸ θεῖον αἷμα, αἷμα σόν,
γῆ καὶ θάλασσα,
ὃ πρῶτον ἤνεγχ' ἡ κακὴ προθυμία,
τῷ σῷ φθορεῖ κινούμενον·
[801] ὃς καὶ γλυκεῖαν τὴν νόσον ποιεῖ δοκεῖν,
ὢ τῆς ἀνοίας!
ὥσπερ χέοι τε χρυσὸν ἐκ γλωσσαλγίας.
Β. Ἔχει γὰρ οὕτως, ὡς λέγεις.
Α. Ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις κύματ' ἐξεγείρεται
θυμοῦ πνέοντος
ἴσως, ἴσως δὲ χρημάτων ἴσως πόθου·
πλεῖσται γάρ εἰσιν αἱ πάγαι.
Οὐ τὸν χεθέντα δεινὸν ὅρκον οἴεται.
Β. Οὐκ οἴεται γάρ.
Α. Τῷ δ' ἐμμένοντι, φεῦ τάλας! συμπνίγεται.
Β. Ὥσπερ γραφεὺς εἶ τοῦ πάθους.
Α. Πείθειν νομίζει τῷ ἀπειθεῖσθαι πλέον,
ἂν μὴ νοηθῇ.
[802] Τί δεῖ λόγων σοι πλειόνων, ἂν εἷς κρατῇ;
Β. Μόχθος περισσὸς δηλαδή.
Α. Ὅρκων δὲ τί δεῖ πλειόνων, ἂν εἷς κρατῇ;
Β. Οὐκ οἴομαί γε.
Α. Τὸ πλῆθος οὖν γνώρισμα τῆς οὐ πίστεως.
Β. Οὐκ ἔστιν ἄλλως, εὖ λέγεις.
Α. Ἢ μηδόλως οὖν ὀμνύειν ἢ εἴπου τινά.
Β. Τοῦτ' ἦν ἄριστον.

Α. Εἷς ἂν τρέπηται καὶ τὸ πᾶν τραπήσεται.
Β. Καλοῦ γε τοῦ σοφίσματος!
Α. Εἴποι τίς ἄν, τὸ πλῆθος ὡς πιστεύεται;
Β. Νομίζεθ' οὕτως.
Α. Ἦ καὶ κόνιν συνθεὶς σὺ ποιεῖς χρυσίον;
Β. Τίς δ' ἄλλος ἢ τίς ἡ φύσις;
Α. Ἐκ πλειόνων δέ, τίς λόγος ἀπιστουμένων
πίστιν γενέσθαι;
[803] *Β.* Οὐδεὶς ἔμοι γε φαίνεται. *Α.* Παύσεις ποτὲ
πλούτου κακίστου βέλτιον;
Οὔκουν ὁμῇ τὰ πάντα, οὐδὲ πάντοτε,
ἔσθων, κυβεύων,
πλέων, ὁδεύων, δυστυχῶν, εὐημερῶν,
ἀπεμπολῶν, τὶ κτώμενος,
χαίρων, στενάζων, ἐν φίλοις, ἐν συμπόταις,
ἐμῶν τὸν ὅρκον,
ὡς οἱ τροφῆς τε καὶ ποτοῦ πεπλησμένοι.
Β. Πολλῆς τὸ πρᾶγμα συμφορᾶς.
Α. Ἀλλ' οὐδὲ πάντων εἵνεχ', ὡς ἁλώσιμος,
ἐπὰν κρατηθῇς
ἔργου, λόγου, σκιᾶς τε καὶ τυραννίδος.
Β. Ὡς γοῦν τὰ πολλὰ φαίνεται.
[804] *Α.* Τὰ πάνθ' ὑβρίζεις, καὶ Θεὸν καὶ πράγματα.
Β. Πῶς δὴ τὰ πάντα;
Α. Εἰς ἓν τὰ πάντα συντιθείς, οὐκ ὄντ' ἴσα.
Σπάρτος τόδ' ἐστὶν ἡνίας.
Τί δ'; οὐχί, φήσεις, καὶ Θεός ποτ' ὀμνύων
εὑρίσκεθ' ἡμῖν
ὡς αἱ Γραφαὶ γοῦν; Ἦ τί καὶ κρεῖσσον Θεοῦ;
Β. Τὶ κρεῖσσον οὐχ εὑρίσκεται.
Α. Εἰ δ' οὔτι κρεῖσσον, οὐδ' ἂν ὀμνύοι ποτέ.
Β. Πῶς οὖν λέγουσι;
Α. Λέγει τι, τοῦτο δ' ὅρκος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ.
Β. Πῶς οὖν καθ' ἑαυτοῦ λέγεται;
Α. Πῶς; οὐδ' ἂν εἴη παντελῶς, εἰ ψεύδεται;
Β. Φρικτὸν λέγεις τι.

[805] *Α.* Φύσις γάρ ἐστι καὶ τὸ ἀψευδεῖν Θεοῦ·
οὐκ ἔστιν ὅστις ἀντερεῖ.
Β. Τί δ' ἡ Παλαιά; *Α.* Οὐ τὸν ὅρκον κωλύει,
ζητεῖ δ' ἀληθῆ.
Καὶ γὰρ φονεύειν τηνικαῦτ' ἦν ἔννομον,
νῦν δ' οὐδὲ παίειν. *Β.* Τοῦ χάριν;
Α. Τόθ' ἡ τελευτὴ τῶν κακῶν ἐκρίνετο,
νῦν καὶ τὸ κινοῦν.
Β. Οὕτω δοκεῖ μοι. Καὶ γὰρ ἦλθ' ἐπὶ πλέον.
Α. Ὥστ' οὐδ' ὀμεῖται σωφρονῶν.
Β. Τί οὖν; δέδωκας ἔστιν οἷς, ὡς νηπίοις,
τροφῆς τὰ πρῶτα,
ὡς ἂν λάβωσι καὶ τροφὴν τὴν ὕστερον;
Α. Ὀρθῶς γε καὶ σοφώτατα.
[806] *Β.* Καὶ Παῦλος ὤμνυ, φασί. *Α.* Τίς τόδ' εἶπέ σοι;
Ὡς λῆρος ἦν τις!
Β. «Μάρτυς Θεός μοι», καί, «Θεὸς τόδ' ἱστορεῖ»,
ταῦτ' οὐκ ἦν ὅρκου; *Α.* Καὶ τίνος;
Πίστωσίς ἐστι τοῖς τοσούτοις ἀρραγής.
Β. Ἐμοὶ δὲ δώσεις;
Α. Καὶ πάντα μοι γένοιο Παῦλος εἰς σθένος.
Στάθμη δικαία τοῦτό γε.
Β. Θυμός τι λήψετ'; *Α.* Εὖγε τηνικαῦτα δή,
ἐπάν τι συμβῇ.
Ἁπλοῦν κακόν τι χεῖρον ἢ δισσὸν δοκεῖ;
Οἷον τόδ' ἐστί·
τὸ δ' οὐ προκληθέντ' ἀθρόως ὅρκῳ πεσεῖν.
Τί φαίνεταί σοι; *Β.* Ναὶ φθόνος.
[807] *Α.* Τί δ', ἂν προκληθείς, ἄλλο χεῖρον εἰργάσω;
Β. Τοῦτ' αὐτὸ δή που.
Εἰ δ' ἐξ ἀγνοίας; *Α.* Μεῖον. Ἀλλ' ὑπεύθυνος,
ὧν ἦν τὸ κίνημ' ἐξ ἐμοῦ.
Β. Εἰ δ' οὐκ ἄκων μέν, κινδύνων δ' ἐλευθερῶν;
Α. Ἄλλος δότω τις.
Β. Εἰ δ' ἐγγράφοι τις ὅρκον οὐκ ὀμωμοκώς;
Α. Τί οὖν τὸ γράμμα βούλεται;

Χειρόγραφον δὲ τῶν δεσμῶν δεσμεῖ πλέον.
Β. Εἰ δ' ἐξ ἀνάγκης;
Α. Πῶς οὐ τέθνηκ'; ἐχρῆν δὲ πρόσθεν καὶ θανεῖν.
Β. Εἰ δ' οὐ Γραφῶν προκειμένων;
Α. Σελὶς τὸ σεπτὸν ἢ Θεὸς χαρίζεται;
Β. Δῆλον τόδ' ἐστί.
Α. Φοβῇ τὸ δέρμα, τὸν Θεὸν δ' ἐγὼ πλέον.
[808] *Β.* Πολλοῖς συνήθης ἡ νόσος.
Α. Πολλοῖς τόδ' ἐστίν· οἷον εἴ τις δεσπότην
παίων, ἀτιμῶν,
τὸν δοῦλον ἢ ἀφεῖτο ἢ τιμᾶν θέλοι.
Β. Πολλῆς γε τῆς ἀτιμίας!
Α. Ἦ καὶ βασιλέως εἰκόνα σώζοιτό τις,
αὐτὸν καθαιρῶν.
Β. Ἔχει μὲν οὕτω. Τοῦτο προστίθει δ' ἔτι,
εἴπερ τι λείπει τῷ λόγῳ.
Α. Ἡ γλῶσσ' ὀμώμοχ', ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος,
πολλοὶ λέγουσιν.
Ἅπαντα πρόσθεν ἢ ὅρκος σοφίζεται.
Μηδεὶς πλανάσθω μηδόλως.
Ὅρκος μέν ἐστιν, ἡ δὲ διπλόη πόσον
κακὸν πρόσεστι!
[809] *Β.* Σκοπῶ. Τί δ' ὅρκος; *Α.* Τῶν δεδογμένων ὁ νοῦς.
Β. Ἔφριξ' ἀκούων οἷς λέγεις.
Α. Λέγεις μέν. Οὔπω δ' οἶδα πρὶν πείρᾳ μάθω.
Πίστις γὰρ ἔργον.
Φρίσσουσι μέν τοι καὶ σύες παραυτίκα
συὸς βοῶντος. *Β.* Ὧδ' ἔχει.
Α. Ἀλλ' οὐ μέγ' οὐδέν. Εἰ δὲ καρδίας λόγος
ἅψαιτ', ἐπαινῶ.
Β. Τί δ'; οὐ τὸ λουτρόν ἐστί μοι καθάρσιον;
Α. Ἔστι. Σκόπει δέ. *Β.* Τί σκοπῶ;
Α. Οὐ τοῦ τρόπου πάντως γε, τῶν δ' ἐπταισμένων.
Β. Τρόπου δέ, πῶς ἄν;
Α. Οὕτω μόνως ἄν, ἤν τι καὶ προεκπλύνῃ.
Β. Νοῶ. *Α.* Φόβος γὰρ τοῦ πρόσω·

πολλῶν δὲ συγχώρησις οὐ τιμητέα.
[810] *Β*. Πῶς ἂν τόδ' εἴποι;
Α. Μή που δέησις δευτέρου καθαρσίου;
Β. Τί δ' ἔστι τοῦτο; γνώρισον.
Α. Ἔστι δὲ μακρῶν δακρύων καὶ τήξεως.
Β. Μή μοι γένοιτο.
Α. Δεινὸν προέσθαι δῶρον εὐκολώτερον.
Β. Πλάκες τάδ' εἰσὶ τοῦ Θεοῦ.
Α. Θεοῦ γάρ εἰσιν· ἐγγράφοις δὲ καρδίας
πλαξί γε τῆς σῆς.
Βούλει μαθεῖν ὡς τοῦτο τοῦ φθόνου πάλη,
τοῖς σοῖς φθονοῦντος δεξιοῖς;
Β. Εἰπὼν ὀνήσεις· πολλὰ γὰρ παλαίομαι.
Α. Ἄκουε. *Β*. Φάσκε.
Α. Ἤκουσά σου λέγοντος οὐκ ἀδακρυτί.
Β. Τί τοῦτο; οὐκ ἀρνήσομαι.
[811] *Α*. Ὡς ἦν ποτ' εἰπὼν ὁντινοῦν λόγον τύχω,
ὅρκον δὲ μὴ θῶ,
ὡς οὐ τελείοις τοῖς λόγοις αἰσχύνομαι.
Β. Τοῦτ' ἔστ' ἐκεῖνο ἐμφανῶς.
Α. Τὸ λεῖπον αὐτὸς προστιθῇς σὺ τῷ λόγῳ
τόδ' ἐστὶν ὅρκος,
κακὸν πλήρωμα τῆς δεινῆς φλογός.
Πλάτων δὲ ποιεῖ καὶ τόδε
ὡς μὴ θεόν τιν' ὀμνύειν τηρῶν σέβας.
Β. Εὖ οἶδ' ὃ φήσεις.
Α. Ἦν τις πλάτανος, καθ' ἧς ὤμνυ καὶ μόνης,
ἀλλ' οὐδὲ ταύτης εὐστόχως.
Ἀλλ' οἶδεν ἢ τόν, τίνα δ' οὐ προσῆν ἔτι.
[812] Τί τοῦτο δ' ἔστιν
ὅρκου σκιά τις, ἔμφασίς τ' ἀνώνυμος.
Β. Ἄνορκος ὅρκος. Ὡς ξένον!
Α. Μὰ τὸ δαιμόνιον οἱ σοφοί. *Β*. Πανορκία
τοῦτ' ἔστιν ἤδη.
Α. Πέρας τόδ' ἔστω τοῦ λόγου. *Β*. Διψῶντά με
λείψειν ἀπειλεῖς ὡς τάχος.

Α. Εἰ μέν τοι μικρὸν ὅρκος εἶναί σοι δοκεῖ,
τοῦτ' οὐκ ἐπαινῶ.
Εἰ δ' ἔστιν, ὥσπερ ἐστί, τῶν φρικτῶν λίαν,
κἀγώ τι τολμῶ τῶν καλῶν·
αὐτόν γέ σοι τὸν ὅρκον ὅρκους ἐκτρέπου.
Β. Ἔχεις τὸ νῖκος.
[813] *Α.* Εἰ τοῦτ' ἔχοιμι, Χριστέ μου, σὲ δοξάζω
τὸν θαυματουργόν, ὡς πάρος.
Πάντες δ' ὁμορροθοῦντες εἴπωμεν τάδε,
ἀμήν, γένοιτο.

ΚΕ'. ΚΑΤΑ ΘΥΜΟΥ

Θυμῷ χολοῦμαι τῷ συνοίκῳ δαίμονι,
οὗτος δίκαιος τῶν χόλων ἐμοὶ μόνος,
εἰ δεῖ τε καὶ πάσχειν γε τῶν εἰωθότων.
Ἐπεὶ γὰρ ὅρκον τῷ λόγῳ κατείχομεν,
σιγῆς φέροντες καρπὸν ἄξιον λόγου·
πάμπαν τιν' ὅρκου ῥίζαν εἰδότες χόλον,
πολλαῖς σὺν ἄλλαις, αἷς τὸ δεινὸν φύεται,
[814] τὴν ἀγριωτάτην τε καὶ μελαντάτην
καὶ τήν, Θεοῦ διδόντος, ἐξαιρήσομεν,
τέμνοντες, ὡς οἷόν τε, τῇ λόγου τομῇ.
Αἰτῶ καὶ πρῶτον, μὴ χολοῦσθαι τῷ λόγῳ.
Οὕτω γάρ ἐστιν ἡ νόσος τῶν ἀσχέτων,
ὥστ' ἀγριοῦσθαι πολλάκις καὶ ταῖς σκιαῖς,
αὐτοῖς τε τοῖς σφῶν γνησίοις παραινέταις.
Δεῖ δ', ὡς ἔοικε, μή τι μαλθακὸν λέγειν,
κακοῦ τοσούτου τῷ λόγῳ προκειμένου·
ἀλλ' ὡς πυρὸς βρέμοντος ἀγρίαν φλόγα,
πηδῶντος, αἰθύσσοντος ἐντινάγμασι
πολλοῖς, ἄνω ῥέοντος ἐμψύχῳ φορᾷ,
[815] Λάβρως ἀεὶ τὰ πρόσθεν οἰκειουμένου,
ὕδωρ, κόνιν πέμποντας εὐνάσαι βίᾳ·
ἢ θῆρα λόχμης ἐκφανέντα συσκίου,
φρίσσοντα, πῦρ βλέποντα, ἐξαφρούμενον,

μάχης ἐρῶντα καὶ φόνων καὶ πτωμάτων,
λόγχαις, κυνηγοῖς, σφενδόναις καταιχμάσαι
ἴσως ἂν οὕτω τοῦ πάθους γενοίμεθα
κρείσσους, Θεοῦ διδόντος, ἤ τι μετρίως
σχοίημεν. Οὐδὲ τοῦτο τῶν μικρῶν ἐμοί,
κακοῦ μεγίστου καί τις ἔνδοσις μικρά,
ὡς τοῖς βαρείας ἐκ νόσου στενουμένοις.
Μικροῦ δ' ἄνωθεν τὴν νόσον σκεψώμεθα,
ἥτις, πόθεν τε καὶ ὅπως φυλακτέα,
ἀνδρῶν παλαιῶν συλλογὰς σκοπούμενοι,
[816] ὅσοι διεσκέψαντο πραγμάτων φύσεις.
Εἰσὶν μὲν οἳ λέγουσιν αἵματος ζέσιν,
τοῦ γειτονοῦντος καρδίᾳ τὴν ἔκστασιν·
ὅσοι νέμουσι τὴν νόσον τῷ σώματι,
ὥσπερ τὰ πολλὰ τῶν παθῶν ἄλλοις τισίν.
Ἄλλοι δ' ὄρεξιν εἶπον ἀντιπλήξεως
(ψυχῇ διδόντες τὴν βλάβην, οὐ σώματι),
ὀργὴν δὲ τὴν ὁρμῶσαν· εἰ δ' ἔνδον μένει
λοχῶσα, τοῦτο μνησικακίαν τυγχάνειν·
ὅσοις δ' ἔδοξεν ἡ νόσος τοῦ συνθέτου,
ζέσιν μὲν εἶπον αἵματος, τὴν δ' αἰτίαν
ὄρεξιν εἶναι, συντιθέντες καὶ λόγον.
Ταῦθ' ὡς ἔχει μέν, οὐχὶ νῦν σκοπητέον.
Ἐκεῖνο μέν τοι καὶ λίαν τῶν γνωρίμων,
[817] ὡς νοῦς ἁπάντων ἡγεμών· ὃν σύμμαχον
δέδωκεν ἡμῖν κατὰ παθῶν ὁ Δεσπότης.
Ὡς οὖν χαλάζης οἱ δόμοι σκεπάσματα,
θάμνοι δὲ κρημνῶν καὶ βυθῶν ἐρείσματα,
τείχη δὲ τοῖς φεύγουσιν ἐκ μάχης τινός·
οὕτω λογισμὸς πρὸς χόλου παρουσίαν.
Ὅταν καπνίζῃ τὸ φλέγον τὴν σὴν φρένα,
πρὶν πῦρ ἀνάψαι καὶ ῥιπισθῆναι φλόγα,
ὅταν ποτ' αἴσθῃ πνεύματος κινουμένου,
εὐθὺς Θεῷ πλάκηθι καὶ τόνδ' ἐννοῶν
ὡς σοῦ προεστῶθ', ὧν τε κινῇ, μάρτυρα,
αἰδοῖ φόβῳ τε τὴν φορὰν τοῦ πράγματος

ἐπίσχες, ἄχρις ἡ νόσος παρήγορος.
Εὐθὺς βόησον τῶν μαθητῶν ῥήματα·
«Ἐπιστάτα, κλύδων με δεινὸς ἀμφέπει».
[818] Τίναξον ὕπνον καὶ σὸν ἐξώσεις χόλον,
ἕως λογισμοῦ καὶ φρενῶν ἐπικρατεῖς,
ὧν πρῶτόν ἐστιν ἡ νόσος κατάκλυσις·
ἕως χαλινόν, ἵππος ὡς δυσήνιος,
οὔπω δακὼν ὀδοῦσιν ἔρχετ' εὔδρομος,
πνέων δρόμον τε καὶ φάραγγας καὶ βάθη,
θυμῷ σκοτώσας ὀμμάτων ὁδηγίαν.
Ῥᾷον γάρ ἐστιν ἀρχόμενον ἄγξαι λόγῳ
ἢ πρῶτον ἁρπάσαντα κατασχεῖν βίᾳ.
Αὐτὸς γὰρ αὑτὸν ἐκκάων οὐχ ἵσταται,
ἕως λογισμὸν κρημνίσῃ τὸν ἱππότην.
Ἔπειτά μοι τὸ αἶσχος ἡλίκον, σκόπει,
οἷον τίθησι τὸν κακῶς πεπληγότα.
Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων αἱ νόσοι καὶ λάθριοι,
ἔρως, φθόνος, λύπη τε καὶ μῖσος κακόν·
[819] τινῶν δὲ φαίνοντ' οὐδ' ὅλως, ἤ τι βραχύ,
ἀλλ' ἔνδον εἰσὶν αἱ νόσοι κατάσχετοι.
Τυχὸν γὰρ ἐκτάκειεν ἐν βάθει φρενός,
πρὶν καὶ γενέσθαι τοῖς ὁρῶσιν ἐκφανεῖς.
Κέρδος δὲ λανθάνουσα καὶ δυσπραγία.
Θυμὸς δ' ὅλον γυμνόν τε καὶ δῆλον κακόν,
εἰκὼν προκύπτουσ' οὐχ ἑκόντος σώματος.
Εἴ σοί τις ὦπται τῶν ἁλόντων τῷ πάθει,
οἶδας σαφῶς ὃ φημι, καὶ γράψει λόγος.
Ἔσοπτρον ἐχρῆν ἑστᾶναι χολουμένοις,
ὡς ἂν βλέποντες, ἀλλὰ τὴν αὑτῶν ὕβριν
μικρὸν χαλῷεν, τοῦ πάθους ἐξ ὄψεως,
κατηγόρῳ σιγῶντι κάμπτοντες φρένα.
Ἢ καὶ τόδ' ἔστη, καὐτὸς ὑβριστὴς ὁ σός,
[820] ἐν ᾧ κατόψει σαυτόν, εἰ σχολὴν ἄγοις.
Πάθος γὰρ οἷς ἓν κοινὰ καὶ συμπτώματα.
Ὕφαιμον ὄμμα καὶ θέσεις διάστροφοι,
τρίχες συώδεις καὶ γένυς διάβροχος,

ὠχρὰ παρειά, νεκρότητος ἔμφασις·
ἄλλων ἐρυθρὰ καὶ μολιβδώδης τινῶν·
ὅπως ἄν, οἶμαι, καί τινα χρώσας τύχοι
ὁ μανιώδης καὶ κάκιστος ζωγράφος·
αὐχὴν διοιδῶν, ἐγκυλούμεναι φλέβες,
πνοὴ λόγον κόπτουσα καὶ πυκνουμένη,
λυσσῶδες ἄσθμα καὶ φρύαγμ' ἀσχημονοῦν,
μυκτὴρ πλατύς τε καὶ πνέων ὅλην ὕβριν.
Κρότοι τε χειρῶν καὶ ποδῶν ἐξάλματα,
κύψεις, στροφαί, γέλωτες, ἱδρῶτες, κόποι·
[821] τίνος κοποῦντος; οὐδενός, πλὴν δαίμονος.
Νεύσεις ἄνω τε καὶ κάτω, λόγου δίχα,
γνάθοι φυσώμεναί τε καὶ ψοφούμεναι,
ὡς δή τις ἅλως· παιομένη τε δακτύλοις
ἡ χεὶρ ἀπειλεῖ καὶ ψόφων προοίμιον.

Καὶ τἀπὶ τούτοις τίς παραστήσει λόγος;
Ὕβρις, ἀραγμός, αἰσχρότης, ψευδορκίαι,
γλώσσης ζεούσης δαψιλῆ ῥαντίσματα,
οἷον θάλασσα, ἐξαχνιζούσης πέτρας.
Λέγει κακὸν τὸ μέν τι, τοῦδ' ὁρμὴν ἔχει,
τῷδε στενοῦται καὶ παραυτίκ' ἀγνοεῖ.
Καὶ τοῖς παροῦσιν ἠρεμοῦσι δυσφορεῖ·
ζητεῖ τὰ πάντα συνδονεῖσθαι τῷ κλόνῳ.
Αἰτεῖ κεραυνούς, γίνετ' ἀστραπηφόρος,
[822] αὐτῷ μένοντι δυσχεραίνει τῷ πόλῳ.
Τὸ μέν τι ποιεῖ τῶν κακῶν, τῷ δ' ἑστιᾷ
τὸν νοῦν. Φρονεῖ γάρ, ὡς δράσας ἃ βούλεται.
Κτείνει, διώκει, πυρπολεῖ. Τούτων δὲ τί;
Οὕτω τυφλόν τι καὶ μάταιον ἡ ζέσις!
Ἄφωνός ἐστιν, ἀσθενής, βοηλάτης,
ῥήτωρ, Μίλων, τύραννος ἡμῖν ἀθρόως.
Ὁ δυσγενής τε καὶ πένης τὸν εὐγενῆ,
τὸν εὐποροῦντα, δυσγενέστατον καλεῖ,
πένητα· δουλόμορφον, ἡ λώβη βροτῶν,
τὸν ἄνθος ὥρας· δυσκλεῆ τὸν εὐκλέα,
ὁ μηδ' ὅς ἐστι, μήθ' ὅθεν, λέγειν ἔχων.

Οὐκ οἶδα κλαυθμὸς ἢ γέλως τὸ δρώμενον.
Πᾶν ὅπλον ἐστὶ τῷ χόλῳ, καὶ μὴ παρόν.
[823] Πίθηκός ἐστι, καὶ Τυφωεὺς γίγνεται.
Ἀποστρέφει τὴν χεῖρα, κυρτοῖ δακτύλους,
ζητεῖ λόφον τιν' ἢ τὸν Αἰτναῖον πάγον,
ὡς σφενδονήσων καὶ μακρὰν βίᾳ χερὸς
ὁμοῦ βέλος τε καὶ τάφον τῷ δυσμενεῖ.
Τί πῦρ ἐφέξει τὴν ὕβριν, χάλαζα τίς;
Ὅταν κενώσῃ τῶν λόγων τὰς σφενδόνας,
αἱ χεῖρες εὐθὺς ἀγχέμαχοι προσβολαί,
μάχη βία τε καὶ κρατεῖ τοῦ δυσμενοῦς.
Ὁ δυστυχέστερός τε καὶ κρατούμενος.
Ἧτταν γὰρ οἶδα τὸ κρατεῖν ἐν χείροσι.
Ταῦτ' οὐχὶ δαίμων; καὶ πέρα, πλὴν πτώματος.
Καὶ πτώματ' εἶδον ἔστιν ὧν δονουμένων,
ὅταν φέρωνται τῇ φορᾷ τοῦ πνεύματος.
[824] Ταῦτ' οὐκ ἀλλοτρίωσις ἐνδήλως Θεοῦ;
Πῶς δ' οὔ; Θεοῦ γὰρ τὸ πρᾶον καὶ ἥμερον,
οὗ καθυβρίζειν οὐ καλὸν τὴν εἰκόνα,
μορφὴν ἐπεισάγοντας ἀγνοουμένην.
Οὐδὲν τοσοῦτον ἡμῖν ἡ ἐμπληξία,
οὔπω τοσοῦτον αἱ νόσοι τῶν σωμάτων.
Ταῦτ' οὐχ ἑκόντων, ἀλλὰ δυστυχῶν πάθη,
εἰ καὶ πονηρά, καὶ παροῦσι δάκνομαι
(τὸ γὰρ παρόν πως τοῖς κακουμένοις πλέον)
οἴκτου τε μᾶλλον ἢ κατάρας ἄξιον.
Καὶ τῶν κακῶν τὸ δῆλον ἀσφαλέστερον·
τὸ δ' οὐ δοκοῦσι προσπεσόν, λυμαίνεται.
Μέθη κακὸν μέν· πῶς γὰρ οὔ; τίς δ' ἀντερεῖ;
Καὶ τοῦθ' ἑκόντων· οἱ γὰρ ὧν ἐστ' αἴτιον
[825] οὐκ ἀγνοοῦντες, ἀλλ' ὅμως ἡττώμενοι,
αὐτοὶ προδήλως τοῦ κακοῦ γεννήτορες.
Ἀλλ' οὖν ἐκεῖ μὲν τοῦ κακοῦ τὸ δυσχερές,
γέλως, ὃν εἷς ἔπαυσεν ὕπνος αὐτίκα.
Θυμοῦ δ' ὑπερκλύσαντος, εἰ χεῖρον, λέγε,
τί τῶν ἁπάντων οἶδας ἢ τι φάρμακον;

Ἄλλοις μὲν ἔστιν εἰς φρένας πεσὼν Θεός·
θυμὸς δὲ πρῶτον τῷ Θεῷ φράσσει θύρας,
ἅπαξ ὑπερσχών· ἡ δ' ὑπόμνησις Θεοῦ,
χεῖρον· συνάπτει καὶ Θεὸν ταῖς ὕβρεσιν.
Αὐτῷ λίθους ποτ' εἶδον, ὢ δεινοῦ πάθους!
Ῥιπτουμένους, κόνιν τε καὶ πικροὺς λόγους.
Τῷ ποῦ, τίσι τε καὶ ὅπως ἁλωσίμῳ;
Νόμοι παρωθοῦνται, οὐ διεγνώσθη φίλος,
ἐχθρός, πατήρ, γυνή τε, συγγενεῖς, ἴσα.
[826] Μιᾶς φορᾶς ἅπαντα, χειμάρρου θ' ἑνός.
Ἢν καί τις ἐνστῇ, τὸν χόλον μεθείλκυσεν
εἰς αὐτόν, ὥσπερ θηρίον ψοφήμασιν,
αὐτός τε χρῄζει συμμάχων ὁ σύμμαχος.
Τούτοις μὲν οὖν μάλιστα κάμπτεσθαι λόγοις·
οὐ γὰρ δεήσῃ πλειόνων, ἂν εὖ φρονῇς.

Εἰ δ' ἔστ' ἐπῳδῆς χρεία σοι καὶ μείζονος,
βίους σκόπει μοι τῶν πάλαι καὶ τῶν νέων,
ὅσοι ποτ' ἔσχον ἐκ τρόπου παρρησίαν,
τίνες μάλιστα προσφιλέστατοι Θεῷ
τί πρῶτον ἢ μέγιστον ἐξησκηκότες,
Μωσῆς ἐκεῖνος, Ἀαρών, οἱ φίλτατοι,
Δαυίδ, Σαμουήλ, εἶτα Πέτρος ὕστερον;
Οἱ μέν γε μαστιχθεῖσαν Αἴγυπτον τόσαις
πληγαῖς ἀσωφρόνιστον εἶχον· ἀλλ' ὅμως
[827] φειδοῖ προσῆγονθ' ὡς τὸ Φαραὼ θράσος,
ἕως ἐπεκλύσθησαν ἐκ τῆς ὕβρεως,
οἷς μὴ τὸ μακρόθυμον ἤνεγκεν σέβας,
ὡς ἂν μάθωσι πάντες αἰδεῖσθαι τόδε.
Κρεῖσσον θρασὺν γὰρ ἢ πρᾶον περιφρονεῖν.
Αἰνῶ Σαμουήλ, ὅς ποθ' ὕβριν δυσφορῶν,
ῥήξαντος αὐτῷ τὴν διπλοΐδα τοῦ Σαούλ,
εἶτ' ἀξιωθεὶς ὥς γε συγγνώμην ἔχειν,
ἀφῆκεν εὐθὺς τῷ λόγῳ τὴν αἰτίαν.
Τούτου τί δ' ἂν γένοιτο ἡμερώτερον;

Δαυὶδ ὑπομνήσθητι καὶ τῶν κρουμάτων,
ἐξ ὧν πονηροῦ πνεύματος Σαοὺλ ποτε

[828] ἠλευθέρωσεν· εἶτ' ἀγνώμονος τυχών,
φεύγων, ἀλύων τὸν περὶ ψυχῆς δρόμον,
δοθέντος αὐτῷ τοῦ Σαοὺλ ἐφείσατο
(καὶ τοῦτο δ' ἴστε) καὶ μόγις σεσωσμένος.
Ἡ διπλοΐς γνώρισμα τῆς ἐξουσίας
κεκαρμένη, φακός τε τοῦ κράνους κλαπείς.
Τί δεῖ λέγειν τὸν υἱὸν ὡς ἠνέσχετο,
τὸν πατροφόντην καὶ τύραννον ἀπρεπῆ;
Ὅπου γ' ἐκεῖνον καὶ κλάει τεθνηκότα,
θρήνοις τε πολλοῖς ἀνακαλεῖ καὶ γόοις,
τὸν μηνυτήν τε τοῦ πάθους ἀμύνεται,
ὥσπερ λαβών τιν' ἐχθρόν, οὐκ εὐάγγελον;
[829] Ἡ γὰρ φύσις ἔμπροσθε τῶν ἐγκλημάτων
ἔστη, λαβοῦσα τὸν τρόπον συνήγορον·
ὡς καὶ προσάντης τῷ στρατῷ κατασταθείς,
μικροῦ γενέσθαι τοῦ κράτους ἀλλότριος.
Τί δ'; οὐ τὸν ὑβριστὴν Σεμεεὶ ἐκαρτέρει.
Δύσφημον ὄντα τῷ κλέει τῆς εἰσόδου;

Πέτρου δὲ δῆτα τοῦ σοφοῦ τεθαύμακα,
ὡς μακροθύμως καὶ λίαν νεανικῶς
ἤνεγκε Παύλου τὴν καλὴν παρρησίαν
(καὶ ταῦτ' ἐν ἄστει τηλικούτῳ καὶ τόσοις
ἐπαινέταις τε καὶ μαθηταῖς τοῦ λόγου),
ὡς συντράπεζος οὐ καλῶς ἦν ἔθνεσιν,
εἰ καὶ τόδ' ᾤετ' ὠφελήσειν τὸν λόγον.
Ἦν γὰρ τὸ κινοῦν καὶ μόνον Θεοῦ φόβος,
[830] ἢ τοῦ λόγου τ' ἔλλαμψις ἐκ κηρύγματος.
Οὐκ ἂν παρέλθοιμ' οὐδὲ τὸ Στεφάνου καλόν,
ὃν οἶδ' ἀπαρχὴν μαρτύρων καὶ θυμάτων.
Λίθοις ἐχώννυτ'· ἀλλ' ὅμως, τοῦ θαύματος!
Μέσος λιθασμοῦ, φθόγγος ἐξηκούετο,
αὐτός τε συγχώρησιν, ὡς εὐεργέταις,
διδοὺς λιθασταῖς, τὸν Θεὸν τ' αἰτούμενος.
Ταῦτ' οὐ προδήλως τῆς Θεοῦ τυπώσεως
καὶ τῶν ἐκείνου καὶ παθῶν καὶ δογμάτων,
ὃς ὢν Θεός τε καὶ κεραυνῶν δεσπότης,

ὡς ἀμνὸς ἦγετ' εἰς σφαγὴν ἀφωνίᾳ;
ἐμπτυσμάτων τε καὶ ῥαπισμάτων ὅσων
ἠνέσχετ'! ἄχρις ὠτίου πεπληγότος
τὸ χρηστὸν οἶδε Μάλχος. Οὐκ ἐκραύγασεν
[831] ἐνδεικτικόν τι καὶ γέμον παρρησίας
οὐδ' εἴριξέν τι. Τὸν κακίᾳ τεθλασμένον,
ἄκλαστον ἔσχε. Τὴν φρενὸς κουφὴν φλόγα
σβέσειν λέγει μέν, ὡς δὲ χρηστὸς φείδεται,
ὡς ἂν κρατήσῃ τῷ πράῳ τὸ συγγενές.
Τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα τοῦ σοῦ Δεσπότου.
Οἷς, ἄν τι πάσχοις, ἀντισηκώσεις τὰ σά,
κἂν πάνθ' ὑποστῇς, τὸ πλέον λελείψεται·
εἴπερ τὸ πάσχειν κρίνεται πρὸς ἀξίαν.

'Αρκεῖ τάδ' ἡμῖν εὐγενῆ παιδεύματα,
πλακῶν νόμοι τε καὶ τρόποι τῶν ἐξ ὅρους,
εἰ δεῖ τι τούτοις προστεθῆναι καὶ νόθον;
Καὶ χεῖρον οὐδέν· ὥς τι κἂν τοῖς χείροσι
τῶν κρεισσόνων τε καὶ φίλων δρεψώμεθα.
Ὧν γὰρ κρατεῖν καὶ σφόδρα, οὐ σφόδρ' αἰνετόν,
τούτων κρατεῖσθαι καὶ λίαν, πόσον κακόν!
[832] Μεμνήσομαι δὲ καί τινων καὶ συντόμως.
Παίειν ἔμελλεν ὁ Σταγειρίτης τινά,
λαβὼν ἐπ' αἰσχροῖς καὶ κακοῖς ἐγκλήμασι·
θυμοῦ δ' ἐπεισελθόντος ἡνίκ' ᾔσθετο,
ἔστη παλαίων τῷ πάθει, ὡς δυσμενεῖ.
Μικρὸν δ' ἐπισχών, εἶπεν (ὦ σοφοῦ λόγου!)
«Καινὸν πέπονθας. Προστάτην ἔσχες χόλον·
εἰ μὴ γὰρ ὀργή, κἂν δαρεὶς ἀπηλλάγης.
Νῦν δ' αἰσχρὸν ἦν μοι τῷ κακῷ πλήττειν κακόν,
κρατεῖν τε δούλου τοῦ πάθους ἡσσώμενον».
Οὕτως ἐκεῖνος. Τὸν δ' 'Αλέξανδρον λόγος,
εἰπόντος αὐτῷ Παρμενίωνός ποτε,
πόλιν τίν' ἐξελόντι τῶν 'Ελληνίδων,
εἶθ' ὃ δρᾶσαι χρὴ πολλάκις σκοπουμένῳ,
ὡς, εἴπερ ἦν ἐκεῖνος, οὐκ ἐφείσατο·
«'Αλλ' οὐδ' ἔγωγ' ἄν, εἴπερ ἦν, φάναι σύ γε.

[833] Σοὶ μὲν γάρ ἐστιν ὠμότης, τὸ δὲ πρᾶον
ἐμόν, φυγεῖν τε τὴν πόλιν τοὺς κινδύνους».
Κἀκεῖνο δ' οἷον, ὡς ἐπαίνων ἄξιον;
Ἐλοιδόρει τις τὸν μέγαν Περικλέα,
πολλοῖς ἐλαύνων καὶ κακοῖς ὀνείδεσι
(τῶν οὐδὲ τιμίων τις), ἄχρις ἑσπέρας.
Ὁ δ' ἡσυχῇ τὴν ὕβριν, ὡς τιμήν, φέρων,
τέλος καμόντα καὶ βαδίζοντ' οἴκαδε
προὔπεμψε λύχνῳ, τὸν χόλον τ' ἀπέσβεσεν.
Ἄλλος δ' ὑβριστήν, πλουσίαις ἐφ' ὕβρεσι
προσθέντ' ἀπειλήν· «Ὡς ὀλοίμην παγκάκως,
εἰ μὴ κακὸν κακῶς σε κτείναιμι σθένων».
Τούτοις ἀμείβεθ' ὡς φιλανθρώποις λόγοις·
«Κἀγώ γ' ὀλοίμην, εἴ σε μὴ θείην φίλον».
Κωνστάντιον δὲ (καὶ γὰρ εἰπεῖν ἄξιον,
ὡς μὴ τὰ πρόσθεν τυγχάνῃ λόγου μόνα,
[834] περιφρονῆτέ θ' ὧνπερ αὐτοὶ μάρτυρες),
φασί ποτ' εἰπεῖν ἄξιον μνήμης λόγον
τίς δ' ἦν; ἐκεῖνον τῶν τις ἐν τέλει ποτέ,
παρώξυν' ἡμῖν, οὐ φέρων τιμωμένους
τιμαῖς τοσαύταις (καὶ γὰρ εὐσεβέστατος,
εἴ πέρ τις ἄλλος βασιλέων, ὧν ἴσμεν, ἦν)·
πολλοῖς δ' ἐπειπὼν καί τινα τοιοῦτον λόγον·
«Τί τῆς μελίσσης ἐστὶν ἡμερώτερον;
Ἀλλ' οὐδ' ἐκείνη τῶν τρυγώντων φείδεται»
ἤκουσε· «Πῶς οὐκ οἶδας, ὦ βέλτιστε σύ,
ὡς οὐδ' ἐκείνη κέντρον ἐστὶν ἀσφαλές;
Παίει μέν, αὐτὴ δ' εὐθέως ἀπόλλυται».

Τοσαῦτ' ἔχεις σὺ τοῦ πάθους τὰ φάρμακα,
πάντων δὲ μεῖζον, ὧν ἔφην, τὴν ἐντολήν,
ἣ μηδὲ τὸν πλήσσοντα ὑβρίζειν ἐᾷ.
«Οὐ γὰρ φονεύσεις», τοῖς πάλαι τεταγμένον·
[835] σοὶ μηδὲ χολοῦσθαί ἐστιν ἐντεταγμένον,
μή τοί γε παίειν, μή τε δὴ τολμᾶν φόνον.
Τὸ πρῶτον εἴργων, οὐκ ἐᾷ τὸ δεύτερον
τὸ σπέρμ' ἀναιρῶν, τὸν στάχυν κεκώλυκε.

Τὸ μηδ' ὁρᾶν κάκιστα, μοιχείας τομή.
Τὸ μηδ' ὀμνύειν, φάρμακον ψευδορκίας.
Τὸ μηδὲ θυμοῦσθ', ἀσφάλεια πρὸς φόνον.
Σκόπει γὰρ οὕτω· θυμὸς ἐκπέμπει λόγον,
λόγος δὲ πληγήν, ἡ δὲ πληγὴ τραύματα·
ἐκ τραυμάτων δὲ τὸν φόνον γινώσκομεν.
Θυμὸς πατὴρ πέφηνε τοῦ πικροῦ φόνου.
Τοῦ μὴ φονεῦσαι τίς ποτ' ἤνεγκε γέρας;
τὸ μηδὲ θυμοῦσθ' ἐστὶ τῶν αἰνουμένων·
τοῦ μέν γ' ὁ μισθός, ἡ φυγὴ τοῦ κινδύνου·
τούτου δ' ἀμοιβή, γῆς μέρος τῆς τιμίας.
Ἄκουε Χριστοῦ, τοῖς πράοις ἃ βούλεται
[836] ἐν τοῖς μακαρισμοῖς, οἷς ἀπηριθμήσατο,
τὰ μέτρ' ὁρίζων τῶν ἐκεῖθεν ἐλπίδων.
Τούτου χάριν σοι καὶ νόμους τοίους γράφει.
Παίῃ παρειάν; πῶς δὲ τὴν ἄλλην ἐᾷς
ἄκαρπον; εἰ μὲν οὐχ ἑκοῦσ', οὔπω μέγα
πέπονθε, μεῖζον δ', ἢν θέλῃς, τί λείπεται·
καὶ τὴν ἑκοῦσαν πρόσθες, ὡς ἔμμισθος ᾖ.
Χιτῶνα γυμνοῖ; προστίθει καὶ δεύτερον,
ἔσθημ' ἂν ᾖ σοι καὶ τρίτον, γυμνωσάτω
τούτων ἔχεις τὸ κέρδος, ἂν πρόῃ Θεῷ.
Ἂν λοιδορώμεθ', εὐλογῶμεν τοὺς κακούς·
ἂν ἐκπτυώμεθ', ἐκ Θεοῦ τιμὴν ἔχειν
σπεύδωμεν. Ἐκδιωκόμεθ'; οὔτι καὶ Θεοῦ;
Τοῦτ' οὐκ ἀφαιρετόν γε τῶν πάντων μόνον.
Ἄν τις καταρᾶται, σὺ προσεύχου τοῦδ' ὕπερ.
Δράσειν ἀπειλεῖ; ἀνταπείλει καρτερεῖν.
[837] Ἔργων ἔχεται; σὴ πρᾶξις ἡ εὐπραξία.
Δύω γὰρ οὕτω τὰ κράτιστα κερδανεῖς·
αὐτός τ' ἄριστος τοῦ νόμου φύλαξ ἔσῃ,
κἀκεῖνον ἕξεις τῷ πράῳ τῷ σῷ πρᾶον,
ἐχθρὸν μαθητήν, οἷς κρατεῖ νικώμενον.
Ὁρᾷς; μάλιστα μέν σε μὴ χολᾶν θέλει·
τοῦτο γάρ ἐστι καὶ τὸ ἀσφαλέστατον·
εἰ δ' οὖν, προλύειν ἑσπέρας τὴν ἔκστασιν

δύεσθ' ἐπ' ὀργῇ μὴ δέχου τὸν ἥλιον·
εἴτ' οὖν, ὃς ἐκτὸς ὀμμάτων πέμπει βολάς,
εἴτ' οὖν, ὃς ἔνδον τοῖς σοφοῖς αὐγάζεται.
Δύει γὰρ οὗτος τοῖς πεπληγόσι φρένας,
ὡς τοῖς ἀρίστοις καὶ καλοῖς ἐκλάμπεται,
πλεῖον τὸ λάμπειν τοῖς βλέπουσιν ἐνδιδούς.
Τί δ' ; οὐ φύσις δέδωκε, φησί, τὸν χόλον;
Καὶ τὸ κρατεῖν γε τοῦ χόλου. Λόγον δὲ τίς;
[838] τίς δ' ὄψιν ἢ τίς χεῖρας ἢ ποδῶν βάσιν;
Θεὸς τὰ πάντα καὶ φύσις, πλὴν εἰς καλόν.
Σὲ δ' οὐκ ἐπαινῶ μὴ καλῶς κεχρημένον.
Οὕτως ἔχει καὶ τ' ἄλλα τῆς ψυχῆς πάθη.
Δωρήματ' ἐστὶν ἐκ Θεοῦ, κινούμενα
λόγου ποδηγίᾳ τε καὶ στρατηγίᾳ.
Ζήλου μὲν ὅπλον θυμὸς ἐμμέτρως πνέων·
πόθου δὲ χωρὶς οὐχ ἁλώσιμος Θεός.
Λογισμὸν οἶδα τῶν καλῶν διδάσκαλον.
Εἰ δ' εἰς τὰ χείρω ταῦτα τὴν ῥοπὴν ἔχοι.
Ὁ μὲν χέων ὕβριν τε καὶ μοχθηρίαν,
ὁ δ' εἰς κακίστας ἡδονὰς οἰστρηλατῶν,
ὁ δ' οὐ κατάγχων ταῦτα καὶ πλοκὰς στρέφων,
οὕτω τὰ καλὰ γίγνεται τοῦ φθορέως.
Θεοῦ δὲ δῶρον οὐ καλὸν κακῷ φύρειν.
Θεὸν δ' ἀκούων ἐν Γραφαῖς χολούμενον,
[839] ἢ πάρδαλίν τιν' ἢ παροιστρῶσαν πόθῳ
ἄρκτον, ζέοντα ἐκ μέθης καὶ κραιπάλης,
ἢ καὶ μάχαιραν τοῖς κακοῖς στιλβουμένην.
Μὴ τοῦτο ποιοῦ τοῦ πάθους παρήγορον
ᾧ προσπλακείς· ζητεῖς γὰρ οὐ λύσιν κακοῦ
καλῶς ἄκουε, μὴ κακῶς, τοῦ πράγματος.
Πάσχει γὰρ οὐδὲν ὧν ἐγὼ πάσχω Θεός.
Μή τις τοῦτ' εἴπῃ· καὶ γὰρ οὐδ' ἐξίσταται
αὐτός ποθ' αὐτοῦ. Ταῦτα γὰρ τοῦ συνθέτου
καὶ τῶν μάχεσθαι ἠργμένων ἐκ πλείονος.
Ὁ δ' ἔστι, τοῦτ' εὔδηλον, ἄτρεπτος φύσις.
Πῶς οὖν τυποῦται ταῦτα; τῆς τροπῆς νόμοις.

Πῶς; δειματῶσαι τῶν ἁπλουστέρων φρένας,
ὥσπερ τὰ πολλὰ τῶν λόγῳ δηλουμένων.
[840] Ἀντιστροφὴν νόει γάρ, καὶ τὸ πᾶν ἔχεις.
Ἐπεὶ γὰρ αὐτοὶ πλήσσομεν χολούμενοι,
χολᾶν τὸ πλῆσσον τοὺς κακοὺς ἐγράψαμεν.
Ὡς ὄψιν, ὦτα, χεῖρας ἐξευρήκαμεν,
οἷς χρώμεθ' αὐτοί, τῷ Θεῷ δεδωκότες,
ἐπάν τι τούτων, ὡς δοκεῖ, ἐργάζηται.
Ἔπειτ' ἀκούεις τοὺς κακούς, οὐ τοὺς καλούς,
ὀργῇ Θεοῦ πάσχειν τι καὶ δίκης νόμοις·
ὁ σὸς δὲ θυμὸς οὐ μέτροις ὁρίζεται.
Πάντας δ' ἴσους τίθησι. Μὴ τοίνυν λέγε
ὡς ἐκ Θεοῦ σοι, καὶ Θεοῦ τὸ σὸν πάθος.
Ἦ καὶ φρονεῖς σύ γ' ὡς Θεὸν μιμούμενος;
Ζήλωσον, ἀλλὰ τὴν νόσον γ' αὔραις δίδου.
Εἴ που δ' ἀνέγνως εὐσεβῶν ἀνδρῶν χόλους,
[841] πάντας δικαίους εὗρες. Οἶμαι δ' οὐ χόλους,
κακοῖς δὲ πληγὰς ἐνδίκως κινουμένας.
Οὔπω γὰρ ἦν ἐκείνοις ἡ πληγὴ κακόν·
πληγαὶ δ' ἐκείνοις σφόδρα συμφορώτατον,
χρῄζουσι πολλῆς τοῦ βίου καθάρσεως,
ῥάμνου σίδηρον ὀξὺν ἐκκαλουμένης,
νόμου τε πρόσθεν καὶ πρὶν ἰσχύσαι νόμον
οὔπω τελείως τοῖς τότ' ἐρριζωμένον.
Οὕτω μὲν οὖν σὺ τὴν νόσον κατασβέσεις,
τούτοις τε σαυτὸν ἐκμαλάσσων τοῖς λόγοις,
ὡς οἱ κατεπᾴδοντες ἀσπίδων γένους.
Οἴσεις δὲ δὴ πῶς; τοῦτο γάρ σοι δεύτερον.
Μή που, πυρὸς πῦρ ἐκκαῇ χόλου χόλος·
ἴσον γάρ ἐστιν αὐτὸν ἄρξασθαι κακοῦ,
[842] ἄλλῳ τε κινηθέντι συμπαθεῖν κακῶς.
Πρῶτον μὲν εὐθὺς πρὸς Θεὸν κατατρέχων,
αἰτῶν τε τὴν χάλαζαν ἐκτρίψαι κακῶς,
ἡμῶν δὲ φείδεσθ' οὐδὲν ἠδικηκότων·
σταυρῷ τε σημειούμενος παραυτίκα,
ὃν πάντα φρίσσει καὶ τρέμει, ᾧ πάντοτε

πρὸς πάντας οἶδα προστάτῃ κεχρημένος·
ἔπειτα σαυτὸν εὐτρεπίζων πρὸς πάλην
τοῦ τὸν χόλον κινοῦντος οὐ χολουμένου,
ὡς ἂν κρατήσῃς τοῦ πάθους ὡπλισμένος.
Τὸ μὲν γὰρ οὐχ ἕτοιμον οὐδ' ἀνθίσταται·
ὃ δ' ηὐτρέπισται, τοῦτο καὶ νικᾶν σθένει.
Τὸ δὲ κρατεῖν τί; τὸ κρατούμενον φέρειν.
Τρίτον σεαυτὸν μὴ μεγίστων ἀξιῶν,
[843] εἰδὼς ὅπως προῆλθες, ἢ καταστρέφεις·
ὡς μὴ ταράσσῃ τὸ παρ' ἀξίαν πνέειν.
Τὸ γὰρ ταπεινὸν καὶ φέρει νικώμενον.
Οὐ κάμπτεται δὲ τὸ σφόδρ' ἐξωγκωμένον.
Σποδὸν δὲ καὶ γῆν καὶ σκιὰν καλουμένους
αὐτοὺς ὑφ' αὐτῶν οἶδα τοὺς Θεῷ φίλους,
ὡς ἄν τι συστέλλωσι τῆς ἐπάρσεως.
Σὺ δ', ὡς ἄριστος, τὰς ὕβρεις ἀπαξιοῖς;
Μὴ καὶ δίκας ὄφλῃς γε τοῦ φρονήματος.
Πῶς δ' ἂν παθῶν ἔργῳ τι τῶν οὐχ ἡδέων
στέρξαις, ὃς οὐδὲ ῥήματ' εὐπετῶς φέρεις;
Τέταρτον, εἰδὼς οὐδὲν ὄντα τὸν βίον,
ἀλλ' οὐδὲ κριτὰς ἀπλανεῖς τῶν πραγμάτων
ἅπαντας ὄντας τῶν καλῶν ἢ μὴ καλῶν·
στροβούμενον δὲ καὶ περιπλανώμενον
[844] τὸ πλεῖον ἡμῶν, ὦ 'γάθ', ἐν τοῖς πλείοσι.
Ἃ μὲν γὰρ ἡμῖν αἰσχρὰ οὐχὶ καὶ Λόγῳ·
ἃ δ' οὐκ ἔμοιγε, ταῦτα τῷ Λόγῳ τυχόν.
Ἓν ἐστι πάντως αἰσχρόν, ἡ μοχθηρία,
τὸ δοξάριον δὲ τοῦτο, καὶ τὸ εὔπορον,
ἥ τ' εὐγένεια, παιδίων ἀθύρματα.
Ὥσθ' οἷς μὲν ἄχθομ', ἐντρυφᾶν ἐχρῆν ἴσως·
οἷς δ' ὀφρυοῦμαι, καὶ ταπεινοῦσθαι πλέον
ἢ νῦν ἐπαίρομ' οὐ καλῶς φυσώμενος.
Πέμπτον, λογισμῷ μείζονι χρησώμεθα.
Ὡς εἰ μὲν οὐκ ἀληθὲς οὐδέν, ὧν λέγει,
ὁ τῷ χόλῳ ζέων τε καὶ τυφλούμενος,
οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς· εἰ δ' ἀληθεύει λέγων,

ἐμαυτὸν ἠδίκηκα καὶ τί μέμψομαι
τὸν ἐκλαλήσανθ' ἃ πρὶν ἦν κεκρυμμένα;
[845] Χόλος φυλάσσειν πίστιν οὐκ ἐπίσταται·
ὃς γὰρ καθίστατ' οὐδ' ἀληθὲς πολλάκις,
πῶς ἂν κατάσχοι μοι χόλος μυστήριον;
Ἔπειτ' ἐκεῖνο σωφρονήσεις ἐννοῶν,
ὡς εἰ μὲν οὐδέν ἐστιν ἡ ζέσις κακόν,
οὐδ' ἐγκαλεῖν δίκαιον· εἰ δ' ἔστι κακόν,
ὡς ἔστι, καί σοι φαίνεται, μὴ αἰσχρὸν ᾖ
πάσχειν, ἃ τοῦ πάσχοντος εἶ κατήγορος,
καὶ μὴ τὸν ἐχθρὸν λαμβάνειν παραινέτην;
Εἶτ' εἰ μὲν ἔστι πρόσθεν οὐκ αἰνούμενος
οὗτος, ὁ νῦν ζέων τε καὶ πνέων θράσος
καὶ νῦν προδήλως ἀντὶ σου μεμφθήσεται.
Εἰ δ' ἂν καλῶν τις, οὐ σὺ δόξεις σωφρονεῖν.
Πρὸς γὰρ τὸ κρεῖσσον ἡ ῥοπὴ τῶν πλειόνων.
'Αλλ' εὖ πέπονθε; πλεῖον ἐγκληθήσεται.
[846] 'Αλλ' ἠδίκησέ σ'; αὐτὸν οὐ δράσεις κακῶς.
'Αλλὰ σχεθήσετ'; ἂν δὲ πλεῖον ἐκμανῇ.
'Αλλὰ προήρξατ'; ἀλλὰ κλασθήτω τάχος
τῷ σῷ λόγῳ τε καὶ τρόπῳ περιτραπείς,
ὥσπερ τι κῦμα λυθὲν ἐν χέρσῳ τάχος
ἢ καὶ ζάλη τις οὐκ ἔχουσ' ἀντίστασιν.
Ὕβρις τάδ' ἐστίν; ὕβρις, ἣν συνεκπέσῃς.
Ἦ καὶ νοσοῦσιν ἀντιλοιδορήσομεν;
τῶν δαιμονώντων οὐ φέρεις τὴν ἔνστασιν;
τούτων λέγω δὴ τῶν ὑλακτούντων βίᾳ.
Τοὺς ἔκφρονας δὲ καὶ δεινῶς μεμηνότας;
Ἂν εὖ φρονῇς γε· τοὺς μεθυπλῆγας δ' ἔτι,
ὧν τὴν φρόνησιν ἡ μέθη κατέκλυσε.
Τί δ' εἰ κύων σοι προσδράμοι λύσσης γέμων;
τί δ' ἂν κάμηλος φυσικῆς ἐξ ὕβρεως
[847] βροντῶσα λαιμῷ, καὐχέν' ἐκτείνουσά σοι,
στήσῃ παλαίων; ἢ τὸ φεύγειν σώφρονος;
τί δ' εἴ σε πόρνη τοῖς ἑαυτοῖς αἴσχεσι
βάλλοι; σύνηθές ἐστι γὰρ πόρναις τόδε,

αἷς ἐστι δεινὸν αἶσχος, αἶσχος εἰδέναι,
τέχνην ἐχούσαις μηδὲν αἰσχύνεσθ' ὅλως.
Ὁ δ' ἐκ Σινώπης προσιὼν ταῖς ἐκ στέγους,
ὕβριζε ταύτας, ὡς λόγος· τί μνώμενος;
φέρειν τὰς ὕβρεις εὐκόλως ταῖς ὕβρεσι.
Ταῦτ' ἐννοῶν σὺ τὰς ὕβρεις ἀτιμάσεις.
Εἴπω τι καὶ τεχνικόν, οὐ μὴν ἄξιον
τοῖς τὸ πρᾶον τιμῶσιν· ἀλλ' ὅμως ἐρῶ.
Σβεστήριον γάρ ἐστι τῆς ἀηδίας.
Πύκτας ποτ' εἶδες; ὡς τὸ πρῶτον ἡ στάσις
τούτοις ἀγώνισμ' ἐστίν, ὑψηλὴν λαβεῖν;
[848] Οὐ γὰρ μικρόν τι τῷ κρατεῖν συνεισφέρει.
Οὕτω θέλησον αὐτὸς ἣν λῷον λαβεῖν.
Ἡ δ' ἔστι τὸν λυσσῶντα βάλλειν παιγνίοις.
Γέλως μέγιστον ὅπλον εἰς ὀργῆς μάχην.
Ὡς οἱ κεινὴν πέμποντες ἀθληταῖς χέρα
ὁρμήματι σφοδρῷ τε καὶ μεμηνότι
κάμνουσι πλεῖον τῶν πονούντων σωμάτων
(κράτημά τ' οὐκ ἔντεχνον ἰσχύος κλάσις)·
οὕτως ὃς ὑβρίζει μὴ χολούμενόν τινα,
ἀλλ' ἐγκελῶντα τὴν μάχην, ἀλγεῖ πλέον.
Τὸ δ' ἀντιπῖπτον καί τιν' ἡδονὴν φέρει.
Πλείων γὰρ ὕλη τῷ χόλῳ καθίσταται,
λίαν γλυκεῖ τε καὶ ἀπλήστῳ πράγματι.
Ἐκεῖνό σοι γένοιτο τῆς βουλῆς τέλος.
Τί τὸ πρᾶον μάλιστα τῶν ὄντων; Θεός.
[849] Τίς δ' ἡ χολώδης φύσις; ὁ βροτοκτόνος.
Ὀργήν γέ τοι γίνωσκε καὶ καλούμενον,
πρὸς αἷς καλεῖται κλήσεσι πονηρίας.
Τούτων ἑλοῦ τιν' ἣν θέλῃς μοῖραν σύ γε·
ἄμφω γὰρ οὐκ ἔνεστι. Καὶ τοῦτο σκόπει·
τίς μὲν γελᾶται, τίς δὲ τῶν αἰνουμένων;
μικρὸν γὰρ οὐδὲ τοῦτο τοῖς σκοπουμένοις.
Τὸ λοιπόν, ὁρκίζω σε τῶν κακῶν φίλον,
τὸν δυσμενῆ συνήγορον καὶ προστάτην,
οἰδοῦντα καὶ διδοῦντα ταῖς ᾅδου πύλαις,

εἶξαι Θεῷ τε καὶ Λόγῳ τὸ σήμερον,
θυμέ, ζέσις, πλήρωμα τοῦ βροτοκτόνου,
αἶσχος προσώπου ἐμφανές, φρενῶν ζάλη,
[850] μέθη μύωψ, κρημνιστά, ταρταρηφόρε.
Ὦ πνευμάτων λεγεών, κακὸν σύνθετον,
δεσμοὺς διασπῶν καὶ πέδας σὺν ἅμμασιν,
Χριστός σε βούλεθ', ὃν τὸ πᾶν τόδ' οὐ φέρει,
αὐτὸς φέρει δ' οἴαξιν ἀπταίστως τὸ πᾶν,
νωμῶν βροτῶν τε καὶ τῶν ἀγγέλων βίον,
ὃς καὶ πονηρῶν πνευμάτων λύσιν φέρει
παθῶν τε τοῖς καλοῦσιν αὐτὸν ἐκτενῶς,
οὗτός σε βούλετ' ἔνθεν ὡς τάχος φυγεῖν·
τῶν σῶν συῶν πλήρωσον εἰσελθὼν βάθη·
δέξονθ' ἑτοίμως εἰς βυθὸν πεσούμενον.
Ἡμῶν δ' ἀπόσχου τῶν Θεῷ μεμηλότων.
Καὶ ταῦτα σιγῆς· οἱ δὲ λύσαντες λόγον,
[851] εἰ μέν τοι τούτων ἄξιον φθέγγοισθ' ἔπος,
φθέγξασθε κἀμοί· εἰ δὲ σιγῆς, οὐκ ἐμοί.
Καὶ ὦτα δήσω τοῖς λόγοις, ὥσπερ λόγον.

ΚϚʹ. ΕΙΣ ΕΥΓΕΝΗ ΔΥΣΤΡΟΠΟΝ

Αἵματος ἐξ ἀγαθοῦ τις, ἅπαν κακόν, ἀνδρὶ γένος μὲν
οὐ τῶν εὐπατέρων, τἄλλα δὲ θαυμασίων,
προύφερε τοὺς προγόνους. Καὶ ὃς μάλα ἡδὺ γελάσσας,
εἶπε λόγον μνήμης ἄξιον, ὡς «Τὸ γένος
ἔστιν ὄνειδος ἔμοιγε, γένει δὲ σύ». Τοῦτο φύλασσε
ὡς μὴ τῆς ἀρετῆς ἄλλο τι πρόσθεν ἄγοις.
Εἴ σοῦ τις τὸ δυσειδὲς ἐκέρτομεν ἢ τὸ δυσῶδες,
εἶπες ἄν, ὡς «Ὁ πατὴρ ἦν καλὸς ἢ μυρίπνους»;
εἰ δέ σέ τις ὡς δειλὸν ἐπέσκωπτεν καὶ ἄνανδρον·
[852] «Ὡς πρόγονοι πολλὰς εἶλον ὀλυμπιάδας»;
οὕτω, εἴ σε κακόν τις ἐλέγχει καὶ ἀνόητον.
Μή μοι τοὺς πατέρας μηδὲ τὰ νεκρὰ λέγε.
Χρυσόδετον κιθάρην τις ἔχων, ἔκρεξε κάκιστον.
Ἄλλος ἀπ' εἰκαίης εὐγενὲς ἧκε μέλος.

Τίς τούτων, ὦ λῷστε, ἀμείνων σοι κιθαριστής;
Ὃς σώζει τεχνικοῖς κρούμασιν ἁρμονίας.
Ἀλλὰ σὺ χρυσῶν μὲν πατέρων ἔφυς, ὥς σε λέγουσιν,
αὐτὸς δ' οὐκ ἀγαθός. Εἶτα μέγα φρονέεις;
Τοῦτό γέ σοι λαμπρὸν γένος ἐστίν, οἱ προπάλαιοι
νεκροὶ καὶ μύθων πλάσματα καὶ γραΐδες;
Παίζεις. Πρὸς σὲ δ' ἔγωγε βλέπω μόνον, εἰ δίκαιός τις
ἢ κακός. Ἡ δ' ἀρχή, πηλὸς ἅπαντες ἴσος.
[853] Δέρματα πάντες ὅμοια φυσώμεθα δ' οἱ μετέωροι,
πλούτῳ καὶ δόξῃ καὶ πατρίσι μεγάλαις.
Ὥστε τί μοι τὰ περισσά, πατήρ, γένος; Οὔτε με μῦθοι
τέρπουσ' οὔτε τάφοι. Ἀλλ', ἀγαθέ, σὲ βλέπω.
Εἷς χοῦς πάντες, ἑνὸς πλάστου γένος. Ἡ δὲ τυραννὶς
εἰς δύο τὰ θνητῶν ἔσχισεν, οὐχὶ φύσις.
Δοῦλος ἐμοὶ πᾶς σκαιός· ἐλεύθερος, ὅστις ἄριστος.
Εἰ δὲ σὺ τύφον ἔχεις, τοῦτο τί πρὸς τὸ γένος;
Ἡμιόνοις τί πατὴρ ποθ' ὁ κάνθων ἐστὶν ὄνειδος;
Οὐδέν. Τίς δέ τ' ὄνοις δόξα παρ' ἡμιόνων;
Οἱ δ' ἀετοὶ τίκτουσι καὶ οὓς ῥίπτουσι νεοσσούς.
Ὥστε τί μοι πατέρας, σαυτὸν ἀφείς, σὺ λέγεις;
Κρεῖσσον ἄριστον ἐόντα κακὸν γένος, ἠὲ κάκιστον
ἔμμεναι εὐγενέτην· καὶ ῥόδον ἐκ τραχέος
[854] ἐβλάστησε φυτοῖο, ῥόδον γε μέν. Εἰ δ' ἀπὸ γαίης
ἦλθες ἄκανθ' ἁπαλῆς, τοῦ πυρὸς ἄξιος εἶ.
Πῶς σὺ κάκιστος ἐών, τόσσον φρονέεις προγόνοισιν,
ὦ κάνθων μυλικέ, ἵππιον ὕψος ἔχων;

ΚΖ'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Εἴ σοι πίθηκον εἰς λέοντα σκευάσας
σπουδῇ προσῆγον, ἆρ' ἂν ἡδέσθης ἰδών;
Καὶ πῶς; τί δ' εἴ σοι κύκνος ἠγωνίζετο
δοκεῖν ὁ πάντ' αἴσχιστος ὀρνίθων κόραξ,
χρωσθεὶς τὸ λευκόν; ἦ γελοῖος ἦν πλέον;
Ἔμοιγε φαίνετ'. Εἰ δ' ὁ δυσγενὴς τρόπον
φρυάσσετ' εὐγένειαν, αἰδεσθήσομαι;

Οὐ δὴ γὰρ εἰκὼ τὴν γεγραμμένην πλέον
τῆς τοῦ πνέοντος ἀνδρός, εἰ καὶ λάμπεται.
Ἄλλοι γραφέσθων· ὁ τρόπος δ' ἐμοὶ γένος.
[855] Τί ταῦτα καὶ τί πάσχετ', ὦ θνητὸν γένος;
Ἵππος μὲν οὐδείς, ὅστις οὐχ ἵππος φύσει,
οὐδ' ὄρνις, ὅστις οὐ πτερῷ κουφίζεται.
Βοῦν δ' εἰσιδών τις εἶπε, Δελφὶς τοῦτό γε;
Ὅπερ δ' ἕκαστόν ἐστι καὶ γνωρίζεται.
Δύω δὲ ταῦτα τῆς βίου κωμῳδίας.
Κατηστέρισται ζῶον ἐν γῇ κείμενον
καὶ γράμμα ποιεῖ τὸν κάκιστον εὐγενῆ.
Ἵππον τιν' ὠνῇ τὸν καλόν τε καὶ ταχὺν
ἢ τὸν κακὸν μέν, ἐκ γένους δὲ γνωρίμου;
Τὸν καλόν, οἶδα. Τοὺς κύνας δ', οὐ τοὺς ταχεῖς;
Οὕτω. Τί δ', οὐχ ἅπαντα τὸν αὐτὸν τρόπον;
Τὰ πάνθ' ὁμοίως. Σὺ δέ μοι κάκιστος ὤν,
[856] καλεῖς σεαυτὸν εὐγενῆ; Ληρεῖς μάτην.
Ἡ σπάρτος ὀρθὸν δειξάτω, καὶ πείθομαι.
Σὺ δυσγενῆ με, κἂν ἐλεύθερον, καλεῖς.
Ἐγὼ γελῶ σου τὴν νόσον, εἰ κάκιστος ὢν
οἴει καλύψειν τῷ γένει τὸ δύστροπον.
Ὁ πλοῦτος ἔκριν' εὐγενεῖς, οὐχ ὁ τρόπος,
τυχόν γε τοὺς ἀφ' ὧν σύ. Θὲς καί τὸν τρόπον·
τί τοῦτο πρὸς σὲ τὸν κάκιστον εὐγενῆ;
Τὸν εὐγενῆ μέν, δυσγενῆ δὲ τῷ τρόπῳ,
νεκρὸν νομίζω τῶν καλῶν ὀδωδότα.
Μί' εὐγένεια, τὸν τρόπον χρηστὸν φέρειν.

ΚΗ'. ΚΑΤΑ ΠΛΟΥΤΟΥΝΤΩΝ

Φεῦ, φεῦ, ὅσων γέμουσιν οἱ κακοὶ κακῶν!
[857] Ἀλλ' οὐδὲ τοῦτ' ἴσασιν οἱ τρισάθλιοι,
ὡς ἄν τι καὶ λάβοιεν εἰς σωτηρίαν,
λόγον τιν' ἢ σύμβουλον ἢ μνήμην Θεοῦ·
ἃ πάντα φάρμακ' ἐστί τοῖς πεπληγμένοις.
Ἀλλ' εὐσθενοῦσιν, ὡς δοκοῦσ'. Οἰκτροῦ πάθους!

Ὡς οἱ παραπλῆγές τε καὶ μεμηνότες,
ἰσχὺν νομίζειν τὴν νόσον καὶ τῶν φρενῶν.
Ἵπταντ', ἀροῦσιν, ἄπτεροι, βοῶν δίχα.
Βοηδρομοῦσιν, ἡ φάλαγξ δ' οὐ πλησίον·
πλέουσιν οὐ πλέοντες, ἀθλοῦσιν μόνοι,
πλουτοῦσι, βασιλεύουσι, νικῶσι δίκας.
Ἅπαντα ταῦτα τῆς νόσου. Πείθει δέ τις;
Κακόν τι λήψῃ πρόσθεν ἢ πείσεις λέγων,
[858] ὡς φαρμάκων χρήζουσι τῆς ἀρρωστίας.
Τίς γάρ, νομίζων μὴ νοσεῖν, ἀλλ' εὐσθενεῖν,
ἢ φαρμακεύετ' ἢ ζητεῖ σωτηρίαν;
Τοῦτ' ἔστι τοῦ νοσοῦντος, ἀλλὰ μετρίως.
Ὅστις δὲ τὸν δίκαιον οἴεται νοσεῖν,
πότ' ἂν δέξαιτο τοῦ πάθους παρήγορον;
Πλουτεῖς· βιάζῃ γειτονεῖν σοι μηδένα.
Ζητεῖς ἔχειν ἄρουραν· ἡ δὲ πλησίον
οὐ σή· τὸ πρᾶγμα συμφορά. Χρὴ σοῦ μόνου
τὴν ὄψιν εἶναι. Δεινόν, εἰ τὸ σῶμά σοι
κόπτοιτο. Ἧλος ὀμμάτων τὸ τοῦ πέλας.
Ὡς εἴθε καὶ γένοιτο. Ἦ γὰρ ἂν τυχὸν
ἔστης ἀεὶ τὸ πλεῖον ἐκκαρπούμενος,
[859] ὡς φλόξ τις ἢ χείμαρρος ἢ λοιμοῦ νόσος,
μέσου κρατοῦντος οὐδενός. Ὡς μοι δοκεῖς
οὐδ' ἥντινοῦν ὄνησιν οὐδὲ σῶν ἔχειν,
εἰ μή τι προσγένοιτο τῶν ποθουμένων.

Εἶθ' ἡ συνεργὸς τῆς χερὸς συκοφαντία.
Ὕβρισμ'; ἔχω χρήστην σε, πράκτορ' εὐθέως,
στρέβλαι, τὰ δεσμά· φείδεται τοῦ σώματος
ὁ πένης· δίδωσι πάντα, σωθῆναι θέλων.
Εὔψυχός ἐστιν, οὐχ ἑκών, ἐν οἷς ἔχει.
«Τί δ'; οὐ πολιτείας σὺ καὶ ναυαρχίας
ὑπεύθυνος; σὺ δ' οὐχὶ τοῦ λῃστοῦ φίλος»;
λέγει τὸν οὐκ ὄνθ', ὡς φοβήσας κερδαίνειν.
«Ὁ βοῦς δέ σοι πῶς τοῖς ἐμοῖς ἐνύβρισεν;
Ἦδ' ὕβρις, εἰπέ; Μεῖζον ἐβρυχήσατο,
πένητος ὢν καὶ ταῦτα ὡς μάχης ἐρῶν,

[860] ἢ καὶ νενίκηχ᾽. Ἡ δὲ τῶν δένδρων σκιὰ
ὑπερκύπτουσα τοῖς ἐμοῖς λυμαίνεται.
Ὁ παῖς δέ σου προσῆλθε τῷ ᾿μῷ χωρίῳ.
Ἐπίσχες, ἢ τοῦτο δράσειν μαρτύρεται».
Οὕτως ἀπῆλθε βοῦς, ὁ παῖς, τὸ κηπίον.
Ταῦθ᾽ ἡ τυραννίς. Ἂν δὲ καὶ σοφὸς κακὸς
τύχῃ τις ὤν, τὸ πλάσμα πειθανώτερον.
Ἄλλους ἀνείργει (σχῆμα προστάτου λαβών),
ποιεῖν κακόν τι καὶ σκέπει δουλούμενος.
Ἔπειτα θοινᾶθ᾽, ὡς λέων ζώου τινὸς
θῆρας διώξας, οὐ φιλανθρωπεύεται,
ἀλλ᾽ αὐτὸς αὑτῷ θήραν ὡς ῥᾴστην ἔχει.
Τί κάμνεθ᾽; ἁπλοῦν ἐστιν, ἀρκεῖσθ᾽ οἷς ἔχεις.
Τῆς δ᾽ οὐ μετρητῆς κτήσεως μέγας πόνος,
μάχαι, δίκαι, σοφίσμαθ᾽, αἱ ψευδορκίαι
[861] εἰ μηδὲν ἄλλο, φροντίδες, ὥσπερ ζόφοι,
τούτοις ἀεί τι προσφέρουσ᾽ ἀλλότριον.
Οὐδ᾽, εἰ τραπέζης ἀξίωμ᾽ ἔχων ἴσον,
ἄπληστος ἦσθα καὶ βαρὺς τοῖς συμπόταις,
πάντων ἀμέτρως χερσὶν ἐμφορούμενος,
ἐπῄνεσάν σε; Μή τι δὴ τῆς κτήσεως;
Ὡς τό γ᾽ ἄπληστον πανταχοῦ βδελυκτέον.
Σοὶ δ᾽ οὐχὶ φαίνετ᾽ ἐγκεχωσμένῳ φρένας.
Τὸ μὲν γὰρ ἔστι, τοῦ δ᾽ ἐρᾷς, τὸ δ᾽ ἤλπισας·
τοῦ δ᾽ εἰσὶν οἱ προμνήστορες καὶ μαστροποί,
ὥς εἰσιν ἄλλοι τῆς νόσου τῶν σωμάτων.

Σέβεις δὲ χρυσόν. Ἡ δὲ σητῶν βρώματα
ἐσθὴς τέθαπται. Τῶν δὲ σιτώνων ἀεὶ
[862] πλήρης. Καπηλεύεις δὲ τὰς ἀκαιρίας.
Οἱ μὲν στένουσι, τοὺς δ᾽ ἔχουσιν ἐλπίδες.
Κοῦφον γάρ ἐστιν ἐλπὶς ἡμέρας ὄναρ.
Τοὺς μὲν σφραγίζεις, τοὺς δ᾽ ἀνοίγεις εὐστόχως·
ὅπως δ᾽ ἄν, οἶμαι, καὶ τὰ τοῦ καιροῦ ῥέῃ.
Φεῦ, φεῦ, πενήτων συλλέγεις τὰς συμφοράς,
ἀλλοτρίαν κάκωσιν ἐκκαρπούμενος,
ἄλλην ἄρουραν τὸ στενὸν ποιούμενος!

Τίς ταῦτα; κἀκ τίνων σύ; καὶ θαρρῶν πόθεν;
Ὃν ἡ παροῦσα νὺξ ἴσως ἕξει νεκρόν,
μέσων ἀναρπάξασα τῶν ποθουμένων.
Ὡς ἔστι δεινὸν καὶ τὰ πάντα πλουσίως
ἄλλων διδόντων, σώματ', οὐσίας, Θεῷ
[863] παρ' οὗ τὰ πάντα, σὲ ζητεῖν ἔχειν δέον.
Ὡς ἂν λάβῃς τί; δεινὰ θησαυρίσματα,
ὄγκον τραπέζης καὶ στενοῦ λαιμοῦ χάριν,
εἰς ὃν τὰ πάντα συντρέχει φροντίσματα,
οἴδημα γαστρός, τὴν κόρου τ' ἀρρωστίαν
(οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ τόκοι τῆς πλησμονῆς),
οἴκους περιττοὺς καὶ κενοὺς τῷ πλείονι,
χρυσωρόφους τε, πλαξί τε στιλβομένους,
παῖδας γυναικῶν εἴδεσι κοσμουμένους,
σκιάσματα, ψυκτῆρας, ἐκμεθύσματα,
συνῳδίας τε καὶ κρότους ὁμορρόθους,
ὑφ' ὧν τὸ κάλλος φθείρεται τῆς εἰκόνος,
λαμπρὸν φυσᾶσθαι καὶ μέγιστον ἐν πόλει
ὑψαυχενοῦντα, καὶ θρόνων αὐχεῖν κράτος,
[864] θρόνους, φθόνου πάλαισμα καὶ τυραννίδος.
Ἄλλος γὰρ ἄλλον οὐκ ἐᾷ φρονεῖν μέγα,
ὑπερφέρων τε καὶ πλέον γαυρούμενος,
ὥσπερ δράκοντος ἐπιρρέουσαι φωλίδες.

Εἶεν· τί λοιπὸν ἔστι σοι τῶν τιμίων,
θρύψις γυναικῶν ἐν λίθοις καὶ χρυσίῳ,
διαπλόκοις τε καὶ πλοκῆς ἀλλοτρίοις;
Δεσμοί τε χειρῶν καὶ ποδῶν, τερπνὸν βάρος,
ἐξ ὧν τὸ κάλλος οὐ καλῶς σπουδάζεται,
πολλοῖς ἀρέσκειν ἀρρένων ἀσκούμενον;
Τί δ' ἄλλο; παῖδας εὐπόρους λιπεῖν ἴσως
καὶ τῆς πατρῴας ὕβρεως ἐπιστάτας;
Ἦν ἄν τι τούτων, εἰ συνήντων ἐλπίδες.
Νῦν δ' οὐδὲ χοῦν τις οἶδεν, οἷ λυθήσεται,
[865] οὔθ' οἷ προβήσεθ' ἡ βλάβη τῆς κτήσεως.
Σὺ μὲν πονεῖς τε μακρὰ κἀγρυπνεῖς ἴσως,
νύκτας συνάπτων ἡμέραις ἐν φροντίσιν,

ὡς πλεῖον εἶναι τὸ στενὸν τῆς τέρψεως·
τοκογλυφεῖς τε καὶ τρέφεις τόκοις τόκους,
ἐν δακτύλοις τε τοὺς τόκους ἀεὶ φέρεις.
Τάδ' οὔτε σοὶ φυλάσσετ', οὔθ' οἷς ἤλπισας·
ἀλλ' ἔστιν, ὧν πέρ ἐστι, καὶ ξένων τυχόν.
Ἀσπαστὸν ἦν ἄν· νῦν δ' ἴσως καὶ δυσμενῶν,
οἵ σου κατηγοροῦσι καὶ τῶν σῶν καλῶν,
οὓς οὔποτ' ἠξίωσας οὐδὲ κλάσματος.
Τούτων τυχόν τις τῶν κακῶς πεπονθότων,
ὃς ἦρδεν ἁλμυρῷ σε τῷ ποτίσματι,
οἶκόν τε τὸν σόν, ἐν γόοις καὶ δάκρυσιν,
[866] οὗτος τραφήσετ' ἐν πόνοις ἀλλοτρίοις,
ἀλεκτρυὼν παχύς τε καὶ βλέπων ἄνω,
πόλλ' οὐκ ἐπαινῶν τῶν γε νῦν τυπουμένων·
ὃς οὐδὲ ἄρτον, εἰ τύχοι, διακλάσει
τῷ κληρονόμῳ σου τῶν κενῶν φαντασμάτων.

Πρὸς ταῦτα, εἴ τι περινοεῖς, προσλάμβανε.
Στρέβλου, βιάζου, μηδὲν ἐλλείπῃς κακόν,
γῆς καὶ θαλάσσης ἐξερευνάσθω βάθη.
Ξέειν', ὃ δὴ λέγουσι, καὶ νεκρῶν τρίχας,
θύειν σαγήνῃ, προσκυνεῖν τὴν δεξιάν,
ἥ σοι τοσοῦτον χρυσίον συνήγαγεν.
Ἅπαντα ποιοῦ τοῦ λαβεῖν κατώτερα,
ἐχθρούς, φίλους τε, συγγενεῖς, εὐεργέτας.
Οὐδὲν διοίσει ταῦτα τῇ ἀμπώτιδι,
[867] ἢ καὶ Χαρύβδει τῇ ῥοφούσῃ τοὺς στόλους.
Μικρόν τι καὶ ὁ πλοῦτος ἐκβλυσθήσεται,
ὥσπερ κόρου τις φόρτος εἰς ἄνω ῥυείς.
Μικρὸν μενῶ τι καὶ προσέρχεθ' ἡ δίκη,
κρεῖσσον μέν, εἰ νῦν· εἰ δὲ μή γ', εἰς ὕστερον.
Καλῶς πένεσθαι κρεῖσσον ἢ πλουτεῖν κακῶς,
ταπεινὸν εἶναι μᾶλλον ἢ φυσώμενον,
εὐεξίαν δοκοῦντα τὴν ἀρρωστίαν.
Ἢ πάντ' ἔδει σοι χρυσόν, ὡς Μίδᾳ ποτὲ
φασί, γενέσθαι, ὡς τὰ Μίδου καὶ πάθοις,
ἔχων δίκαιον λιμὸν ἐξ εὐχῆς κακῆς.

Διψάς τίς ἐστι τῶν ἐχιδναίων γενῶν,
τούτων, ὅσ' ἡ ἔρημος Αἰγύπτου φέρει.
Ταύτης τὸ τύμμα οἷον, ἡ κλῆσις λέγει.
[868] Τὸ θηρίον γὰρ τοῦ πάθους ἐπώνυμον.
Πίνων διόλλυθ', ὃς τὸν ἰὸν ἔσπασεν·
εὑρών τι ῥεῖθρον, χανδὸν ἐμπεσὼν ὅλος,
ἕως τὸν εἴσω φόρτον ἐκρήξῃ πότῳ.
Ὁμοῦ δὲ τὸ ζῆν καὶ τὸ δίψος ἐσχέθη.
Οὐκ οἶσθα τοῦτο, φίλτατ', οὐδ' ἀκήκοας,
ὡς ἄρτον ὗσεν οὐρανὸς λαῷ ποτε,
περῶντι τὴν ἔρημον εἰκὸς ἄτροφον,
δῶρον δαψιλές, ὡς Θεοῦ, καὶ ἄφθονον;
Ἀλλ' οὖν ἔκειτο τοῖς ἀμέτροις καὶ δίκη.
Ἔπωζεν εὐθὺς τὸ πλέον· μέτρον γὰρ ἦν
ἡ χρεία τοῦ δωρήματος. Τοῦτ' οὖν ἀεὶ
πάσχειν ἕκαστον τῶν ἀδίκων ἔνδικον,
ψοφεῖν ποθοῦντας ἢ συνόζειν οἷς κακῶς
[869] ἔχουσιν. Οὕτως ἂν μόνως ἦσαν σχετοί.
Τί δ' οὐ τὸ σῶμα τοῖς θέλουσιν ἐνδίδως;
τί δ' οὐχὶ καὶ λήσταρχον ἀσπάζῃ βίον,
τοιχωρυχεῖς τε καὶ διοχλίζεις τάφους,
εἴ σοι τὸ πλουτεῖν καὶ μόνον σπουδάζεται,
τοῦ πῶς δ', ὅθεν τε, μηδὲ εἷς ὅλως λόγος;
Κάλλους μὲν εἶναι μέτρον, εἶναι δ' ὄψεως,
δρόμου, σθένους τε καὶ μελῶν καὶ ἁλμάτων,
λόγων τε μόχθων τ'· ἔργον οὐχ ἁρπάγματος·
κτήσει δὲ μηδὲν μέτρον· ἀλλ' ἔχειν ξένον
τὰ τοῦ καμόντος καὶ καλῶς κεκτημένου
ἢ καὶ πατρῷον κλῆρον εὖ δεδεγμένου·
[870] καὶ τοῦτ' ἐς μικρὰν ἔστιν οἷς βίου πνοήν,
τὸν οὐδ' ἔχοντα γνῶσιν ὧν κέκτητ' ἴσως.
Μὴ σοὶ μόνῳ δοθήσετ' ἡ οἰκουμένη;
Κἂν ταῦτα δῶμεν, οὔτι καὶ λειφθήσεται;
Τί οὖν δράσεις; σὺ σπουδάσεις καὶ ταῦτ' ἔχειν;
Ἀεὶ μογήσεις, τῷ λείποντι γὰρ πένης.
Ἀλλὰ σχεθήσῃ; τοῦτο καὶ νῦν δοξάτω.

Τῶν σῶν ἔχεις ὄνησιν· εἰ δ' ἄμετρος εἶ,
ἰὸν τόδ' ἴσθι προστιθεὶς οἷς νῦν ἔχεις,
καὶ φλὸξ ἀκάνθαις, ὃ προσέρχεται κακῶς,
οἷς δ' ἂν προσέλθῃ, ταῦτα καὶ συνόλλυται.
Ὡς οὐ μαραίνει δίψαν ἐξ ἅλμης ποτόν,
[871] οὐδ' ὄψις ἐμμένουσα τῷ ποθουμένῳ
τὸ φίλτρον, ἀλλὰ διπλασίως ἐξάπτεται·
οὕτω τὸ ληφθὲν τοῖς ἀπλήστοις φάρμακον
ἀεὶ καθίστατ' εἰς ὄρεξιν πλειόνων.
Γνώμην ἔδωκ' ἂν τοῖς ἀπραγμονεστέροις
ἢ τοῖς πένησι, συμφέρειν τι τοῖς κακοῖς,
ὡς θηρσὶ βρῶσιν ἢ χοὰς τοῖς δαίμοσιν,
ἃς προσφέρουσιν οἵ γε δεισιδαίμονες,
εἰ, τοῦτ' ἐχόντων, ἠρεμεῖν ἐμέλλομεν.
Ὧδ' ἄν τι καὶ πένητας οἷόν τ' ἦν ἔχειν,
ἀεὶ τρέμοντας τῶν κακῶν καὶ τὰς σκιάς.
Νῦν δ' οἶδα πάντων φάρμακον, πλὴν τῶν κακῶν·
λιμοῦ δίαιτα, πλησμονῆς τὸ ἐνδεές,
ὕδρωπος ἡ κένωσις, ὀφθαλμοῦ σκότος,
πένθους λογισμὸς ἢ φίλος, λύπης χρόνος·
[872] τοῖς δυσπλοοῦσι, πυρσὸς ἢ λιμὴν φανείς,
κόποις, ἄλειμμα· τοῖς πονηροῖς δ' οὐδὲ ἕν,
πλὴν τοῦ Θεοῦ τε καὶ δίκης καὶ τραυμάτων·
ἀλλ' οὐδὲ ταύτης αἰσθάνονθ' οἱ δυσσεβεῖς.
Ἡ πλησμονὴ γὰρ καὶ δίκης καταφρονεῖ.
Ζόφῳ καλύπτει τὰς φρένας ὁ συνεργάτης,
χαλκοῖ τὸ νῶτον, ὡς ἀνήλατος σαφῶς,
ἄκμων σιδήρῳ, τῇ κακώσει γίνεται.
Πρὸς τὰ παραδείγματ' εὐθέως ἀνατρέχει.

Τί τοῦτο, Χριστέ; πῶς δέδωκας τοῖς κακοῖς
τὰ τῶν ἀρίστων ἔστιν ὧν προσκρούσματα,
ὡς ἄν τιν' εὑρίσκουσι τοῦ τρόπου φυγήν;
Καλὸν μὲν οὐδείς, καὶ πλέον, λογίζεται,
κακὸν δὲ καὶ μικρόν τι γίνεται πίναξ
τοῖς ἀφρονεστέροις τε καὶ κακωτέροις.
[873] Καλοῖς σίδηρος, κηρὸς ἐν τοῖς χείροσιν

εἰσί, τὸ χεῖρον ῥᾳδίως τυπούμενοι.
«Οὐ σωφρονῶ· τί δ'; ἄλλος οὐχ εὑρίσκεται
τοιοῦτος;» οἴμοι! καὶ σοφῶν λέξει τινά.
«Κτείνω· τί δ'; οὐχὶ κἀνθάδ' εὑρεθήσεται
τῶν τις παλαιῶν ἢ νέων; Πλουτῶ κακῶς·
ἔθνη δέ τ' ἄλλος καὶ πόλεις ἐκτήσατο.
Ὅρκου δέ τις οὐκ οἶδεν ἄρνησις πόσον
χείρων;». Ἔπειτ' ἄρνησις ἐπλάσθη τινὸς
εἰς συγκάλυψιν τραυμάτων ἐλασσόνων.
Πρὸς ταῦτα καί τι μυθολογῆσαί σοι θέλω,
εἰ δεῖ τι παίζειν ἐν μέσῳ τῶν συμφορῶν,
μῦθον πρέποντα τοῖσδε τοῖς σοφίσμασι.

Τὴν γλαῦκ' ἐπέσκωπτέ τις· ἣδ' ἐφύγγανε
τῶν σκωμμάτων ἕκαστον εὐστόχῳ λόγῳ·
[874] «Ὅσον κάρηνον! — Τοῦ Διὸς δὲ πηλίκον! —
Ἡ γλαυκότης δέ! — Τοῦτο τῆς Γλαυκώπιδος. —
Φθέγγῃ δύσηχον. — Ἡ δὲ κίττα καὶ πλέον. —
Τὸ λεπτόπουν πῶς; — Ψὴρ δέ σοι τί φαίνεται;».
Ἐπεὶ δὲ πάντα διέδρασε ῥᾳδίως,
ἑνὶ κρατεῖται καὶ σοφή περ' οὖσ' ὅμως.
«Ἀλλ', ὦ σοφή, σκόπησον, ὡς τούτων μὲν ἓν
ἑνὶ πρόσεστι, σοὶ δ' ἅπαντα καὶ λίαν·
γλαυκή, δύσηχος, λεπτόπους, βαρύκρανος.
Τούτοις ἀπῆλθεν ἐντραπεῖσ' ἡ φιλτάτη.
Σὺ δ' οὐδὲ τοῦτο, ἀλλὰ κἀν μύθῳ πολὺ
ἔστι τις ὄρνις σῆς φρενὸς σοφώτερος.
Ἑνὸς τὰ πάντα· τοῦτό σου τὸ δυσχερές.
Ὡς ἓν μὲν ἁρπασθέντα, καί που δεύτερον
πταῖσαί τι καὶ μικρόν τι, συγγνώμην ἔχει.
[875] Δώσω τι μικρὸν καὶ σκότῳ τοῦ σώματος.
Τὸ παντελῶς ἄπταιστον ἐν Θεῷ μόνῳ
τὸ δ' ἐκ προνοίας καὶ φρονοῦντα τῷ κακῷ
καὶ πολλάκις τε καὶ κακῶν τὰ μείζονα
πταίειν, ἀναισχυντοῦντα καὶ γελώμενον
καὶ μηδὲ πληγαῖς σωφρονίζεσθαι θέλειν,
αἷς καὶ τὰ πάντα ἄθλι' ἐκπαιδεύεται,

γυμνῇ δὲ χωρεῖν τῇ κεφαλῇ πρὸς κινδύνους,
τοῦτ' ἔστιν ἡ δεινή τε καὶ κακὴ νόσος.
Τὰ σὰ σκόπει σὺ καὶ τὰ προστεταγμένα,
τί πρακτέον σοι καὶ τί σοι μὴ πρακτέον.
Καιροῦ δ' ἐκεῖνα καὶ τύπου σκόπει τίνος;
ἡ πίστις ἤρχεθ'· ὥσπερ οὖν τοῖς νηπίοις
ἔδει ποδηγίας τε καὶ λεπτῆς τροφῆς·
[876] τοῦτ' ἦν ὃ καὶ πταίουσι συγγνώμης μετῆν
σοὶ δ' οὐκ ἔτ' ἔστι, τοῦ λόγου πεπλησμένου
καὶ πολλὰ Χριστοῦ σοῖς κακοῖς πεπονθότος,
ἀλλ' ἡ τίσις μενεῖ σε τῶν ἐπταισμένων·
ἐπταισμένων τί φημι; τῶν νῦν δρωμένων
ἔχει δὲ πολλὰς κἀνθάδ' ἡ δίκη λαβὰς
(οὔπω λέγω σοι τὰς ἐκεῖθεν ἐλπίδας)·
οἶκος, γυνή σοι, παῖδες, εἴ τι φίλτατον,
εἴπερ μενεῖς σύ γ' ἀλλὰ τούτοις δεξιός,
ἡ κτῆσις αὕτη, τὸ τρυφᾶν παρρησίᾳ,
τὸ σῶμα πάντων ἔσχατον. Ταῦτ' οὖν ἔχων
ζωῆς τοσοῦτον φόρτον, ἀσφαλῶς πλέε.
Τί δ'; οὐχὶ καί σοι καὶ νόσοι καὶ συμφοραί;
Πένης τε καὶ ἄοικός ἐστί σοι βίος
[877] πάλιν πλέκῃ σὺ τοῖς ἀλλοτρίοις κακοῖς·
τί σοι τόδ' ἐστὶ τἀμὰ δυστυχήματα,
ὡς ἂν καλέσαις αὐτός; Ἢ σὺ καὶ πονῶν,
ἤλγεις ἂν ἧττον, συγκάμνοντος τοῦ πέλας
ἔπειτ' ἄκουσον, ὡς τὸ πάσχειν οὐκ ἴσον·
τούτων τὰ μὲν δέδρακα, οὐ πέπονθ' ἐγώ·
τὸ γὰρ πένεσθαι καὶ πλανᾶσθ' ἑκουσίως
ποθῶ, τὸ δεσμῶν τυγχάνειν ἐλεύθερος,
μηδ' ἐνθάδ' εἶναι τὴν ἐμὴν κατοικίαν.
Σοὶ ταῦτα, φίλτατ', ἀλλ' ἐμοὶ τἀναντία.
Παῦσαι λέοντι μέτρα κέρκωπος φέρων.
Ταῦτ' οὖν νομίζεις συμφοράς; ὢ συμφοράς!
Τοῖς δ' ἄχθομαι μὲν (καὶ γὰρ οὐκ ἀρνήσομαι,
ἔχω τι κἀγὼ τοῦ χοὸς καὶ τοῦ ξύλου,
[878] καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἡδονῆς, ἄνθρωπος ὤν)·

ἀλλ' οὖν φέρω τε καὶ στέγω πάσχων τόδε.
Ἐμοῦ τὸ πάσχειν κρεῖσσον ἢ σοῦ τὸ σθένειν.
Ἔπειτα τοῦτο συνδιασκεψώμεθα.
Ἄμφω κακούμεθ᾽· ἀλλὰ σοὶ μὲν τοῦ τρόπου
δίκη τὸ πάσχειν· ὁ τρόπος κατήγορος,
τὸ πικρὸν ἔνδον καὶ σαφὲς κριτήριον.
Ἐμοὶ δέ τις κάθαρσις ἡ μοχθηρία,
καὶ τῆς τυχούσης αἰθάλης· οὔπω λέγω
πεῖράν τιν' εἶναι καὶ πάλην τὸ δυσχερές,
ὡς ἂν κρατήσας καὶ τύχοιμι τοῦ στέφους.
Τί ταῦτα; τίς σοι τῶνδ' ὄνησις τῶν λόγων;
Ἰατρὸν οὐδεὶς εὖ φρονῶν σοφίζεται·
ἢ λήσεθ' οὕτω τῇ νόσῳ διαφθαρείς.
[879] Δύω νοσήματ', ἢ καταφρονεῖν Θεοῦ
ἢ συμπνιγέντα τοῖς κακοῖς, ἀπ' ἐλπίδος
ἔχειν τὸ χρηστόν. Ἀλλ' ἐμὸν δέξαι λόγον.
Τούτων πάθοις σὺ μηδέτερον· ἴσον κακὸν
περιφρόνησις, κἀπόγνωσις ἐλπίδος.
Κριτὴς μέν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ πατὴρ Θεός·
δέδοικας ὡς κρίνοντα, ὡς χρηστῷ δέ γε
θάρρησον· εἰπὲ τὴν νόσον, σωτηρίαν
αἴτει, δίδου τε δάκρυον τοῖς τραύμασι.
Δὸς καὶ πένησι, τοῖς καλοῖς σου προστάταις,
οἳ πλουσίως χαρίζονθ' ὧνπερ χρήζομεν
ἡμεῖς, τὸν οἶκτον ἐκ Θεοῦ τάς τ' ἐλπίδας.
Δὸς δ', εἰ δίδως, τῶν σῶν τι· τοῖς ἀλλοτρίοις
μήτε τράπεζαν μήτε τὸν πτωχὸν σκέπειν.
[880] Ὁ μὲν γάρ ἐστι πλάσμα τῆς τοῦ Θεοῦ χερός,
ὥστ' οὐκ ἄτιμος· ἡ δὲ καὶ σεβασμία.
Μή μοι τὸ θεῖον ὡς δικαστὴν ἄθλιον
ὑπόσπα, μὴ καί σοι πλέον χολώσεται.
Κλέπτειν διδάσκεις τὸν κλοπῆς ἀναιρέτην;
Εἰ μέν σε πείθω, κρεῖσσον· εἰ δὲ μηδέπω,
τὸ γοῦν τυραννεῖν ὀψὲ γοῦν στῆσόν ποτε
(κόρος δὲ πάντων καὶ καλῶν καὶ χειρόνων)·
καὶ τοῦτο τῶν σῶν αἰνέσω· τοῖς γὰρ κακοῖς

μέγιστόν ἐστι καὶ στάσις πονηρίας.
Εἰ μὲν δέχῃ τοῦτ'· εἰ δὲ μή, σὲ μὲν τάφου
μνήσω, τὸ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν πέρας,
ὃν πᾶσιν ἕξεις ἴσα, κἂν Ἡρακλέους
στήλας παρέλθῃς καὶ πύλας τὰς Κασπίας,
[881] τὰ τῶν συνοίκων κτώμενος καὶ γειτόνων·
ὃν ἄλλος, οἶομ', ἐξολεῖ τοῦ σοῦ τρόπου,
τὸ λοξὰ βαίνειν ἐκ πορείας σῆς ἔχων,
χείρων μαθητὴς τοῦ σοφοῦ διδασκάλου·
καὶ τῆς ἀπευκτῆς τοῖς πονηροῖς ἡμέρας,
καθ' ἣν ζόφοι τε καὶ φλόγες καὶ τάρταροι,
εἴσπραξις ὄντες τῶν κακῶν τῶν ἐνθάδε,
τὴν εἰκόνα ζητοῦντες ἐγκεχωσμένην
ταῖς τοῦ δράκοντος καὶ πολυτρόπου πάγαις,
γεύοντος ἡμᾶς τῆς κακίστης ἡδονῆς.

Ἐγὼ δ' ὅπως φύγοιμι τὴν μοχθηρίαν
ζητῶ τίσι πτεροῖς τε καὶ τίσι βυθοῖς
γῆς ἢ θαλάσσης ἢ τίσι σοφίσμασιν,
εἰς ποῖον ἐλθὼν τέρμα τῆς οἰκουμένης,
τίνα ζόφον πρόβλημα ἢ νέφος λαβών,
[882] ποίαις τὸ Θεῖον ἐκθεραπεύσας λιταῖς;
Ὡς ταῦτα τρία πανταχοῦ, χρόνος, τόπος,
ἁμαρτίας τε τῆς κακῆς ῥᾴστη τύχη·
στήσω νόμον τὸν θεῖον. Οὗτός ἐστι τίς;
Πόλεις ἀμείβετ' ἐκ πολέων· τῇ γὰρ φυγῇ
τινὲς λελείψοντ', εἶπε τοῖς ἀποστόλοις,
ὅταν διωθῇθ' ὁ κρατῶν πάντων Θεός.
Πάσας ἀμείψω μέχρις ἐσχάτου πυρός,
φεύγων πονηρῶν ἀσχέτους ἐπιδρομάς.
Ἐκεῖ μὲν ἕξει καὶ ἄκοντας ἡ δίκη.
Οὐδὲν διοχλήσουσι ταῖς ἄνω μοναῖς,
οὐδ' ἐκβαλοῦσι τοὺς πένητας, ὡς γε νῦν,
κἀκεῖθεν· εἴπου καὶ δεήσονται τυχὸν
οἴκτου βραχείας ῥανίδος εἰς ψύξιν φλογός.
Ὁ πλούσιός σε πειθέτω καὶ Λάζαρος·
[883] ὁ μὲν μόνου διδοὺς γε τοῦ τρυφᾶν δίκας,

ἄλλου κάμνοντος καὶ τροφῇ καὶ τραύμασιν,
(ὤθει γὰρ οὖν κἀκεῖνος, ὡς σύ, Λάζαρον)·
ὁ δ' ὡς φέρων ἅπαντα καὶ τιμώμενος.
Πέρας λόγου. Δέχου δὲ σὺν τρόμῳ λόγον.
Πολλῶν κακῶν ὄντων τε καὶ καλουμένων,
εἰδωλολάτρης οὗτος εἴρηται μόνος
(ὃ τῶν κακῶν μέγιστόν ἐστιν ἐν βίῳ),
ὃς οὐδὲν οἶδεν ἢ λογίζεσθαι πλέον·
ὡς καὶ τόδ' ἂν τάχιστα τῇ νόσῳ παθὼν
εἰ καιρὸς ἔλθοι τῷ πάθει καρπὸν φέρων,
ἢ καὶ Χαμὼς βδέλυγμα τὸν πλοῦτον σέβων.
Ῥίψωμεν οὖν, ῥίψωμεν εἰδώλων τύπους,
[884] μόνον Θεὸν σέβοντες, ὃν γινώσκομεν.

ΚΘ'. ΚΑΤΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΛΛΩΠΙΖΟΜΕΝΩΝ*

18 Μὴ κεφαλὰς πυργοῦτε νόθοις πλοκάμοισι, γυναῖκες,
θρύπτουσαι μαλακοὺς αὐχένας ἐκ σκοπέλων,
μηδὲ Θεοῦ μορφὰς ἐπαλείφετε χρώμασιν αἰσχροῖς,
ὥστε προσωπεῖα κοὐχὶ πρόσωπα φέρειν.
Οὐδὲ γὰρ ἀσκεπέα κεφαλὴν θέμις ἀνδρὶ γυναῖκα
φαίνειν ἢ χρυσῷ σφιγγομένων πλοκάμων
ἠὲ κόμης ἀδέτοιο κατωμαδὸν ἔνθα καὶ ἔνθα
σκιρτώσης ἁπαλῶν μαινάδος ἐξ ἀνέμων·
οὐδὲ λόφον καθύπερθε φέρειν κορύθεσσιν ὁμοῖον,
τηλεφανῆ σκοπιὴν ἀνδράσι λαμπομένην,
[885] ἠὲ λίνου μαλακοῖο διαυγάζουσαν ἔθειραν
κρυπτὴν ἀμφαδίην, τὴν δὲ μετωπιδίην,
ξανθὸν ἀπαστράπτουσαν, ὅση κρήδεμνον ἄλυξεν,
ὡς δοκέειν παλάμης ἔργα πονησαμένης,
εὖτε τὸν οὐχ ὁρόωντα διδάσκαλον, ἄπνοον εἰκὼ
μορφῆς στησαμένη, κάλλος ἐκεῖθε γράφῃς.

Κάλλος δ' εἰ μὲν ἔδωκε φύσις, μὴ κρύπτετ' ἀλοιφῇ,
ἀλλ' οἵοις καθαρὸν ἀνδράσιν ὑμετέροις

* Κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Andreas Knecht, Gregor von Nazianz, Gegen die Putzsucht der Frauen. Heidelberg 1972 pp. 18-36.

σῴζετε, ἀλλοτρίῳ μηδ' ὄμματα λίχνα φέρουσαι·
ὄμμασι γὰρ κραδίη ἕσπεται οὐχ ὁσίοις·
εἰ δ' οὐ γεινομένῃσι συνέσπετο, δεύτερον αἶσχος
φεύγετε, ἐκ χειρῶν κάλλος ἐφελκόμεναι,
κάλλος, ὃ γαῖα φέρει καὶ ὤνιόν ἐστι γυναιξὶ
[886] πανδήμοις ὀβολῶν περναμέναις ὀλίγων·
κάλλος, ὃ ρυπτόμενον χαμάδις ῥέει οὐδὲ γέλωτι
ἵστατ', ἐπὴν λύσῃ χάρμα παρειὰν ὅλην,
καὶ δακρύων ὀχετοῖσιν ἐλέγχεται ἰκμαλέῳ τε
δείματι καὶ ψεκάδος λύεται ἐξ ὀλίγης.
Ἡ δὲ πάρος στίλβουσα καὶ ἡ χαρίεσσα παρειὴ
— χάρμα μέγ' — ἐξαπίνης δίχροος ἐξεφάνη.
Περκνή, μαρμαρόεσσα, μελάγχροε, μιλτοπάρῃε,
πῶς δύνασαι κατέχειν κάλλος ἐλεγχόμενον;
20 Ταῦτ' οὐ κινυμένοισιν ἀγάλμασι· σοὶ δὲ φορητὴ
μορφὴ καὶ πολλοῖς λυομένη πάθεσι.

Τοῦτο Θεοῦ δέμας ἐστί, χερὸς τάδε· τοῦτο παλαιόν,
τοῦτο νέον· λειμὼν ἄνθεα δισσὰ φέρων,
[887] τερπνῶν τε στυγερῶν τε ἀμοιβαδίς, ἠέ τις ἐσθὴς
ἀμφίχροος, ζώναις πλείοσιν ἑλκομένη.
Τοὔνεκεν ἢ φεύγειν γραπτὸν δέμας ἠὲ φυλάσσειν,
μηδ' ἐπιλώβητον εἴδεος ἄλκαρ ἔχειν,
ἱστὸν Πηνελόπης, τὸν νὺξ λύεν, ἦμαρ ὕφαινεν·
ἔνδοθι τὴν Ἑκάβην, ἔκτοθι τὴν Ἑλένην.
Εἰ μὲν δὴ μῆχός τι λαθεῖν πόσιν, οὐ μὲν ἀνεκτὸν
εἶδος ἀποκρύπτειν θειότερον βροτέῳ·
μή σε Θεὸς τοίοισιν ἀμείψηται χαλεπῆνας·
«τίς, πόθεν ὁ πλάστης; ἔρρε μοι, ἀλλοτρίη.
Οὔ σ' ἔγραψα κύων, ἀλλ' ἔπλασα εἰκόν' ἐμεῖο·
πῶς εἴδωλον ἔχω εἴδεος ἀντὶ φίλου»;
[888] Ἀλλ' ἔμπης νούσῳ τι παρήσομεν· εἰ δ' ἀρίδηλός
ἐστι πίναξ γραφέων εἶδος ἐπ' εἶδος ἔχων,
στήλην αἴσχεος ἴσθι, βροτοῖς περίφαντον ἐγείρεις
μορφήν, ἣν σὺ γράφεις ἔμπνοον ἀλκὶ νόου.

Κῆπος Ἀδώνιδος ἧδε τεὴ χάρις ὠλεσίκαρπος,

πουλύποδος χροιή, γράμματ' ἐπὶ ψαμάθων.
Πῶς δὲ σύ γ' εἶδος ἔχουσα κολοίιον εἴ γε κολοιὸν
εὔπτερον ἀλλοτρίοις ἄνθεσι μῦθος ἔχων,
αὖθις γυμνὸν ἔθηκε γελοίιον, οὐκ ἀλεγίζεις
αἴσχεος ὑστατίου, κάλλεος ὀλλυμένου;
ἔλπῃ δ' ἀστυφέλικτον ἔχειν γάνος; Οὐ μετὰ δηρὸν
ὄψεαι, ἀλλοτρίου κύδεος ὅσσον ἄχος.
[889] Πυνθάνομ', ὥς τι φέριστον ἔχει πλάσις, ἥν ποτε γῆρας
ῥικνώσῃ μορφὴν τὴν πάρος ἀνθοφόρον·
τῆμος, ὅτ' ἄγραφός ἐστι μελῶν πλάσις, ὡς πυρίκαυστον
λείπεσθαι σαρκῶν λείψανον ἐκ κονίης,
ὀψὲ μετακλαίειν δὲ μελῶν δόλον, εὖτε πίθηκον
ῥυτίσιν ἐν πυκιναῖς νώσατο τὸ λειπόμενον.
Τοίη ψευδομένων μελέων χάρις. Ἀλλά, φερίστη,
νῦν στῆσον μορφῆς ἔκτυπον, ὡς τὸ πάρος—
22 ἀτρεκὲς οὐ μὲν ἔγωγε ὀίομαι· ἀλλὰ πολὺ πρὶν
μηδένα μηδ' ἀνδρῶν εὔξεαι ὄμματ' ἔχειν,
οἵ σε πάρος κλήιζον, ἐπ' ὄμματα δ' εἶχον ἑτοῖμα
τῇ καὶ τῇ σοβαροῖς ἴθμασι κινυμένῃ.
Καὶ τὸ γέλως, ἀνδρῶν λήθειν γένος ἰχανόωσα
[890] μύστας σῆς μορφῆς ἄνδρας ἐπεσπάσαο·
ἄνδρες γὰρ τρίψαντο τὰ φάρμακα, οἷς σὺ γέγηθας,
ληϊσταὶ μεγάρων, τέκτονες ἧς μανίης.

Ταῦτ' οὐ σωφροσύνης τὰ σοφίσματα, μαχλοσύνης δέ·
πᾶν γάρ, ὃ τεχνάζῃ ἄρρεσι, μαχλοσύνη.
Φασὶ ταὼν μεγάλαυχον, ἐπὴν περί κύκλον ἐγείρῃ
αὐχένα κυρτώσας, χρύσεος ἀστερόεις,
κλάζειν θηλυτέραις φιλοτήσιον· εἰ δὲ σὺ μορφὴν
οὐ σφριγόωσι γράφεις ὄμμασι, θαῦμά μ' ἔχει.
Εἰ μὲν γὰρ πόσιός σευ ἔχεις πόθον, ὅσσον ἐκεῖνος,
ἐξέτι τοῦ, ὅτε σὲ ἤγαγετ' ἐς θαλάμους
κουριδίην θαλέθουσαν, ἔχεις χάριν· εἰ δὲ σύ γ' ἄλλων
ὄμμασιν ἁνδανέεις, τοῦτο πόσις στυγέει.
Κεύθειν λώιόν ἐστι μελῶν χάριν οἷσι δόμοισιν
ἠὲ ψευδομένην οὐχ ὁσίως προφέρειν·

[891] τῇ μὲν γὰρ πόσις ἐστὶν ἐπάρκιος, ἡ δ' ἐπὶ πολλοῖς
ἵσταται, ὥς τε λίνον ἱπταμένων ἀγέλη.
Τέρπῃ τερπομένῳ καὶ ἀμείβεαι ὄψιν ὀπωπῇ,
αὐτὰρ ἔπειτα γέλως καὶ λόγος ἀντίθετος,
κλεπτόμενοι τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ θάρσος ἔχοντες—
μηκέτι μοι τὰ πρόσω φθέγγεο, γλῶσσα λάλε.
Ἀλλὰ τόδ' ἀτρεκέως μυθήσομαι· οὐδὲν ἄκεντρον
τῶν, ὅσα θηλυτέραις παίζεται ἀμφὶ νέοις·
πάντα γὰρ ἀλλήλοισιν ἅμ' ἕσπεται, ὥς τε σίδηρος,
ὃν μάγνης ἐρύει ἄλλον ὑπ' ἄλλον ἄγων.

Ὡς ὄφελον ψιμύθοις καὶ φύκεσιν ἀντὶ γυναικῶν
στίλβειν, καὶ λιπαρῶς, ἀνέρες ἀφραδέες,
οἳ τόσον αἶσχος ἔχοντες ἐν ὀφθαλμοῖσι σύνοικον
τέρπονται κακίῃ, ἀχλὺν ἐφεσσάμενοι.
[892] Ἄλλας μὲν βάλλουσιν ἐπεσβολίῃσι φαεινάς,
24 αὐτοὶ δ' ἐν σφετέροις αἴσχεσίν εἰσι σύες.
Ἦ τάχα καὶ συφεοῖσιν ἐνὶ σκοτίοισι πέσοιεν
εἰρχθέντες Κίρκης χρίμασι θηροτόκοις,
οἳ μήτ' ἐχθαίρουσι καὶ ὡς πυρὶ κάγκανον ὕλην
βάλλουσ', ἣν ἐρύειν λώιον ἠὲ φέρειν.
Ἄλλον γάρ τ' ἄλλος τις ἀνὴρ κόσμοισι γυναικῶν
νικῶσ' ἀφραδίῃ πλεῖον ἔχειν ἐθέλων·
πολλάκι καὶ κτεάνων ἐπιδευέες, ὡς καὶ ἐγείρειν
ὕβριν ἑῶν ἀλόχων, πλείον' ἔχουσι πόνον.
Ἐχθρῷ δ' οὔ ποτ' ὄρεξας ἑὸν ξίφος, οὐδὲ χαράδρῃ
σοῖσιν ἐπ' ἀστάχυσιν ὤπασας εὐοδίην.

Πανδώρην ἐνέπουσι πυρὸς μαλεροῖο κλαπέντος
ποινὴν ἡμερίοις ἄντιτον ἐλθέμεναι,
[893] ἀντὶ πυρὸς πῦρ ἄλλο, καλοῦ κακόν· ὡς δὲ φλέγῃσι
καὶ πλέον, ἀσκῆσαι κάλλεσι δαιδαλέοις
δαίμονας, ἄλλο τι δ' ἄλλον ἐπίκλοπον εἰς ἓν ἄγοντας
συμφερτὴν ἀπάτην ἀνδράσιν ἐμπελάσαι,
δειπνολόχην, δολόεσσαν, ἀναιδέα, μειλιχόμυθον,
τερπωλὴν ὀλοήν, δαλὸν ἀειφλεγέα.
Οὐ μὲν δὴ μύθοις ἐπιπείθομαι· εἰ δὲ κελεύεις,

μή σύ γε Πανδώρη γίνεο δαιδαλέη.
Πανδώρης γένος εἰσὶν ἀναιδέες· ἀλλὰ σύ, Χριστοῦ
εἰκών, σωφροσύνῃ λάμπεο καὶ πραπίσιν.
Ἄλλος δ' οὐκέτι μῦθος, ἐμῶν δ' ἐπέων ἐπάκουσον,
οὕς σοι θειοτάτων φθέγξομαι ἐκ λογίων.
Οὐκ ἀίεις καὶ πρόσθε τεὸν πατέρ' ὡς ἀπάτησεν
ἀνδροφόνοιο φυτοῦ εὔχροος ἀγλαΐη;
[894] Ἥπαφεν, εὐθαλέος τε ἄφαρ βάλεν ἐκ παραδείσου
δυσμενέος τε λόχος παρφασίη τ' ἀλόχου.
Οὗτός σοι νόμος ἐστὶ πατρώιος ἐξέτι κείνου,
μήποτ' ἐπ' εὐχροίῃ θάρσος ἔχειν, θύγατερ.

Πᾶν μὲν κάλλος ἐμοὶ βαιὴ χάρις· εἶαρ ἔνεικε
καὶ χειμὼν κρυερὸς ὤλεσεν ἐξαπίνης·
ἢ νοῦσός μιν ἔκαμψεν ἀώριον ἢ χρόνος αἰνὸς
ὤλεσε τηκεδανῶν κύκλα φέρων ἐτέων.
Τοῦτο δὲ καὶ πλέον ἐστὶ γελοίιον· οἶδεν ἄκοσμον
εἶδος ἔχουσα γυνὴ καὶ πατέει Δανάην,
26 αἴσχεϊ κυδιόωσα. Τὸ δ' αἴσχιον, ὡς ἐνέπουσιν
ἴδριες — οὐ γὰρ ἐγὼ — τῆσδε κακορραφίης,
ξυνὴν νοῦσον ἔχουσι καὶ ἀλλήλας ἐθέλουσι
κεύθειν. Τίπτε νόσου τῆσδε χερειότερον;
[895] Τέκτων τέκτονος ἔργον ἐπίσταται, ἴδρις ἀοιδῆς
ἴδριν ἀοιδοσύνης, φῶρα δὲ φὼρ ἐδάη·
ἀλλ' αἵ γ' οὐκ ἐθέλουσι τά περ νοέουσι, νοεῖσθαι.
Ἦ ῥ' ἐτεόν, κακίη ὄμματα πηρὰ φέρει.
Ὡς δ' ἄνδρες τίουσι, τά περ γελόωσι, πρόσωπα,
τερπόμενοι χροιαῖς κινυμένων πινάκων·
οὔτι τόσον πινάκεσσιν, ὀίομαι, ὅσσον ἐπ' ἀνδρῶν
θυμῷ, τοῦ τελέθει χρώματα μαρτυρίη.

Πυνθάνομ' ὡς κενεὴν καὶ ἀνείδεον, ὑστερόφωνον
ἠχώ τις ποθέων πλάζεθ' ὑπὲρ σκοπέλων.
Καὶ μορφῆς τις ἑῆς ποτ' ἐράσσατο, καὶ κατὰ πηγῆς
ἥλατ' ἐπὶ εἰδώλῳ κάλλεος οὐλομένου.
[896] Ἄλλη δ' αὖ ποταμοῖο καλοῖς ἐπεμήνατο ῥείθροις·
μαίνετο, οὐδ' ὄχθας ἥ γ' ἀπέλειπε φίλας·

λάπτεν ὕδωρ, χείρεσσιν ἀφύσσετο, ἀφρὸν ἔμαρπτεν·
ἀλλ' οὐδ' ὣς πυρόεις ὕδασι λῆγε πόθος.
Οὕτω τυφλὸν ἔρως καὶ ἀνάρσιον. Οὐ μέγα θαῦμα,
εἴ τινα καὶ πινυτῶν τῆλε νόοιο βάλοι.
⟨. . . . .
. . . .⟩
εὔχροος, ἀβροχίτων, ῥοδοδάκτυλος, ὑψικάρηνος,
οὐχ ἑνός, ἀλλὰ τόσων ὁσσατίοισι γράφῃ.
Πείθομαι ὥς ποτε ταῦρον ἀνὴρ σοφὸς ἤπαφε τέχνῃ,
χρώμασι μορφώσας δουρατέην δάμαλιν —
ξεῖνος ἔρως ἀπνόοισιν ἐπ' εἴδεσιν ἔμπνοα βαίνειν —
ὁππότε καὶ σὺ νέοις μήσαο τοῖον ἄγος.
᾿Ορφεὺς θῆρας ἔπειθε, σὺ δ' ἀνέρας, οἷσιν ὁμοῖος
θήρεσίν ἐστι νόος, θηλυμανής τε βίος.

[897] Εἴ τοι μὴ σάρκεσσι χαρίζεαι, ἀντὶ δὲ σαρκῶν
ὄμμασι, καὶ τὸ νόσος, ἠερίη φιλότης.
«᾿Αλλ' ἄτρωτος ὅλη»· ναὶ πείθομαι· οὐδὲ τόδ' ἐσθλὸν
ἐστιν ἐμοὶ κενεῆς δόξαν ἔχειν κακίης.
28 ῾Ως δ' ἂν καὶ πολλῇσι † εἶδος † γράψειας ἄκοσμον
καὶ πινυτή περ' ἐοῦσ'· εὔδρομον ἡ κακίη.
῎Αλλων μὲν ῥυπόωντα βίον τεχνάσμασι κεύθειν,
σοὶ δὲ σαοφροσύνη καί τι μέλαν φορέειν·
εἰ γὰρ σώφρονές εἰσιν ἐπανθέες, οὔ ποτε ἄλλας
πείσαις θηλυτέρας σώφρονα θυμὸν ἔχειν.
Μῦθος δ' ἡμετέροιο νόμου, μηδ' ὄμματα βάλλειν
εὖνιν ἐπ' ἀλλοτρίην μοιχιδίοισι πόθοις.
᾿Αρχὴ γὰρ φιλότητος ἀναιδέος ὄψις ἀναιδής,
τήν κεν ἀνὴρ φεύγων καὶ κακότητα φύγοι.
[898] Πῶς δὲ σὺ τόσσον ἔρωτος ἐπ' ἀνδράσι κεστὸν ἄγουσα
λυσιγάμοιο, γύναι, τῆλε μενεῖς κακίης;

Εἰ δ' ἄγε σοι καὶ μῦθον ἐοικότα μυθολογήσω
αἴσχεσιν ὑμετέροις· ἡ πολιὴ δὲ λάλον.
῎Ακριτον ἦν τὸ πάροιθε βροτῶν γένος, ὅς τε φέριστος
ὅς τε χερειότερος, ὡς φάτις ὠγυγίη.
Πολλοὶ μὲν δοκέεσκον ἀνάρσιοι, ὄντες ἄριστοι,

πολλοὶ δ' αὖτ' ἀγαθοί, ἔμπαλιν ἀφραδέες.
Κῦδος ἀτιμοτάτοισιν, ἀτιμίη δέ τ' ἀρίστοις
ἕσπετο, οὔ τι δίκῃ τῶνδ' ἐπαμειβομένων.
Ἀλλ' οὐ λῆθεν ἄνακτα Θεὸν κακίη μεδέουσα,
ὀψὲ δ' ἀλαστήσας τοῖον ἔειπεν ἔπος·
Οὐ θέμις ἐστ' ἀγαθοῖσιν ὁμὸν κλέος ἠδὲ κακίστοις
ἔμμεναι· ὧδ' ἂν ἔοι πλειοτέρη κακίη.
[899] Τοὔνεκα τοῖσιν ἐγὼ σημήιον ἐσθλὸν ὀπάσσω,
ὄφρ' εὖ γινώσκῃς, ὃς κακὸς ὅς τ' ἀγαθός.
Ὣς εἰπὼν ἐρύθηνε παρήια τοῖς ἀγαθοῖσιν
αἷμ' ὑπὸ δέρμα χέας αἴσχεος ὀρνυμένου·
θηλυτέραις δὲ μάλιστα, ἐπεὶ καὶ εἶδος ἀραιαὶ
καὶ κραδίην ἁπαλαί, πλεῖον ὑπεσκέδασε.
Τοῖς δὲ κακοῖσιν ἔπηξε καὶ ἄτροπον ἔνδον ἔθηκε·
τοὔνεκεν οὐδ' ὀλίγον αἴσχεσι συμφέρεται.
Τῶν σύ μοι, Ἶρι θέουσα, πολύχροε· οὐ γὰρ ἔρευθος
αἰδέομ', εἰ καί μοι τόσσον ὕπερθε φέρεις·
τοῦτο γάρ ἐστιν ἔρευθος ἀναιδείης ἀνερεύθου
ἔκγονον, ὃ κλύζει ὄμβρος ὁ πρὶν Σοδόμων.

Μὴ γράψῃς τὸ πρόσωπον, ἀτάσθαλε, μηδὲ δολώσῃς
σὸν χρόα· κάλλος ἐμοὶ μοῦνον, ὃ δῶκε φύσις.
[900] Καὶ γὰρ πλοῦτος ἐμοὶ πατρώιός ἐστιν ἀρείων
τοῦδ', ὃν ἐμὴ παλάμη οὐχ ὁσίως συνάγει,
καὶ τυτθός περ' ἐὼν πολὺ πλείονος· ὡς δὲ γυναῖκα
στέργω κουριδίην, οὐχὶ δὲ μοιχιδίην·
καὶ γραπτῶν παίδων πολὺ φέρτεροι, οὓς ἐφύτευσα,
καί περ ἀρειοτέρων, οἵ γε χερειότεροι.
Τῶν σὺ μνωομένη τήρει δέμας, οἷον ἐτύχθη,
μηδ' ἐθέλειν δοκέειν ἀνθ' ἑτέρης ἑτέρη.
Κελτοὶ μὲν κρίνουσι γόνον Ῥήνοιο ῥεέθροις
καὶ χρυσοῦ καθαροῦ ἄνθρακές εἰσι κρίσις·
σὸν δὲ σαόφρονα θυμὸν ἀκαλλέι κάλλεϊ μορφῆς
σταθμῶμ'. Ἀσβολόεις μή σε γράφοι Βελίας·
ἢ γὰρ τέφραν ἔθηκεν ὅλην ἢ καπνὸν ἔχευε
τόσσον ἀεικίσσας τέρψιος ἀντὶ τόσης.

[901] Οὐ χρυσὸς λιθάκεσσι διάπλοκος ὄμματα βάλλων
αὐγαῖς ἠερίαις τίμιος εὐγενέταις,
δειροπέδη στήθεσσι περίτροχος, οὖας ἀτίζων
ἄχθεϊ μαργαρέῳ ἀμφιπερικραδάων,
οὐδ' ὅσος ἀμφὶ κάρηνον ὑπέρτατος. Οὐ δὲ πολύχρου
ἐσθής, λεπταλέων δαίδαλα ἔργα μίτων
πορφύρεα, χρύσεα, διαλαμπέα, σιγαλόεντα,
οὐδὲ παρειάων φάρμακα λευγαλέα
κόσμος θηλυτέραις, οὐ χείλεα πορφυρόεντα,
οὐ γραπτῶν βλεφάρων ὀφρὺν ὕπερθε φέρειν
κυανέην διεράς τε κόρας ἔντοσθεν ἑλίσσειν,
οὐκ ὀπὶ θρυπτομένῃ εὐμενὲς οὖας ἔχειν,
οὐδὲ χέρας τε πόδας τε φίλῳ καὶ ἡδέϊ δεσμῷ
[902] χρυσῷ σφιγγομένην, δούλιον εὖχος ἔχειν,
οὐδὲ μύροις μαλακοῖσι τεὸν δέμας ἠὲ κάρηνον
χρίεσθαι — νεκροὺς ἀμφιέπουσι γῦπες.
Μηδὲ μὲν ἐν στομάτεσσι τεοῖς ἄβρωτον ἐδωδὴν
μαλθάσσειν, δονέουσ' ἔνθα καὶ ἔνθα γένυν
οἷα περιφρονέουσα σαόφρονας, ἐκ δ' ἄρ' ὀδόντων
πέμπειν καὶ διερῶν ἀφρὸν ἀπὸ στομάτων.
32 Μηδὲ δίφρων στεροπῇσιν ἀγάλλεο μὴ παραφαίνειν
εἶδος ἀπὸ σχιστῶν δαιδαλέων θυρίδων
δερκομένη λεύσσοντας· ἀείρεο μὴ θεραπόντων
πληθύι, μὴ δμῳαῖς, εἰκόσι σῆς κραδίης·
εἴαρος ἄγγελοί εἰσι χελιδόνες, ἄνθος ὀπώρης,
δεσποίνης δμῳαί· καὶ τόδε φράζεό μοι.
[903] Τῶνδε γὰρ εἰ καὶ ἕκαστον ἀκοσμίη τις ἐλαφρή,
πάντα γ' ἅμ' ἀλλήλοις ἔμπεδός ἐστι μόρος.

Ἄνθος ἕν ἐστι γυναιξὶν ἐράσμιον, ἐσθλὸν ἔρευθος,
αἰδώς· τοῦτο γράφει ζωγράφος ἡμέτερος.
Δώσομεν, εἰ ποθέεις, καὶ δεύτερον· ὦχρον ἐφέλκοις
κάλλεϊ σῷ, Χριστοῦ τηκομένη καμάτοις,
εὐχαῖς τε στοναχαῖς τε καὶ ἤμασι νυξί τ' ἀύπνοις·
ταῦτα καὶ ἀζυγέων φάρμακα καὶ ζυγίων.
Χρώματα μὲν τοίχοισι παρήσομεν ἠδὲ γυναιξὶ

ταῖς, ὁπόσαις λύσση βόρβορός ἐστι νέων.
Κεῖναι καὶ σκιρτῷεν ἀναιδέα καὶ γελόῳεν·
ἡμῖν δ' οὐδ' ὁράαν μαχλάδας ἐστὶ θέμις.
Ὁ τρόπος ἐστὶ γυναιξὶ τὸ τίμιον, οἴκαδε μίμνειν
[904] πλείονα καὶ θείοις προσλαλέειν λογίοις
ἱστῷ τ' ἠλακάτῃ τε — τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ γυναικῶν·
δμωαῖς ἔργα νέμειν, δρῶας ἀλευόμεναι·
χείλεσι δεσμὰ φέρειν καὶ ὄμμασιν ἠδὲ παρειαῖς
μηδὲ πόδα προθύρων πολλάκις ἐκτὸς ἔχειν·
χαίρειν θηλυτέρῃσι σαόφροσιν, ἀνδρὶ δὲ μούνῳ,
τῷ μίτρην θεόθεν λύσαο παρθενίην·
καὶ τῷ μέτρα φέρειν σύ γε θάρσεος, ὥς κεν ὀπάζοις
πίστιν, ὅτι ξείνων τῆλε μένεις φαέων.

Τίς πρῶτος χροίησε Θεοῦ πλάσιν; ὣς ἀπόλοιτο
πρῶτος ἀναιδέην χρώμασιν ἐγκεράσας.
Ὡς δ' ὁπότ' ἀρνευτῆρες ἀναιδέες, ἄνδρες ἄνανδροι,
εἴδωλον μορφῆς ἔνδοθι κευθομένης
ἔκτοθεν ἐστήσαντο, τὰ δ' ἕσπεται, ὅσσ' ἐπέοικεν,
ἅλματα καὶ λιγυρῶν αἰσχρὰ λύσις μελέων,
[905] ἀνδράσιν ἀφραδέεσσιν ἑαδότα, ὣς ἄρα ταί γε
ἑσσάμεναι μορφὴν ἔκτοθεν ἀλλοτρίην,
κωμικόν, οὐχ ἱερὸν αἰδοῦς σκέπας, ἔνθεν ἔπειτα
κίνυνται μορφῆς ἄξια δαιδαλέης.
34 Τῇ περιμοχθίζουσι θύραι, κληῗδες, ἔσοπτρα,
φάρμακα, φαρμακίδες· ἄτρομον οὐδὲ τέγος.
Ταῦτ' εἰδογραφίης κενεαυχέος· ἀκοσμίης δὲ
οὐδὲν ἀμοχθότερον σώφρονος ἀγλαΐης.
Εἰ δὲ σὺ κάλλεϊ τόσσον ἐπιπλάστῳ βλεμεαίνεις,
οὔ ποτ' ἂν ἀπλάστῳ σώφρονα θυμὸν ἔχοις.
«Ἐσθὴρ εἶδος ἔτευξεν ἐράσμιον». Ἀλλὰ τί κείνης
ἔργον ἀριπρεπίης; Ἔθνος ἔμεινεν ὅλον.
Γράψε ποτ' ὄμματα πόρνης Ἰεζάβελ ἀγριόθυμος·
λοῦσέ γε μὴν πόρνας αἵματι πορνιδίῳ.
[906] Σοὶ δ' οὔτ' ἔργον ἄνακτος ἑλεῖν χόλον, οὔτ' ἐνὶ πόρναις
μοῖραν ἔχεις· τῷ μοι φείδεο σωφροσύνης.

Οὐ τρομέεις ἱερῆας ὑποκλίνουσα κάρηνον,
σκηνὴν ἀμφιθέτοις εἴδεσι λαμπομένην;
Οὐδὲ χέρες φρίσσουσιν, ἐπὴν ἐς μύστιν ἐδωδὴν
τείνῃς, αἷς σὺ γράφεις πένθιμον ἀγλαΐην;
Πῶς δέ σύ γ᾿ ἀθλοφόροισιν, ὅσοις ἵστησι χορείην
λαὸς πασσυδίῃ τίμιον αἷμα σέβων,
εἶδος ἄγεις πολλῶν θελκτήριον, ὡς ἀγορῆτις
πληθὺν ἐφελκομένη ἐν μεσάτῳ πτολίων
ἢ θηρῶν δείκτῃσιν ὁμοίια, τοὶ προφέρουσιν
ἑρπηστὰς σκοτίων δειμαλέους λαγόνων;

Ἀλλά, γύναι, μύθοις ἐπιπείθεο ἡμετέροισι.
Μή σε νόος τρώσῃ χεῖρας ἐπ᾿ εἶδος ἄγων·
[907] μὴ σύ γε, μὴ κείνῃσιν ὁμόπλοος, ὦ τέκος, εἴης,
μὴ σύ γε συμφράδμων, μηδὲ συνωροφίη.
Ἄλλῃσιν τὰ περισσά· σὺ δ᾿ ἅζεο χείλεσιν ἀνδρῶν
καὶ κληϊζομένη· τοῦτο γυναιξὶ κλέος.
Εἰ μέν σοί γε βίος πανελεύθερος ἔπλετο δεσμῶν,
Χριστῷ ζῶε μόνῳ, πάντ᾿ ἀποσεισαμένη,
παρθένος αἰγλήεσσα, περίφρων, ἀγλαόμητις,
νυμφίον ἧς κραδίης ἁγνὸν ἔχουσα Λόγον.
Εἰ δέ σέ γε πλευρῆς εἷλεν πόθος, ἧς ἐκεάσθης,
μούνην γε πλευρὴν ἀμφιέπειν φιλίην
ἐσθλὸν φίλτρον ἔχουσα, ἐλεύθερον ἀντὶ κακοῖο,
τοῖς δ᾿ ἄλλοις πάθεσιν μηδ᾿ ὄναρ ἀντιάαν.
Καὶ σύ, Θεοῦ μεγάλοιο παραστάτι, οὐδὲ σὺ λήθεις,
ἥν ποτε τῷ χθαμαλῷ θῆλύ τι συγκεράσῃς.
36 Ἔστι καὶ ἐν ῥυπόωσί ποθ᾿ εἵμασι θρύψις ἄσεμνος
[908] καὶ σεμνότης μαλακοῖς. Ἵστορες οὐκ ὀλίγοι.
Ῥυτίς σοι πλέον ἐστίν, ἐπίστασο, ἢ τὰ μέγιστα
τραύματα κοσμοβίων. Ἅζεο μαρτυρίην·
οὐδὲ γὰρ ἐν ῥυπόωσι ῥανὶς τόσον, ὁσσάτιόν περ
φαίνεται ἐν καθαροῖς εἵμασιν ἰσοχρόοις.

Ταῦτ᾿ εἰ μὲν πεπίθοιμεν, ὀνήσομεν· εἰ δὲ πρόσωπον
στήσειας — λάμποις δὶς τόσον, εἰ ποθέεις,
χρυσῷ τ᾿ ἠλέκτρῳ τε καὶ ἀργύρῳ ἠδ᾿ ἐλέφαντι·

τοῖα χαρίζομ᾽ ἐγὼ ταῖς νεοκαλλιγράφοις.
Ἡ στήλη μὲν ἕτοιμος, ἐγὼ δ᾽ ἐπίγραμμα χαράξω·
δεῦρ᾽ ἴθ᾽ ὅσοισι φίλον κάλλεϊ τερψόμενοι.

Λ΄. ΣΤΙΧΩΝ Η ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΣ ΤΩΝ ΠΑΝΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΚΑΣΤΟΥ ΙΑΜΒΟΥ ΤΕΛΟΣ ΠΑΡΑΙΝΕΣΕΩΣ ΕΧΟΝΤΟΣ

Ἀρχὴν ἁπάντων καὶ τέλος ποιοῦ Θεόν.
[909] Βίου τὸ κέρδος ἐκβιοῦν καθ᾽ ἡμέραν.
Γίνωσκε πάντα τῶν καλῶν τὰ δράματα.
Δεινὸν πένεσθαι, χεῖρον δ᾽ εὐπορεῖν κακῶς.
Εὐεργετῶν νόμιζε μιμεῖσθαι Θεόν.
Ζήτει Θεοῦ σοι χρηστότητα χρηστὸς ὤν.
Ἡ σὰρξ κρατείσθω καὶ δαμαζέσθω καλῶς.
Θυμὸν χαλίνου, μὴ φρενῶν ἔξω πέσῃς.
Ἵστη μὲν ὄμμα, γλῶσσα δὲ στάθμην ἔχοι.
Κλεὶς ὠσὶ κείσθω, μηδὲ πορνεύοι γέλως.
Λύχνος βίου σοι παντὸς ἡγείσθω λόγος.
Μή σοι τὸ εἶναι τῷ δοκεῖν ὑπορρέοι.
Νόει τὰ πάντα, πρᾶσσε δ᾽ ἃ πράσσειν θέμις.
Ξένον σεαυτὸν ἴσθι καὶ τίμα ξένους.
[910] Ὅτ᾽ εὐπλοεῖς μάλιστα μέμνησο ζάλης.
Πάντ᾽ εὐχαρίστως δεῖ δέχεσθαι τὰκ Θεοῦ.
Ῥάβδος δικαίου πλεῖον ἢ τιμὴ κακοῦ.
Σοφῶν θύρας ἔκτριβε, πλουσίων δὲ μή.
Τὸ μικρὸν οὐ μικρόν, ὅταν ἐκφέρῃ μέγα.
Ὕβριν χαλίνου καὶ μέγας ἔσῃ σοφός.
Φύλασσε σαυτόν, πτῶμα δ᾽ ἄλλου μὴ γέλα.
Χάρις φθονεῖσθαι, τὸ φθονεῖν δ᾽ αἶσχος μέγα.
Ψυχὴ θύοιτο μᾶλλον ἢ τὸ πᾶν Θεῷ.
Ὦ τίς φυλάξει ταῦτα, καὶ σωθήσεται;

ΛΑʹ. ΓΝΩΜΑΙ ΔΙΣΤΙΧΟΙ

Γυμνὸς ὅλος βιότοιο τάμοις ἅλα, μηδὲ βαρεῖα
ναῦς ἐπὶ πόντον ἴοι, αὐτίκα δυσομένη.
[911] Ὡς αἰεὶ κρυεροῖο παρεσταότος θανάτοιο
μνώεο καὶ θανάτου ἥσσονος ἀντιάσεις.
Αἰεὶ νηὸν ἔγειρε Θεῷ νόον, ὥς κεν ἄνακτα,
ἵδρυμ' ἄυλον ἔχῃς ἔνδοθι σῆς κραδίης.
Γνῶθι σεαυτόν, ἄριστε, πόθεν καὶ ὅστις ἐτύχθης,
ῥεῖά κεν ὧδε τύχῃς κάλλεος ἀρχετύπου.
Ἦμαρ ἐπ' ἦμαρ ἄγει σε· κυλίνδεται ὅστις ἐλαφρός·
γνώμη δ' εὐπαγέος ἦμαρ ἄλυτον ἔχει.
Ὅστις ἀπερχομένοισι καὶ ἐρχομένοισι πέποιθε,
ῥεύματι πιστεύει οὔ ποτε ἱσταμένῳ.
Ἶσον ἐμοὶ κακόν ἐστι βίος καὶ μῦθος ἀλιτρός·
ὁππότερόν κεν ἔχοις καὶ θατέροιο τύχοις.
[912] Ὕβρις ἄναγνον ἐόντα παρεστάμεναι θυέεσσι·
δεινότερον νεκύων λείψανα πάντα σέβειν.
Ἵστασο μή ποθ' ὁδοῖο καλῶν· κακὸν ἐς βυθὸν ἕρπειν
σοὶ στάσις, ὅστις ἔβης ἔκτοθι σῆς κακίης.
Τυφλὸς ὁρῶν, ὃς ἑῆς κακίας οὐκ ὄσσετ' ὄλεθρον·
ἴχνια μαστεύειν θηρὸς ἄκρων φαέων.
Χρήζων δὴ παθέεσσιν ἀκέστορος, ἥν κακὰ κεύθῃς,
οὔ ποτε σηπεδόνα φεύξεαι ἀργαλέην.
Σὸς λόγος, ἔργον ἐμεῖο. Ὃς οὐ καλὸν ἔργον ἔρεξεν,
εὐεπίην ἐχέτω σύμμαχον ἀμφίθετον.
Ὑβριστὴς κόρος ἐστίν. Ἐγὼ δέ σε βούλομ', ἄριστε,
ἔργον ἔχειν, ψυχῆς πῆξιν ἀειστρεφέος,
[913] πλουτεῖν δ' αὖ θεότητα μόνην καὶ κόσμον ἅπαντα,
ἶσον ἀραχναίοις νήμασιν αἰὲν ἔχειν.
Πάντα μὲν ἀνθρώπων ἀλλότρια τοῦδε βίοιο·
ἡ δ' ἀρετὴ βροτέη, τοῦτο μόνον βιοτή.
Δεῦτε δέ, πᾶσι Θεοῖο βοᾷ Λόγος ἀφθιτόμητις,
σπεύδετ' ἐπὶ Τριάδος γνῶσιν ἐπουρανίης.
Θέσθε νόον, βιότῳ μὲν ὅσους γάμος ἁγνὸς ἔδησε,
ληνοῖς οὐρανίοις πλείονα καρπὸν ἄγειν.

Ὅσσαι δ' ἂν μεγάλοιο Θεοῦ Λόγου ἀγκάζεσθε,
νύμφαι παρθενικαί, πάντα Θεῷ προσάγειν.
Αἴγλη παμφανόωσα μονότροπος, ἀλλ' ἀπὸ κόσμου
θυμὸν ἔχειν, σαρκῶν τηλόθεν ἱστάμεναι.
Ὕβρις πίστιν ἔχειν ἐν χρώμασι, μὴ κραδίῃσι·
ῥεῖά κεν ἔκπλυτ' ἔοι. Βένθος ἐμοί γε φίλον.
[914] Μήτε δικαιοσύνην τιν' ἀκαμπέα μήτε φρόνησιν
ἀγκυλόεσσαν ἔχειν. Μέτρον ἄριστον ἅπαν.
Νωμᾶσθαι καὶ θάρσος, ἐπεὶ θράσος, οὐ κράτος ἔσται·
ἔστι σαοφροσύνης καί τι γαληνὸν ἔχειν
οἴγειν ἐν λογίοισι Θεοῦ νόον αἰὲν ἄριστον·
ἴδρις ἐπουρανίων ὧδ' ἂν ἔοις νομίμων.
Σπεῦδε μὲν εἶναι ἄριστος· ἀφάνδανε, οἷσιν ἄριστον·
καὶ κακίην τέρπειν δυσκλεές ἐστι κλέος.
Αἰσχρόν, ἄριστον ἐόντα, συνήγορον ἔμμεν' ἀλιτρῶν
ἴσον καὶ κακίης σὸν πόδα ἐντὸς ἔχειν.
Χρυσὸς μὲν χοάνοισι δαμάζεται, ἄλγεσι δ' ἐσθλός·
ἄλγος ἀπημοσύνης πολλάκι κουφότερον.
Ῥεῖά κεν ἀρνήσαιτο Θεὸν μέγαν, ὃς γενετῆρα·
ἴσθι δὲ καὶ γενέτην ὡς πατέρ' εὐσεβίης.
[915] Σῆτες ἔδουσιν ἅπαντα· λίπῃς τὰ σὰ μηδὲ τάφοισιν·
ἐξοδίη τιμή, δεξιὸν οὔνομ' ἔχειν.
Ξείνων ἡμεδαπῶν περιφείδεο, ἔξοχα δ' αὖτε
οἳ τάδε πάντα λίπον ἀδρανέων νεκύων.
Δεῦρ' ἄγε, κόσμον ἅπαντα καὶ ἄχθεα τῇδ' ἀπολείψας,
ἱστίον ἐς ζωὴν οὐρανίην πέτασον.
Πάντα μὲν αἰὲν ἄριστα θεοπρεπὲς ἔργα τελείσθω,
ἡ δὲ Τριὰς πάντων ἔξοχά σοι μελέτω.

ΛΒ'. ΓΝΩΜΙΚΑ ΔΙΣΤΙΧΑ

[916] Ἀρχῆς καλῆς κάλλιστον εἶναι καὶ τέλος,
ὀρθῶς δοκοῦσιν οἱ ὅροι τῶν πραγμάτων.
Ἀρχὴ καλὸν τίκτουσα τοῖς βροτοῖς πέρας,
βίου κάθαρσις ἐνθέως ἀσκουμένη.
Λόγοις πτερωθείς, μὴ πτερῶν ἔξω πέτου·

πτερῶν γὰρ οὐδὲ πτηνὸν ἵπταται δίχα.
Γνῶσις βροτοῖς μέγιστον ἐν βίῳ κλέος·
κακὸν δὲ αὕτη τοῖς κακῶς κεχρημένοις.
Κενή σε δόξα μηδόλως συναρπάσῃ·
[917] καὶ γὰρ πανοῦργον τοῦτο τοῖς ἁπλουστέροις.
Εὖ δρῶν φύλαττε σαυτὸν ἐν τούτῳ μένειν·
ταχὺς γάρ ἐστι πρὸς τὸ χεῖρον ὁ δρόμος.
Γέλως κρατείσθω καὶ θυμὸς λάβοι πέρας·
ἀργὸς δὲ παντάπασιν εἰργέσθω λόγος.
Θεὸν φοβοῦ πρώτιστα καὶ γονεῖς τίμα,
ἱερεῖς ἐπαίνει, πρεσβύτας σεπτῶς ἔχε.
Υἱὸν δίκαια πατρὶ μηδόλως λέγειν,
θεσμὸς θ' ὁρίζει καὶ πρὸ θεσμῶν ἡ φύσις.
Οἷα πρὸς ἄλλου μὴ παθεῖν αὐτὸς θέλεις,
τοιαῦτα καὶ σὺ μηδὲ δρᾶν ἄλλῳ θέλε.
Οὐ δεινὸν ὀργὴ δεινὰ τοῖς εἰργασμένοις·
καὶ γὰρ δικάζει τοῖς ὁμοίοις ἡ δίκη.
[918] Χείλη σοφὰ στάζουσιν ἡδίστους λόγους·
φάρυγξ δὲ πικρὸς ἐξερεύγεται μάχας.
Ῥεῖθρα γλυκασμοῦ γλῶσσα βλύζει στωμύλη·
ῥήσεις δὲ φαύλας ἄκριτον γεννᾷ στόμα.
Φίλοι φιλοῦσι καὶ ἃ τοῖς φίλοις φίλα·
ἐχθροὶ δὲ φαυλίζουσιν αἰσχρῶς τοὺς φίλους.
Πτωχοὺς φίλους λάθουσι πλουσίων θύραι·
αὐλαὶ δὲ λαμπραί, πλουσίοις ἀεὶ φίλαι.
Ὕδωρ, ποτὸν φέριστον, εὐκρατοῖ φρένας·
θολοῖ δὲ τὸν νοῦν συλλαβοῦσα κραιπάλη.
Οὐκ οἶδεν οἶνος σωφρονίζειν τὴν φύσιν,
κινεῖ δὲ μᾶλλον ἡδονὰς παροξύνων.
Νοῦν λεπτὸν ὄγκος ἐκδιώκει γαστέρος·
[919] τἀναντία γὰρ τοῖς ἐναντίοις μάχῃ.
Κρείσσων τροφὴ σύμμετρος εὐπορουμένη
ἢ δεῖπνος ἁβρός, ὃν ἔπλασέ τις τ' ὄναρ.
Πλουτοῦσι μωροὶ τοῖς ὀνείρασι πλέον
ἢ χρημάτων ἄβυσσον οἱ κεκτημένοι.
Κρείσσων ἄπαις ἢ μωρὰ κύειν ἔκγονα·

ὁ μὲν γὰρ ἄπαις, οἱ δὲ πολλοὶ καὶ κακοί.
Παντὶ βροτῷ θνήσκοντι πᾶσα γῆ τάφος·
πᾶν γὰρ τὸ ἐκ γῆς γῆ τε καὶ εἰς γῆν πάλιν.
Ποιμὴν ἀμέλγει, εἰ θέλει, καὶ τοὺς τράγους·
ἀλλ' ἀντὶ γάλακτος, αἱμάτων πηγὰς ὕσει.
Ἡ σῦς ἐποπτεύουσα δειπνοποιίαν
[920] οἶδε τραπέζης τοὺς ὅρους μὴ συγχέειν.
Βίαζε καὶ σὺ τοὺς ἀτάκτους μὴ λύειν
τάξιν πρεπώδη καὶ νόμοις ἡρμοσμένην.
Νόμους φυλάττων, τοὺς φόβους ἔξω βάλοις·
φόβων γὰρ ἔξω πᾶς ὁ τῶν νόμων φύλαξ.
Κύβερνος ἴδμων φεύξεται τρικυμίας,
καὶ δεινὰ πάντα νοῦς σοφὰς φέρων φρένας.
Ζωῆς ἀρίστης μὴ φρόνει τἀναντία·
καὶ γὰρ πρόδηλος τοῖς κακίστοις ἡ δίκη.
Μέγιστος ἄκμων οὐ φοβεῖται τοὺς κτύπους
καὶ νοῦς ἐχέφρων πᾶσαν ἕλκουσαν βίαν.
Φύλλων λαγωοὺς ἐκφοβοῦσιν οἱ ψόφοι,
[921] ἄνδρας δ' ἀνάνδρους αἱ σκιαὶ τῶν πραγμάτων.
Μισῶ πένητα πλουσίῳ δωρούμενον
ὡς τῷ λέγοντι τοῦ τρέφειν λελησμένῳ.
Ῥήτωρ πονηρὸς τοὺς νόμους λυμαίνεται·
ἁγνὸς δὲ ῥήτωρ, εὔκρατος ἁρμονία.
Γελῶσιν οἱ πλουτοῦντες ὀρφανῶν ψόγους,
αὐτὴν γελῶσι τὴν Θεοῦ τιμωρίαν.
Νόμοις περιδραμεῖται πρὸς ὀλεθρίαν
ὁ μὴ νόμου φύλαξιν ἐννόμως φέρων.
Πέφυκε τοῖς πένησι μὴ φρονεῖν μέγα·
τοῖς πλουσίοις γὰρ οὐδὲ φροντὶς τοῦ βίου.
Παίδευε μωρούς, ὡς ἐφικτὸν τῇ φύσει·
ἕξουσι γάρ που καὶ φρένας παρ' ἐλπίδα.
[922] Πλήττων σίδηρος ἐκπυροῖ καὶ τοὺς λίθους·
σκληρὰ δὲ μάστιξ παιδαγωγεῖ καρδίαν.
Ἃ δυσμενεῖς φοβοῦσι τῶν ἄλλων πλέον,
ὁ σταυρὸς καὶ βαπτισμοῦ ἡ κοινωνία.
Ὅρκους κάκιστον διδόναι καὶ λαμβάνειν,

ἴσως γὰρ ἄμφω προσκέκρουκας τῇ δίκῃ.
Αἰῶνα θησαύριζε τὸν ἔξω τέλους·
οὗτος γὰρ ἐκλέλοιπε καὶ πρὸ τοῦ τέλους.
Μὴ δὴ φίλει τὸν ὄλβον, ὃν λύει χρόνος·
ἃ γὰρ χρόνος δόμησε, καὶ λύσει χρόνος.
Αἰσχρὸν γυναίοις ἄρσεν ἦθος ἐκφέρειν·
ταῖς κοσμίαις γὰρ τάξις ἡ αἰδὼς ξυνή.
Κάταντές ἐστιν ἡδονὴ τοῖς χρωμένοις,
[923] καὶ ὡς πρόσεισιν, οἴχεται λίθου δίκην.
Οὐδεὶς ὑγείας πλοῦτος ἀλγοῦσι πλέον·
σοφῶς δὲ ταύτην ἡ φύσις βροτῶν θέλει.
Ἦχοι θαλάσσης ἀνδρὸς ἄφρονος λόγοι·
βρίθοντες ἀκτάς, οὐ πιαίνουσι χλόας.
Πείθουσι δῶρα καὶ σοφοὺς παραβλέπειν,
βροτοῖς δὲ θήρα χρυσός, ὡς πτηνοῖς πάγη.
Γῆρας λύπαι τίκτουσι καὶ πρὸ τῶν χρόνων·
ἃ γὰρ τρόπος καθεῖλεν, οὐ στήσει χρόνος.
Πλοῦτος τάχιστος τῶν κακῶν ὑπηρέτης·
καὶ γὰρ πρόχειρον εἰς κακουργίαν κράτος.
Οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα βέλτιον φίλου·
πονηρὸν ἄνδρα μηδέπου κτήσῃ φίλον.
Τάξις τιμάσθω καὶ προηγείσθω κράτους·
[924] κράτος γὰρ αὕτη καὶ κράτους ἀεὶ φύλαξ.
Νοῦς ἐμμέριμνος σῆς βιβρώσκων ὀστέα·
θάλλει δὲ σῶμα φροντίδας παρατρέχον.
Οὐδεὶς κόρος πέφυκε σωφρόνως ἔχειν·
καὶ γὰρ τὸ πῦρ εἴωθε ταῖς ὕλαις θέειν.
Οἶνος πάθους ἔγερσις ἐκλελοιπότος·
ὕλη γὰρ εἰσρέουσα ῥώννυσι φλόγα.
Φεύγουσιν ὀργὰς οἱ δίκας δεδοικότες·
θυμὸν γὰρ ἐξάπτουσι πολλάκις δίκαι.
Δεινὸν πόνοις κάμνοντι προσθεῖναι πόνους·
ἀλλ' οὖν πόνους ἔπαυσε πολλάκις πόνος.
Ἄλλοι μὲν ἄλλων τοὺς πόνους δεδοικότες,
ἄλλοις ὁρῶνται κινδυνεύοντες πόνοις.
Δόξης ἀεὶ φρόντιζε τῆς αἰωνίου·

[925] ἡ γὰρ παροῦσα ψεύδεται καθ' ἡμέραν.
Οὐδεὶς μετ' ὀργῆς ἀσφαλῶς βουλεύεται·
τὰ γὰρ μετ' ὀργῆς οὐδέπω βουλὴν ἔχει.
Δεινὸν δράκοντες καὶ κακοῦργον ἀσπίδες·
διπλῆ γυναικὸς δεινότης ἐν θηρίοις.
Πείθουσι γυμνὰ τοὺς ὁρῶντας ὀστέα,
ὡς οὐδὲν ἡμῖν προσφυὲς τῶν ἐνθάδε.
Εἰ λοξὰ μὴ βαίνουσι καρκίνων γόνοι,
πεῖραν λάβωσι μητρικῶν βαδισμάτων.
Δώσεις προδήλως ἐκβιάζων τὴν φύσιν,
καλοὺς μαθητὰς ἐκ κακῶν διδασκάλων.
Κόσμει σεαυτὸν τοῖς καλοῖς τεκμηρίοις,
καὶ μὴ πένητος ὀρφανοῦ καταφρόνει.
[926] Θεοῦ διδόντος, οὐδὲν ἰσχύει φθόνος,
καὶ μὴ διδόντος, οὐδὲν ἰσχύει κόπος.
Τίκτεις, ἔχιδνα· μὴ φοβοῦ τὰς ὠδῖνας·
ἔχεις λαβοῦσα μητρικοῦ πεῖραν τόκου.
Οὐδεὶς ἀριστεὺς ἐκ προδήλου δειλίας·
νίκαι γὰρ εἰσπράττουσι τὰς εὐφημίας.
Ἀνὴρ ὑπνώδης, εὑρέτης ὀνειράτων·
μύστης γὰρ ὕπνος φασμάτων, οὐ πραγμάτων.
Εἴωθε πείθειν μὴ θέλοντας ἡ βία,
ἄγχει γὰρ αὕτη καὶ γίγαντας πολλάκις.
Δήμου σφαλέντος, πᾶς ἀγύρτης ἄρχεται·
δῆμος δὲ πάντη τῶν καλῶν ἀταξία.
Ἔργον πάρεργον οὐδαμῶς ἔργον λέγω·
[927] τὸ γὰρ πάρεργον καὶ καταφρονητέον.
Ἡ πρὸς τὰ νεκρὰ τῶν χαμαιριφῶν μέλη
τάξις τιμᾶται τῶν κυνῶν ἠθροισμένων.
Χρυσοῦ λαλοῦντος, πᾶς ἀπρακτείτω λόγος,
πείθειν γὰρ οἶδε, κἂν πέφυκεν μὴ λέγειν.
Ἕξουσι καὶ νῦν τὰ πρὸς εἰρήνην φέρειν,
οἱ πρὸς τὰ ῥευστὰ τοῦ βίου μεμηνότες.

ΛΓ'. ΓΝΩΜΟΛΟΓΙΑ ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΟΣ

Ἐπίγραμμα τῶν στίχων.
Γρηγορίου πόνος εἰμί, τετραστιχίην δὲ φυλάττω,
γνώμαις πνευματικαῖς μνημόσυνον σοφίης.

[928] Πρᾶξιν προτιμήσειας ἢ θεωρίαν;
Ὄψις τελείων ἔργον, ἡ δὲ πλειόνων.
Ἄμφω μέν εἰσι δεξιαί τε καὶ φίλαι·
σὺ δὲ πρὸς ἣν πέφυκας ἐκτείνου πλέον.
Ἤρετό μέ τις πρόβλημα τῶν ἐκ πνεύματος
ἣν ἐκρυπωθῆς, εἶπον. Ἀλλὰ σωφρονῶ.
Ἦν ἐκρυπωθῆς. Νῦν δὲ δεῖ καθαρσίων.
Μύρον δοχεῖον σαπρὸν οὐ πιστεύεται.
Μήτ' ἀντίτεινε πᾶσι, μήθ' ἕπου λόγοις,
ἀλλ' οἷς ἐπίστῃ, καὶ ὅσον καὶ πηνίκα.
[929] Θεοῦ δὲ μᾶλλον ἐξέχου ἢ προστάτει.
Λόγῳ παλαίει πᾶς λόγος, βίῳ δὲ τίς;
Ἢ μὴ διδάσκειν ἢ διδάσκειν τῷ τρόπῳ.
Μὴ τῇ μὲν ἕλκειν, τῇ δ' ἀπωθεῖσθαι χεροῖν.
Ἧττον δεήσῃ τοῦ λέγειν, πράττων ἃ δεῖ·
γραφεὺς διδάσκει τὸ πλέον τοῖς ἐκτύποις.
Ὑμῖν λέγω μάλιστα τοῖς τοῦ βήματος,
ὀφθαλμὸν εἶναι μὴ σκότους πεπλησμένον,
μὴ καὶ πρόεδροι τοῦ κακοῦ φαινώμεθα.
Εἰ γὰρ τὸ φῶς τοιοῦτον, τὸ σκότος πόσον;
Ἄφωνον ἔργον κρεῖσσον ἀπράκτου λόγου.
Βίου μὲν οὐδεὶς πώποθ' ὑψώθη δίχα·
λόγου δὲ πολλοὶ τοῦ καλῶς ψοφουμένου.
[930] Οὐ γὰρ λαλούντων, εὖ βιούντων δ' ἡ χάρις.
Δῶρον Θεῷ κάλλιστόν ἐστιν ὁ τρόπος.
Κἂν πάντ' ἐνέγκῃς, οὐδὲν οἴσεις ἄξιον.
Ὃ καὶ πένης δίδωσι, τοῦτο πρόσφερε.
Μίσθωμα πόρνης ἁγνὸς οὐ μερίζεται.
Μηδέν ποτ' εὔξῃ, μηδὲ τῶν μικρῶν, Θεῷ.
Θεοῦ γάρ ἐστι, πρὶν λαβεῖν. Τί οὖν λέγω;
Κλέπτεις τὰ σαυτοῦ μὴ διδούς. Καινοῦ χρέους!

Ἀνανίας σε πειθέτω Σάπφειρά τε.
Πανήγυριν νόμιζε τόνδε τὸν βίον.
Ἣν πραγματεύσῃ, κέρδος. Ἀντάλλαγμα γὰρ
μικρῶν τὰ μείζω καὶ ῥέοντ' ἀϊδίων.
Ἣν δ' αὖ παρέλθῃ, καιρὸν ἄλλον οὐκ ἔχεις.
[931] Πολὺς μέν ἐστιν ὁ προκείμενος δρόμος·
πλείων δ' ὁ μισθός. Μὴ βλέπων τὸ πᾶν ἅμα,
τοῦ παντὸς ἐκστῇς. Καὶ πλέεις οὐ πᾶν ἅμα·
καὶ τοῦτο πεῖρα πολλάκις τοῦ δυσμενοῦς.
Μὴ σφόδρα θαρρεῖν, μηδ' ἀπελπίζειν ἄγαν.
Τὸ μὲν γὰρ ἐκλύει σε, τῷ δ' ἀνατρέπῃ.
Τὸ μὲν κατόρθου, τοῦ δ' ἔχου· τοῦδ' οὐ φθόνος.
Οὐχ ὡς ὁδοῦ τὸ λεῖπον ἀχρειοῖ πόνον.
Μὴ θερμὸν ἅπτειν, ἐμμένειν δ' οἷς ἂν κρίνῃς·
κρεῖσσον προκόπτειν ἤ τι κόπτειν τοῦ καλοῦ.
Καὶ γὰρ κακοὺς καλοῦμεν οὐχὶ τοὺς κάτω,
τοὺς δ', ἡνίχ' ὑψωθῶσι, πίπτοντας μέγα.
Σπινθὴρ ἀνάπτει καὶ βραχὺς πολλὴν φλόγα,
[932] καὶ σπέρμ' ἐχίδνης πολλάκις διώλεσε.
Τοῦτ' οὖν ὁρῶν, ἔκκλινε καὶ μικρὸν βλάβος·
μικρὸν μέν ἐστιν, εἰς δὲ μεῖζον ἔρχεται.
Ἐρεύνα σαυτὸν πλεῖον ἢ τὰ τῶν πέλας·
τὸ μὲν γὰρ αὐτὸς κερδανεῖς, τὸ δ' οἱ πέλας.
Κρείσσων λογισμὸς πράξεων ἢ χρημάτων·
τὰ μὲν γάρ ἐστι φθορᾶς, τὰ δὲ ἵσταται.
Ὁ νοῦς ἀεί σοι καμνέτω τυπούμενος
θείοις νοήμασί τε καὶ βίου λόγοις.
Γλώσσης δὲ φείδου· καὶ γὰρ εὐκολωτέρα
βλάπτειν· τὸ κέρδος δ' ἧσσον εὖ κινουμένης.
Ὄψις συνήρπασέ με, πλὴν ἀλλ' ἐσχέθην·
εἴδωλον οὐκ ἔστησα τῆς ἁμαρτίας.
[933] Εἴδωλον ἔστη; πρᾶξιν ἐκπεφεύγαμεν.
Βαθμοὶ τάδ' εἰσὶ τῆς πάλης τοῦ δυσμενοῦς.
Κηρῷ τὰ ὦτα φράσσε πρὸς φαύλους λόγους,
ᾠδῶν τε τερπνῶν ἐκμελῆ λυγίσματα·
τοῖς δ' αὖ καλοῖς τε κἀγαθοῖς ἀεὶ δίδου.

Εἰπεῖν, ἀκοῦσαι καὶ δρᾶσαι, μικρὸν μέσον.
Μὴ λίαν ὀσμῶν ἐκλύου θηλύσμασιν,
ἁφῆς τε λειότησι, μηδὲ γεύσεσι.
Τί ἂν ποτ' ἀνδρίσαιο τῶνδ' ἡττώμενος,
χωρὶς γυναικῶν κἀρρένων ἡδύσματα.
Δός, εἶπε γαστήρ. Ἢν λαβοῦσα σωφρονῇς,
δώσω προθύμως. Ἢν δὲ τοῖς κάτω δίδῳς,
κόπρον λάβοις μέν, ἀλλ' ὅμως μὴ πλουσίαν.
Εἰ δ' οὖν κατάσχοις, δώσομεν καὶ πλουσίαν.
Γέλως γέλωτος εὖ φρονοῦσιν ἄξιος,
[934] μάλιστα μὲν πᾶς, τὸν πλέον δ' ὁ πορνικός.
Γέλως ἄτακτος ἐκφέρει καὶ δάκρυον.
Κρεῖσσον κατηφὲς ἦθος ἢ τεθρυμμένον.
Κάλλος νόμιζε τὴν φρενῶν εὐκοσμίαν,
οὐχ ὃ γράφουσι χεῖρες ἢ λύει χρόνος,
ὄψει δ' ὅπερ νοῦ σώφρονος γνωρίζεται·
αἶσχος δ' ὁμοίως τὴν φρενῶν ἀκοσμίαν.
Λῦπαι προσῆλθον, ἡδοναί, θάρρη, φόβοι,
πλοῦτος, πενία, δόξα, δύσκλεια, θρόνοι·
ῥείτωσαν ὡς θέλουσιν. Οὐδὲν ἅπτεται
τῶν οὐ μενόντων ἀνδρὸς εὖ βεβηκότος.
Ὑψοῦ βίῳ τὸ πλεῖον ἢ φρονήματι·
ὁ μὲν θεοῖ σε, τῷ δὲ καὶ πίπτεις μέγα.
Τεύξῃ δὲ τούτου, μὴ μικροῖς μετρούμενος.
Κἂν πλεῖστον ἀρθῇς, εἶ κάτω τῆς ἐντολῆς.
[935] Δόξαν δίωκε μήτε πᾶσαν μήτ' ἄγαν·
κρεῖσσον γὰρ εἶναι τοῦ δοκεῖν. Εἰ δ' ἄμετρος εἶ,
μὴ τὴν κενὴν θήρευε μήτε τὴν νέαν.
Τί γὰρ πιθήκῳ κέρδος, ἢν δοκῇ λέων;
Αἴνει μὲν ἄλλον, μὴ φρόνει δ' αἰνούμενος·
καὶ γὰρ δέος σε τῶν ἐπαίνων ὑστερεῖν.
Μηδ' ἄλλον εὐθύς, πρίν γε τῇ πείρᾳ μάθῃς,
μή πως κακοῦ φανέντος αἰσχύνην ὄφλῃς.
Κακῶς ἀκούειν κρεῖσσον ἢ λέγειν κακῶς.
Ὅταν προθῇ τις ἄλλον εἰς κωμῳδίαν
ὡς εὐφρανῶν σε σαυτὸν ἐγκεῖσθαι δόκει.

Ὧδ' ἂν μάλιστα δυσχεραίνοις τῷ λόγῳ.
Μηδὲν μέγ' εἴπῃς εὐπλοῶν πρὸ πείσματος.
Πολλοῖς πρὸς ὅρμον εὔπλοουν ἔδυ σκάφος·
[936] πολλοὶ προσωρμίσθησαν ἐκ τρικυμίας.
Μί' ἀσφάλεια μὴ ὀνειδίζειν τύχας.
Κρεῖσσον καλῶς βιοῦντα καὶ πονούμενον
παρρησιάζεσθαί τι πρὸς τὸν Δεσπότην,
ἢ μὴ καλοῖς θάλλοντ' ἀπαιτεῖσθαι δίκην·
εἰ καὶ τὰ πάντα σὺν λόγῳ πορεύεται.
Προοῦ τὰ πάντα καὶ Θεὸν κτῆσαι μόνον·
εἶ γὰρ μεριστὴς χρημάτων ἀλλοτρίων.
Εἰ δ' οὐ θέλεις τὰ πάντα, δὸς τὰ πλείονα.
Εἰ δ' οὐδὲ τοῦτο, τοῖς περιττοῖς εὐσέβει.
Καλόν τι σητῶν ἁρπάσαι καὶ τοῦ φθόνου,
Χριστὸν χρεώστην μᾶλλον ἢ τὰ πάντ' ἔχειν,
ὃς καὶ βασιλείαν κλάσματος χαρίζεται·
Χριστὸν σκέπεις τρέφεις τε, τὸν πτωχὸν τρέφων.
[937] Πένης προσῆλθεν, εἶτ' ἀπῆλθε μὴ τυχών·
δέδοικα, Χριστέ, μὴ κἀγὼ τῆς σῆς χερὸς
χρῄζων, ἀπέλθοιμ' ἐνδεής, ἐμοῖς νόμοις.
Ὃ γάρ τις οὐ δέδωκε, μηδ' ἐλπιζέτω.
Πένητος ἀνδρὸς οὐδὲν ἀσφαλέστερον.
Πρὸς τὸν Θεὸν νένευκε καὶ μόνον βλέπει.
Σὺ δ' ἀγκαλίζου· καὶ γὰρ ἀετός, ὡς λόγος,
πολὺς καλιᾷ λεπτὸν ὄρνιν ἀμφέπει.
Κρεῖσσον πενία μὴ δικαίας κτήσεως·
καὶ γὰρ νόσος γε τῆς κακῆς εὐεξίας.
Λιμῷ μὲν οὔ τις ῥᾳδίως διεφθάρη·
τοῖς δ' αὖ κακίστοις πότμος ἡ μοχθηρία.
Τί δεσπότης ἢ δοῦλος ἢ φαύλη τομή;
[938] Εἷς πᾶσι πλάστης, εἷς νόμος, κρίσις μία.
Ὑπηρετούμενος δὲ σύνδουλον βλέπε.
Ὅταν δὲ λυθῇς, τιμιώτερος φανεῖς.
Οἱ δ' οἰκέται τί, καὶ μάλισθ' ὅσοι Θεοῦ;
Μὴ φευγέτωσαν εὐνοεῖν τοῖς δεσπόταις.
Ἐλεύθερον καὶ δοῦλον ὁ τρόπος γράφει.

Καὶ Χριστὸς ὤφθη δοῦλος, ἀλλ᾽ ἠλευθέρου.
Κακὸς δ᾽ ἀκούων αἰσχύνου, μὴ δυσγενής.
Γένος γάρ εἰσιν οἱ πάλαι σεσηπότες.
Γένους προάρχειν κρεῖσσον ἢ λύειν γένος,
ὡς καλὸν εἶναι ἢ καλῶν πεφυκέναι.
Θεοῦ μόνου, θείων τε ἀπλήστως ἔχειν,
ὃς τοῖς λαβοῦσι καὶ πλέον χαρίζεται,
[939] διψῶν τὸ διψᾶσθ᾽, ἀφθόνως ἀεὶ ῥέων·
ἐν τοῖς δὲ λοιποῖς καὶ φέρειν ἡσσώμενος.
Μὴ πάντα νικᾶν μηδ᾽ ἀεὶ σπουδὴν ἔχε·
καλῶς κρατεῖσθαι κρεῖσσον ἢ νικᾶν κακῶς.
Καὶ γὰρ παλαιστὴς οὐχ ὁ κείμενος κάτω,
πάντως κρατεῖται, πολλάκις δ᾽ ὑπέρτερος.
Καὶ ζημιοῦ τι· τοῦτο κέρδος πολλάκις,
ὥσπερ καθαίρειν φυτὸν εἰς εὐκαρπίαν.
Εἰ δ᾽ οὐ καλῶς τι προστίθης οἷς νῦν ἔχεις,
ὕλῃ φέρεις πῦρ ἢ νόσον τῷ σώματι.
Εἰ μηδὲν ὄφλεις τῷ Θεῷ τιμωρίας,
μηδ᾽ αὐτὸς ἴσθι τοῖς ὄφλουσι συμπαθής.
Εἰ δ᾽ οἶδας ὄφλων, καὶ πρόχρησον τὸ πρᾶον.
Οἴκτῳ γὰρ οἶκτος καὶ Θεῷ σταθμίζεται.
[940] Ὅταν ποθ᾽ ὕβρις ἐκκάῃ τὴν σὴν φρένα,
μνήσθητι Χριστοῦ, τῶν τ᾽ ἐκείνου τραυμάτων,
πόση τε μοῖρα ταῦτα τῶν τοῦ Δεσπότου.
Ὡς δ᾽ ἂν τὸ λυποῦν, ὥσπερ ὕδατι, σβέσαις.
Ἔρως, μέθη, ζῆλός τε καὶ δαίμων, ἴσα·
οἷς ἂν προσέλθῃ, τὸ φρονεῖν ἐπέκλυσε.
Τῆξις, προσευχή, δάκρυον, τὰ φάρμακα.
Ἥδ᾽ ἰατρεία τῶν ἐμῶν νοσημάτων.
Ὅρκον δὲ φεῦγε πάντα. Πῶς οὖν πείσομεν;
Λόγῳ, τρόπῳ τε τὸν λόγον πιστουμένῳ.
Ἄρνησίς ἐστι τοῦ Θεοῦ ψευδορκία.
Τί δεῖ Θεοῦ σοι; τὸν τρόπον μέσον τίθει.
Τί χρηστότητος δόγμα συντομώτερον;
Τοιοῦτος ἴσθι τοῖς φίλοις καὶ τοῖς πέλας,
[941] οἵους σεαυτῷ τούσδε τυγχάνειν θέλεις·

καὶ συντομώτερόν τι, τὰ Χριστοῦ πάθη.
Πιστοῦ φίλου νόμιζε μηδὲν ἄξιον,
ὃν οὐ κρατὴρ ἔδειξε, καιροῦ δὲ ζάλη·
ὃς οὐ χαρίζετ' ἢ μόνον τὸ συμφέρον.
Ἔχθρας ὅρους γίνωσκε, φιλίας δὲ μή.
Τἄλλα βλέπων ὀφθαλμός, αὑτὸν οὐ βλέπει,
ἀλλ' οὐδὲ τἄλλα, ἢν ἄγαν λημῶν τύχῃ.
Τούτου χάριν σύμβουλον εἰς ἄπαντ' ἔχειν·
καὶ γὰρ χερὸς χεὶρ καὶ ποδὸς ποῦς ἐνδεής.
Εἰ τοῖς καλοῖς ἕποιο νουθετούμενος,
οὐκ ἐντραπήσῃ τοῖς κακοῖς γελώμενος.
Ὅταν ποτ' αἰσχρὸν ἐννοῇς, νόμιζέ σοι
πολλοὺς παρεῖναι καὶ σεαυτὸν ἐντρέπου.
[942] Ἀεὶ προτίμα τοὺς καλοὺς τῶν μὴ καλῶν.
Κακοῖς ὁμιλῶν καὶ κακὸς πάντως ἔσῃ.
Κακοῦ παρ' ἀνδρὸς μή ποτε χρηστὸν πάθῃς.
Ζητεῖ γὰρ ὧν βεβίωκε συγγνώμην ἔχειν.
Ἐγώ τι κέρδος ἐκλέγω καὶ δυσμενοῦς.
Τὰς γὰρ λαβὰς φεύγοντας, ἀσφαλεστέρους
εἶναι παραινῶ, καὶ τὸ πικρὸν φάρμακον
ὅμως δέδοικα καὶ τὸ ἡδὺ μέμφομαι.
Καλοὺς ἀμείβου, τοὺς κακοὺς περιφρόνει·
κἂν τοῖσδε κείσθω, τοῦ παθεῖν μηδέν, χάρις·
ὡς ἂν καλοὺς καὶ τούσδε ποιήσῃς χρόνῳ.
Τῷ μακροθύμῳ χρηστότης καλὴ δόσις.
Πᾶσιν μὲν ἴσθι χρηστός, εἰ τοῦτο σθένος,
πλέον δὲ τοῖς ἔγγιστα. Τοῦ χάριν λέγω;
[943] Τίς ἄν σε πιστεύσειε τοῖς ξένοις καλὸν
εἶναι τὸν οὐ δίκαιον οἷς ὀφείλεται;
Τί πάντα τὸν δύστηνον αἰτιώμεθα
ἐχθρόν, διδόντες τῷ βιοῦν ἐξουσίαν;
Μέμφου σεαυτόν, ἢ τὸ πᾶν ἢ τὸ πλέον.
Τὸ πῦρ παρ' ἡμῶν, ἡ δὲ φλὸξ τοῦ Πνεύματος.
Μὴ σφόδρ' ἕπεσθαι παιγνίοις ἐνυπνίων·
μηδ' εὐπτόητον εἰς ἅπαντ' ἔχειν φρένα·
μηδὲ πτεροῦ μοι δεξιοῖς φαντάσμασι.

Λόχος τάδ' ἐστὶ πολλάκις τοῦ δυσμενοῦς.
Ἐλπὶς προκείσθω δεξιοῦ παντὸς τέλους·
εἰ γὰρ συνεργός ἐστί τις τοῦ χείρονος,
[944] πῶς οὐ καλοῦ δίκαιον εἶναι καὶ πλέον;
Οὐ γὰρ φέρω γε τῷ κακῷ νικώμενος.
Ἡγοῦ τύχης φρόνησιν ἀσφαλεστέραν·
ἡ μὲν γάρ ἐστι πραγμάτων κούφη φορά,
ἡ δ' οἰακισμός. Μηδὲ ἓν παιδεύσεως
νόμιζε κρεῖσσον, ἣ μόνη κεκτημένων.
Τὸ δραστικὸν δείκνυε μὴ τῷ δρᾶν κακῶς,
τῷ δ' εὖ τι ποιεῖν, εἰ θέλεις εἶναι θεός.
Τόδ' ἐστὶν ἀνδρὸς εἰδότος τὸ συγγενές.
Κτείνει δὲ ῥᾷστα καὶ τρυγὼν καὶ σκορπίος.
Αἰσχρὸν νέον γέροντος ἀσθενέστερον
εἶναι, γέροντα δ' ἀφρονέστερον νέου.
[945] Ὁμῶς ὁ μὲν καθ' ὥραν ἔστω πάνσοφος·
τὸν δὲ κράτιστον καὶ πρὸ ὥρας σωφρονεῖν.
Ἀεὶ μὲν ἐργάζοιο τὴν σωτηρίαν·
καιρὸς δὲ δὴ μάλιστα ἡ βίου λύσις.
Τὸ γῆρας ἦλθεν· ἔξοδον κήρυξ βοᾷ.
Πᾶς εὐτρεπίζου· πλησίον γὰρ ἡ κρίσις.
Πέρας λόγου, δισσή τις ἄρνησις Θεοῦ,
ἔργῳ λόγῳ τε. Μὴ κλαπῇς, περισκόπει
(ἀεὶ διώκῃ λαθρίοις παλαίσμασι),
μή πως δεηθῇς ἐσχάτων καθαρσίων.

ΛΔ'. ΟΡΟΙ ΠΑΧΥΜΕΡΕΙΣ

Θεὸς μέν ἐστιν οὐσία, πρῶτον καλόν.
[946] Κόσμος δὲ ῥευστῶν καὶ νοουμένων δέσις.
Τὸ δ' εἶν' ἕκαστον τοῖον ἢ τοῖον, φύσις.
Φύσις δ' ἄυλος, ἄγγελος, πρώτη κτίσις.
Οἱ δ' ἐκτραπέντες τοῦ καλοῦ τί; δαίμονες·
ὧν πρῶτός ἐστιν, ὅς ποτ' ἦν Ἑωσφόρος,
σκότους δυσειδοῦς εὑρέτης καὶ προστάτης.
Ὕλη δὲ μορφῶν ἕδρα, δευτέρα κτίσις.

Ὕλης δὲ κάλλος, εἶδος ἐκμορφουμένης.
Ὅρος δὲ ῥευστῶν καὶ νοουμένων, πόλος.
Ἄστρων δὲ φύσις, πῦρ κύκλῳ περίδρομον.
Φῶς δ' ἔστι λάμψις ἐκ πυρός, ψυχῇ λόγος.
Σκότος δὲ δισσόν, λάμψεως δισσῆς λύσις.
Αἰών, διάστημ' ἀχρόνως ἀεὶ ῥέον,
[947] χρόνος δέ, μέτρον ἡλίου κινήσεως.
Γῆ, πῆξις ὕλης τῷ πόλῳ κυκλουμένης.
Πῦρ δέ, φλέγουσα καὶ ῥέουσ' ἄνω φύσις.
Ὕδωρ δέ, ῥευστὴ καὶ κατάρροπος φύσις.
Κενοῦ δ' ἀὴρ πλήρωμα καὶ πνευστὴ ῥύσις.
Ἄνθρωπός εἰμι, πλάσμα καὶ εἰκὼν Θεοῦ.
Τὸ σῶμα δ' ὕλη καὶ διαστατὸν πάχος.
Στοιχεῖόν ἐστι σώματος πρῶτον μέρος.
Ψυχὴ δέ, φύσις ζωτική, φέρουσά τε·
λόγος δὲ καὶ νοῦς τῇ γ' ἐμῇ συνεκράθη.
Ζωὴ δέ, σώματός τε καὶ ψυχῆς δέσις,
ὡς θάνατον εἶναι, τῶν δὲ τὴν διάστασιν.
Νοῦς δ' ἔστιν ὄψις ἔνδον, οὐ περίγραφος.
Νοῦ δ' ἔργον ἡ νόησις, ἐκτύπωμά τε.
Λόγος δ' ἔρευνα τῶν νοὸς τυπωμάτων,
[948] ὃν ἐκλαλήσεις ὀργάνοις φωνητικοῖς.
Αἴσθησίς ἐστιν εἰσδοχή τις ἔκτοθεν.
Μνήμη, κάθεξις τῶν νοὸς τυπωμάτων.
Λήθη δέ, μνήμης ἐκβολή. Λήθης δέ γε
μνήμη τις αὖθις, ἣν ἀνάμνησιν λέγω.
Βούλησιν οἶδα, νοῦ ῥοπὴν καὶ συνδρομὴν
τῶν ὅσσ' ἐφ' ἡμῖν· τἄλλα δ' οὐ θελητέα.
Ἡ δ' οἶ θέλω κίνησις, ἐξουσιότης.
Τὴν σύντονον δὲ καὶ προσθυμίαν λέγω·
τὸ δὲ ἀκούσιον, βουλήσεως τυραννίδα.
Λογισμὸν οἶδα πραγμάτων διαίρεσιν.
Πόθος δ' ὄρεξις ἢ καλῶν ἢ μὴ καλῶν.
Ἔρως δὲ θερμὸς δυσκάθεκτός τε πόθος.
Θυμὸς μέν ἐστιν ἀθρόος ζέσις φρενός·
ὀργὴ δὲ θυμὸς ἐμμένων. Ὁ δ' εἰς κακὸν

[949] μνήμων, λοχῶν τε μνησικακία τυγχάνει.
Πέψιν δὲ λύπης οἶδα μακροθυμίαν·
τὸ δὲ πρὸς ὕβριν ἥρεμον, ἀοργησίαν,
ἣν δὴ πραότητα τοῖς πάλαι καλεῖν ἔθος,
ἕξιν δὲ καλῶν, τὴν ἀρετὴν νόμιζέ μοι,
τῶν δ' αὖ κακίστων, τὴν ἐναντίαν νόσον·
τὴν μὲν Θεοῦ δώρημα, τὴν δ' ἐφεύρεσιν.
Κάλλος δὲ παντός ἐστιν εὐαρμοστία,
αἶσχος δέ, κάλλους ὕβρις, ὡς ἐμὸς λόγος.
Ἀνδρεία δ' ἔστι πρὸς τὰ δεινὰ στερρότης·
θράσος δέ, θάρσος πρὸς τὰ μὴ τολμητέα.
Δειλία δέ, συστολή τις εἰς τολμητέα.
Ἡ σωφροσύνη δ' ἐπικράτησις ἡδονῶν·
ἧτταν δὲ τούτων, τὴν ἀσέλγειαν λέγω.
[950] Δικαιοσύνη δέ, μὴ πλέον ζητεῖν ἔχειν·
τῆς δ' ἰσότητος ἔκβασις, τοῦτ' ἀδικία.
Φρόνησίς ἐστι πραγμάτων ἐμπειρία.
Σοφία νομιζέσθω δὲ τῶν ὄντων θέα.
Ἡ δ' ἁπλότης ἕξις τις ἀργὴ πρὸς κακόν.
Ἡ διπλόη δέ, τοῦ τρόπου κακουργία.
Ἡ δ' ἡδονὴ ψυχῆς τίς ἐστι λειότης·
λύπη δέ, δηγμὸς καρδίας καὶ σύγχυσις.
Φροντὶς δ' ἑλιγμός, ἡ μέριμνα τὸ πλέον.
Σκέψις, λογισμῶν ἀντίθεσις εἰς πρακτέα.
Κρίσις δὲ πῆξις τῶν νοὸς βουλευμάτων·
ῥίψιν δὲ τούτων οἶδα τὴν ἀκηδίαν.
Φθόνος δὲ τῆξις εὐροούντων τῶν πέλας.
Ἡ βασκανία δὲ καὶ βλάβη διὰ φθόνον.
[951] Τῶν δ' αὖ κακίστων μέμψις, αἰνετὸν πάθος.
Αἰδὼς δὲ συστολή τίς ἐστ' αἴσχους φόβῳ.
Αἰδοῦς δὲ περιφρόνησις, ἡ ἰταμότης.
Σπουδὴ δέ, σύστασίς τις εἰς προκείμενα·
λύσιν δὲ ταύτης οἶδα τὴν ῥαθυμίαν.
Ὁ δ' ὄκνος ἐστὶ πρός τι δυσκινησία.
Ζῆλος δ' ὁ μὲν μίμησις, ὁ δ' ἀνία τις.
Φίλτρου κλαπέντος εἰς ξένον ποθούμενον,

καλοῦσι δ' αὐτὴν ζηλοτυπίαν οἱ πάλαι.
Ἀλαζονείαν, ὄγκον οἶδα καρδίας·
τύφον δ' ἄναψιν, ἣν ἐγείρει κουφότης.
Ὑπερήφανος δ' ἔμοιγε καὶ φανητίας.
Τὴν δ' αὐθάδειαν, αὐταρέσκειαν λέγω.
Ταπεινοφροσύνη, μὴ φρονεῖν ἐπάξιον.
[952] Ταύτης δόκησίς ἐστιν ἡ εἰρωνεία.
Ἐλευθερία δὲ χρημάτων ἁπλῆ δόσις.
Τούτων λάφυξιν οἶδα τὴν ἀσωτίαν.
Ἀνελευθερίαν δέ φημι τὴν φειδωλίαν.
Μεγαλοπρέπεια δ' ἔστιν ἔργων λαμπρότης·
μικροπρέπεια, τὸ φρονεῖν μικροῖς μέγα.
Μεγαλόφρονος, τὸ πάντα εὐπετῶς φέρειν·
τὸ δ' οὐδὲ μικρά, τοῦτο μικροψυχίας.
Φιλοτιμί' ἐστὶ μέτριος τιμῆς πόθος.
Ἡ χαυνότης δὲ καὶ πέρα τοῦ μετρίου.
Κενῶν δ' ὄρεξιν ἴσθι κενοδοξίαν·
δόξαν, τὸ τοῖον ἡμῖν ἢ τοῖον δοκεῖν.
Ἄλλη δὲ δόξα, πραγμάτων φαντάσματα.
Ὕβρις μέν ἐστι δυσμενοῦς οὐκ εὐμενὴς
[953] πρᾶξις λόγος τε. Λοίδορος δ' αἴσχη φέρει.
Μέμψις δ' ἀτιμώρητος ἐκ φίλου ψόγος.
Κατηγορία δ' ἔγκλημα τῶν κολαστέων·
ἡ δ' οὐκ ἀληθὴς γίνεται, συκοφαντία·
ἡ λάθριος δέ, διαβολή σοι κλητέα.
Μέμψις ἀνεύθυνός τις, ἡ βλασφημία.
Κακήγορος δ', ὃς πᾶσιν ὁπλίζει στόμα.
Ἀστειότης μέν, φαιδρότης ἐν συλλόγῳ.
Ἡ δ' εὐτραπελία, φαιδρότης ἔξω λόγου.
Λόγου δὲ μωρί' ἐστὶν ἡ ἀχρηστία.
Γέλως, παρειᾶς βράσμα, παλμὸς καρδίας.
Οἴνου δ' ἄμετρον χρῆσιν εἰπὲ τὴν μέθην,
τὰ δ' ἐκ μέθης ὑβρίσμαθ', ἡ παροινία.
Ἡ κραιπάλη δ' ἕωλος ὕβρις ἐκ μέθης.
[954] Φόνος δ' ὁ μέν τις σωμάτων, ὁ δ' εἰκόνος·
ἄμφω δὲ λύσις τῆς φίλης ἁρμονίας.

Πορνεία καὶ μοιχεία, ἡ μὲν σωμάτων
ξένων κλοπή τις, ἡ δέ τις καὶ δαιμόνων·
ὅταν Θεοῦ τὸ φίλτρον εἰς ἐχθροὺς πέσῃ.
Εἰδωλολάτρης δ' ὃς σέβει καὶ χρυσίον.
Εἰ δ' ὠφέλεια κέρδος εἰς ψυχὴν λαβεῖν,
βλάβη τὸ ταύτην ζημιῶσαι γίνεται.
Ἔλεος μέν ἐστι συμπάθεια συμφορᾶς.
Οἶκτος δέ κ' εὖ τι τὸν πεπονθότα δρᾶσαι.
Ἕξις δὲ ποιὰ πρὸς τὰ πράγμαθ', ὁ τρόπος·
ἦθος δὲ πλάσμα τοῦ τρόπου κατήγορον.
Διδασκαλία, τύπωσις ἔργῳ καὶ λόγῳ.
Λόγος δ' ἄριστός ἐστι φαρμακεὺς κακῶν·
[955] ὁ δ' οὐκ ἄριστος καὶ καλῶν ἀναιρέτης.
Σκέψιν νοητῶν, τὴν θεωρίαν νόει.
Πρᾶξις δ' ἐνέργειά τις εἰς τὰ πρακτέα.
Ἕξις μέν ἐστι ποιότης τις ἔμμονος.
Τόκον δὲ ταύτης, τὴν ἐνέργειαν λέγω.
Τέχνη μέν ἐστι σύνταγμ' ἐξ ἐμπειρίας·
ἕξις δ' ἄλυτος, ἣν ἐπιστήμην λέγω.
Ὃ μὴ χάριν τοῦ, τἄλλα δι' αὐτοῦ, τέλος.
Σκοπὸς δὲ δή τις, ᾧ τέλει σπουδάζεται.
Δέησιν οἴου, τὴν αἴτησιν ἐνδεῶν·
τὴν δὲ προσευχὴν ἴσθι τῶν ἀμεινόνων·
εὐχὴν δ' ὑπόσχεσίν τιν' ἐξιλάσματος·
τὸ δ' ἐξίλασμα, δῶρον εἰς τιμὴν φέρον.
Ἔπαινός ἐστιν εὖ τι τῶν ἐμῶν φράσαι.
Αἶνος δ' ἔπαινος εἰς Θεὸν σεβάσμιος.
[956] Ὁ δ' ὕμνος αἶνος ἐμμελής, ὡς οἴομαι.
Ψαλμὸς σὺν ᾠδῇ γίγνεται ψαλμῳδία.
Τὰ ὄντα φάσκειν ὡς ἔχει, ἀψευδία·
ὡς δ' οὐκ ἔχει, ψεῦδος. Καὶ τοῦ λόγου μάχη
λόγον προσάντη, οὗ τί χεῖρον τῷ βίῳ;
Ὅρκος δὲ δὴ πίστωσις ἐμμέσῳ Θεῷ.
Τούτου δὲ τήρησίς τις ἡ εὐορκία.
Θρησκείαν οἶδα καὶ τὸ δαιμόνων σέβας.
Ἡ δ' εὐσέβεια, προσκύνησις τῆς Τριάδος.

Ἄρνησίς ἐστιν, ἕν τι τῶν τριῶν κάτω
βαλεῖν, Θεοῦ τε μὴ σέβειν συμφυΐαν.
Πίστις δὲ διττή· ἡ μὲν ἐκ λόγου βίας,
ἢ καὶ δικαία· ἡ δ' ἕτοιμος συνδρομή.
Λόγος γάρ ἐστιν ὁ πρόεδρος τοῦ λόγου.
Ἐλπὶς δ' ἀπόντος πράγματος συνουσία.
[957] Λύσιν δὲ ταύτης, τὴν ἀπόγνωσιν λέγω.
Συμψυχίαν δὲ τὴν ἀγάπην ὁρίζομαι,
τὴν πρὸς Θεὸν δέ, καὶ ὁδὸν θεώσεως.
Μῖσος δ' ἀποστροφή τις, ἔχθρας ἐργάτις.
Ὑπόκρισις δέ, λανθάνουσα πικρία.
Τιμὴ δὲ τοῦ Πλάσαντος, ἄνθρωπον φιλεῖν·
τοῦ πτωχίσαντος δ' αὐτόν, ἡ πτωχῶν σχέσις.
Φιλόξενος δ' ὃς οἶδεν αὐτὸς ὢν ξένος.
Βίου γαλήνη δ' ἔστιν, εἰρήνη φίλη·
ψυχῆς δὲ καὶ μάλιστα, λώφησις παθῶν.
Ἡ δ' ἔχθρα μοι δύσνοια καὶ διάστασις·
ἔχθρα δὲ καὶ πόλεμος, εὑρέτης κακῶν.
Ἁγνισμός ἐστιν ἡ Θεοῦ συνουσία.
[958] Βέβηλον οἴου καὶ βδέλυγμ' ἁμαρτίαν.
Κάθαρσίς ἐστιν ἔκπλυσις μολυσμάτων.
Μολυσμὸν οἶδα καὶ τύπωσιν τῶν κακῶν.
Γάμος μέν ἐστιν ἔννομος σαρκῶν δέσις·
ἡ παρθενία δ' ἔκβασις τοῦ σώματος.
Οὗτος μοναστής, ὃς Θεῷ ζῇ καὶ μόνῳ.
Μονὴ δέ μοι, σύνταγμα πρὸς σωτηρίαν.
Ἁμαρτί' ἐστὶ τοῦ καλοῦ παρεκτροπή,
ὃ μὴ φύσις τε καὶ νόμος χαρίζεται.
Νόμος μέν ἐστιν ἔνδικος πρακτῶν ὅρος.
Ἡ δ' ἐντολή μοι δεσπότου παρεγγυή.
Παρανομί' ἐστὶν ἐν νόμῳ πονηρία·
ἀνομίαν οἶδα τὴν νόμων ἐλευθέραν.
[959] Ἰουδαϊσμός ἐστιν, ὁ πρῶτος νόμος·
ὁ δεύτερος δέ, τοῦ πάθους μυστήριον.
Ὁ μὲν σκιώδης, δαιμόνων ἀναιρέτης·
ὁ δὲ τρανός τε καὶ λύτης αἰνιγμάτων.

Χριστοῦ δ' ἐνανθρώπησις, ἄλλη μου πλάσις,
Θεοῦ παθόντος σαρκικῶς ἐμῷ πάθει,
ὃς πάντα πᾶσιν ἀντέδωκε τοῖς ἐμοῖς.
Ἐκ μὲν γυναικὸς ἦλθεν, εἰς Εὔας χάριν·
ἐκ Παρθένου δέ· καὶ γὰρ ἐκ Πατρὸς μόνου
τὸ πρῶτον, ἄζυξ ἀζύγων. Ἡ δ' ἀπογραφὴ
τῆς θείας αὖθις ἐγγραφῆς εἶχε τύπον.
Ἡ σπαργάνωσις, ἀντὶ τῆς γυμνώσεως.
Φόνος δὲ παίδων, νηπίων ἄρσις τύπων.
Ἀστὴρ τρέχων δέ, προσκύνησις κτίσεως.
Μάγοι δὲ προστρέχοντες, ἐθνῶν εἴσοδος.
[960] Τὸ λοῦτρον ἦν κάθαρσις ὑδάτων ἐμῶν.
Τὸ Πνεῦμα συγγένεια μαρτυρουμένη.
Ἄλειψις ἡ νηστεία πρὸς ἐχθροῦ πάλην.
Ἡ πεῖρα δ' ἦν ἔρευνα τῆς Θεοῦ πλοκῆς.
Στέφος δ' ἀκανθῶν, ἔνδυσίς τε πορφύρας,
ἐχθροῦ κράτους σύλησις ἐκ παλαισμάτων.
Τρόπαιον ὁ σταυρὸς δὲ τοῦ ξύλου ξύλον.
Ἧλοι δὲ πῆξις τῆς ἐμῆς ἁμαρτίας.
Εἴσω δὲ πάντα ταῖν χεροῖν ἁπλουμέναιν.
Γεύσει δὲ γεῦσις ἡ χολῆς ἀντίστατος.
Ληστῶν δ' ὁ μὲν σέσωστο πιστεύσας, Ἀδάμ·
ὁ δ' ἦν πονηρός, καίπερ ἐσταυρωμένος.
Πένθος δὲ τοῦ παθόντος ἐκταῖον σκότος·
πετρῶν δὲ ῥῆξις, τῶν πετρῶν ὑπέρμαχος·
νεκρῶν δ' ἔγερσις εἴσοδός τε εἰς πόλιν,
[961] ἡ τῶν θανόντων εἰς ἄνω μετάστασις.
Πλευρᾶς δὲ ῥεῦσαν αἷμα καὶ ὕδωρ ἅμα,
τὸ δισσὸν ἦν βάπτισμα, λούτρου καὶ πάθους,
ὅταν διώκτης κίνδυνον καιρὸς φέρῃ.
Ἡ νεκρότης δέ, τῆς ἐμῆς ἀναίρεσις.
Ἡ δ' ἐκ νεκρῶν ἔγερσις, ἐξ ᾄδου λύσις.
Ἡ δ' εἰς ἄνω πορεία καί μ' ἄνω φέρει.
Καὶ τἀπὶ τούτοις δεῦρό μοι σκεψώμεθα.
Λαὸς μέν ἐστι σύνταγμ' εἰς Θεοῦ σέβας.
Ναὸς δὲ λαοῦ σεπτὸν ἁγνευτήριον.

Θεῷ δὲ δῶρον, θυσίαι καθάρσιοι.
Δώρων δοχεῖον ἁγνόν, ἡ θεηδόχος
[962] τράπεζ'. Ἱερωσύνη δὲ ἁγνισμὸς φρενῶν,
Θεῷ φέρων ἄνθρωπον, ἀνθρώπῳ Θεόν·
μυστήριον μέν ἐστιν ἄρρητον σέβας.
Χάρισμα δ' οἶδα Πνεύματος θείαν δόσιν.
Κήρυγμ' ἀδήλων, τὴν προφητείαν λέγω·
Εὐαγγέλιον δέ, τῆς νέας σωτηρίας·
ἀποστολὴν δέ, συμμαχίαν κηρύγματος·
λόγου δὲ γνῶσιν, τὴν κατήχησιν, νέοις·
τὴν δὲ μετάνοιαν, πρὸς τὰ κρείσσονα στροφήν·
ἐξόρκισιν δέ, δαιμόνων ἐξαίρεσιν.
Τὸ λοῦτρόν ἐστι δευτέρου βίου σφραγίς.
Αἱ προσφοραὶ δέ, τῆς Θεοῦ σαρκώσεως
[963] παθημάτων τε τῶν Θεοῦ κοινωνία.
Σημεῖόν ἐστι θαῦμά γ' οὐκ εἰθισμένον.
Πυρὸς δὲ γλῶσσαι, Πνεύματος ἐνδημία.
Ὁ ψυχικὸς δ' ἄνθρωπος, οὐδέπω καλός·
ὁ σαρκικὸς δέ, καὶ λίαν πάθους φίλος·
ὁ πνευματικὸς δ', οὐ μακρὰν τοῦ πνεύματος.
Τίς δ' Ἀντίχριστος; πλῆρες ἰοῦ θηρίον,
ἀνὴρ δυνάστης. Ἡ ἀπόστασις δὲ τίς;
Ὁ παγκάκιστος ἀρτίως ἀποστάτης,
ἥ τε κρατοῦσα νῦν Θεοῦ διαίρεσις·
μεθ' ἣν ὁ Χριστὸς αὖθις ἐν δόξῃ Πατρός,
ὅσον φανῆναι σῶμα τοῖς θεοκτόνοις.
Μεθ' ἣν ἀνάστασις, ἡ δέσις τοῦ συνθέτου·
μεθ' ἣν τὸ συμπέρασμα, τῶν ὄντων λύσις·
ἔστι δὲ δή τις πρὸς τὸ κρεῖσσον ἀλλαγή·
[964] μεθ' ἣν κρίσις τε καὶ φόβος. Τίς δ' ἡ κρίσις ;
Οἰκεῖον ἔνδον τοῦ συνειδότος βάρος
ἢ κουφότης, νόμου τε πρὸς βίον σταθμή.
Μακαριότης δ' ἔμοιγε ἡ εὐζωΐα.
Τίς δ' ἡ βασιλεία; Τοῦ Θεοῦ θεωρία.
Σὺν ἀγγέλοις τε δόξα καὶ ὑμνῳδία.
Σκότος δὲ τοῖς κακίστοις, ἐκ Θεοῦ πεσεῖν·

σκώληξ δὲ πῦρ τε, τῆξις ὑλικοῦ πάθους.
Εἰ δ' ἄλλο τοῦδε κρεῖσσον, οὐκ ἔξω Θεοῦ.
Τύχη δέ καὶ πρόνοια καὶ εἱμαρμένη
ἡ μέν, τὸ συμβὰν αὐτομάτως λόγου δίχα,
ἡ δ' οἰακισμός, ᾧ φέρει τὸ πᾶν Θεός·
ἡ δ' εἱρμός, οἶμαι, τῶν Θεῷ τυπουμένων.
Ταῦτ' ἔστιν ἡμῖν ἐκτύπως ὁρίσματα.

ΛΕ'. ΕΙΣ ΠΕΝΙΑΝ ΦΙΛΟΣΟΦΟΝ

[965] Χαίρεις τρυφῶν σὺ τῇ νόσῳ, εἶτ' εὐπορεῖς;
Ἔχεις κακὸν μέν, φάρμακον δὲ τῆς νόσου.
Ἄλλος πένης μέν, ἐγκρατὴς δέ· τρισμάκαρ
ὃς οὔτε δεινὸν οὔτε φάρμακον ἔχει.
Τὸν πλούσιον μέν, τῶν παθῶν δὲ ἥσσονα,
τότε προτιμῶ τοῦ πένητος καὶ σοφοῦ,
ὅταν τὸν ἰσχύοντα παραπληξίᾳ
τοῦ μὴ νοσοῦντος, ἀσθενεστέρου δέ γε.

ΛϚ'. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ

Ἔστω τις νοσερὸς χαλεπῶς καὶ πολλὰ πορίζων
φάρμακα τοῖς πάθεσιν· ἄλλος ὑγεινότατος,
φάρμακον οὐδὲν ἔχων· πότερον τούτων μακαρίζεις;
[966] Τὸν ῥ' εὐεκτοῦντα (οἶδ' ὅτι καὶ γὰρ ἅπας).
Οὕτω τὸν χρῄζοντ' ὀλίγων, κἂν σφόδρα πένηται,
πρὸς τοῦ πλουτοῦντος χρήμασι καὶ πάθεσι.

ΛΖ'. ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΟΜΟΝΗΝ

Ὅταν τιν' εὕρῃς εὐπαθοῦντα τῶν κακῶν,
γίνωσκε τοῦτον τῷ τέλει τηρούμενον.
Ὅταν καλόν τιν' ἐν κακοῖς, καθάρσιον
τὴν θλῖψιν ἴσθι· δεῖ γάρ, εἴ τι καὶ μικρὸν
ἰλύος ἐφέλκει, τοῦτο ῥυφθῆναι πόνοις,
ὡς μηδὲν εἰς πύρωσιν ἔλθῃ τῶν κακῶν·

ἢ πεῖραν εἶναι καὶ πάλην τοῦ δυσμενοῦς,
Θεοῦ διδόντος, ὡς ἀναρρηθῇς μέγας.
Ἰώβ τε ταῦτα πειθέτω νικηφόρος.

ΛΗ΄. ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΥΤΗΝ

[967] Εἴ τις ἐὼν κακίης στυγερὸν τέκος ἔνθα τέθηλας,
ταῖς πυμάταις βασάνοις ἴσθι φυλασσόμενος.
Εἴ τις ἄριστος ἐὼν κύρσας τραχέος βιότοιο,
ὡς χρυσὸς χοάνοις ἴσθι καθαιρόμενος·
ἢ φθονεροῖο πάλῃ κάμνων δέμας, ἄλλος Ἰώβ τις,
ὥς κεν ἀεθλήσας στέμμα νίκης φορέοις.
Τῷ μήτ' εὐθαλέων τέρπου φρένα, μήτε μόγοισι
κάμπτεο χριστοφόρῳ πάντα φέρων κραδίῃ.

ΛΘ΄. ΕΙΣ ΤΥΧΗΝ ΚΑΙ ΦΡΟΝΗΣΙΝ

Ἔφησέ τίς που τῶν φιλοχρύσων τάδε·
[968] «θέλω τύχης σταλαγμὸν ἢ φρενῶν πίθον».
Πρὸς ὅν τις ἀντέφησε τῶν φιλοφρόνων·
«ῥανὶς φρενῶν μοι μᾶλλον ἢ βυθὸς τύχης».

Μ΄. ΕΙΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΜΑΤΑΙΟΤΗΤΑ

Οἱ τοὺς ἀραχνῶν ἐκμιμούμενοι μίτους
καὶ τοῖς ἀφαυροῖς ἐντρυφῶντες τοῦ βίου,
ἴστωσαν ὡς εὔληπτα καὶ αὔραις πέλει
τὰ τερπνὰ πάντα τοῦ ἀραχνώδους βίου.
Οἱ τοὺς θρόνους ἔχοντες ὡραϊσμένους
καὶ ταῖς ῥεούσαις ἐξοχαῖς ἐπηρμένοι,
σκοπεῖτε τὴν ἄφευκτον ἐσχάτως δίκην,
ὡς οὐδὲν αὐτὴν οὐδαμῶς παραδράμοι.

Π Ι Ν Α Ξ

ΘΕΜΑΤΩΝ, ΟΝΟΜΑΤΩΝ, ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

(Συνταχθείς ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ζακύνθου κ. Παντελεήμονος Μπεζενίτη)

α) Οἱ πρῶτοι ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς τὴν σελίδα, οἱ δὲ μετὰ τὸ κόμμα εἰς τοὺς στίχους τῆς σελίδος.— β) Ὅταν εὑρίσκηται πρὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῆς σελίδος τὸ σημεῖον σελ., τὸ ὄνομα ἢ πρᾶγμα ἀπαντᾶται περισσότερον ἢ δὶς εἰς τὴν αὐτὴν σελίδα.

Εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν Πινάκων μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ζακύνθου κ. Παντελεήμονος Μπεζενίτη συνειργάσθη καὶ ὁ κ. Παναγιώτης Γ. Νικολόπουλος, Διδάκτωρ Φιλοσοφίας. Εἰς τὰς διορθώσεις ἐβοήθησεν ἡ κ. Πολυτίμη Τζέρπου, Θεολόγος.

Σημειωτέον, ὅτι οἱ ἐντὸς ἀγκυλῶν κατὰ τὴν παράθεσιν τοῦ κειμένου σημειούμενοι ἀριθμοὶ παραπέμπουσιν εἰς τὰς σελίδας τῆς ἐκδόσεως τοῦ J.-P. Migne, οἱ δὲ ἄνευ ἀγκυλῶν εἰς τὰς σελίδας τῆς ἐξ ἧς ἐλήφθησαν κριτικῆς ἐκδόσεως.